

**PLANUL DE DEZVOLTARE AL
REGIUNII CENTRU
pentru perioada 2007-2013**

2008

CUPRINS

	<i>Pag.</i>
I. ANALIZA ECONOMICO-SOCIALA A REGIUNII CENTRU	4
1. DESCRIERE GENERALA	4
1.1 <i>Caracteristici fizico-geografice</i>	4
1.2 <i>Situatia economica a regiunii</i>	5
1.2.1 <i>Resurse naturale</i>	6
1.2.1.1 <i>Resurse naturale de suprafață (păduri, terenuri agricole, pășuni)</i>	6
1.2.1.2 <i>Resursele naturale ale subsolului</i>	6
1.2.1.3 <i>Resurse hidrografice</i>	8
1.2.2 <i>Infrastructura</i>	8
1.2.2.1 <i>Infrastructura de transport</i>	8
1.2.2.2 <i>Rețele de telecomunicatii, comunicatii date si Internet</i>	12
1.2.2.3 <i>Infrastructura tehnico-edilitara</i>	14
1.2.2.4 <i>Infrastructura pentru initierea si dezvoltarea de afaceri</i>	16
1.2.2.5 <i>Infrastructura Educationala</i>	19
1.2.2.6 <i>Infrastructura si resursele umane din sectorul de Cercetare-Dezvoltare</i>	21
1.2.2.7 <i>Infrastructura sanitara</i>	23
1.2.2.8 <i>Infrastructura socială și de cultură</i>	24
1.2.2.9 <i>Infrastructura de turism</i>	26
2. DEZVOLTAREA ECONOMICĂ ÎN ANSAMBLU	27
2.1 <i>Evoluția indicatorilor macroeconomici regionali</i>	27
2.2 <i>Situatia unităților economice</i>	31
2.2.1 <i>Vedere generala asupra firmelor</i>	31
2.2.2 <i>Vedere asupra firmelor pe sectoare economice</i>	33
2.3 <i>Dezvoltarea economica in câteva sectoare economice</i>	34
2.3.1 <i>Industrie</i>	34
2.3.2 <i>Construcții și servicii</i>	36
2.4. <i>Structura si evolutia exporturilor</i>	37
3. EVOLUȚIA DEMOGRAFICĂ SI RESURSELE DE MUNCĂ ALE REGIUNII CENTRU	38
3.1. <i>Populația si resursele umane</i>	38
3.2. <i>Prognoza demografică a Regiunii în orizontul anului 2025</i>	46
3.3. <i>Evolutia si structura ocuparii fortei de munca</i>	53
3.4. <i>Șomajul</i>	58
3.5. <i>Concluzii</i>	61
4. AGRICULTURA ȘI DEZVOLTAREA RURALĂ	61
4.1. <i>Implicarea sectorului agricol în economia regiunii</i>	62
4.2. <i>Resursele naturale</i>	63
4.3. <i>Structura terenurilor agricole și principalele culturi agricole</i>	63
4.4. <i>Evoluția populației în spațiul rural</i>	66
4.5. <i>Poziționarea pieței forței de muncă în spațiul rural</i>	66
4.6. <i>Silvicultura</i>	67
4.7. <i>Dezvoltarea spațiului rural</i>	69
5. SITUAȚIA MEDIULUI	70
5.1. <i>Zone critice pe teritoriul Regiunii Centru</i>	70

5.1.1. Zone critice sub aspectul poluării atmosferei	70
5.1.2. Zone critice sub aspectul poluării apelor de suprafață și subterane	71
5.1.3. Zone critice sub aspectul deteriorării solurilor	74
5.2. Deșeuri	78
5.3. Arii protejate	81
6. SPECIFICITATI TERITORIALE SI DISPARITATI ZONALE	83
6.1. Structura asezarilor	83
6.2. Disparitati teritoriale	83
6.3. Disparitati demografice	84
6.4. Disparitati in domeniul infrastructurii	87
6.5. Disparități în domeniul calitatii vietii, educatiei si culturii	89
6.6. Disparitati in nivelul de ocupare	89
6.7. Disparități în atragerea investițiilor străine directe	89
6.8. Disparitati la nivel social în Regiunea CENTRU	91
6.9. Disparitati in calitatea mediului	91
7. OPORTUNITĂȚI EGALE	92
7.1. Condiția femeii	92
7.2. Aspecte legate de piata fortei de munca	93
7.3. Șomajul	94
II. ANALIZA SWOT REGIONALĂ 2007-2013	95
III. CADRUL STRATEGIC DE REFERINȚĂ AL REGIUNII CENTRU 2007-2013	99
IV. IMPLEMENTAREA PRIORITĂȚILOR ȘI MĂSURILOR DIN P.D.R. PRIN PROGRAMUL OPERAȚIONAL REGIONAL	134

PLANUL DE DEZVOLTARE AL REGIUNII "CENTRU" pentru perioada 2007-2013

Cap.I

D) ANALIZA ECONOMICO-SOCIALA A REGIUNII "CENTRU"

1. DESCRIERE GENERALA

1.1. Caracteristici fizico-geografice

Regiunea de dezvoltare "CENTRU" este asezată în zona centrală a României, în interiorul mării curburi a Munților Carpați, pe cursurile superioare și mijlocii ale Mureșului și Oltului, fiind străbatută de meridianul de 25⁰ longitudine estică și paralela de 46⁰ latitudine nordică.

Prin poziția sa geografică, Regiunea « CENTRU » realizează conexiuni cu 6 din celelalte 7 regiuni de dezvoltare, înregistrându-se distanțe aproximativ egale din zona ei centrală până la punctele de trecere a frontierelor.

Regiunea "CENTRU" este formată din județele Alba, Brașov, Covasna, Harghita, Mureș și Sibiu și are o suprafață totală de 34100 km², ceea ce reprezintă 14,3% din teritoriul țării. Ca suprafață, depășește unele țări europene cum ar fi Albania, Luxemburgul, Macedonia, Slovenia și Republica Moldova.

Relieful este foarte variat, predominant muntos, cu ridicat potențial turistic și de dezvoltare a zootehniei dar și cu suprafețe întinse de platou și lunca propice culturilor agricole.

Lipsit de câmpii propriu-zise, cuprinde părți însemnate din cele trei ramuri ale Carpaților Românești, zona colinară a Podisului Transilvaniei și depresiunile din zona de contact între zona colinară și cea montană.

Zona montană se întinde pe 47% din suprafața Regiunii Centru, ocupând părțile de est, sud și vest ale regiunii. La limita Regiunii Centru cu Regiunea Sud, se găsesc cele mai înalte varfuri din România: Moldoveanu (2544 m) și Negoiu (2535 m), ambele situate în masivul Făgăraș, numeroase alte varfuri din Carpații Meridionali depășind înălțimea de 2000 m. Datorită înălțimii și masivității lor, Carpații Meridionali au fost supranumiți "Alpii Transilvaniei". Ocupând aproape în întregime teritoriul județelor Harghita și Covasna și părți însemnate din județele Mureș și Brașov, Carpații Orientali au altitudini medii (altitudinea maximă a Carpaților Orientali în Regiunea Centru este de 2100 m în vf. Pietrosu din Munții Caliman) și o geneză diversă. Munții Apuseni, ocupând jumătatea de N- V a județului Alba, au altitudini mai reduse (înălțimea maximă, de 1849 m, este atinsă în vf. Curcubata Mare din Munții Bihor, la limita cu Regiunea N- V).

O caracteristică a Carpaților Orientali și a Munților Apuseni este prezența unor depresiuni intramontane bine individualizate. Astfel, în Carpații Orientali întâlnim depresiunile Borsec, Giurgeu, Ciuc și întinsa depresiune a Brașovului, iar în Munții Apuseni, depresiunile Zlatna, Abrud și Campeni. Pasurile și trecătorile relativ numeroase din Carpații Orientali și Munții Apuseni contribuie la aspectul puternic fragmentat al acestor muniți, facilitând în același timp legăturile între așezările de pe versanții opuși.

Zona colinară cuprinde Podisul Tarnavelor în întregime și partea de est a Câmpiei înalte a Transilvaniei. În zona de contact între regiunea montană și cea colinară se găsesc depresiunile Făgărașului și Sibiului în partea de sud, Culoarul Alba Iulia- Turda în partea de vest și dealurile subcarpatice și depresiunile Praid, Odorhei, Homoroadă și Cristuru Secuiesc în partea de est.

Clima din Regiunea Centru este temperat-continentală, variind în funcție de altitudine. În depresiunile intramontane din partea de est a regiunii se înregistrează frecvent inversiuni de temperatură, aerul rece putând staționa aici perioade îndelungate. De altfel, localitatea Joseni (județ Harghita) este cunoscută drept polul frigului din România, iar cea mai scăzută temperatură din țară s-a

inregistrat tot in Regiunea Centru, in localitatea Bod (-38,5 °C). Precipitatiile anuale insumeaza 550 l/mp in zonele depresionare din vestul regiunii, ajungand la 1200 l/mp pe crestele cele mai inalte ale Carpatilor, cantitatea cea mai mare de precipitatii cazute inregistrandu-se in lunile iunie si mai.

Vegetatia naturala este variata, prezentand o etajare altitudinala. Astfel, in regiunile mai joase se intalnesc paduri de foioase, iar la altitudini de peste 2000 de metri, pasuni subalpine si alpine, etajele intermediare fiind ocupate de padurile de amestec de foioase si conifere si de padurile de conifere. In Campia colinara a Transilvaniei vegetatia caracteristica este cea de silvostepa.

1.2. Situatia economica a regiunii

Datele economice ale regiunii indică un relativ echilibru de ansamblu al celor trei sectoare: primar, secundar si tertiar.

Existenta unor insemnate resurse minerale (sare, minereuri metalifere, materiale de constructie) a jucat, in trecut, un rol important in dezvoltarea economica a regiunii, exploatarea acestora fiind atestata inca din antichitate. In evul mediu, economia regiunii a fost impulsionată de dezvoltarea breslelor din principalele centre urbane (Sibiu, Brasov, Sighisoara, Medias, Sebes), contribuind la dezvoltarea acestora. In a 2-a jumătate a secolului XVIII in Transilvania au aparut primele manufacturi moderne, acestea constituind germeii economiei capitaliste care cunoaste o dezvoltare mai pregnantă in a 2-a jumătate a secolului XIX, odata cu constructia primelor cai ferate si a dezvoltarii si modernizarii principalelor orase (Brasovul si Sibiu, in primul rand).

Profilul industrial al regiunii este dat de industria constructiilor de masini si a prelucrării metalelor, chimica, materialelor de constructii, lemnului, extractiva, textila si alimentara. Unitatile industriale sunt amplasate in general, in localitatile urbane, si in cazul multor orase mici dau acestor localitati un caracter monospecializat.

In perioada 1990-2000 regiunea a traversat o perioada dificila, de declin economic, marcata de un inceput greoi al transferului de proprietate si al restructurarii activitatilor economice ineficiente, in conditiile pierderii pietelor traditionale de desfacere din Europa de Est, pe fondul deteriorării principalelor echilibre macroeconomice si al inflatiei galopante.

Incepand cu anii 2000-2001 climatul economic s-a imbunatatit, economia si-a reluat cresterea, iar in prezent asistam la consolidarea cresterii economice. Un rol important in dezvoltarea economica il au investitiile straine, Regiunea Centru reusind sa atraga doar intr-un singur an, 2005, investitii straine directe in valoare de 573 milioane euro. Activitatile industriale spre care s-au indreptat cele mai importante investitii sunt industria de prelucrare a lemnului, industria alimentara, industria materialelor de constructii, constructiile de masini.

Sectorul serviciilor are o contribuție importantă la formarea P.I.B., având o dezvoltare semnificativă în ultimii ani. Domeniile care au inregistrat cele mai mari creșteri sunt transporturile (in special transporturile rutiere si cele aeriene), telecomunicatiile, sectorul financiar-bancar si de asigurari.. Turismul, cu toate ca a inregistrat o serie de progrese pe anumite componente, cum ar fi agroturismul, nu reuseste sa valorifice inca importantul potential turistic al regiunii.

Agricultura se afla la inceputul unui lung si dificil proces de modernizare si restructurare, merit sa conduca la eficientizare si la valorificarea mai bună a importantului potential agricol al regiunii. Este nevoie de restructurarea intregului lant de activitati economice, incepand de la schimbarea metodelor de organizare a productiei agricole terminand cu valorificarea acesteia. Aceste transformari de amploare necesita finantari importante care vor fi acoperite prin atragerea de fonduri din cadrul programelor nationale si europene.

Ca urmare a evolutiilor economice pozitive dar si a migratiei, in numar mare, a fortei de munca, spre Europa Occidentala, numarul somerilor este in scadere iar rata somajului s-a redus pana la 7,3% la sfarsitul anului 2005 si 6,2% la sfarsitul anului 2006 (rate, totusi, superioare nivelului national), inregistrandu-se chiar deficite de forta de munca la anumite profesii si calificari.

Cel mai puternic impact al somajului se regăsește în orașele monoindustriale axate pe prelucrarea metalelor și în localitățile din zonele miniere (Aiud, Abrud, Zlatna, Risnov, Victoria, Baraolt, Balan, Vlahita, Tirnaveni, Ludus, Dumbraveni, Talmaciu, Copsa Mica).

1.2.1 Resurse naturale

1.2.1.1. Resurse naturale de suprafață (păduri, terenuri agricole, pășuni)

Ținând seama că 36,4% din suprafața regiunii este acoperită cu păduri, o resursă însemnată o constituie lemnul de fag, molid și brad din pădurile montane și lemnul de gorun și stejar, întâlnit în pădurile mici din zonele de podis și de deal. În acest fel, Regiunea "CENTRU" posedă un mare potențial silvic, constituind una din principalele zone de aprovizionare cu lemn din țară.

Padurile reprezintă sisteme biologice productive care furnizează materia primă necesară industriei lemnului, constituind totodată o importantă sursă de energie.

Cu toate că foarte mare parte din teritoriul regiunii "Centru" este acoperit de zona montană, agricultura își găsește condiții bune de dezvoltare în cea mai mare parte a teritoriului. Chiar și în zona montană suprafețe întinse de pășuni și fanete naturale sunt favorabile creșterii animalelor, iar clima mai rece și regimul pluviometric specific fac ca aici să fie mai puțin simțite efectele perioadelor mai secetoase din timpul anului. Fără a se putea face o delimitare strictă între zonele favorabile diferitelor activități agricole se constată totuși o anumită distribuție a acestora în funcție de relief, climă și sol. În estul și sudul regiunii cultura principală este cartoful iar în partea cu înalțimi mai joase sunt condiții favorabile pomilor fructiferi. În zonele colinare și depresionare, precum și în luncile din centrul, sudul și sud-vestul regiunii se cultivă graul, orzoaica, orzul, porumbul, sfecla de zahăr, legumele, plantele de nutreț. Podisul Tarnavelor, cu zona delimitată de municipiile Tirnaveni, Medias, Blaj și Aiud, ca și terenurile din jurul municipiilor Alba Iulia și Sebes sunt cunoscute ca foarte favorabile culturii vitei de vie.

În anul 2005, suprafața agricolă a Regiunii Centru era de 1929 mii ha, reprezentând 56,6% din suprafața totală a regiunii și 13,1% din suprafața agricolă a României. După modul de folosință, structura suprafeței agricole se prezintă astfel: arabil 39,8%, pășuni 34,5%, fanete 24,5 %, vii și pepiniere viticole 0,4%, livezi și pepiniere pomicele 0,8%.

Creșterea animalelor este relativ bine dezvoltată în toate județele regiunii, în zona montană constituind principală activitate agricolă. Creșterea oilor, activitate tradițională a locuitorilor din Munții Cindrelului, Munții Sebesului și zona Branului, se află în ușor declin în ultimul deceniu din cauza dificultăților privind valorificarea producției. Județele Mureș și Harghita sunt renumite pentru calitatea efectivelor de bovine, Mureșul având și un puternic sector de creștere a porcinelor și pasărilor.

1.2.1.2 Resursele naturale ale subsolului:

Zăcămintele de gaz metan

Cea mai importantă resursă a subsolului Regiunii "Centru" o constituie zăcămintele de gaz metan, descoperite la Sărmășel în 1907, în urma unui foraj de exploatare a unor presupuse săruri de potasiu. În urma acestei descoperiri au fost întreprinse lucrări geologice de prospectare și exploatare a zăcămintelor de gaz și s-a trecut, începând din 1913, la exploatarea lor. După 1944, lucrările geologice au cunoscut o amploare deosebită, ducând la descoperirea de noi structuri productive și la punerea lor în exploatare.

Cele mai mari zăcămintele de gaz metan din România se găsesc în această zonă a țării la Nădes, Zaul de Campie, Bogata, Saros, Singiorgiu de Campie, Seleus, Zău-Șăulia, Mădăraș, Sărmășel, Cetatea de Balta, Tauni, Porumbenii Mari, Avramesti, Mugeni, etc. De menționat este faptul că gazul metan din această regiune este cel mai curat gaz natural din lume, fiind alcătuit aproape exclusiv din gaze uscate.

Gazele sunt compuse în general, în proporție de cca. 99% din metan (proporția metanului variază, de regulă, între 95 și 99,7%) alături de metan, în proporții neînsemnate, se găsesc și alte hidrocarburi (etan, propan, butan).

Zacamintele metalifere neferoase

Între resursele naturale cele mai importante care se afla pe teritoriul regiunii, în zacamant sau se exploateaza la suprafata, sunt si cele neferoase auro-argintifere (Zlatna, Baia de Aries, Almasu Mare, Rosia Montana), cuprifere (Bucium, Almas, Rosia Poieni, Techereu, Balan) si minereuri de mercur (Izvorul Ampoiului, Madaras, Sintimbru).

Zăcămintele nemetalifere

Între resursele subsolului, un loc important ocupa si rocile nemetalifere utile, de diferite categorii (vulcanice, sedimentare, detritice etc.), prezente în rezerve considerabile. Zona eruptivă montană este dominată de andezit (cariere industriale la Stânceni în Defileul Mureșului și lângă Sovata la Iliești) și de piroclastite (aglomerate) andezitice. În zona deluroasă din Subcarpații interni, Podișul Târnavelor și Câmpia Transilvaniei predomină depozitele sedimentare de nisipuri, marne, argile.

Depozitele imense de nisipuri, de vârstă neogenă (miocenă și pliocenă), de regulă sunt consolidate în straturi de diferite grosimi, utilizabile la prepararea unor materiale de construcții (mortare la zidărie, straturi filtrante la drumuri etc.), iar unele varietăți cuarțoase la fabricarea sticlei (de exemplu depozitul de nisip cuarțos de lângă Sovata).

Marnele, existente de asemenea în rezerve apreciable, nu sunt valorificate suficient, deși unele varietăți s-ar putea preta la fabricarea cimentului.

Argilele – inclusiv lutul de coastă și de terasă - la fel foarte răspândite, au o utilizare mai largă la fabricarea materialelor de construcții ceramice (cărămizi, țigle etc.), atât în unități industriale mari, cât și în cărămidăriile rurale, foarte frecvente.

Dintre cele mai importante din tara sunt si exploatarile de materiale de constructie, cum ar fi cele de bazalt de la Toplita, Galautas, Recas;andezit (Suseni, Vlahita, Tusnad, Bixad, Micfalau, Malnas-Bai; calcare(Lazarea, Voslobeni,Sandominic, Virghis, Intorsura Buzaului, Recas, Caciulata, Sinca Noua, Codlea, Bran, Moeciu, Risnov, Cristian, Tarlungeni, Brasov, Abrud, Galda de Sus); travertin (Bilbor); gresie (Sinzieni); șisturi cristaline pe văile Sadului și Lotrioarei , cristale marmoreene la porumbacul de Sus și Arpașul de Jos,Sohodol, argile si argile refractare (Alba Iulia, Ucea, Fagaras, Codlea, Cristian, Feldioara, Bodoc) precum si pietrisuri si nisipuri din albiile principalelor rauri.

Zăcămintele de carbune

În zona nord-vestica a județului Covasna sunt exploatate prin lucrări miniere de suprafața și în subteran în cadrul perimetrelor miniere Capeni –Baraolt și Racos –Sud. Din motive tehnice sau economice o parte din sectoarele miniere au fost închise, în prezent, continuându-se exploatarea în următoarele sectoare: mina Baraolt , cariera Bodos si cariera Racos – Sud.

Zacaminte de carbune mai intalnim si la.:Borsec, Jalotca, Codlea, Cristian, Virghis.

Zăcămintele de sare

Sarea (NaCl) este o altă resursă prezentă în cantități considerabile.Principalul zăcământ de sare este cel de la Jabeșița, comuna Solovăstru considerat a fi cel mai mare din Transilvania. Masivul de sare este situat în partea de est a depresiunii Transilvaniei. Sarea are un conținut de 95-99% NaCl, volumul rezervelor geologice de prognoză se estimează la 77 mld tone. Alte zăcămintele de sare intalnim la Sovata, Praid, Ocna Mures, Ocna Sibiului si Miercurea Sibiului.

Substanțele minerale terapeutice

Sub această denumire numim întreaga gamă de substanțe minerale utilizate în cura balneară, direct sau prin realizarea unor concentrații, precum și apele și gazele îmbuteliate, în scop alimentar sau curativ.

Regiunea "Centru" dispune de o gamă variată de astfel de substanțe ce cuprind ape minerale, ape de zăcământ, lacuri sărate, nămoluri sapropelice, gaze mofetice etc.

Pe lângă resursele miniere și rezervele de roci utile, în zona internă a Carpatilor de curbura o importanță deosebită o prezintă manifestările postvulcanice care se fac simțite prin bogate emanații de CO₂ și prin prezenta unor degajări de gaze sulfuroase și de arsen. Existența bogatelor emanații de CO₂ a favorizat formarea izvoarelor carbogazoase care au o compoziție chimică foarte variată și cu efecte terapeutice deosebit de importante.

Izvoarele de ape minerale carbogazoase de la Borsec, Bilbor, Tusnad, Harghita-Baii, Homorod, Sancraieni, Biborteni, Covasna, Bodoc, Malnas, Vilcele, Bixad, Baile Balvanyos, Zizin, Rotbay, Rupea, Racos și cele clorosodice bromurate și iodurate de la Ideciu de Jos, Stânceni, Singiorgiu de Mures, Sovata, Bazna Ocna Sibiului, Miercurea Sibiului și Ocna Mures sunt utilizate pentru consum și în scopuri terapeutice. Zăcământul, recent pus în exploatare pentru stația de îmbuteliere a apei minerale, situat pe valea pârâului Mermezeu, afluent de dreapta al Mureșului se caracterizează prin ape minerale bicarbonatate, calcice, magneziene, carbogazoase.

1.2.1.3. Resurse hidrografice

Reteaua hidrografică este bogată, fiind formată din cursurile superioare și mijlocii ale Mureșului și Oltului și din afluenții acestora, dintre care îi menționăm pe cei mai importanți: Tarnavele, Sebesul, Cugirul, Ariesul, Ampoiul (afluenți ai Mureșului), Raul Negru, Barsa, Cibinul (afluenți ai Oltului). Lacurile naturale sunt diverse ca geneză, cele mai cunoscute fiind lacurile glaciare din Munții Făgăraș, lacul vulcanic Sf Ana din Munții Harghita, și Lacul Rosu format prin barajul natural a cursului râului Bicaz. Cele mai importante lacuri antropice sunt cele de baraj de pe râurile Olt și Sebes, lacurile sărate din fostele ocne de sare de la Ocna Sibiului și Sovata (L. Ursu) și iazurile piscicole din Câmpia Transilvaniei.

Sunt de menționat resursele energetice ale Mureșului, Oltului și Sebesului.

Potentialul energetic al cursurilor repezi de munte este exploatat în principal pe cursul râurilor Sebes și Olt.

1.2.2. Infrastructura

1.2.2.1. Infrastructura de transport

Rețeaua de drumuri

Regiunea "CENTRU" beneficiind de o poziție favorabilă, dispune de o rețea bine reprezentată de drumuri publice. Principalele axe de circulație sunt plasate de-a lungul culoarelor Mureșului, Oltului, a celor două Tarnave și prin trecătorile și pasurile montane. Perpendicular pe acestea, o altă rețea de circulație importantă traversează regiunea de la nord la sud.

La Brașov se intersectează toate caile de comunicație prin care se realizează legătura între regiunile din nordul țării cu cele din sud și a celor din vest cu cele din est.

Repartiția drumurilor pe suprafața regiunii este determinată de formele de relief, densitatea maximă întâlnindu-se în zonele de culoar iar cea minimă în zona montană.

Spre deosebire de drumurile naționale, care au fost parțial reabilite și reparate, cele județene sunt prost întreținute din cauza lipsei acute de fonduri.

Situația drumurilor publice, din regiunea „Centru”, la 31 decembrie 2005

	Total	Naționale			Județene și Comunele		
		Total	Modernizate	Cu îmbracaminti usoare rutiere	Total	Modernizate	Cu îmbracaminti usoare rutiere
România	79904	15934	14374	1253	63970	6774	19662
Reg. „CENTRU”	10182	2223	2091	94	7959	336	2697

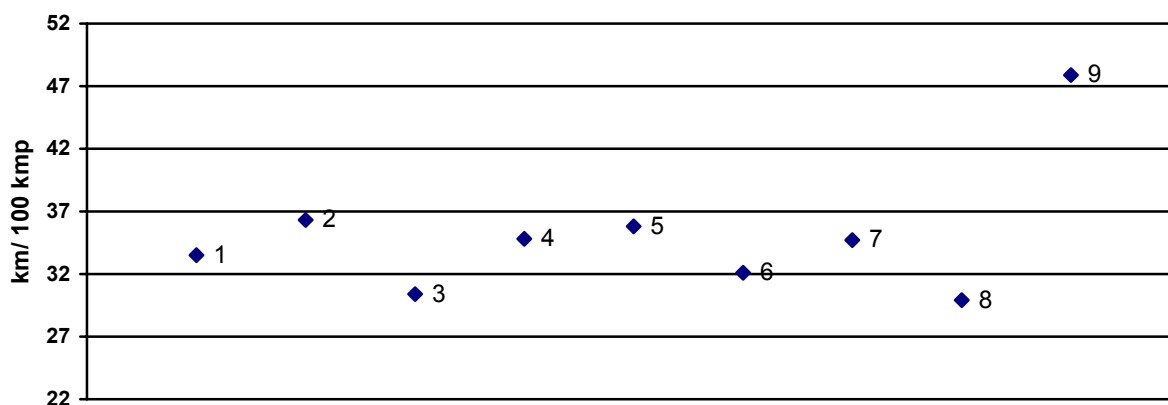
Sursa: INS: Lungimea căilor de transport la sfârșitul anului 2005

Conform statisticilor oficiale, doar 4,2% din drumurile județene și comunale de la nivelul Regiunii sunt modernizate, valoare cu mult sub media națională de 10,5%, o medie foarte mică în comparație cu celelalte regiuni (ex. Regiunea SV cu 20,4%, Regiunea NV 15,3%, Regiunea Sud Muntenia 9,6%). Densitatea medie a drumurilor este sub media pe țară (33,5 km drumuri/ 100 km²), doar județul Alba cu 42,1 km/100 km² depășind această medie, lucru explicabil prin relieful predominant muntos al regiunii. Regiunea Centru este caracterizată de cea mai mică densitate de drumuri publice la 100 km² teritoriu, la egalitate cu Regiunea Sud-Est (cea mai mare densitate se regăsește în Regiunea NE-fără Regiunea București Ilfov). 48,75% din drumurile publice ale Regiunii sunt drumuri pietruite și drumuri de pământ.

	Densitatea drumurilor publice - km/100 kmp teritoriu -
România	33,5
Reg. Centru	29,9
Alba	42,1
Brașov	27,8
Covasna	22,6
Harghita	24,8
Mureș	29,4
Sibiu	29,4

Sursa: INS, Lungimea căilor de transport la sfârșitul anului 2005

DENSITATEA DRUMURILOR PUBLICE LA SFÂRȘITUL ANULUI 2005

1-ROMÂNIA 2-REG. NORD-EST 3-REG. SUD-EST 4-REG. SUD-MUNTENIA 5-REG. SUD-VEST-OLTENIA 6-REG. VEST 7-REG. NORD-VEST 8-REG. CENTRU, 9-REG. BUCUREȘTI-ILFOV

Traversată de trei drumuri europene: E81, E68, E60, însumând 951 km, Regiunea CENTRU este avantajată din punctul de vedere al accesului la rețeaua de transport europeană și națională ocupând locul doi pe țară, după regiunea Nord-Vest, ca numărul de km de drumuri europene.

Rețeaua de căi ferate

Cu 41,6 km de cale ferată la 1000 km², regiunea "CENTRU" se găsește sub media pe țară (45,9 km/1000 km²), Cu o densitate a liniilor de cale ferată sub media națională se situează județele Alba, Covasna și Harghita (36,8, 31,3, 31,5 km/1000 km²) iar peste media națională se plasează județele Brașov, Sibiu și Mureș cu 67,7, 36,3 și 45,4 km/1000 km².

Densitatea liniilor de cale ferată

	km / 1000 kmp		
	Densitatea liniilor în 2005	Densitatea liniilor în 1990	Indice față de 1990 %
Romania	45,9	47,8	96,0
Reg. Centru	41,6	51,7	80,5
Alba	36,8	50,6	72,7
Brașov	67,7	62,2	108,8
Covasna	31,3	31,0	101,0
Harghita	31,5	32,2	97,8
Mureș	45,4	71,2	63,8
Sibiu	36,3	57,0	63,7

Sursa: Institutul National de Statistica, Anuarul Statistic al Romaniei, 2006

Regiunea „Centru” este traversată de 1420 km de cale ferată din care 47,4% este electrificată, ponderea fiind peste cea a căilor ferate electrificate la nivel național (36,5 % din total).

Există în cadrul regiunii zone întinse izolate din punct de vedere al transportului feroviar, cum este spre exemplu zona Munților Apuseni din județul Alba (deoarece pe linia îngustă Turda-Abrud, circulația a fost întreruptă din motive de rentabilitate) și zona dintre Miercurea – Ciuc și Odorheiu Secuiesc.

Din punct de vedere al transportului feroviar Regiunea "CENTRU" este avantajată de poziția geografică, aici fiind localizate câteva importante noduri de cale ferată (Brașov, Sibiu, Teiuș) prin care se realizează legătura României cu Europa Centrală și de Vest.

	2001			2005			Lungimea totală a liniilor de cale ferată	din care electrificată
	Lungimea totală a liniilor de cale ferată	din care electrificate	Densitatea liniilor la 1000 kmp teritoriu	Lungimea totală a liniilor de cale ferată	din care electrificate	Densitatea liniilor la 1000 kmp teritoriu	Diferențe 2005/2001 (%)	Diferențe 2005/2001 (%)
Romania	11015	3950	46,2	10948	3999	45,9	-0,6	1,2
Regiunea Nord/Est	1506	573	40,9	1634	611	44,3	8,5	6,6
Regiunea Sud Est	1329	573	37,2	1750	477	48,9	31,7	-16,8
Regiunea Sud Muntenia	1699	621	49,3	1255	455	36,4	-26,1	-26,7
Regiunea Sud/Vest Oltenia	1001	505	34,3	1006	512	34,4	0,5	1,4
Regiunea Vest	2011	690	62,8	1904	658	59,4	-5,3	-4,6
Regiunea Nord/Vest	1645	166	48,2	1678	313	49,1	2,0	88,6
Regiunea Centru	1470	621	43,1	1420	674	41,6	-3,4	8,5
Regiunea București/Ilfov	354	201	194,4	301	299	165,3	-15,0	48,8

Sursa: INS, Lungimea căilor de transport la sfârșitul anului 2005

Din tabelul de mai sus se poate observa faptul că în intervalul 2001-2005 nu au existat evoluții semnificative la nivelul regiunilor în ceea ce privește rețeaua de transport feroviară, în unele regiuni infrastructura feroviară a cunoscut chiar o scădere.

Transportul aerian

În ceea ce privește transporturile aeriene, în regiune se află două aeroporturi: Sibiu și Tîrgu Mureș prin care se realizează atât legături interne cât și curse internaționale.

Aeroportul Sibiu este amplasat pe drumul național DN1 la o distanță de 5 km de municipiul Sibiu. Prin Aeroportul Sibiu se asigură legături directe cu capitala României, Municipiul București prin curse interne, precum și legături internaționale cu Germania (München, Stuttgart, Duesseldorf) și Italia (Roma, Bergamo, Treviso, Verona, Florence, Torino, Bologna, Naples).

Aeroportul Sibiu a deservit în cursul anului 2005 un număr de 48.907 călători, de 18,9 ori mai mulți față de 1998, activitatea instituției marcând în acest sens o creștere cu 25,2 % a pasagerilor deserviți față de anul 2004.

CRITERIUL / ANUL	1998	1999	2000	2001	2002	2004	2005
Total pasageri imbarcati-debarcati (aeroportul Sibiu)	2590	6254	14390	23013	27212	39055	48907

În ceea ce privește traficul comercial intern, aeroportul Sibiu se situează pe locul 4¹ ca număr de curse regulate (cu 1008 zboruri).

Aeroportul Tîrgu Mureș, situat pe teritoriul comunei Ungheni – localitatea aparținătoare Recea- are o poziție geografică deosebit de favorabilă –având în vedere că în afara județului Cluj celelalte județe din zonă nu au aeroporturi în dotare.

De asemenea, în județul Mureș funcționează și un Aeroport utilitar-sportiv la Tîrgu Mureș.

Caracteristici ale transportului aerian regional

Numărul total al pasagerilor imbarcați și debarcați a fost de 59541 în anul 2005 din care 13346 în traficul internațional și 16896 în traficul intern (imbarcați), respectiv 12817 și 16482 (debarcați).

Cele două aeroporturi care deservesc Regiunea CENTRU prezintă diferențe semnificative atât în ceea ce privește fluxul de pasageri actual și numărul curselor cât și dinamica pe care au cunoscut-o acești indicatori în ultimii ani.

În anul 2005, numărul pasagerilor deserviți de Aeroportul Internațional Sibiu a fost de aproape 4,6 ori mai mare decât cel al pasagerilor înregistrați în Aeroportul Targu Mures.

Transportul public

Din datele detinute, se poate observa, ca o caracteristică a Regiunii, dezvoltarea transportului public specific asigurării de servicii pentru distanțe scurte și cu o capacitate medie de transport.

Astfel, principalul mijloc de transport îl reprezintă autobuzul, și de asemenea în ultimii ani s-au dezvoltat și transportul cu ajutorul microbuzelor, linii de tramvai și troleibuz existând doar în două județe ale Regiunii- Brașov și Sibiu, la nivelul celor două municipii. La nivelul Regiunii, la sfârșitul anului 2005 erau 609 de autobuze, 24 tramvaie și 163 troleibuze, iar numărul total de pasageri transportați a fost de 150.945,2 mii.

Transportul în comun este slab dezvoltat la nivelul Regiunii. Nu există o rețea regională propriu-zisă de transport în comun, doar rețele ce deservesc mai multe județe. Calitatea serviciilor prestate

¹ INS: Traficul de aeroport în anul 2005

populației este necorespunzătoare în majoritatea cazurilor, mijloacele de transport utilizate sunt învechite și uzate, investițiile realizate în domeniu au fost destul de reduse în ultimii ani.

În Regiune, în special la Sibiu, s-au dezvoltat firme care asigură transportul persoanelor atât între județele Regiunii cât și interregional (SC Transmixt SA, SC Atlassib SA). De asemenea, Regiunea „Centru”, fiind o regiune de tranzit este deservită și de firme de transport din alte regiuni.

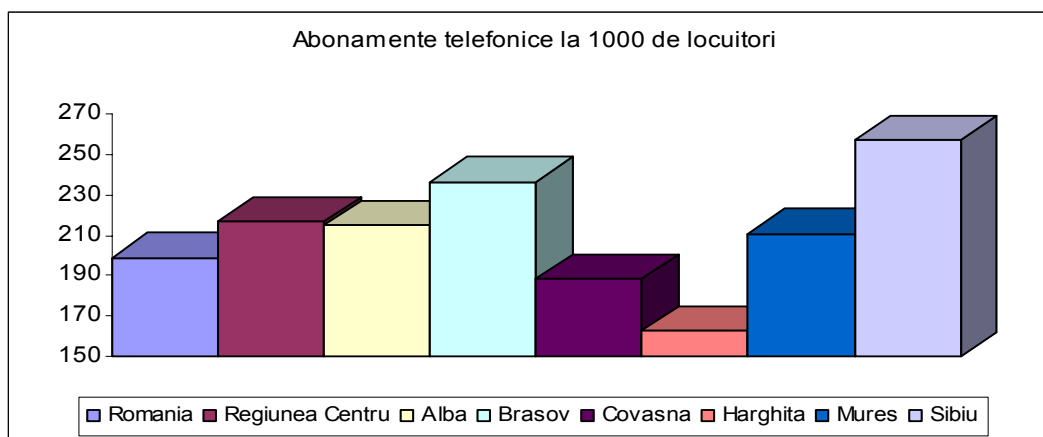
Serviciile de taximetrie, în schimb, s-au dezvoltat mult în ultimii ani la nivelul tuturor județelor. De asemenea, la nivelul municipiului Brașov și Sibiu s-au dezvoltat firme care oferă posibilitatea închirierii de autovehicule pentru sejur.

1.2.2.2. Rețele de telecomunicații, comunicații date și Internet

Extinderea și modernizarea centrelor telefonice în ultimii ani, au condus la creșterea numărului de abonați în rețeaua telefonică fixă, astfel încât în anul 2005, la 1000 locuitori revin 197,5 abonați telefonici. La nivel național, numărul abonaților telefonici la 1000 de locuitori este de 183. Din totalul posturilor telefonice existente la nivel regional în anul 2005, 75% se află în mediul urban și doar 25% în mediul rural.

Disparități mari în acest domeniu se înregistrează și între județele din regiune, județul Sibiu prin numărul de abonați particulari la 1000 locuitori, (233,5) plasându-se pe locul doi pe țară după București.

La polul opus județul Harghita, cu 151,5 abonați la mia de locuitori se situează mult sub media pe țară, iar dacă ne raportăm doar la mediul rural discrepanțele sunt și mai mari.

Sursa: Anuarul Statistic al României 2006

Nota: Datele se referă doar la rețeaua fixă a ROMTELECOM S.A.

În telecomunicații se remarcă un proces alert de modernizare datorită expansiunii tehnicii avansate în telefonia cu fir și a creșterii gradului de acoperire prin telefonia mobilă. Modernizarea acestui sector va continua și în viitor prin acțiunea de montare a cablurilor optice, prin extinderea rețelelor digitale și prin dezvoltarea în ritm rapid a telefoniei mobile și a comunicațiilor prin poșta electronică.

Este foarte important de reținut că activitățile economice și posibilitățile de dezvoltare a multor localități, în special cele din zona montană, cu potențial turistic ridicat, sunt afectate de infrastructura învechită din telecomunicații.

Gradul de acces la informație poate fi pus în evidență și prin existența în anul 2005 a 251,5 de abonamente la TV, sub media națională de 259,8 abonamente la mia de locuitori și 239,9 abonamente la radio la 1000 locuitori sub media națională de 245,7 abonamente la mia de locuitori. În ultimii ani

numărul abonamentelor la radio și TV au crescut considerabil, analiza comparativă a acestor indicatori în anii 2000 și 2005 arată o creștere cu 80,3% nivel național a abonamentelor radio la mia de locuitori și cu 67,8% la nivel regional. Abonamentele la TV au crescut cu 68,3% în 2005 față de 2000 la nivel național și cu 45,7% la nivel regional.

Abonamente la radio și televiziune

Anii	Abonamente la radio		Abonamente la televiziune	
	România	Reg. Centru	România	Reg. Centru
1990	2399793	344151	3645140	454554
1995	4441574	547637	4171514	535463
2000	3054760	377624	3462210	455862
2003	6180281	710869	5945144	580501
2004	5369048	605599	5822098	677800
2005	5313465	607038	5618490	636343

Sursa: INS: Mijloace și activități de comunicații în anul 2005

În perioada 1990-2005, accesul populației la mijloacele de comunicare aproape s-a dublat, cea mai mare creștere înregistrându-se la numărul de abonamente radio, de 2,2 ori la nivel național în intervalul menționat în timp ce la nivel regional creșterea a fost de 1,7 ori.

Oferta comercială în domeniul telecomunicațiilor a fost dominată până anul trecut de RomTelecom, compania națională de telefonie fixă și de companiile naționale de telefonie mobilă, în ultimul an apărând firme concurente în rețeaua de telefonie fixă care sporesc calitatea și complexitatea serviciilor oferite. Piața serviciilor Internet este în prezent destul de matură și este reprezentată în regiunea „Centru” de marii furnizori naționali, ca de exemplu:

RDS - Romania Data Systems - (<http://www.rdsnet.ro/>);

ASTRAL Telecom S. A. - cel mai mare furnizor de servicii prin cablu din țară, cu firmele sale în Brașov - *Canad Systems* și *Deltasoft*, dispune și de o infrastructură wireless în 2,4 și 3,5 GHz. - conectivitate totală Internet de 250 Mbps (<http://www.astral.ro/internet/>);

ARtelecom S.A. - operatorul Internet al Romtelecom, dispunând de rețeaua națională și de 155+34 Mbps conectivitate Internet externă (<http://www.artelecom.ro/>);

Connex-Xnet, Orange - furnizori Internet în special pentru abonații serviciilor de telefonie mobilă (<http://www.xnet.ro/>).

Tarifelor serviciilor Internet sunt încă foarte mari pentru utilizatorii din România. În general, valorile medii ale tarifelor sunt de 1,6-2 ori mai mari decât valorile medii pentru țările membre UE.

În Regiunea de dezvoltare Centru, ca de altfel în întreaga țară, activitățile de comunicații și rețele de date sunt coordonate de:

➔ *ANRC - Autoritatea Națională de Reglementare în Comunicații*

➔ *IGCTI - Inspectoratul General pentru Comunicații și Tehnologie Informației* din cadrul Ministerului Comunicațiilor și Tehnologiei Informației.

Oferta comercială acceptabilă tehnologic, dar încă foarte scumpă, contrastează cu nivelul scăzut de dotare, dar mai ales de conectivitate în instituțiile de învățământ și cercetare din regiune. La această situație au contribuit:

➔ costurile foarte mari pe piața internă, ale unor servicii performante de comunicații și acces Internet;

➔ limitările severe de buget;

➔ dezvoltarea inegală a unei infrastructuri naționale de comunicații în domeniul educațional (rețeaua națională academică universitară RoEduNet cuprinde un singur centru universitar din regiune, la care celelalte instituții academice din regiune nu sunt conectate).

Dacă în deceniul trecut a fost ameliorată treptat situația dotării cu echipamente în tehnologia informației, prezentul e marcat de criza nerezolvată a comunicațiilor de date și acces Internet, care afectează întreg domeniul de învățământ și cercetare științifică

Principalele publicații din Regiune sunt: Transilvania Expres în județul Brașov, în județul Covasna: Haromszek, în județul Harghita: Harghita Nepe, în județul Mureș: Cuvantul Liber, în județul Sibiu: Cuvantul Liber, iar în județul Alba: cotidianul Unirea.

1.2.2.3. Infrastructura tehnico-edilitara

Alimentarea cu apa potabila

Rețeaua de distribuție a apei potabile, în lungime totală de 5799,2 km, la sfârșitul anului 2005, acopera 261 localități din regiune, din care 56 municipii și orașe și 205 comune. 98,2% din localitățile urbane ale Regiunii CENTRU sunt echipate cu instalații de apă potabilă în timp ce doar 57,6% din cele rurale sunt echipate parțial. În județul Sibiu sunt cele mai multe localități rurale fără alimentare cu apă potabilă, doar 39,6% din toate comunele fiind alimentate față de 72,9% în județul Brașov. Sub media regională se află județele Covasna, cu 45% din localitățile rurale echipate cu rețea de alimentare cu apă potabilă, și Mureș cu 57,1% iar peste media regională se situează județele Alba unde doar 40,4% din localitățile rurale nu au rețea de alimentare cu apă potabilă și Harghita cu 38,8% din localitățile rurale fără alimentare cu apă potabilă.

Consumul mediu de apă potabilă/locuitor a scăzut în Regiunea Centru de la 112,0 mc în 1990 la 62,4 mc în anul 2005 (media pe țară fiind de 50,3 mc/locuitor), din care pentru uz casnic 33,9 mc/locuitor, față de 29,1 mc/locuitor, media pe țară.

Mentionăm faptul că în unele orașe, din cauza capacității reduse a instalațiilor de captare și distribuție, alimentarea cu apă se face în mod discontinuu, nesatisfăcând necesitățile de alimentare cu apă ale consumatorilor. La nivelul Regiunii se constată lipsa în unele orașe a stațiilor de epurare a apelor uzate sau existența unor stații de epurare necorespunzătoare din punct de vedere al standardelor de calitate.

Reteaua de canalizare

57 de localități, reprezentând 28,3% din totalul localităților din Regiunea Centru beneficiau la sfârșitul anului 2005 de sisteme de canalizare publică, pondere superioară celei înregistrate la nivel național (21,9%). Situația pe cele 2 medii rezidențiale este foarte diferită, dacă în mediul urban ponderea localităților cu sisteme de canalizare era de 98,2%, în mediul rural aceasta era de doar 17,1%. Și în profil teritorial se constată discrepante semnificative. Cea mai bună situație se întâlnește în județele Covasna și Mureș (35,6% respectiv 34,3% din localități au sisteme de canalizare) în timp ce județul Alba are cea mai slab dezvoltată infrastructură de canalizare (20,8% din localități dispun de sisteme de canalizare).

Infrastructura de distribuție a gazului metan și a energiei termice

La sfârșitul anului 2005, rețeaua de distribuție a gazului metan, avea o lungime de 7595,8 km (27,6% din rețeaua națională), numărul localităților în care se distribuie gaz metan este de 227 din care 179 localități rurale și 48 localități din mediul urban. Orașele din județele Brașov și Mureș sunt alimentate în totalitate cu gaz metan, în Covasna 4 din 5 centre urbane, Sibiu, 9 din 11, în Harghita 6 din 9 centre iar Alba 8 din 11. La nivel național doar 18,4% din localitățile din mediul rural beneficiază de alimentare cu gaz. Conform acestor date statistice, în Regiunea CENTRU, în anul 2005 mai mult de jumătate din localitățile rurale (50,3%) erau alimentate cu gaz metan. Județul Mureș pe teritoriul său se află cele mai mari resurse de gaz, este alimentat în cea mai mare proporție 78%, Sibiu, 71,7% și

Braşov 52,1%. Sub media regională se află judeţele Alba, Covasna şi Harghita cu 31,8%, 25% şi respectiv 24,1%.

LUNGIMEA SI VOLUMUL GAZELOR DISTRIBUITE

	Lungimea simplă a conductelor (km)	Volumul gazelor distribuite total (mii mc)	Pentru uz casnic (mii mc)
Reg. Centru	7595,8	2434204	669298
Alba	1186,8	315024	99886
Braşov	1273,8	512676	176493
Covasna	213,2	79471	37524
Harghita	405,9	96750	30706
Mureş	3251,5	1124403	175766
Sibiu	1264,6	305880	148923

Sursa: INS, Activităţile privind utilitatea publică de interes local în anul 2005

Volumul total de gaz distribuit în această parte a ţării constituie 18,7% din consumul naţional, iar cel pentru uz casnic reprezintă 23,6% din consumul naţional.

Fata de celelalte Regiuni de dezvoltare, reţeaua de distribuţie a gazului metan în Regiunea Centru se detasează atât ca număr de localităţi cât şi ca lungime simplă a conductelor, situându-se pe primul loc în ceea ce priveşte aceşti indicatori.

Energia termică este distribuită în 22 de localităţi, din care 20 sunt urbane. Numărul localităţilor în care se distribuie energie termică în sistem centralizat s-a redus în ultimii ani datorită costurilor ridicate cât şi a găsirii unor soluţiilor alternative din partea consumatorilor.

Fondul locativ

După anul 1990, numărul locuinţelor terminate în Regiunea Centru a înregistrat o scădere accentuată, de la 4602 în 1990 la 2199 în 1996 (- 52,2%), la nivelul ţării în aceeaşi perioadă scăderea fiind mai mică (- 39%).

În anul 2005 numărul locuinţelor terminate era de 2846, doar 61,7% din numărul locuinţelor terminate în Regiunea Nord-Est şi de 1,3 ori mai multe decât numărul celor finalizate în Regiunea Vest. Pe primele locuri se situează judeţele Mureş cu 28,2% şi Braşov 25,9 %.

Scăderea accentuată a numărului locuinţelor terminate a fost determinată în principal de reducerea cheltuielilor bugetare pentru construcţia de locuinţe. Dacă în anul 1990 din totalul locuinţelor terminate 87% erau din fonduri publice, în anul 2005 acestea mai reprezentau doar 8,6%, restul fiind din fonduri private.

Fondul de locuinţe al Regiunii CENTRU număra, în anul 2005, 960,6 mii locuinţe dintre care 59,1% în mediul urban şi 40,9 % în mediul rural. 96,7% din fondul de locuinţe se află în proprietate privată.

Conform datelor recensământului populaţiei şi locuinţelor din 2002, numărul clădirilor din Regiunea Centru a crescut cu 6,5%, faţă de recensământul din 1992, reprezentând 11,3% din totalul clădirilor din România iar numărul locuinţelor din Regiunea Centru a crescut cu 4,4% faţă de 1992, reprezentând 11,9% din totalul locuinţelor din România.

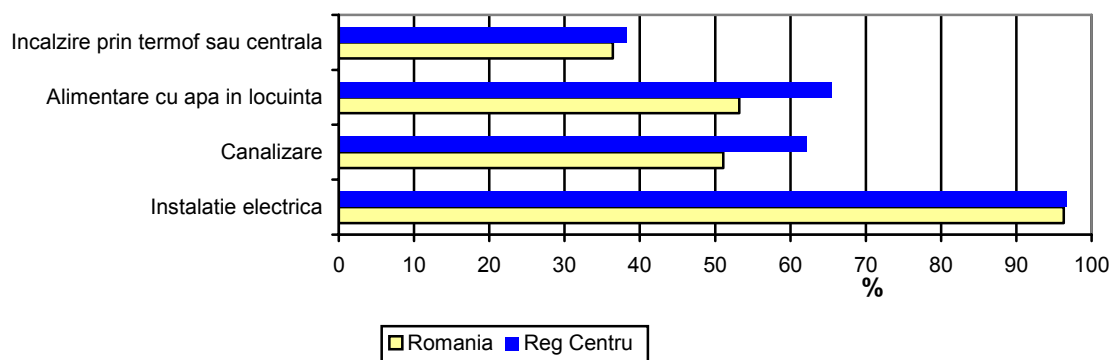
Numărul mediu de camere pe o locuinţă a crescut în Regiunea Centru de la 2,2 în 1992 la 2,34 în 2005, fiind inferior mediei naţionale (2,5). Numărul mediu de persoane/locuinţă era de 2,63, în anul 2005, în scădere faţă de 1992 (2,99) fiind apropiat de media pe ţară (2,64).

În ceea ce priveşte suprafaţa medie pe o persoană şi pe o locuinţă aceşti indicatori înregistraţi la nivelul regiunii sunt superiori mediei pe ţară (14,99 şi respectiv 39,48, faţă de 14,43 şi 38,04 la nivel naţional).

Un alt grup de indicatori, care pot caracteriza condiţiile de locuit ale populaţiei este acela care prezintă dotarea locuinţelor cu principalele instalaţii edilitare (apă curentă, canalizare, energie electrică,

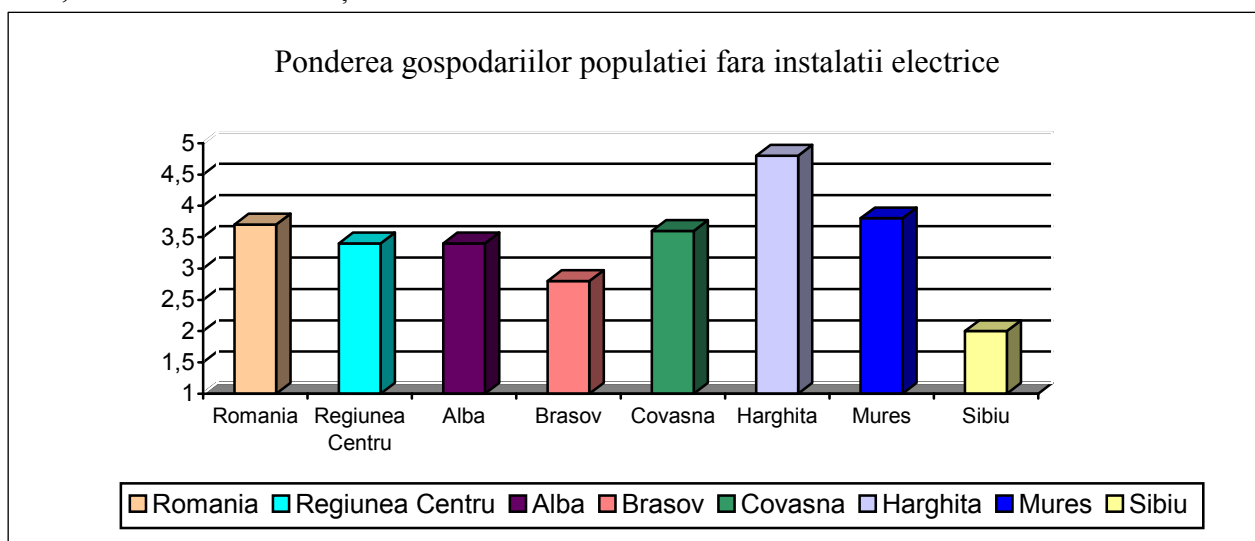
mod de încălzire), Regiunea Centru devansând la toate aceste capitole media pe țară . Din totalul locuințelor recensate în 2002², ponderea celor care beneficiază de instalații edilitare, la nivel regional respectiv național, este următoarea: apă curentă 65,5% față de 53,2 %; canalizare 62,2 % față de 51,1%; energie electrică 96,7% față 96,3%; încălzire prin termoficare sau centrală termică 38,3% față de 36 ,4 %.

PONDEREA LOCUINTELOR DOTATE CU INSTALATII LA RECENSAMANTUL DIN 2002

Sursa :Directia Regionala de Statistica Alba

Ponderea gospodăriilor populației fără instalații electrice în județele Regiunii Centru se prezintă astfel³: Harghita (4,8%), Mureș (3,8%), Covasna (3,6%), Alba (3,4%), Brașov (2,8%), Sibiu (2,0%), față de 3,7% cât era la nivel național.

1.2.2.4. Infrastructura pentru initierea si dezvoltarea de afaceri

În scopul îmbunătățirii mediului de afaceri în România prin determinarea deciziei de a investi în îmbunătățirea infrastructurii economice regionale din parcurile industriale, a fost adoptată Ordonanța 65/2001 privind constituirea și funcționarea parcurilor industriale. Aceasta reglementează regimul de constituire și funcționare. Prin decizia Guvernului României de a transforma vechile fabrici de armament în parcuri industriale, la nivelul Regiunii s-au format două astfel de locații la Cugir și Zărnesti.

Parcul Industrial Cugir (PIC) Alba, este constituit legal și este situat pe teritoriul administrativ al orașului Cugir, în incinta Societății Comerciale « Uzina Mecanica », pe DJ 704 la 7 km de DN7 și

² La recensământul din martie 2002

³ La recensământul din martie 2002

E81, în apropierea viitoarei autostrăzi Nadlac-Arad-Sebes-Sibiu-București. Parcul are o suprafață de 11,1 ha., din care suprafața construită 4,1 ha. și o suprafață liberă și ocupată de rețele de drumuri de 7,0 ha. Parcul are în componență 10 clădiri industriale mai importante precum și alte spații mai mici de producție și depozitare. Parcul are asigurate utilități pentru toate construcțiile : apă curentă, electricitate, alimentare cu gaz metan, canalizare, cale ferată uzinală care face legătura cu gara CFR. Se preconizează dezvoltarea de afaceri privind industria ușoară- confecții textile, confecții metalice, industrializarea lemnului, prelucrări mecanice și construcții de mașini, un incubator de afaceri și altele. Avantajul pe care îl prezintă acest parc este dat de faptul că spațiile existente pot fi adaptate/modernizate cu cheltuieli mici în funcție de afacerea pe care dorește să o realizeze sau dezvolte investitorul. Conform datelor de la INS, Parcul industrial Cigir se află în faza de închiriere a spațiilor .

Parcul Industrial BREM Company, Zărnești s-a constituit prin folosirea unei părți din terenurile și clădirile aflate în patrimoniul SC TOHAN SA. Datorită faptului că nu s-a putut demara proiectul prin preluarea acestui patrimoniu de către Consiliul Județean Brașov și Consiliul Local Zărnești, discuțiile s-au reluat în altă perspectivă și anume implicarea unor investitori străini într-un parteneriat public-privat, sub forma unei societăți mixte. Parcul industrial a fost autorizat și se află în stadiul de exploatare.

De asemenea, Programul Phare – Componenta de Coeziune Economică și Socială, subcomponenta de Infrastructură Regională mare are ca obiectiv dezvoltarea infrastructurii de afaceri în special dezvoltarea de parcuri industriale. În acest sens la nivelul Regiunii Centru a fost aprobat pentru finanțare din Programul Phare 2001 proiectul, **Parcul Industrial Mureș - platforma Vidrasău, Ungheni**. Parcul Industrial Mureș va fi realizat pe platforma Vidrasău (comuna Ungheni), la 18 km sud-est de municipiul Tîrgu Mureș. Inițiatorul proiectului este Consiliul Județean Mureș, în colaborare cu Primăriile comunelor Ungheni și Sînpaul. Parcul va avea o suprafață totală de 40,9 ha și se va situa în vecinătatea principalelor rețele de comunicații, incluzând drumul european E60, calea ferată Tîrgu Mureș – Războieni și aeroportul internațional Tîrgu Mureș. Obiectivul vizat este acela de a atrage industrii ușoare și de înaltă tehnologie. Capacitatea proiectată este de circa 50 de loturi, având în medie 5.000 metri pătrați. De asemenea, este prevăzută realizarea unei infrastructuri complete pentru partea industrială, precum și o zonă administrativă și de servicii publice. Materializarea acestui proiect va conduce la crearea a 1.800 de locuri de muncă, dintre care 300 în perioada de construcție și 1.500 în faza operațională. Proiectul a ținut cont de condițiile de protecție a mediului și se anticipează ca, prin relocarea unor industrii din zone de aglomerație urbană și modernizarea tehnologică a acestora, să se obțină o reducere a poluării în întreaga regiune. Proiectul va fi finanțat de Uniunea Europeană €3.815.041,71 și de Guvernul României, €1.271.680,57, prin Programul Phare 2000. Lucrările de construcție urmau să fie finalizate în cursul anului 2005.

Parcul Industrial Sibiu-Șura Mică (a obținut titlu de parc industrial) este amplasat pe teritoriul administrativ al comunei Șura Mică, la NV de Sibiu având o suprafață de 98,045 ha. Accesul la parc de face ușor din DN1 București- Sibiu Arad, prin intermediul drumului județean Sibiu-Ocna Sibiului. Utilități disponibile: rețea de apă potabilă Ø250mm/Ø160; sistem de canalizare : stații proprii de epurare cu deversare în canal colector; rețea de gaz metan Ø324mm/Ø150; rețea de energie electrică 20KV/0,4KV; sistem de telefonie digitală; drumuri de incintă și iluminat exterior; acces la Aeroportul Internațional Sibiu. Serviciile asigurate sunt: comunicații și transfer rapid de date; depozitare și transport; administrarea generală a parcului. În prezent, parcul se află în stadiul de închiriere a spațiilor.

Parcul Selimbar – Sibiu. (a obținut titlu de parc industrial)-este amplasat în imediată apropiere a municipiului Sibiu, fiind amplasat pe raza comunei Selimbar, pe drumul european E 68 și are o suprafață de aproximativ 97 ha.

Alte propuneri de înființare de parcuri industriale în Regiunea Centru :

Parcul Industrial „Făgăraș” va avea o suprafață de 15 ha, cu acces la drumul național. Pentru realizarea acestui proiect, s-a înființat un consorțiu fără personalitate juridică format din deținătorii de teren din zona aleasă. Sunt însă făcute toate demersurile pentru înființarea societății administrator, în condițiile Ordonanței 65/2001, ținând cont de faptul că Sucursala Făgăraș a Camerei de Comerț și Industrie face parte din consorțiul sus amintit și este obținut deja acordul autorităților locale.

Infrastructura existentă este compusă din drumuri de acces din șoseaua națională, iar construcții se regăsesc pe o suprafață de 2 ha. Construcțiile sunt executate ca hale industriale și aveau destinația de unități de producție sau depozite de materiale. Există, de asemenea, utilități pentru toate construcțiile: apă curentă, canalizare, electricitate, alimentare cu gaz metan cât și cale ferată uzinală cu legătură în gara C.F.R. din Făgăraș. Pentru perioada următoare a acestui an și pentru anul 2004, se preconizează a se adapta/moderniza spațiile existente în sensul transformării în spații propice dezvoltării unor afaceri mici sau mijlocii, construirea unor spații de producție pentru activități ce presupun condiții specifice de exploatare. Se preconizează ca în 6 luni de la demararea Parcului Industrial „FĂGĂRAȘ&FĂGĂRAȘ”, aproximativ 200 de persoane să aibă un loc de muncă stabil, iar la finele anului 2004, aici vor lucra 1.000 de persoane. Acest parc industrial va găzdui firme din sectorul mecanicii fine, industriei prelucrătoare, materialelor de construcții, industriei alimentare, zootehnice, căutându-se să se facă o asociere pe specific de activitate și prin natura utilităților solicitate. Se vor dezvolta cu precădere industriile noi, nepoluante și cele care nu vor crea impact negativ asupra mediului.

Parcul industrial Sfântu Gheorghe cu o suprafața totală de 14,5 ha, proprietatea S.N.C. Ploiești – Consiliul județean Covasna deține în folosință 13 ha. Terenul este situat la o distanță de 6 km de mun. Sf. Gheorghe, jud. Covasna. Terenul este racordat la DN 12 prin-un drum betonat de cca. 700 m. Terenul este accesibil și prin cale ferată existând 2 linii ferate legate cu căile ferate industriale din apropiere. Există racordul de 20 KV cu transformator de 20/06 KV (momentan dezafectată). Este în curs de constituire societatea comercială care va administra parcul industrial astfel încât până la 31 decembrie 2002 aceasta să aibă personalitate juridică; numele acestei societății urmează a fi S.C. GIPA S.A., unde acționar va fi și Consiliul Județean Covasna.

Parcul industrial Baraolt cu o suprafața totală de 14,3 ha. Proprietarul terenului: S.N.C. Ploiești – E.M. Căpeni deține în folosință 7,4 ha. Pentru această suprafață s-a inițiat de către Consiliul Județean Covasna un Proiect de Hotărâre de Guvern prin care se cere transferul terenului din proprietatea publică a statului în proprietatea Consiliului Local Baraolt, 6,9 ha se află în proprietatea Consiliului Local Baraolt - prin adresa nr. 2102/10.04.2002. Terenul este amplasat la o distanță de 24 km de DN 12 și 18 km de drumul E 60. Legătura parcului cu drumul județean este realizată prin DC 40 betonat pe o lungime de 1,3 km; există posibilitatea asigurării a altei căi de acces, aprobată prin PUG în zona nordică a orașului prin DJ 131 Baraolt - Odorheiu Secuiesc. În viitor se va înființa societatea comercială care va administra acest parc industrial, unde principal acționar va fi Consiliul Local Baraolt.

Parcul Industrial Odorheiu Secuiesc are ca scop concentrarea activităților economice la nivelul orașului, transfer de high-tech, creșterea cifrei de afaceri, crearea de noi locuri de munca. Pe langa ramurile industriale care se dezvoltă în municipiu, opțiunile de investiții sunt pentru industria electronica, alimentara și alte ramuri ale industriei ușoare.

Parc pentru Ecobusiness « IMG » Gheorgheni are ca obiectiv valorificarea la nivel înalt resurselor umane, naturale și economice ale microregiunii Gheorgheni. Prin realizarea acestui parc se dorește introducerea de noi ramuri industriale eco-protectoare ; fabricarea de bio-produse ; stimularea ecobusiness-ului.

În municipiul Brașov există trei parcuri industriale autorizate în cursul anului 2003 și 2004: **Parcul Industrial PRO ROMAN SA, Parcul Industrial METROM, Parcul Industrial CARFIL.** Toate aceste parcuri se află în stadiul de exploatare.

Numărul parcurilor industriale, științifice, tehnologice, turistice și de agrement autorizate la data de 31.01.2007

	Total	Parcuri în stadiul de exploatare	În stadiul de inchiriere	În stadiul de construcție
România	33	14	22	20
Regiune	11	6	4	7
Alba	1	-	1	
Brașov	7	4	-	4
Covasna	-	-	-	-
Harghita	-	-	-	-
Mureș	1	-	1	1
Sibiu	2	2	2	2

Sursa: INS, Informații sintetice-Parcuri Industriale, 2007

În ce privește inițierea și dezvoltarea de afaceri, la nivelul Regiunii Centru, cele mai importante instituții implicate sunt: Camerele de Comerț și Industrie din cele 6 județe, Școala Română de Afaceri din județele Brașov, Alba, Mureș și Sibiu, FPIMM Brașov, UGIR 1903 Brașov și Sibiu, Dima Consulting Group Brașov, Business Evaluator Târgu Mureș precum și incubatoarele de afaceri: Centrul pentru Inițierea și Promovarea Afacerilor – CIPA Sibiu, Centrul pentru Promovare și Asistență pentru IMM-uri Mureș, Centrul Incubator Asociație de Afaceri ECHO – Gheorgheni, Centrul Asociațiv pentru inovarea și incubarea afacerilor Harghita, Asociația BIIC Harghita, ASIMCOV Covasna. Aceste organizații au avut o activitate intensă în ultimii ani privind asigurarea de consultanță și promovare în afaceri pe întreg teritoriul Regiunii.

Considerăm că infrastructura existentă în acest domeniu nu poate asigura dezvoltarea corespunzătoare a sectorului economic și de afaceri din Regiune. În prezent există 11 locații cu titlul de parc industrial obținut, din care 3 amplasate în zone greenfield (Selimbar, Sura Mica - județul Sibiu, Vidrasau- jud.Mureș-finanțat din fonduri Phare), și 8 parcuri brownfield rezultate în urma dezafectării amplasamentelor aparținând industriei de apărare (Metrom, Carfil, Roman, Brem Company, Zarnesti, Fagaras, Victoria -jud. Brașov și Cugir jud. Alba) fonduri Phare - (Vidrasau - jud.Mureș).

Evoluția numărului de întreprinderi, a cifrei de afaceri și a numărului mediu de salariați în județele în care au fost autorizate parcuri industriale

Regiune/județ	Număr de întreprinderi		Cifra de afaceri (mld lei prețuri curente)		Numărul mediu de salariați (persoane)	
	2002	2005	2002	2005	2002	2005
România	309517	433607	2658998	512849	3490740	4042282
Reg. CENTRU	29749	43076	242253	45243	398948	432972
Alba	4293	6364	28416	5860	66503	68482
Brașov	11665	16359	96353	18019	141482	159833
Mureș	7533	11019	58693	10331	101601	104102
Sibiu	6258	9334	58791	11033	89362	100555

Sursa: INS- Parcuri Industriale, 2007

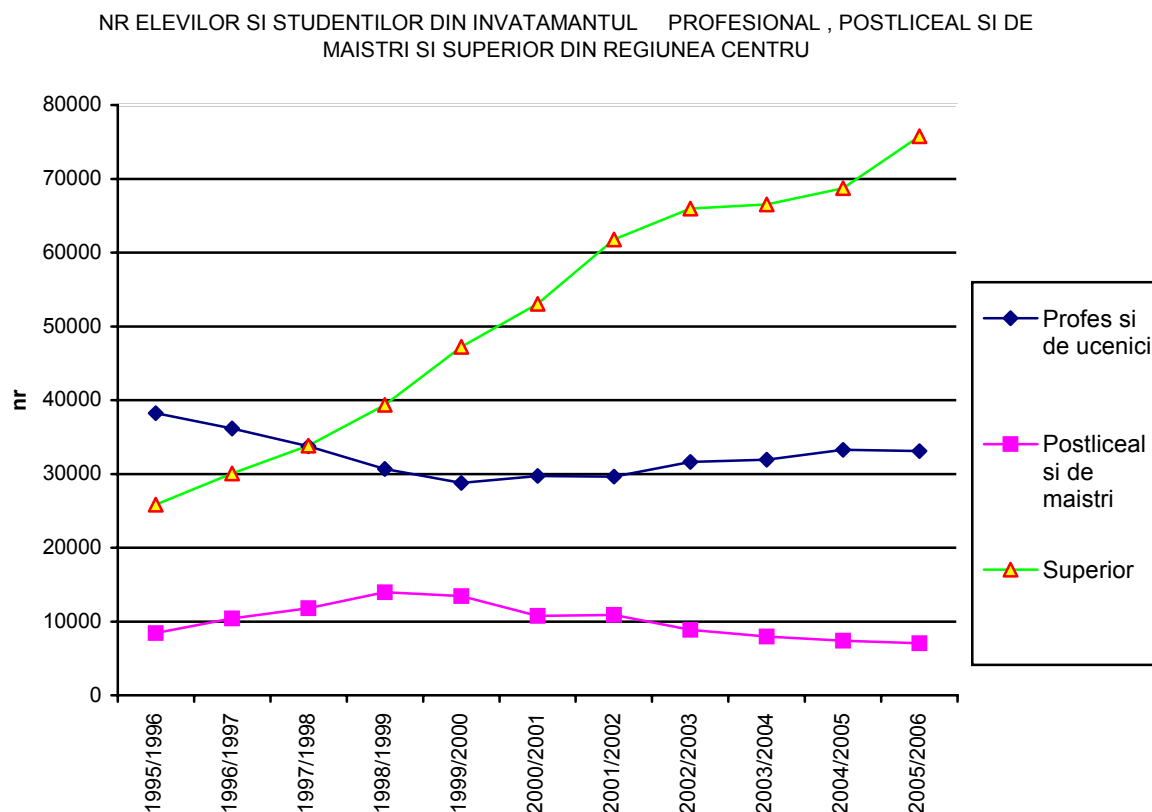
1.2.2.5 Infrastructura Educationala

Infrastructura educatională a Regiunii Centru, bine dezvoltată la toate nivelele, cuprindea în anul școlar 2005-2006, un număr de 965 grădinițe, mai puțin cu 40,7% față de intervalul 2001-2002, 833 școli primare și gimnaziale, mai puțin cu 48,5% față de anul școlar 2001-2002, 208 licee (față de 209 în perioada precedentă), 9 școli profesionale și de ucenici, 12 școli postliceale și 13 unități de învățământ superior (față de 10 în intervalul precedent).

Se constată, din păcate, o tendință de scădere accentuată a populației școlare, numărul acestora diminuându-se cu 19,9 % în perioada 1990-2005, de la 634.250 elevi la 507.821, aceeași tendință regăsindu-se și la nivel național. Cauza principală a acestei evoluții este scăderea populației de vârstă școlară și creșterea ratei abandonului școlar.

Populația școlară, pe niveluri de educație între anii școlari 1990/1991 și 2005/2006

Sursa: INS, Statistica Teritoriala 2006, Anuarul Statistic al României 2006

Mentionam ca in Regiunea CENTRU trăiește 18,7% din totalul populatiei de rromi, conform datelor recensământului din 2002, reprezentand cea mai mare pondere a acestei etnii comparativ cu celelalte regiuni, populatie care ridica probleme legate de educatie: rata mare a abandonului scolar, analfabetism.

Reorganizările frecvente din învățământ și modificările de pe piața forței de muncă au determinat modificarea orientărilor educationale ale tinerilor. Astfel in perioada 1990-2006 numarul de studenti din Regiunea Centru a crescut de 6,0 ori, iar cel al elevilor din invatamantul postliceal si de maistri cu 11,3% ori. In acelasi timp s-a redus numarul elevilor cuprinsi in invatamantul profesional si de ucenici cu 29,4%. Scaderi foarte mari se inregistreaza și în cazul populatiei cuprinse în învățământul liceal (-28,5%), primar și gimnazial (-36,2%) și prescolar (-17,1%), evolutii similare inregistrandu-se si la nivel national.

	Prescolar	Cls.I-VIII	Liceal	Profesional	Postliceal	Superior
1990-1991	103510	341596	123385	46869	6337	12553
2005-2006	85795	217842	88248	33103	7051	75782
Diferente %	-17.1	-36.2	-28.5	-29.4	11.3	503.7

Sursa: INS, Date prelucrate din Anuarele Statistice

În concordanță cu evolutia numarului de elevi se înregistrează scăderi foarte mari ale numărului de cadre didactice, astfel din învățământul postliceal și de maistri numărul cadrelor didactice a scăzut cu 35,2% in anul 2005-2006 fata de anul 2001-2002. Efectivele de cadre didactice din invatamantul liceal a scazut în intervalul 2005-2006 cu 14,4% iar cele din invatamantul profesional si de ucenici cu 62,5% in anul scolar 2005-2006 fata de anul 2001-2002.

Aceste evolutii au determinat reducerea numarului de elevi ce revin unui profesor din învățământul liceal de la 17,5 in anul scolar 1990-1991 la 11,7 in anul 2005-2006, reducerea numarului de elevi ce revin unui cadru didactic din invatamantul primar si gimnazial de la 17 la 12, iar in invatamantul

prescolar de la 19,1 la 16,4. Numarul de elevi ce revin unui cadru didactic din invatamantul de maistri și postliceal a crescut in aceeași perioadă de la 14,3 în anul 1990-1991 la 46,1 în anul școlar 2005-2006.

Densitățile cele mai mari ale școlilor primare și gimnaziale se înregistrează în județele Alba și Mures, acest fapt datorandu-se numarului mare de localitati rurale din cele doua judete, iar cea mai redusa în judetul cel mai urbanizat al regiunii, judetul Brasov.

Reteaua universitara, in continua extindere si diversificare, cuprinde 13 universitati situate in 4 orase: Brasov, Sibiu, Targu Mures si Alba Iulia si un numar important de facultati si filiale universitare amplasate in aceste centre si in alte orase din Regiunea Centru. Se remarca dezvoltarea, in ultimul deceniu, a celui de-al 4-lea centru universitar al Regiunii: Alba Iulia, pe langa celelalte 3 centre de traditie: Sibiu, Brasov si Targu Mures. Remarcabila este dezvoltarea universitatilor particulare care, alaturi de universitatile de stat, incearca sa raspunda solicitărilor educaționale in continua schimbare, largind gama specializărilor propuse. Este demn de amintit faptul ca invatamantul universitar medical si de arta dramatica de la Târgu Mures ca si cel silvic si de constructii de autovehicule de la Brasov au o îndelungata si valoroasa tradiție, constituindu-se în adevărate repere ale invatamantului superior romanesc.

Un aspect deloc lipsit de importanta este caracterul multilingv al procesului de invatamant, la toate nivelele. Alături de unitatile de invatamant cu predare in limba romana, exista un număr semnificativ de unitati si secții cu limba de predare maghiara sau germana, asigurându-se continuitatea unei tradiții multisekulare si favorizându-se, in acest fel, imbogatirea reciproca a celor 3 culturi importante ale regiunii.

1.2.2.6 Infrastructura si resursele umane din sectorul de Cercetare-Dezvoltare

Unul dintre factorii ce potențează competitivitatea este dezvoltarea sectorului de cercetare-dezvoltare. În România sectorul de cercetare-dezvoltare are încă slabe legături cu mediul economic, neavând o contribuție semnificativă la dezvoltarea economică regională. În viitor, odată cu dezvoltarea economiei bazate pe cunoaștere, a clusterelor industriale și a clusterelor bazate pe cercetare se va accelera procesul de transfer tehnologic. Întreg sectorul de cercetare-dezvoltare din România trece printr-un amplu proces de restructurare și reorganizare pe baze noi. Cercetarea din România este extrem de centralizată, 53,7% din numărul cercetătorilor și 59,3% din fondurile destinate domeniului fiind concentrate în capitală. Numărul de cercetători la 10000 locuitori, în 2005, era în Regiunea București-Ilfov, de 100 în timp ce în celelalte regiuni acesta varia între 7 –Regiunea Sud și 12- Regiunea Sud –Est. Cea mai dramatică reducere a numărului de cercetători la 10000 locuitori s-a produs în Regiunea Centru – de la 16 în 1999 la 10 în 2005 -, scăderea la nivelul întregii țări fiind de mai mică amploare (de la 21 la 19, în aceeași perioadă).

Numărul de cercetători la 10000 locuitori

	1999	2005
Romania	21	19
Nord-Est	9	10
Sud-Est	8	7
Sud	13	12
Sud-Vest	13	11
Vest	10	10
Nord-Vest	10	10
Centru	16	10
București-Ilfov	111	100

Sursa: Cercetare –Dezvoltare în România, serii statistice, ed. 2006, INS

Numărul salariaților din activitățile de cercetare-dezvoltare

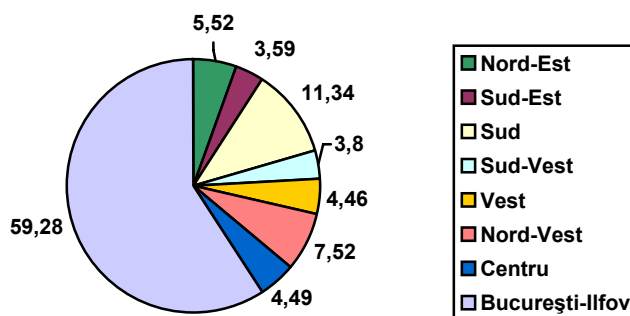
	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Alba	423	437	347	515	374	107	95
Brasov	2890	2330	2280	2257	1747	1105	948
Covasna	84	92	71	107	87	61	68
Harghita	52	19	18	12	9	8	3
Mures	292	251	323	752	661	637	667
Sibiu	625	686	652	637	601	590	638

Sursa: Cercetare –Dezvoltare în România, serii statistice, ed. 2006, INS

Ponderea regiunilor în totalul cheltuielilor de cercetare-dezvoltare la nivel național

	- % -		
	2000	2003	2005
Nord-Est	5,52	4,92	5,52
Sud-Est	6,29	3,47	3,59
Sud	13,27	13,92	11,34
Sud-Vest	4,51	2,8	3,8
Vest	5,51	6,11	4,46
Nord-Vest	3,78	4,8	7,52
Centru	7,81	6,66	4,49
București-Ilfov	53,31	57,33	59,28

Ponderea detinuta de regiuni din totalul cheltuielilor nationale pt cercetare-dezvoltare

Din păcate, după 1990, se constată o scădere dramatică a relațiilor de colaborare și transfer tehnologic Universități – Industrie, datorită transformărilor economice din regiune, precum și a lipsei de instituții performante în cercetarea științifică și transferul tehnologic. Din acest motiv, dezvoltarea economică a regiunii este dependentă aproape în exclusivitate de importul de tehnologie, aspect deosebit de dăunător, atât pentru economie cât și pentru instruirea universitară în sine. Înființarea unor centre de cercetare științifică și transfer tehnologic în relație cu marile universități ale regiunii se dovedește astfel o necesitate urgentă.

1.2.2.7. Infrastructura sanitara

Regiunea Centru dispunea in anul 2005 de o densa retea de unitati sanitare, compusa dintr-un numar de 51 spitale, 58 policlinici, 23 dispensare medicale, 10 centre de sanatare. In ultimii ani numarul cabinetelor stomatologice, al cabinetelor medicale de familie a crescut considerabil ajungand la 1035, respectiv 1345. Aceeasi evolutie se inregistreaza si in ceea ce priveste farmaciile si cabinetele de medicina generala, numarul acestora crescand la 686, respectiv 152.

Unitatile sanitare din Regiunea Centru in anul 2005

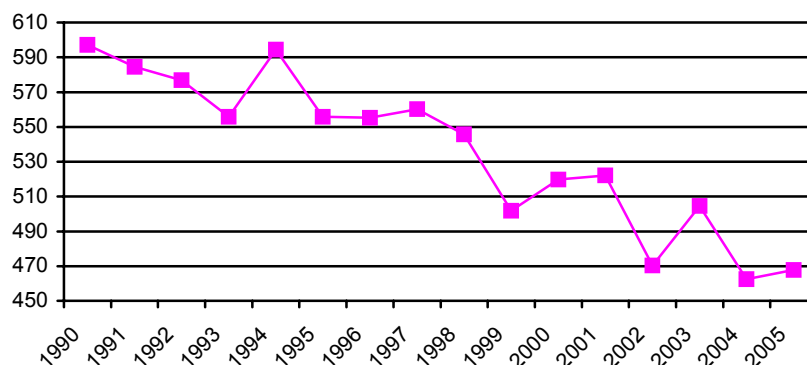
	Reg. Centru	Alba	Braşov	Covasna	Harghita	Mureş	Sibiu
Spitale	51	10	14	6	5	6	10
Ambulatorii de spital si de specialitate	50	10	13	5	4	8	10
Policlinici	58	0	4	0	0	45	9
Dispensare medicale	23	7	2	2	5	5	2
Centre de sanatare	10	2	0	1	3	4	0
Sanatorii T.B.C	1	1	0	0	0	0	0
Sanatorii balneare	1	0	1	0	0	0	0
Preventorii	1	0	0	0	0	1	0
Unitati medico – sociale	6	1	1	0	0	2	2
Centre de diagnostic si tratament	10	7	0	2	0	1	0
Centre medicale de specialitate	1	0	0	0	0	0	1
Cabinete medicale de medicina generala	152	3	6	0	0	92	51
Cabinete medicale scolare si studentesti	93	14	22	9	11	20	17
Cabinete medicale de familie	1345	224	352	115	171	258	225
Societati medicale civile	7	0	0	0	0	6	1
Cabinete stomatologice	1035	133	287	67	89	228	231
Societati stomatologice civile medicale	1	0	0	0	1	0	0
Cabinete medicale de specialitate	785	72	146	79	138	216	134
Societati civile medicale de specialitate	2	0	0	0	2	0	0
Farmacii si puncte farmaceutice	686	136	150	38	94	157	111
Depozite farmaceutice	44	0	16	0	4	14	10
Crese	36	2	6	2	8	8	10
Laboratoare medicale	38	12	9	1	7	7	2
Laboratoare de tehnica dentara	280	31	41	29	52	68	59
Centre de transfuzie sanguina	6	1	1	1	1	1	1
Alte tipuri de cabinete medicale	40	6	8	2	6	8	10

Sursa: INS, Anuarul Statistic al României 2006

Numarul paturilor din spitale ce revin la 1000 locuitori era de 7,2 in anul 2005, față de 6,6 cât reprezintă media pe țară. Față de anul 1990, numarul de paturi s-a redus cu 32,9 %.

In 2005, numarul de persoane ce revin la un medic era de 467,7 fata de 456,3 media pe tara in acelasi an, iar la un stomatolog de 2343 (2109,8 media nationala). Numărul persoanelor ce revin unui farmacist era de 2086,1 (2329,4 la nivel national), iar numarul persoanelor ce revin la un cadru sanitar mediu era de 172,4 (175,2 la nivelul intregii tari). Județul Mures are cel mai redus numar de persoane ce revin unui medic, Sibiu are cel mai mic număr de persoane la un stomatolog, iar Alba cel mai redus numar de persoane ce revin unui farmacist. Cu exceptia medicilor, personalul medical a înregistrat scăderi foarte mari dupa 1990.

NUMARUL DE PERSOANE CE REVIN LA UN MEDIC ÎN REG
CENTRU

În perioada 1998 – 2005 se observa reducerea numarului de persoane ce revine unui cadru medical de la 532 la 468 în cazul medicilor, de la 3048 la 2343 în cazul stomatologilor și de la 2956 la 2086 în cazul farmacistilor.

Numărul de paturi ce revin la 1000 persoane și numărul de persoane ce revin la un cadru medical

	Paturi la 1000 pers	Pers./medic	Pers./ medic stomatolog	Pers/ farmacist	Pers./ cadru medical mediu
1998	7,9	532	3048	2956	177
2000	8,2	503	2866	2420	184
2002	8,0	470	2217	2120	171
2005	7,2	468	2343	2086	172

Sursa: Directia Regionala de Statistica Alba, Anuarele statistice 2005, 2006

Multe unități sanitare prezintă necesități de reabilitare a clădirilor, precum și de înnoire a echipamentelor existente și de achiziționare de noi echipamente medicale performante și necesare derulării activităților specifice.

1.2.2.8. Infrastructura socială și de cultură

În 2005, cheltuielile cu protecția socială a somerilor au totalizat 303.838.885 milioane lei în Regiunea Centru, reprezentând 19,8% din totalul cheltuielilor cu protecția socială a somerilor realizate la nivel național. Din totalul cheltuielilor, doar 0,9% au fost destinate calificării și recalificării somerilor. Față de anul precedent, ponderea cheltuielilor destinate plăților compensatorii efectuate în cadrul programelor de restructurare, privatizare și lichidare a crescut de la 10,8% la 14,9%. Din totalul acestora, 70,8% au fost destinate județului Brașov, 24,1% județului Alba, județul Harghita a beneficiat de cea mai redusă cota de repartizare, 0,20%.

Numărul cantinelor de ajutor social s-a înjumătățit în perioada 2002-2005, de la 37, la 23 cantine sociale în regiune; corespunzător, a scăzut numărul beneficiarilor de la 2051 în 2002 la 1905 persoane.

Viața culturală a Regiunii Centru, de o bogăție și un dinamism remarcabile, se distinge prin trăsăturile sale pline de originalitate. Regiunea Centru, situată într-o zonă de intersecție a Europei, cu toate că s-a aflat în cea mai mare parte a timpului în pas cu tendințele europene, a reușit să-și formeze și să-și pastreze o cultură originală, eclectică. Valoarea acesteia este dată de diversitatea culturilor care au conviețuit pe teritoriul actualei Regiuni CENTRU, parțial regiunea istorică Transilvania. Cultura

germana, cea maghiara si cea romana creeaza o culturala cosmopolita, cea mai diversa din acest punct de vedere din Romania.

Regiunea Centru dispunea în anul 2005 de 1699 biblioteci, din care 357 biblioteci publice, cu un fond de carte numărând 20024 mii volume și un numar de 649 mii cititori înscriși. Numarul de volume eliberate in anul 2005 se ridica la 8240 mii. Bibliotecile documentare Bathyaneum din Alba Iulia, Teleki din Tg Mures si Brukenthal din Sibiu dispun de un fond de carte deosebit de valoros, cu numeroase raritati pe plan european, unele manuscrise fiind unicate pe plan mondial.

Numărul și activitatea bibliotecilor în Regiunea Centru in anul 2005

	Unități	Volume existente (mii)	Cititori înscriși (mii)	Volume eliberate (mii)
Romania	12455	174380	4977	70725
Reg. Centru	1699	20024	649	8240
Alba	270	3011	91	1350
Brasov	276	3814	141	2152
Covasna	204	1725	50	528
Harghita	281	2875	77	1024
Mures	413	4457	127	1710
Sibiu	255	4142	163	1476

Sursa: Anuarul Statistic al Romaniei 2006

Regiunea Centru dispune de o retea bogata si divesificata de muzee, colecții muzeale sătești, puncte muzeale – 123⁴, dintre care le amintim pe cele mai importante: Muzeul Brukenthal, Muzeul Civilizatiei Populare Astra, Muzeul de Istorie si Muzeul de Istorie naturala din Sibiu, Muzeul de Arta, muzeul de Istorie, Muzeul Primei Scolii Romanesti din Brasov, Muzeul Unirii din Alba Iulia.

Activitatea teatrului are o indelungata traditie in Regiunea Centru, primul teatru cu o stagiune permanenta datand din secolul al XVIII-lea. In prezent in regiune isi desfasoara activitatea patru teatre, in orasele Sibiu, Targu Mures, Brasov si Sfantu Gheorghe, avand un repertoriu bogat.

Filarmonicile din Targu Mures, Sibiu si Brasov sunt printre cele mai prestigioase institutii de acest gen ale tarii. Creatia populara este sustinuta de numeroase ansambluri folclorice, iar mestesugurile traditionale sunt perpetuate prin munca mesterilor populari ale caror produse pot fi admirate la targurile si expozitiile de arta traditionala, organizate in general de muzeele de etnografie din Regiune: Muzeul civilizatiei populare traditionale Astra, Muzeul de etnografie Brasov, etc.

In Regiunea CENTRU, in anul 2005, figurau 9 cinematografe, ceea ce inseamna 10,6% din numarul total al cinematografelor inregistrate la nivel national.

Activitatea sportiva din Regiunea Centru se afla intr-un declin puternic dupa 1990. Numarul de sectii sportive a scazut in perioada 1995-2005 cu 63,6%, numarul de sportivi legitimati cu 72,5%, numarul de antrenori cu 48,2%, iar cel al instructorilor cu 37,5% (în intervalul 1995-2005). Numarul sportivilor legitimati din regiune în anul 2005 era de 14351, cu 11.505 mai puțin decât în anul 2003. Cel mai mare numar de sportivi legitimati (5238) se înregistrează în Braşov, judeţul cu cea mai mare pondere a populatiei urbane.

⁴ Conform datelor furnizate de la Institutul de Memorie Culturala Bucuresti

Activitatea sportivă în perioada 1995-2005

	Secții sportive		Sportivi legitimați		Antrenori		Instructori		Arbitri	
	România	Reg Centru	România	Reg Centru	România	Reg Centru	România	Reg Centru	România	Reg Centru
1995	8436	1290	336947	52211	8987	1256	3365	528	14757	2014
1997	7235	1174	253097	35951	9158	1284	3181	519	14638	1861
1999	6390	1027	226295	35104	9765	1345	1303	205	13984	2023
2001	5365	917	208524	30927	5965	773	4295	603	11563	1670
2003	4708	724	183100	25856	4385	604	3721	467	8780	1154
2005	3379	469	106632	14351	4890	650	1707	330	4830	708

Sursa: Anuarul Statistic al Romaniei 2006

1.2.2.9 Infrastructura de Turism

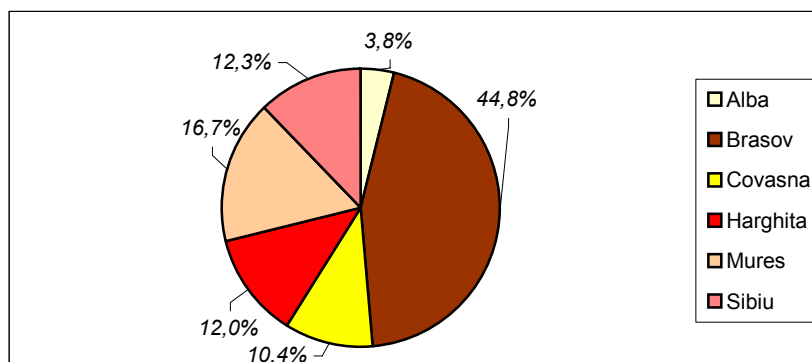
Situată în zona centrala a Romaniei, Regiunea Centru este caracterizată de un relief preponderent montan care a favorizat dezvoltarea turismului care are aici vechi traditii si un mare potential de dezvoltare. Ca marca pentru turismul montan, mai ales pentru sporturile de iarna sunt statiunile turistice Poiana Brasov, Predeal, Paraul Rece, Paltinis, care se numara printre cele mai renumite statiuni turistice montane din Romania, fiind apreciate si pe plan international pentru posibilitatile pe care le ofera. Regiunea CENTRU ofera atractii si posibilitati de practicare pentru foarte multe forme de turism: turismul montan, turismul balnear, rural si agroturism, cultural, ecumenic, turism sportiv (speoturism, alpinism, mountainbike, zbor cu parate ultrausoare, canioning, vanatoare si pescuit, etc.), turism feroviar, turism de tineret, etc.

În anul 2005, baza materială a turismului din Regiunea Centru cuprindea 993 unități de cazare, între care 162 de hoteluri, 30 cabane și 17 campinguri, 123 vile, restul fiind alte tipuri de unități turistice. Densitatea unităților de cazare, la 100 kmp era în Regiunea Centru de 2,9, față de 1,8 la nivel național. În cadrul regiunii valoarea acestui indicator variază între 0,43 unități/100kmp în județul Alba și 7,5 unități/100kmp în județul Brașov. Regiunea Centru deține 43,7% din pensiunile turistice rurale ale României, 39,9% din pensiunile turistice și 26,5% din numărul cabanelor. În județul Brașov se găsește unul din cele două sate de vacanță de care dispune turismul românesc.

Baza turistică din regiune este parțial învechită, lipsa modernizărilor afectând calitatea serviciilor oferite turiștilor. Rețeaua unităților de primire turistică este neuniform răspândită, concentrarea cea mai mare înregistrându-se în județul Brașov (403 unități, reprezentând 40,6% din totalul pe regiune al unităților turistice), la polul opus situându-se județul Alba cu doar 27 unități (2,7% din total).

Capacitatea de cazare totală la 31 iulie 2005 era de 35479 locuri (12,6% din capacitatea de cazare la nivel național), ceea ce îi conferă regiunii poziția a doua pe țară. Capacitatea de cazare în funcțiune, de 9422 mii locuri-zile este cu 3 % mai ridicată față de 1995, cea mai mare creștere înregistrându-se în județul Brașov (37,8%). (Sursa: Statistica Teritorială 2006, INS)

Ponderea județelor în totalul capacității de cazare din Reg. Centru, în anul 2005

In tabelul de mai jos se prezinta situatia capacitatilor de cazare din Regiunea Centru in anul 2005, pe tipuri de unitati:

	Total	Hoteluri	Cabane turistice	Camping	Tabere	Pensiuni turistice urbane	Pensiuni turistice rurale	Pensiuni total
Romania	4226	1154	133	124	151	597	956	1553
Reg. Centru	993	162	30	17	24	202	418	620
Alba	27	7	1	-	3	3	11	14
Brasov	403	53	13	2	1	107	155	262
Covasna	47	20	-	1	5	10	9	19
Harghita	301	25	8	5	3	45	193	238
Mures	104	33	1	4	4	21	9	30
Sibiu	111	24	7	5	8	16	41	57

Sursa: Anuarul Statistic al Romaniei 2006

Prezentata comparativ, infrastructura de turism a celor sase judete arata o concentrare a structurilor turistice in Brasov, judet urmat de Harghita, Sibiu si Mures. Covasna si Alba, in ciuda potentialului turistic foarte ridicat dar posibil unei organizari deficitare au o baza materiala foarte slaba.

Statiunile balneoclimaterice Covasna, Balvanyos, Malnas-Bai, Biborteni, Tusnad, Borsec, Lacul Rosu, Sovata, Oca Sibiului, Bazna, Valcele, Hatuica, Comandau, Belin, Sugas Bai, Brancovenesti, Sangeorgiu de Mures, Harghita Bai, Praid, Homorod dispun de exceptionale resurse curative naturale, in schimb ele au nevoie de modernizarea si reabilitarea infrastructurilor existente.

2. DEZVOLTAREA ECONOMICĂ ÎN ANSAMBLU

2.1 Evoluția indicatorilor macroeconomici regionali

Produsul Intern Brut al Regiunii Centru in anul 2004 totaliza 30096,4 milioane RON prețuri curente, reprezentand 12,2 % din PIB al Romaniei. Produsul Intern Brut pe locuitor, de 11852,9 RON (7608 Euro PPC)⁵ in 2004, este superior cu 4,2% celui calculat pentru intreaga țară, așa cum a fost de-a lungul perioadei 1993-2004.

În anul 2004 Regiunea Centru ocupa la acest indicator pozitia a treia, dupa Regiunea Bucuresti si Regiunea Vest.

Locul și Ponderea Regiunii Centru în Produsul Intern Brut National

	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Locul PIB regional	6	5	5	4	3	5	2	2	2	2	2	4
Locul PIB reg / locuitor	3	3	3	2	3	2	3	2	3	3	3	3
Ponderea PIB al R. Centru in PIB al Romaniei (%)	12,3	12,2	12,6	13,3	13,3	12,5	12,6	12,7	12,4	12,6	12,6	12,2

Analiza dinamicii Produsului Intern Brut relevă existența a trei perioade distincte: o perioadă de creștere între anii 1993 si 1996 , o a 2-a perioada, de scadere, între 1996 si 1999 și o revenire a creșterii economice, după anul 1999.

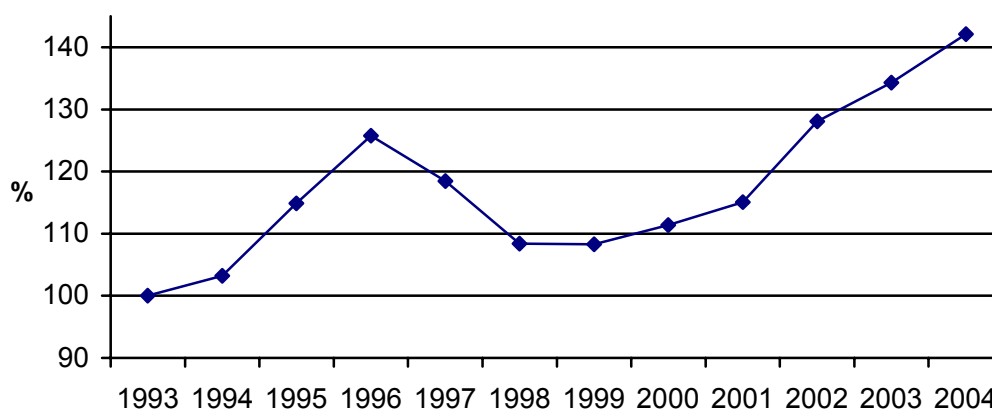
⁵ Date calculate dupa Anuarul Statistic al Romaniei, 2006

Evoluția produsului intern brut al Regiunii Centru în perioada 1994-2004

-%-

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Dinamica PIB (1993=100)	103,0	114,2	124,5	117,0	106,8	106,4	109,3	112,8	121,1	126,8	133,8
Dinamica PIB / locuitor (1993=100)	103,2	114,9	125,8	118,5	108,4	108,3	111,4	115,1	128,1	134,3	142,1
Dinamica PIB (an precedent=100)	103,0	110,9	109,0	94,0	91,3	99,6	102,7	103,2	107,4	104,7	105,5
Dinamica PIB / locuitor (an precedent=100)	103,2	111,3	109,5	94,2	91,5	99,9	102,9	103,3	111,3	104,8	105,8
PIB/loc din R. Centru comparativ cu PIB/loc al României	103,3	107,0	112,3	112,3	107,7	106,9	107,5	104,9	108,0	107,2	104,2

DINAMICA PIB / LOCUIITOR
1993=100

Rata anuală de creștere a PIB în regiunea Centru a fost de 5,5% în 2004, față de 8,5% la nivel național. Din gradul de participarea a diverselor activități la crearea Produsului Intern Brut al regiunii pe anul 2004, rezultă pentru industrie o pondere de 30,2%, pentru agricultura 11,9%, pentru construcții 4,8%, iar pentru servicii 42,4%. Comparând această structură cu cea a Produsului Intern Brut al României rezultă că în cadrul Regiunii este mult mai bine reprezentată industria, agricultura are o pondere apropiată de cea înregistrată la nivel național, iar serviciile și construcțiile prezintă încă diferențe în minus față de valorile naționale.

Evoluția ponderii sectoarelor economice în produsul intern brut

%

	Agricultura, silvicultura		Industria		Construcții		Servicii	
	România	R. Centru	România	R. Centru	România	R. Centru	România	R. Centru
1993	21,0	19,8	33,8	39,2	5,2	4,1	32,7	29,7
1994	19,9	18,3	36,2	42,4	6,5	4,1	29,7	27,6
1995	19,8	20,4	32,9	37,5	6,6	4,4	33,0	30,4
1996	19,2	18,7	33,2	40,9	6,5	4,4	34,6	29,5
1997	18,0	14,7	30,9	38,3	5,2	4,4	38,0	34,5
1998	14,4	13,9	26,3	31,3	5,1	4,6	42,9	38,8
1999	13,3	12,0	24,8	30,1	5,0	3,9	44,9	42,1
2000	11,1	11,8	27,3	33,0	4,9	4,1	45,2	39,6
2001	13,4	12,3	27,7	36,2	5,3	4,7	42,9	36,1
2002	11,4	11,7	28,1	34,8	5,8	5,4	44,2	37,7
2003	11,6	11,5	25,0	29,7	5,8	5,6	46,4	42,1
2004	12,4	11,9	24,7	30,2	5,9	4,8	46,3	42,4

Nota: s-au inclus numai elementele care formează valoarea adăugată brută

Pe categorii de resurse, în structura PIB-ului regional în perioada 1993-2004 au apărut scăderi la industrie - de la 39,2% la 30,2%, agricultura - de la 19,8%, la 11,9%, transporturi de la 10,4% la 7,6 % și creșteri ale ponderilor deținute de comerț - de la 8,4% la 11,7%, tranzacții imobiliare de la 3,6% la 11,5% și impozit pe produs de la 9,3% la 10,7%.

Structura produsului intern brut pe categorii de resurse

-%-

	1993		2002		2004	
	România	Regiunea Centru	România	Regiunea Centru	România	Regiunea Centru
Agricultură, silvicultură	21,0	19,8	11,4	11,7	12,4	11,9
Industrie	33,8	39,2	28,1	34,8	24,7	30,2
Construcții	5,2	4,1	5,8	5,4	5,9	4,8
Comerț, hoteluri, restaurante	10,3	8,4	10,7	10,4	10,9	11,7
Transport, depozitare, comunicații	10,1	10,4	9,7	8,3	9,8	7,6
Activități financiare bancare și asigurări	5,0	4,4	2,3	1,8	2,3	1,7
Tranzacții imobiliare și alte servicii	4,2	3,6	14,0	10,6	12,4	11,5
Administrație publică	3,1	2,9	3,8	3,0	5,2	4,2
Învățământ	2,4	2,4	2,8	2,8	3,2	3,1
Sănătate și asigurări sociale	1,8	1,8	2,0	1,9	2,4	2,5
Servicii de intermediere financiară indirect măsurate	-4,2	-4,2	-1,1	-1,1	-	-
Valoare adăugată	92,7	92,8	89,5	89,6	89,2	89,3
Impozit pe produs	9,3	9,3	10,4	10,4	10,7	10,7
Taxe vamale	1,5	1,5	0,6	0,6	0,7	0,7
Subvenții pe produs	-3,5	-3,6	-0,5	-0,6	-0,6	-0,6

Indicii produsului intern brut au avut o evoluție ascendentă în perioada 1993-2004 în majoritatea domeniilor, cea mai mare creștere înregistrând-o comerțul, tranzacțiile imobiliare și construcțiile.

Indicii produsului intern brut, pe principalele elemente, față de 1993

%

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Agricultura	98,7	120,5	113,2	93,2	93,0	89,5	87,1	96,1	102,2	103,2	115,7
Silvicultură	111,7	112,3	151,7	136,7	122,5	134,2	142,5	x	x	x	x
Industrie	103,6	110,3	133,5	123,8	110,9	112,0	118,6	132,9	135,0	134,3	143,7
Construcții	100,3	118,2	126,5	137,1	122,8	104,3	119,0	138,9	160,4	177,4	159,5
Comerț, hoteluri	100,9	140,6	168,1	139,7	151,7	164,9	155,6	133,8	151,7	188,3	209,7
Transporturi și depozitare	96,3	86,9	86,7	87,2	69,7	60,1	69,5	110,0	116,6	120,4	122,5
Posta, telecomunicații	122,6	117,8	133,5	164,5	170,9	184,6	175,2	x	x	x	x
Activități financiare-bancare și asigurări	103,0	111,4	90,8	63,5	66,8	69,4	73,2	101,2	98,2	90,1	109,1
Tranzacții imobiliare și alte servicii	114,5	135,3	122,8	139,5	120,9	140,0	132,6	134,3	159,3	192,4	208,9
Administrație publică	110,9	115,2	109,1	102,7	102,3	98,3	97,3	80,5	87,8	93,5	80,6
Învățământ	100,8	107,4	113,7	167,9	106,3	113,8	120,6	105,6	114,9	113,1	113,6
Sănătate și asigurări sociale	111,5	112,6	125,1	102,8	121,6	94,0	114,2	94,8	114,6	111,3	111,4
Valoare adăugată brută	103,3	114,5	124,2	115,1	104,6	105,0	107,9	111,8	120,2	125,8	132,6
Impozit pe produs	93,2	105,9	116,5	109,9	96,7	91,9	94,3	94,3	102,1	109,0	113,5
Taxe vamale	113,2	129,5	144,8	143,6	165,1	151,9	149,4	134,5	139,2	164,9	180,1
Subvenții pe produs	93,4	109,8	106,0	41,8	22,4	23,8	22,6	20,9	28,9	41,5	32,7
PIB	103,0	114,2	124,5	117,0	106,8	106,4	109,3	112,8	121,1	126,8	133,8

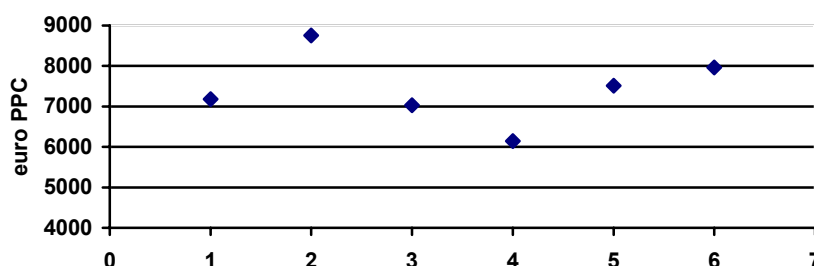
Produsul intern brut pe locuitor

- euro PPC -

	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Alba	4488	4776	4791	5179	6067	7178
Brasov	6314	6221	6782	8064	8033	8751
Covasna	5031	5493	5137	6015	5891	7032
Harghita	4840	5191	4796	5453	5481	6144
Mures	5615	5713	6182	5819	6829	7514
Sibiu	5127	5129	5726	8064	6936	7962

Sursa: Calcule proprii pe baza datelor din Anuarele Statistice ale României

Produsul intern brut pe locuitor, în 2004

1. Alba 2. Brașov 3. Covasna 4. Harghita 5. Mureș 6. Sibiu

Produsul intern brut pe locuitor față de media națională
România = 100

- % -

	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Alba	89,2	93,2	87,1	84,9	96,3	98,3
Brasov	125,5	121,4	123,3	132,2	127,5	119,9
Covasna	100,0	107,2	93,4	98,6	93,5	96,3
Harghita	96,2	101,3	87,2	89,4	87,0	84,2
Mures	111,6	111,5	112,4	95,4	108,4	102,9
Sibiu	101,9	100,1	104,1	132,2	110,1	109,1

Sursa: Conturile naționale regionale, ediția 2006, INS

Productivitatea muncii în Regiunea Centru a fost în anul 2004 de 266773 mii lei/persoana ocupata, nivel similar cu cel inregistrat la scara nationala. Față de anul 1993 productivitatea muncii a crescut, în termeni reali, cu 60,9% , iar față de anul anterior cu 7,8%.

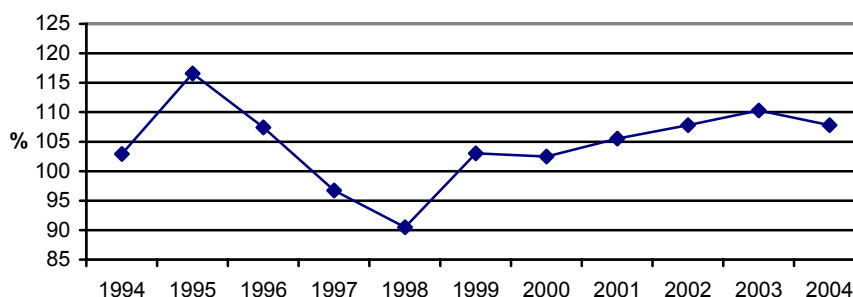
Evoluția productivității muncii in Regiunea Centru în perioada 1993-2004

%

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Productiv. muncii in R. Centru (mii lei/pers ocupata)	4636	7340	11603	27640	38033	57034	84670	123194	164347	215318	266773
Raportul intre productivitatea la nivel regional si cea la nivel national	101,0	104,6	106,9	107,1	101,1	99,9	102,7	101,2	100,9	102,0	99,9
Dinamica productivității fata de 1993	102,9	120,0	128,9	124,6	112,8	116,2	119,1	125,6	135,4	149,3	160,9
Dinamica productivității față de anul											107,8

precedent	102,9	116,6	107,4	96,7	90,5	103,0	102,5	105,5	107,8	110,3
-----------	-------	-------	-------	------	------	-------	-------	-------	-------	-------

EVOLUTIA PRODUCTIVITATII MUNCII IN REG. CENTRU
an precedent = 100

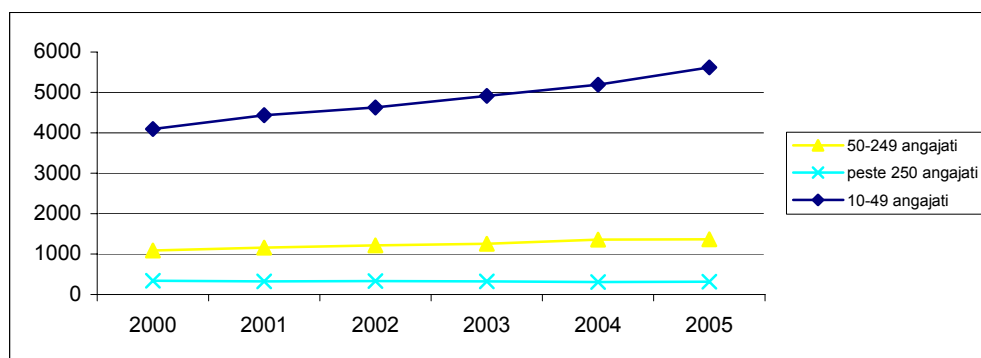

2.2.Situatia unităților economice

2.2.1.Vedere generala asupra firmelor

Numărul unităților active din industrie, comerț și alte servicii din Regiunea Centru a ajuns la 54854 la sfârșitul anului 2005, reprezentând 12,4% din totalul înregistrat la nivel național. Față de anul precedent, numărul unităților locale active din regiune a crescut cu 9,3% față de 9,5% la nivel național.

Dinamica unităților locale active din Regiunea CENTRU pe clase de mărime în perioada 2000-2005

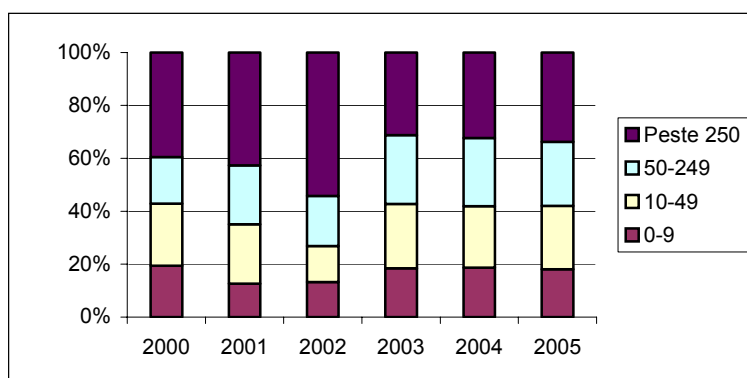
Sursa: Anuarul Statistic al Romaniei, Ed. 2001-2006

Privind comparativ repartitia unitatilor active in 2000 si 2005 se observa un trend crescător în cazul IMM-urilor, cel mai pronunțat fiind cazul firmelor mici (10-49 angajați) al caror numar a crescut în intervalul menționat cu 37,3% iar micro întreprinderile au crescut cu 48,4%. Un trend de creștere mai lent l-au avut firmele mijlocii (cu 25,7%) în timp ce firmele mari au scăzut în același interval cu 6,8%, reducere datorată în primul rând restructurării marilor întreprinderi de stat.

Cresterea cu 37,3% in anul 2005 fata de 2000 a intreprinderilor mici (10-49 angajati) a fost determinata de flexibilitatea ridicata de adaptare la conditiile pietei a microintreprinderilor, cumulata cu oportunitatile de finantare oferite prin intermediul diferitelor programe, ducând astfel la creșterea numărului de salariați și includerea lor în categoria celor mici (10-49).

Comparativ cu anul 2000, in 2005 s-au inregistrat scaderi ale numarului de angajati în cadrul firmelor mari, cu 34,7%, peste media națională de 27,9%. Aceasta situatie se datoreaza in mare parte procesului de restructurare si privatizare a marilor intreprinderi. O crestere importanta a numarului de angajati se inregistreaza in cazul intreprinderilor mijlocii (50-249 angajati), unde, in Regiunea Centru, cresterea, comparativ cu anul 2000 a fost cu 10,4%.

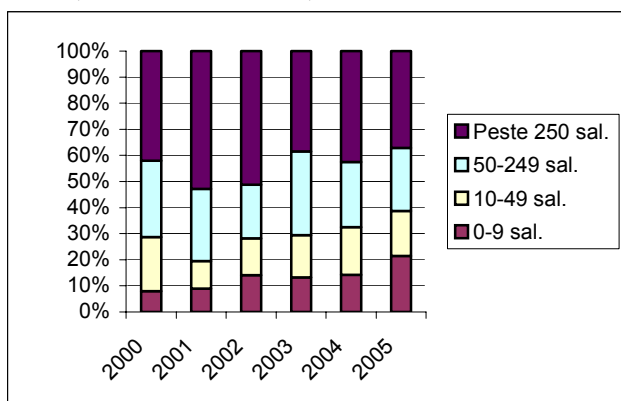
Evoluția ponderii cifrei de afaceri a unităților locale active din regiune, pe clase de mărime

Sursa: Anuarul Statistic al României 2001 - 2006

Se remarcă în perioada 2000-2005 o creștere continuă a ponderii deținute de firmele mici și mijlocii concomitent cu reducerea ponderii firmelor mari, cu peste 250 salariați, în totalul cifrei de afaceri. Aceste evoluții demonstrează flexibilitatea și adaptabilitatea IMM-urilor a căror importanță va continua să crească în următorii ani.

Investițiile brute ale unităților locale din Regiunea CENTRU în perioada 2000-2005, pe clase de marime

În anul 2005 în Regiunea Centru s-au înregistrat investiții în valoare de 7205 mil. RON, reprezentând 9,3% din totalul investițiilor realizate de unitățile locale din industrie, construcții și servicii la nivel național. Comparativ cu celelalte regiuni, Regiunea Centru se afla, în anul 2005, pe poziția a doua, după Regiunea București-Ilfov. Majoritatea investițiilor au fost realizate de firmele mari și mijlocii, ponderea deținută de firmele mici fiind în creștere de la an la an. Valoarea investițiilor la 1000 lei cifra de afaceri era, în 2005, cu 11,4% sub valoarea indicatorului la

nivel național, fiind sensibil mai scăzută și față de cea înregistrată în anii anteriori.

La sfârșitul anului 2005, valoarea investițiilor străine directe în Regiunea CENTRU a atins 1610 milioane Euro, reprezentând 7,4% din totalul investițiilor străine din România. Peste jumătate din aceasta sumă sunt investiții greenfield. În cursul unui singur an, 2005, volumul investițiilor străine din regiunea noastră a crescut cu peste 55% față de nivelul înregistrat la sfârșitul anului anterior. În ce privește investițiile străine/locuitor, Regiunea Centru se situează pe locul 4, cu o valoare de 636 Euro/locuitor, sub media națională de 1012 Euro/locuitor.

Investițiile străine directe la 31 decembrie 2005, pe regiuni de dezvoltare

	Valoarea investițiilor străine directe (mil euro)	% din total	Investiții străine / locuitor (euro)
România	21885	100,0	1012
Nord-Est	292	1,3	78
Sud-Est	1838	8,4	646
Sud	1388	6,3	417
Sud-Vest	745	3,4	323
Vest	1491	6,8	772
Nord-Vest	1257	5,8	459
Centru	1610	7,4	636
București-Ilfov	13264	60,6	6006

Investitiile straine s-au orientat in principal catre IMM-uri, dar se inregistreaza investitii substantiale si in firme cu peste 250 de angajati. Principalele ramuri economice care au exercitat atractie pentru capitalul strain sunt: industria lemnului (S.C. Kronospan Sebes , S.C. Holzindustrie Schweighofer SRL Sebes, S.C. Prolemn Targu Mures, S.C. Losan Romania SRL Brasov), industria alimentara (S.C. Zamur – Tirgu Mures, S.C. Zahar – Ludus, Kraft Jacobs Suchard – Brasov, B.I.Bergengbier Blaj), industria medicamentelor si industria chimica (Armedica Targu Mures, Eurofarm Brasov, Azomures Tirgu Mures), industria de confectii (S.C. Leineweber RO SRL Sf. Gheorghe, S.C. COATS Odorhei SRL Odorheiu Secuiesc).

2.2.2. Vedere asupra firmelor pe sectoare economice

În ceea ce privește ponderea unităților active pe diferite sectoare de activități, se poate remarca o mare concentrare a firmelor în sectorul activităților de comerț 41,7% dar in scadere fata de anul precedent si in industria prelucratoare 17,0%. Cel mai mic numar de unități se regăsește în industria extractivă, în sectorul energetic (0,2%) și în învățământ (0,4%).

Ponderea unităților locale active din industrie, construcții, comerț și alte servicii pe activități și clase de mărime în anul 2005

-%-

Sectoare de activitate	REG. CENTRU				
	Total	Din care : pe clase de mărime după nr. de salariați			
		0-9	10-49	50-249	peste 250
Ind extractivă	0,2	0,1	0,6	0,7	3,5
Ind. prelucrătoare	17,0	13,9	31,5	51,9	67,0
Energie electrica, termică, gaze, apă	0,2	0,0	0,7	2,6	7,6
Construcții	7,5	7,1	9,9	10,7	5,7
Comerț	41,7	43,2	36,3	17,8	5,1
Hoteluri și restaurante	5,8	6,0	5,6	2,6	0,6
Transport, depozitare si comunicatii	6,8	6,9	6,3	5,4	7,9
Tranzacții imobiliare	16,0	17,5	6,5	6,1	1,6
Invatamant	0,4	0,4	0,2	0,0	0,0
Sanatate si asistenta sociala	1,7	1,9	0,5	0,3	0,0
Alte activ de serv colective, sociale și personale	2,7	2,8	1,9	1,8	1,0

Sursa : Anuarul Statistic al Romaniei 2006

Personalul unitatilor active din industrie, comert si alte servicii din Regiunea Centru totaliza în anul 2005, 544013 persoane (cu 32703 mai puțin decat in 2000) și reprezintă 13,1% din totalul national. 47,3% dintre acestea își desfășurau activitatea în industria prelucrătoare, pondere peste media pe țară (39%). Comertul, cu 113024 persoane ocupate (reprezentand 20,8%) se plasează pe al II-lea loc. Unitatile cu peste 250 de salariatii, deși înregistrează scăderi semnificative, detin ponderea cea mai mare din personal (33,5%), un procentaj similar inregistrandu-se la nivel național (34,5%). Unitatile mici, cu pana la 10 salariatii, detin 20,7% din personalul salariat din Regiunea Centru și au un trend ascendent.

Unitatile din industria prelucratoare realizeaza 37,7% din totalul investitiilor, fiind urmate de cele din comert (19,5%). Intreprinderile cu peste 250 salariatii contribuie cu peste 37% la totalul investitiilor, ponderea cea mai scazuta fiind detinuta de intreprinderile care au intre 10-49 salariatii (17,3%).

Ponderea activităților economiei naționale în numărul unităților active, cifra de afaceri, investiții brute și personalul din Regiunea Centru în anul 2005

-%-

	REGIUNEA CENTRU			
	Nr unitati locale	Cifra de afaceri	Investitii brute	Nr. salariați
Ind extractiva	0,2	4,6	5,5	2,0
Ind. prelucrătoare	17,0	32,4	37,7	47,3
En.el.termică gaze, apă	0,2	5,0	5,5	3,3
Construcții	7,5	5,6	4,4	8,0
Comerț cu ridic și amănunt, repar. și întreținere auto	41,7	40,3	19,5	20,8
Hoteluri și restaurante	5,8	1,3	3,3	3,2
Transport, depozitare, comunicații	6,8	6,4	11,9	7,3
Tranzacții imobiliare	16,0	3,0	10,6	5,9
Învățământ, educație, sănătate și asistență socială, alte activ de serv colective, sociale și personale	4,8	1,3	1,6	2,3

Sursa : Anuarul Statistic al României 2006

Ponderea unităților active în comerț a scăzut în ultimii ani, crescând în schimb ponderea sectorului industriei prelucrătoare, a sectorului hotelier și a serviciilor, semn al unei economii sănătoase. Unitățile de comerț sunt mici și foarte numeroase, atrag un volum redus al investițiilor și au o cifră de afaceri de asemenea mică. Întreprinderile mari au o pondere ridicată în industria prelucrătoare, atrag cele mai multe investiții brute care reprezintă valori foarte mari.

2.3. Dezvoltarea economică în câteva sectoare economice

2.3.1. Industrie

Numărul total al întreprinderilor industriale la sfârșitul anului 2005 era de 9561, din care 121 în industria extractivă, 9320 în industria prelucrătoare și 120 în domeniul energiei electrice și termice, gaze și apă. Pe clase de mărime, după numărul salariaților, un număr de 6717 societăți au până la 9 salariați, 1844 au între 10-49 salariați, 754 între 50-249 și 246 peste 250 salariați.

Indicele de specializare industrială

Indicele de specializare economică al unei regiuni arată gradul de specializare într-un anumit sector economic, mai precis, măsoară raportul dintre ponderea sectorului la nivel regional și cea la nivel național, pondere măsurată în termenii populației ocupate. Regiunea Centru are cel mai ridicat indice de specializare industrială, fiind urmată îndeaproape de Regiunea Vest.

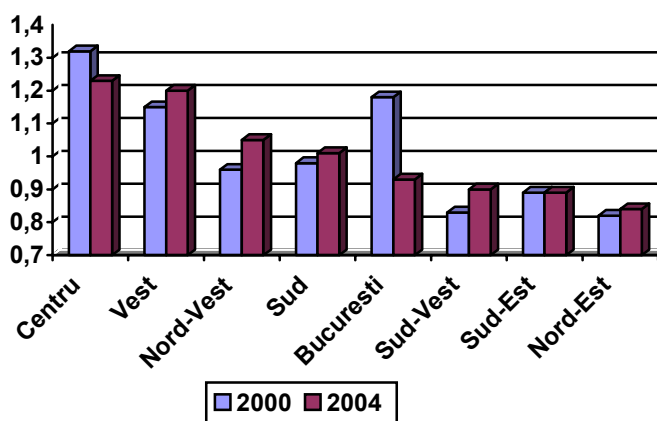
Dacă în Regiunea București-Ilfov a scăzut semnificativ indicele de specializare industrială evidențiind faptul că aici la creșterea economică au contribuit alte sectoare (în special serviciile), în Regiunea Vest industria a fost unul din motoarele dezvoltării economice. Fiind o regiune puternic industrializată, Regiunea Centru a resimțit declinul suferit de ramuri industriale importante precum industria minieră, construcțiile de mașini, industria chimică, procesul de restructurare a industriei grele nefiind încă încheiat. Din această cauză specificul industrial al Regiunii Centru și dificultățile procesului de restructurare au determinat o încetinire a ritmului de creștere economică.

Regiunile de dezvoltare după indicele de specializare industrială în 2000 și 2004

	2000	2004
Centru	1,32	1,23
Vest	1,15	1,20
Nord-Vest	0,96	1,05
Sud	0,98	1,01
București-Ilfov	1,18	0,93
Sud-Vest	0,83	0,90
Sud-Est	0,89	0,89
Nord-Est	0,82	0,84

Sursa: Calcule proprii pe baza datelor din Anuarele Statistice ale României

Indicele de specializare industrială

Județele Regiunii Centru după indicele de specializare industrială

	2000	2004
Brasov	1,64	1,34
Sibiu	1,53	1,34
Covasna	1,14	1,27
Alba	1,33	1,18
Harghita	1,08	1,15
Mures	1,09	1,11

Sursa: Calcule proprii pe baza datelor din Anuarele Statistice ale României

Din 1998, contribuția serviciilor la PIB a depășit aportul industriei în PIB, ceea ce arată trendul pozitiv al dezvoltării sectorului terțiar, semn al unei economii moderne. Aceeași tendință există și la nivel național. Sunt dezvoltate aici majoritatea activităților industriale:

- industria prelucrătoare: alimentara și băuturi în toate județele; industria tutunului în județul Covasna; textile și produse textile mai ales în județele Mures, Sibiu și Brasov; confecții din textile, blanuri și piele în toate județele; pielărie și încălțăminte în Alba, Sibiu; prelucrarea lemnului în județele Alba, Harghita, Mures; celuloza, hartie și carton în Alba și Brasov; chimie în județele Mures, Brasov și Alba; alte produse din minerale nemetalice în județele Sibiu, Alba, Mures; metalurgie în Sibiu, Alba;

construcții metalice și produse din metal în Brașov, Covasna, Sibiu, Alba; mașini și echipamente în Brașov, mașini și aparate electrice în Mureș și Brașov; aparatura și instrumente medicale în Mureș; mijloace de transport rutier în Brașov, Sibiu, Harghita, mobilier în Alba, Harghita, Covasna etc.

- energie electrică și termică, gaze și apă - în toate județele. Regiunea Centru deține în anul 2004 ponderi semnificative la câteva produse industriale de bază: îngrășăminte chimice (47,4% din producția țării, în județul Mureș), brânzeturi (45,7% în special în județele Mureș, Covasna, Harghita) gaze naturale extrase (41,5% din producția națională, în special județele Mureș și Sibiu), cherestea 31,6%, în județele Alba, Harghita, Sibiu), lapte (28,9%, în județele Mureș, Alba, Brașov), mobilier (17,0%, îndeosebi în județul Alba și Mureș), preparate din carne (16,4%), carne (15,7%), încălțăminte (13,7%, județele Sibiu, Alba și Brașov), hartie (13,6%), ciment (11,2%, în județul Brașov), zahăr (6,1%, în județele Mureș și Brașov).

De asemenea, se constată o calitate scăzută a majorității produselor locale, lipsa certificării calității și concurența produselor similare provenite din alte zone geografice, în primul rând din Comunitatea Europeană și țările candidate, fapt care determină slaba competitivitate a produselor locale pe piața internațională.

În ceea ce privește activitatea agenților economici se poate aprecia că aceasta se caracterizează prin dinamica în sensul reorientărilor permanente, a căutărilor celor mai eficiente soluții pentru a face față actualului context economic. Această dinamică este caracteristică mai ales în cazul întreprinderilor mici și mijlocii. În ceea ce privește unitățile de dimensiuni mai mari și mai ales cele cu capital majoritar de stat, din cauza imobilismului și neadaptării la cerințele pieței, problemele legate de existența sunt tot mai multe și mai complexe.

2.3.2 Construcții și servicii

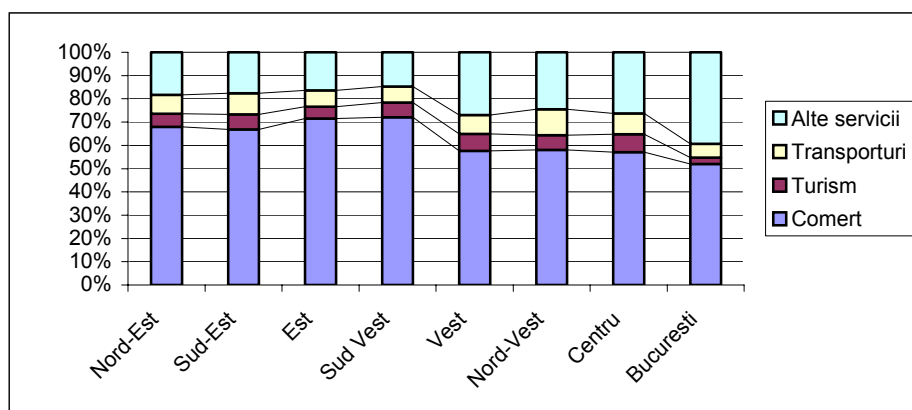
Domeniile construcțiilor și servicii au crescut ca pondere după anul 1990, atât în ceea ce privește forța de muncă absorbită cât și contribuția la PIB regional.

În anul 2005, firmelor din construcții reprezentau 7,5% din totalul firmelor din regiune, 82,5% dintre acestea fiind microîntreprinderi (0-9 angajați) și doar 0,43% firme mari (peste 250 angajați).

În ceea ce privește gradul de specializare al IMM-urilor pe sectoare de activitate⁶, indicele de specializare regională plasează regiunea pe locul 2 pe țară, după București-Ilfov în construcții.

Nivelul de specializare al sectorului IMM din regiune în servicii este mai scăzut decât cel în construcții. Din modul în care se prezintă structura sistemului economic regional în servicii pe anul 2004, pe subsectoare de servicii, se observă faptul că cea mai importantă componentă din totalul activităților de servicii este comerțul cu 57,2%. În regiunile de dezvoltare mai avansate, comerțul începe să piardă din teren în competiția cu celelalte servicii, Regiunea CENTRU înscriindu-se și ea în acest trend.

Structura economică a Regiunilor de dezvoltare, în sectorul serviciilor, în anul 2004

⁶ Raportul anual al sectorului IMM în România, 2005

2.4. Structura si evolutia exporturilor

Gradul de deschidere a unei economii este reflectat de nivelul exporturilor sau mai precis de indicatori precum valoarea exporturilor/ locuitor sau valoarea exporturilor raportată la produsul intern brut. Economiiile cu o mai mare deschidere spre exterior sunt mai sensibile la variațiile piețelor internaționale, având un grad mai mare de vulnerabilitate. Într-o conjunctură favorabilă ele preiau și amplifică tendințele pozitive manifestate pe piețele internaționale. Unii experți măsoară performanțele economice ale unei țări și în funcție de indicatori precum exportul / locuitor sau dinamica exporturilor, apreciind că acești indicatori pot evidenția capacitatea economiei respective de a produce mărfuri vandabile în condiții concurențiale.

Cu o valoare a exporturilor/ locuitor de 956 euro, în 2005, Regiunea Centru se plasa pe poziția a 4-a, fiind depășită de regiuni bine dezvoltate economic (Regiunea București-Ilfov, Regiunea Vest) dar și de Regiunea Sud-Est (producător și exportator tradițional de produse metalurgice). Atât valoarea totală a exporturilor cât și exporturile/ locuitor au avut o dinamică susținută în Regiunea Centru (+76,4% respectiv +83,8%, în 2005 față de anul 2001). În ce privește evoluțiile la nivel județean, chiar dacă toate județele au înregistrat creșteri importante, ritmurile de creștere au fost sensibil diferite. Dacă în 2001 cinci din cele șase județe ale regiunii au avut valori apropiate ale exporturilor/ locuitor, în 2005 diferențele au crescut, trei județe detașându-se în frunte (Sibiu, Brașov și Alba).

Valoarea totală a exporturilor și valoarea exporturilor/ locuitor la nivel regional, în anul 2005

	Val. exp. - mil. euro -	Exp./loc. - euro -
Nord-Est	1840,7	493
Sud-Est	3163,1	1111
Sud	2722,2	818
Sud-Vest	1392,6	604
Vest	3486,2	1806
Nord-Vest	2499,8	913
Centru	2420,2	956
București-Ilfov	4729,7	2142

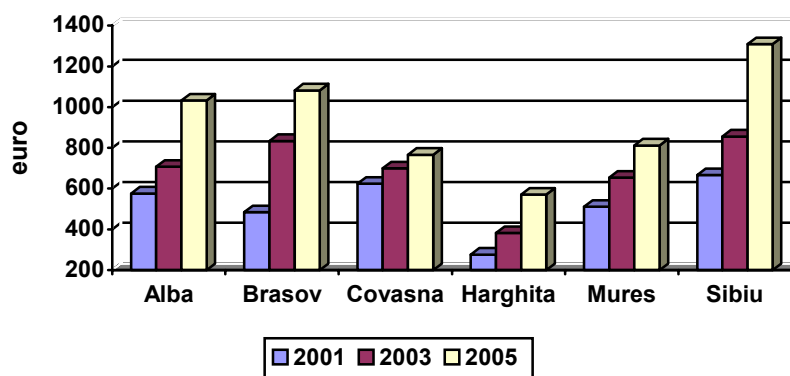
Sursa: Calcule proprii pe baza datelor furnizate de INS

Evoluția valorii exporturilor/ locuitor la nivel județean

	- euro -		
	2001	2003	2005
Reg. Centru	520	707	956
Alba	576	707	1033
Brasov	484	834	1082
Covasna	624	699	766
Harghita	276	382	571
Mures	511	654	812
Sibiu	666	856	1309

Sursa: Calcule proprii pe baza datelor furnizate de INS

Evoluția exporturilor pe locuitor

3. EVOLUȚIA DEMOGRAFICĂ ȘI RESURSELE DE MUNCĂ ALE REGIUNII CENTRU

3.1. Populația și resursele umane

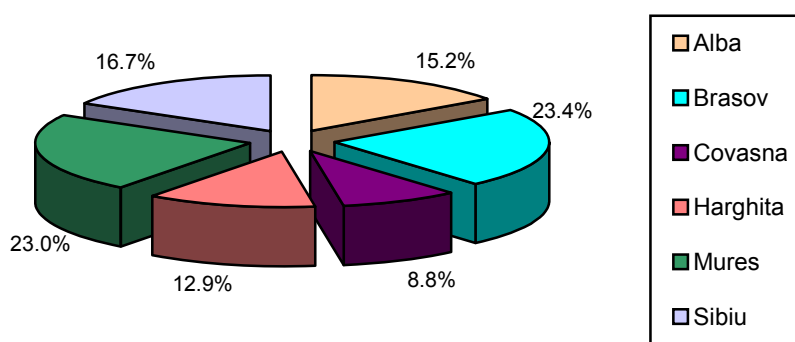
Cu o populație stabilă de 2.530.486 locuitori, înregistrată la 1 iulie 2005, reprezentând 11,7 % din populația României, Regiunea Centru se plasează pe locul al 5-lea între cele 8 regiuni de dezvoltare, menținându-și poziția ocupată la recensământul populației și locuințelor din 1992.

Datele ultimelor două recensăminte arată o scădere a populației stabile din Regiunea Centru față de 1992 cu 6,6% (178.676 persoane în cifre absolute), tendință regăsită la nivelul întregii țări (-4,9%). Datorită structurii pe vârste nefavorabile a populației - coorte mici de populație sub 15 ani și număr redus de femei la vârsta fecundității, rata mică a reproducerii și rata mare a mortalității și înclinația redusă spre a avea copii a populației la vârsta fertilă, este de așteptat în continuare accentuarea declinului demografic, declin care se regăsește în toate țările dezvoltate.

Populația regiunii va fi afectată de un proces accentuat de îmbătrânire, așa cum se observă din piramida vârstelor. În partea superioară a piramidei sunt reprezentate generațiile peste 60 ani care vor semnifica în următorii ani o creștere a efectivelor de bătrâni.

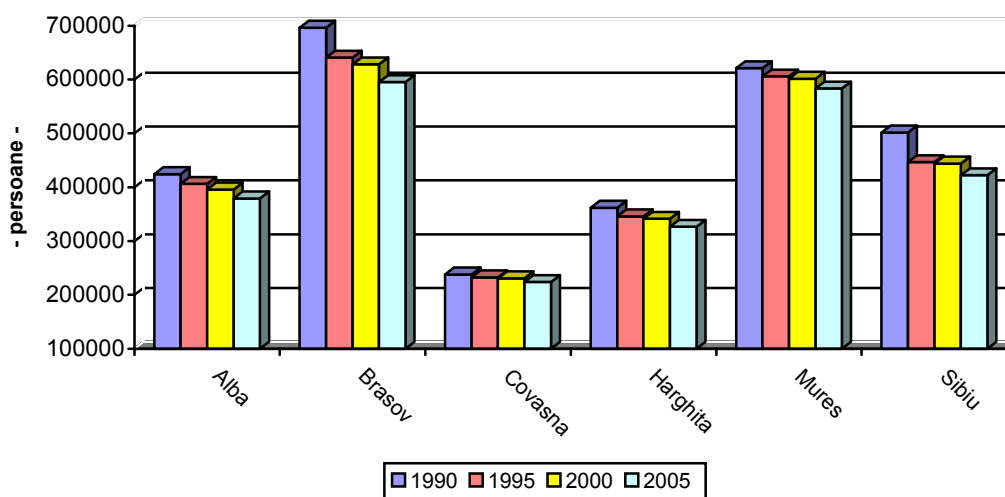
Piramida vârstelor la nivel de Regiune pentru cele două recensăminte arată scăderea dramatică a efectivelor de populație la vârsta tânără 0-24 ani. În cifre absolute, scăderea este de 178.192 persoane în 10 ani, ceea ce poate fi comparat cu dispariția unui județ de talie mică. Grupa de vârstă 0-24 ani scade numeric cel mai accentuat, înregistrând o scădere de 250.153 persoane. În schimb, numărul vârstnicilor crește cu 48.628 persoane.

PONDEREA JUDETELOR ÎN POPULAȚIA REGIUNII

Cu cea mai accentuată scădere a populației se detașează județul Brașov (-8,4%), urmat de județul Alba (-7,5%). Cei mai importanți factori care au determinat scăderea populației sunt sporul natural negativ (25012 persoane în perioada 1992-2002) și soldul migrator de asemenea puternic negativ.

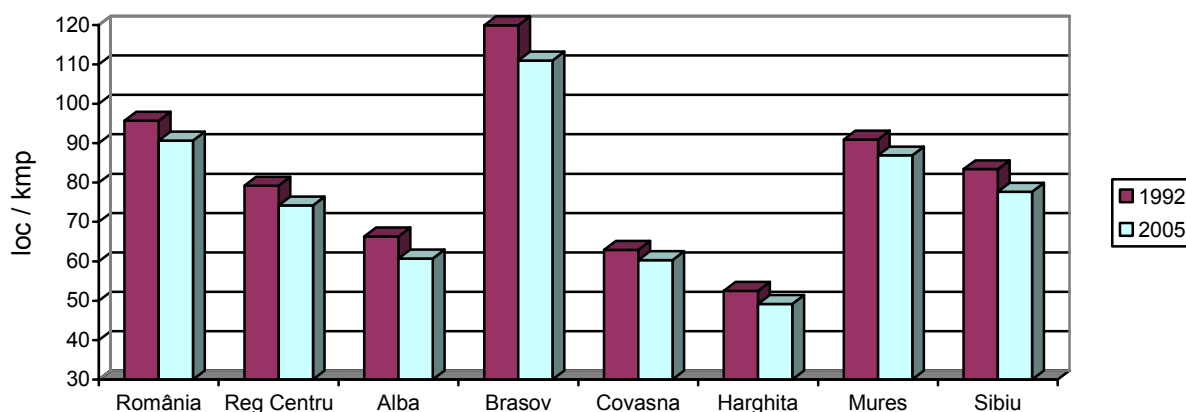
Evoluția numărului populației stabile a județelor Regiunii Centru

Sursa: Anuarul Statistic al României, ed. 1991, 1996, 2001, 2006

În consecință, densitatea populației s-a redus de la 79,2 loc/kmp, în 1992 la 74,6 loc/kmp, Regiunea Centru situându-se la acest indicator mult sub media națională (91,2 loc/kmp). Valorile înregistrate la nivelul județelor variază între 49,6 loc/kmp (județul Harghita) și 111,1 loc/kmp (județul Brașov). Fata de celelalte Regiuni de dezvoltare, aici se înregistrează una dintre cele mai scăzute densități ale populației, fiind mai mare doar decât cea înregistrată în Regiunea Vest.

Evoluția densității populației

Sursa : Anuarul Statistic al României 2006

Ca pondere a populației la nivel național, Regiunea CENTRU se situează pe locul 5, comparativ cu celelalte Regiuni de Dezvoltare iar ca densitate a populației, pe locul 6, în fața Regiunii Vest.

Ponderea populației urbane a Regiunii CENTRU, la 1 iulie 2005, era de 59,9%, cu 2 puncte procentuale mai mare decât în 1992, dar superioară mediei naționale (54,9%).

Județele cu cel mai înalt grad de urbanizare sunt Brașovul (74,7%) și Sibiu (67,6%), la polul opus situându-se Harghita (44,1%) și Covasna (50,4%).

Populația pe medii la 1 iulie 2005

	Romania	Nord-Est	Sud-Est	Sud	Sud-Vest	Vest	Nord-Vest	Centru	Bucuresti-Ilfov
Urban	54,9	43,4	55,5	41,7	47,5	63,6	53,1	59,9	90,5
Rural	45,1	56,6	44,5	58,3	52,5	36,4	46,9	40,1	9,5

Sursa: Anuarul Statistic al României 2006

Regiunea CENTRU are un grad ridicat de urbanizare, situându-se pe locul al treilea în clasamentul regiunilor, după regiunile Bucuresti-Ilfov și Vest, în ceea ce privește ponderea populației rezidente în mediul urban din total populație.

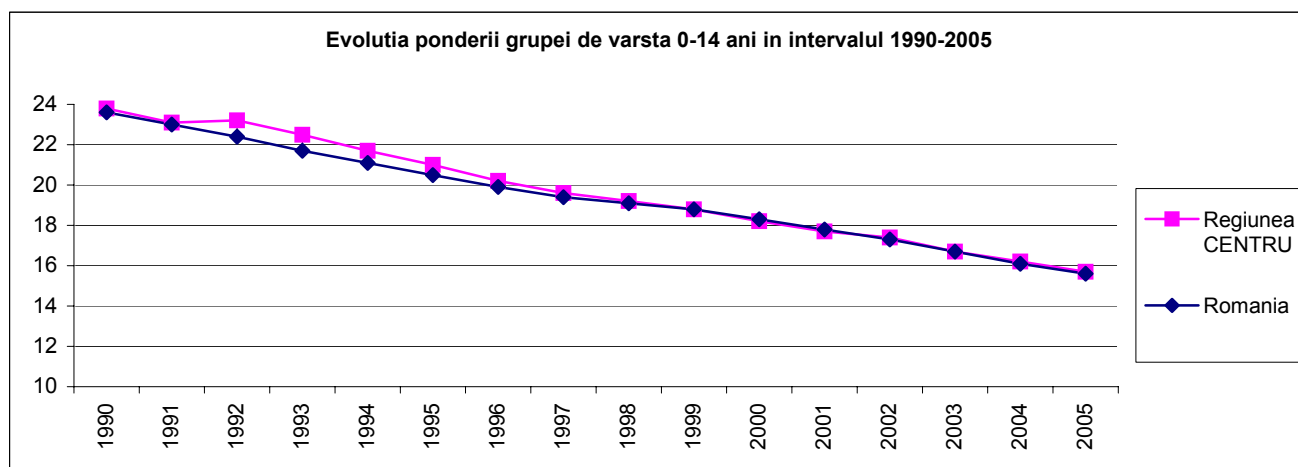
Structura pe sexe a populației indică o ușoară preponderență a persoanelor de sex feminin (51%), tendința fiind însă de accentuare a dezechilibrului între sexe.

Astfel dacă în 1992 se înregistrau 1021 femei la 1000 bărbați, valoarea acestui raport ajunge la 1040 în 2005, rămânând totuși sub cel înregistrat la nivelul țării (1051 femei la 1000 bărbați în 2003).

Analizând piramida vârstelor de mai sus se observă preponderența persoanelor de sex masculin la grupa de vârstă 0-24 ani, un relativ echilibru între sexe la persoanele cu vârste cuprinse între 25 și 49 ani și un dezechilibru progresiv în favoarea femeilor la populația de peste 50 ani.

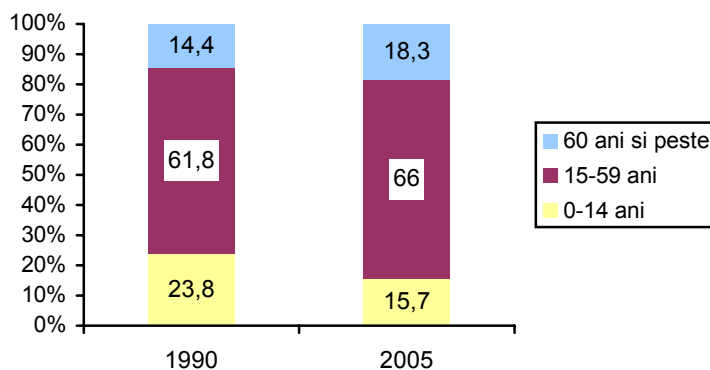
Evoluția populației pe grupe de vârstă la nivelul regiunii Centru. Dinamica resurselor de muncă

Evoluția structurii pe grupe mari de vârstă indică un proces accelerat de îmbătrânire a populației Regiunii Centru. Ponderea tinerilor (0-14 ani) s-a redus în perioada 1990-2005 de la 23,8% la 16,75% în timp ce ponderea vârstnicilor (60 ani și peste) a crescut de la 14,4% la 18,0% în 2002, menținându-se la același procent și în 2003, concomitent cu creșterea ponderii populației adulte (15-59 ani) de la 61,8% la 64,6% în 2002 și la 65,23% în 2003. Acest fenomen poate fi pus în evidență și de evoluția unor indicatori precum rata îmbătrânirii demografice și raporturile de dependență demografică I, II și III.

În cifre absolute, dinamica populației regiunii Centru pe grupe de vârstă a înregistrat următoarea evoluție: efective în scădere pentru grupele 0-14 ani (cu circa 278 mii persoane) și 15-59 ani (cu circa 85 mii persoane) și efective în ușoară creștere pentru grupa de vârstă 60 ani și peste (cu aproximativ 51 mii persoane), în perioada 1990-2005.

STRUCTURA POPULAȚIEI REGIUNII CENTRU PE GRUPE DE VARSTA

Sursa: Data prelucrate de Direcția Regională de Statistică Alba

Pe județe, dinamica efectivului de populație pe grupe de vârstă prezintă o oarecare omogenitate, cohortele din grupele 0-14 și 15-59 ani reducându-se în toate județele, cu excepția județului Covasna în care efectivele populației din grupa 15-59 ani au crescut în perioada 1990-2003, în timp ce cele cu vârste peste 60 ani au crescut în toate județele. Cea mai accentuată scădere a grupei 0-14 ani se înregistrează în județul Brașov (cu 46,4% față de anul 1990)

Rata îmbătrânirii demografice (numărul de persoane vârstnice ce revin la 1000 persoane tinere) a crescut în Regiunea Centru de la 609‰ în 1990 la 1164‰ în 2005, plasând regiunea sub media națională (1235‰). Județele Alba (1280‰) și Mureș (1122‰) au cel mai mare număr de bătrâni raportat la numărul de tineri, la polul opus situându-se județele Sibiu (1045‰) și Covasna (1097‰).

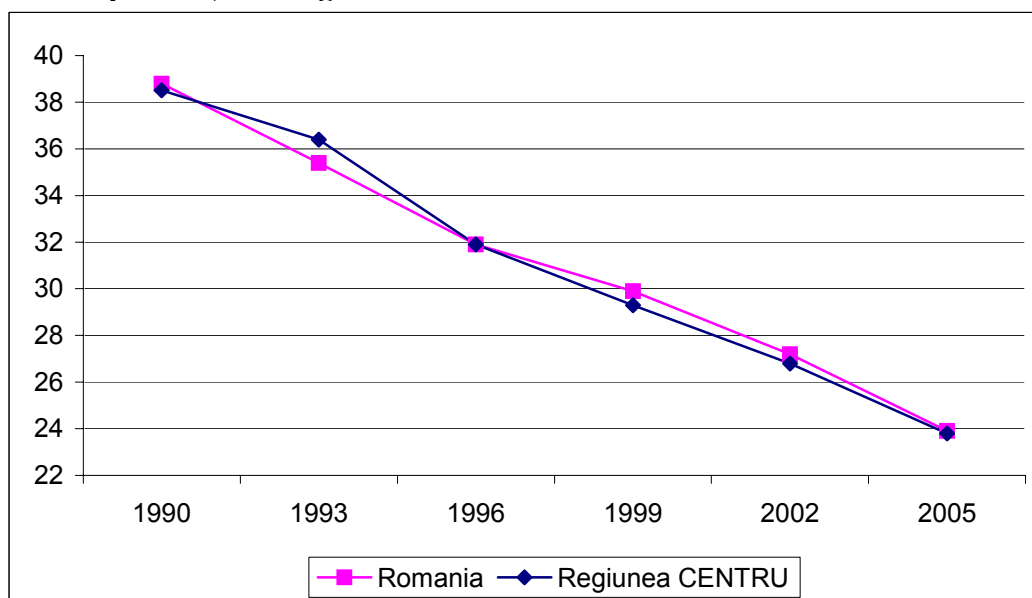
Rata îmbătrânirii demografice

Anul	-‰-							
	România	Reg Centru	Alba	Brașov	Covasna	Harghita	Mureș	Sibiu
1990	664	609	682	529	569	604	709	558
1993	777	698	802	568	654	712	841	636
1996	891	811	912	708	750	780	945	739
1999	988	912	1004	855	830	878	1017	841
2002	1110	1035	1138	1012	948	996	1117	940
2005	1235	1164	1280	1162	1097	1133	1222	1045

Sursa: Direcția Regională de Statistică Alba

Calculată ca raport procentual între numărul persoanelor tinere (0-14 ani) și numărul persoanelor adulte (15-59 ani), raportul de dependență demografică I înregistrează un declin continuu în ultimii 12 ani, scăzând de la 38,5% în 1990 la 23,8% în 2005 (23,9% este valoarea acestui raport la nivel național). La cele două extremități se găsesc județele Harghita și Mureș (25,6 persoane tinere la 100 persoane adulte) și județul Brașov (20,5 tineri la 100 adulți).

Raportul de dependență demografică I

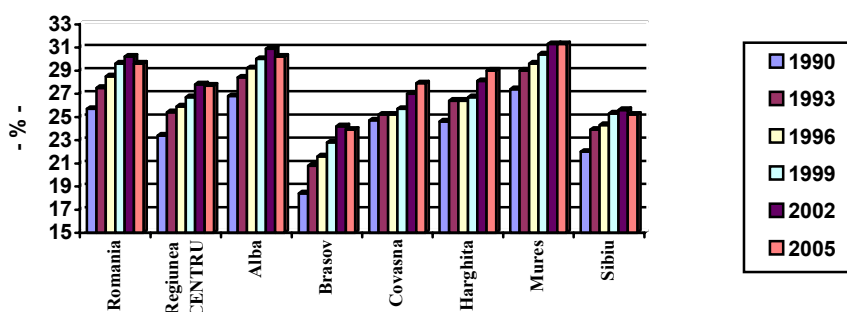

Rata de dependență demografică II (numărul persoanelor vârstnice ce revin la 100 persoane adulte) a crescut din 1990 până în 2005 cu 4,3 puncte procentuale (de la 23,4% la 27,7%), situând regiunea sub valoarea indicatorului la nivel național (29,6%). În ultimii ani se înregistrează un avans semnificativ, atât la nivel regional cât și la nivel național al ratei de dependență II față de rata de dependență I. Discrepanțele intraregionale sunt accentuate, la unul dintre poli găsindu-se județele Mureș și Alba (31,3% respectiv 30,2%), iar la celălalt județul Brașov (23,9%).

Raportul de dependență demografică II

Anul	România	Reg Centru	Alba	Brașov	Covasna	Harghita	Mureș	Sibiu
1990	25,7	23,4	26,8	18,4	24,7	24,6	27,4	22,0
1993	27,5	25,4	28,4	20,8	25,2	26,4	29,0	23,9
1996	28,5	25,9	29,2	21,6	25,2	26,4	29,6	24,3
1999	29,6	26,7	30,0	22,8	25,7	26,7	30,4	25,3
2002	30,2	27,8	30,9	24,2	27,0	28,1	31,3	25,6
2005	29,6	27,7	30,2	23,9	27,9	29,0	31,3	25,2

Sursa: Direcția de Regionala de Statistica Alba

Aceste evoluții au determinat reducerea ratei de dependență demografică III (numărul persoanelor tinere și vârstnice ce revin la 100 persoane în vârstă de muncă) de la 61,9% în 1990 la 51,5% în anul 2005, Regiunea Centru situându-se sub media națională (53,5%). Rata cea mai scăzută de dependență demografică III, de 44,4%, s-a înregistrat în județul Brașov, județ cu un segment numeros al populației adulte, iar cele mai ridicate în Mureș (56,9%), județ cu o pondere ridicată a populației vârstnice.

Raportul de dependență demografică III

- ‰ -

Anul	România	Reg Centru	Alba	Braşov	Covasna	Harghita	Mureş	Sibiu
1990	64,5	61,9	66,0	53,1	68,1	65,2	66,1	61,4
1993	62,9	61,8	63,8	57,5	63,7	63,5	63,5	61,4
1996	60,4	57,8	61,2	52,0	58,9	59,4	61,0	57,3
1999	59,5	56,0	59,8	49,5	56,6	57,2	60,2	55,4
2002	57,4	54,6	58,0	48,2	55,6	56,3	59,4	52,8
2005	53,5	51,5	53,8	44,4	53,3	54,6	56,9	49,3

Cronica fidelă a generațiilor, piramida vârstelor reflectă disproporțiile în populație, pe vârste și sexe. Reducerea numărului populației tinere a îngustat semnificativ baza piramidei vârstelor. Efectele demografice și economice ale acestei evoluții pe termen mediu pot fi dramatice, atrăgând schimbări la nivelul diferitelor subpopulații (populația școlară, populația de vârstă fertilă, populația în vârstă de lucru), cu un impact puternic asupra dezvoltării economico-sociale a regiunii.

Miscarea naturala a populatiei

Cu o rată a sporului natural în anul 2005 de -0,6‰, Regiunea Centru se situa pe locul al 2-lea, după Regiunea Nord-Est. După scăderea din perioada 1990-1996, sporul natural al populației din regiune cunoaște o ușoară ameliorare în perioada 1997-2005, rămânând însă negativ. Față de mediul urban unde sporul natural este ușor negativ (-0,6‰ în anul 2005), în mediul rural se înregistrează un spor natural puternic negativ (-1,9‰), consecință a îmbătrânirii demografice mai accentuate.

Se remarcă diferențe importante și între județele regiunii. Astfel, se înregistrează rate pozitive ale acestuia în Covasna, Sibiu și Harghita rate negative în Alba și Mureș o rată nulă în Brașov.

Sporul natural pe medii în Regiunea CENTRU, în anul 2005

- ‰ -

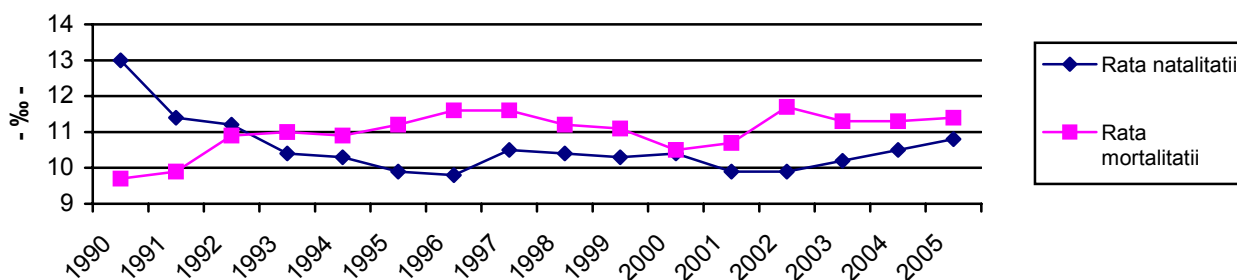
	România	Regiunea CENTRU	Alba	Braşov	Covasna	Harghita	Mureş	Sibiu
Total	-1,9	-0,6	-2,7	-	1,5	0,1	-1,4	0,2
Urban	-	0,3	-0,4	-	2,5	2,8	-0,1	-0,3
Rural	-4,3	-1,9	-6,1	0,2	0,4	-2,2	-2,7	1,3

Sursa: Anuarul Statistic al Romaniei 2006

Scăderea sporului natural al populației a fost determinată atât de reducerea natalității cât și de creșterea mortalității.

Natalitatea a avut o evoluție oscilantă în perioada 1990-2005, înregistrând o tendință negativă până în 1996, valori cuprinse între 10,3‰ și 10,5‰ în perioada 1997-2000. După 2001 se remarcă o tendință continuă de creștere, atingându-se 10,8‰ în 2005. Cele mai ridicate rate ale natalității în anul 2005 s-au înregistrat în județele Covasna (12,3‰), Harghita (11,6‰) și Mureș (11,2‰), iar cea mai scăzută în Alba (9,9‰). Se constată aceleași disparități accentuate între mediile de rezidență : 10,1‰ în mediul urban și 11,9‰ în mediul rural.

EVOLUTIA RATEI NATALITATII SI A RATEI MORTALITATII IN REG CENTRU
IN PERIOADA 1990-2005

Sursa: Directia Regionala de Statistica Alba

Rata mortalității a cunoscut o evoluție ascendentă până în 1996, crescând de la 9,7‰ în 1990 la 11,6‰ în 1996, scăzând apoi până la 10,5‰ în 2000, iar în 2005 a fost de 11,4‰, mai scăzută decât media națională (12,1‰). Se mențin atât discrepanțele între mediile de rezidență (9,8‰ în mediul urban și 13,8‰ în mediul rural), cât și între județele regiunii (12,6‰ în județele Alba și Mureș și 10 ‰ în județul Brașov).

Rata nupțialității înregistrează un trend descendent, scăzând de la 7,6‰ în 1990 la 6,1‰ în 2005, disparitățile geografice fiind destul de accentuate (5,1‰ în Harghita și 6,6‰ în Sibiu).

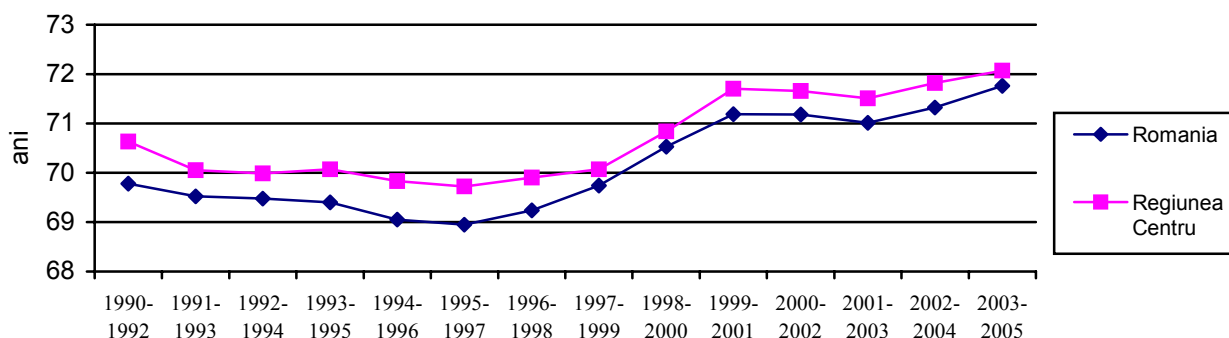
Rata divorțialității a cunoscut o evoluție fluctuantă, cu un minim de 1,22‰ înregistrat în 1992 și o valoare maximă înregistrată în 1998 (1,92‰). În 2005, rata divorțialității era de 1,60 în Regiunea CENTRU. Se remarcă puternica discrepanță între mediile rezidențiale (2,04‰ în mediul urban, în anul 2005 față de doar 0,95‰ în mediul rural) ca și polarizarea geografică (2,13‰ în județul Sibiu, față de 1,17‰ în județul Harghita).

Indicatorii demografici care au cunoscut o ameliorare semnificativă sunt numărul născuților morți ce revin la 1000 născuți (5,5‰ în 2005 față de 7,4‰ în 1990) și mortalitatea infantilă care s-a redus de la 20,6‰ în 1990 la 14‰ în 2005 (15,0‰ la nivel național). Există diferențe notabile între cele două medii, în mediul rural înregistrându-se cele mai mari valori ale mortalității infantile (16,2‰ în anul 2005, față de 12,3‰ în mediul urban). Județul Alba se remarcă prin rata ridicată a mortalității infantile (18,5‰), în mediul rural aceasta atingând 23,1‰.

Vârsta medie a soților la data încheierii căsătoriei se situează la valori apropiate de media națională, fiind, în anul 2004, de 30,4 ani în cazul soțului și de 27,0 ani în cazul soției. Vârsta medie a soților la data încheierii căsătoriei a crescut în ultimii ani, înregistrându-se diferențe semnificative între cele 2 medii de rezidență, în special în cazul soților (27,7 ani în mediul urban, față de 25,5 ani în mediul rural). Cel mai devreme se căsătoresc locuitorii din Harghita (29,8 ani – bărbații și 26,2 ani – femeile), iar cel mai târziu cei din Brașov (30,7 ani – bărbații și 27,6 ani – femeile).

Durata medie a vieții a fost de 72,07 ani în perioada 2003-2005 (68,42 ani – masculin și 75,91 ani – feminin), Regiunea Centru ocupând locul al 2-lea între regiunile de dezvoltare la acest indicator. Diferențele dintre cele două medii de rezidență sunt semnificative (72,87 ani – în mediul urban, fata de 70,94 ani în mediul rural). La nivel județean, cea mai mare durată medie a vieții se înregistrează în județele Brașov (72,97 ani) și Sibiu (72,14 ani) iar cea mai redusă în județul Mureș (71,54 ani). După reducerea duratei medii de viață din perioada 1990-1997, se constată o ușoară creștere a acesteia începând cu intervalul 1996-1998.

Evoluția duratei medii de viață în perioada 1990-2005

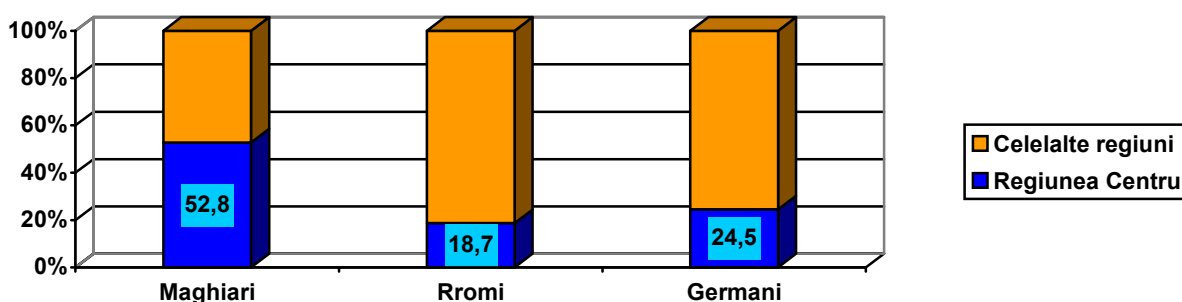
Sursa: Directia de Statistica Regionala Alba

Structura etnica și religioasă a populației

Regiunea Centru se caracterizează printr-o mare diversitate etnică, lingvistică și religioasă. Datele definitive ale recensământului populației și locuințelor din 2002 arată că în Regiunea Centru locuiesc cele mai multe persoane aparținând minorităților etnice și religioase, comparativ cu celelalte regiuni. Românii formează și aici majoritatea absolută a populației (65,37%), fiind însă minoritari în 2 județe – Harghita (14,06%) și Covasna (23,28%). Sunt urmași în ordine de maghiari - 29,94% din totalul populației (6,60% la nivelul național), romi – 3,96% din populație (2,47% la nivelul național) și germani – 0,58% (0,28% la nivelul țării). În Regiunea Centru trăiau peste jumătate (52,8%) din numărul total al locuitorilor de etnie maghiară din România, un sfert (24,5%) din numărul etnicilor germani și 18,7% din numărul total al romilor.

Maghiarii se concentrează în trei județe – Harghita, Covasna și Mureș – în două dintre acestea constituind majoritatea populației. Romii dețin ponderi însemnate în județele Mureș (6,96%) și Sibiu (4,06%), iar germanii sunt mai numeroși în județul Sibiu (1,55%). Ponderea cea mai mare a românilor se înregistrează în județul Sibiu (90,60%), iar cea mai scăzută în județul Harghita (14,06%).

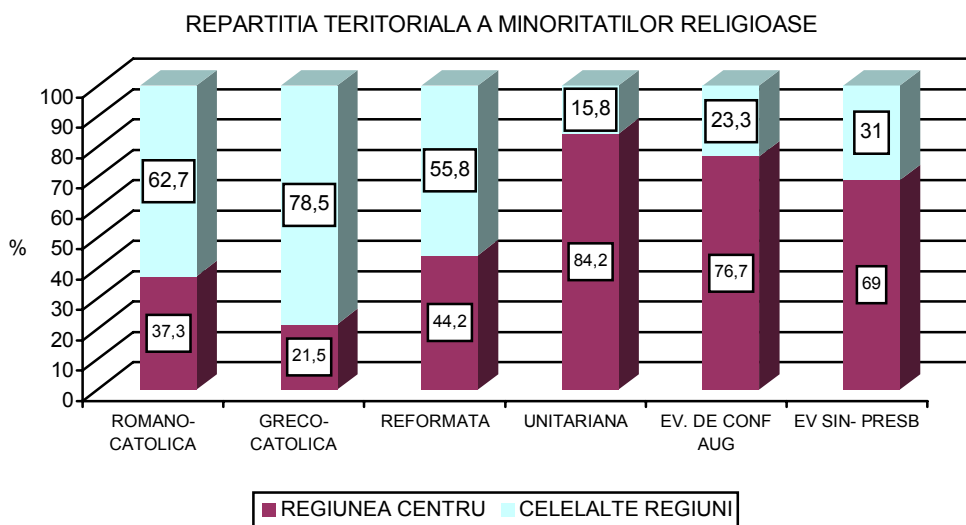
REPARTIȚIA TERITORIALĂ A MINORITĂȚILOR ETNICE

Față de recensământul anterior se remarcă scăderea populației de etnie germană (-58,3%) și maghiară (-9,1%), consecință a valului de emigrări din anii '90 și a sporului natural negativ și creșterea numărului persoanelor de etnie romă (+14,5%), rezultat al sporului natural ridicat, specific acestei etnii.

Aceeași structură diversificată se înregistrează și în privința apartenenței religioase a locuitorilor Regiunii Centru. Ortodocșii formează 63,91% din totalul populației, fiind urmași de romano-catolici (15,18%), reformați (12,29%), unitarieni (2,23%), greco-catolici (1,63%), penticostali (1,22%), evanghelici (de confesiune augustină + sinodo-presbiterieni) (1,01%). Regiunea Centru cuprinde 76,7% din totalul persoanelor de religie evanghelică de confesiune augustină din România, 69 % din locuitorii de religie evanghelică sinodo-presbiteriană, 44,2% din totalul reformaților, 37,3% din totalul romano-

catolicilor și 21,5% din numărul total al greco-catolicilor. În cadrul Regiunii Centru, romano-catolicii și reformații dețin cele mai mari ponderi în județele Harghita, Covasna și Mureș, ortodocșii în Sibiu, Alba și Brașov, iar unitarieni sunt mai numeroși în Harghita.

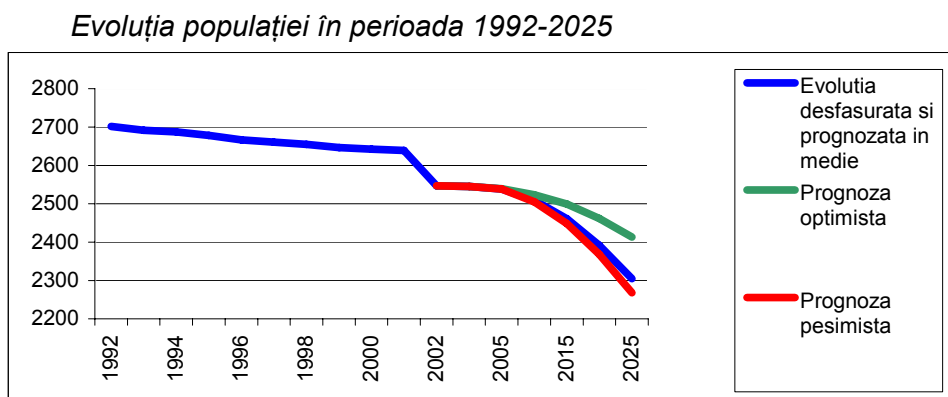
Sursa : Directia Regionala de Statistica Alba

În privința structurii lingvistice, putem spune că aceasta coincide în linii mari, cu structura etnică, cu o excepție semnificativă- populația de limbă țigănească. Astfel, ponderea populației de limbă maternă țigănească este mult mai mică decât ponderea etnicilor rromi, deoarece cei mai mulți dintre aceștia și-au declarat ca limbă maternă, limba română sau maghiara.

3.2. Prognostica demografică a Regiunii în orizontul anului 2025

În 2003, efectivul populației Regiunii Centru era de 2.545,2 mii locuitori, iar în 2025 se prognozează că aceasta va scădea cu 239.8 mii, ajungând la 2.305,4 mii. În varianta optimistă, reducerea efectivului în intervalul 2003-2025 va fi cu 5,2%, în cea pesimistă cu 10,9% iar în cea medie cu 9,4%.

În varianta medie, se pot distinge două intervale distincte ca evoluție, și anume perioada 2003-2010, cu o scădere moderată într-un ritm mediu de 0,2%/an și 2010-2025, perioadă în care fenomenele demografice intră în declin accentuat-scădere cu 0,54%/an. Factorul cel mai important care va influența acest fenomen este scăderea naturală.

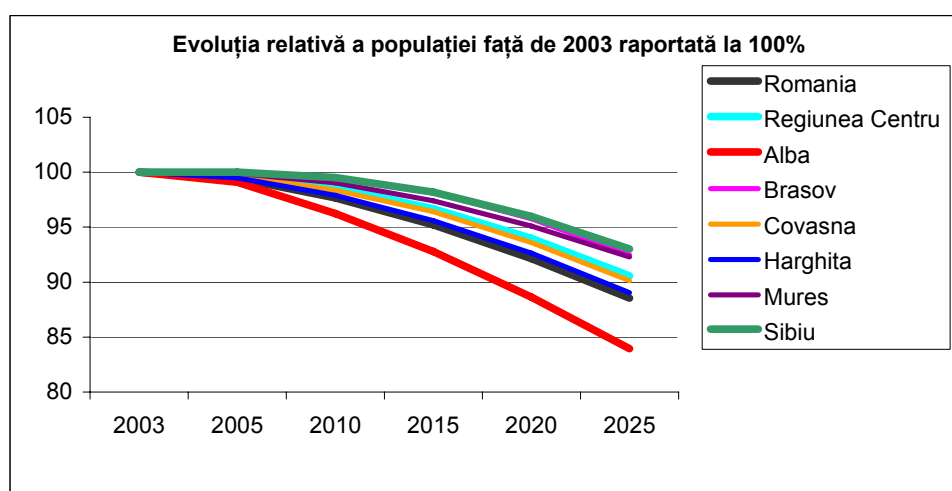
La nivel național, se va înregistra o scădere a populației tuturor județelor. În comparație cu alte județe, cele ale Regiunii Centru vor pierde mai puțini locuitori (valoarea maximă 61.9 mii în județul Alba)⁷. Scăderea populației la nivelul județelor se va datora menținerii unui deficit al nașterilor în raport cu numărul deceselor (spor natural negativ), la care se va adăuga soldul cumulat al migrației interne și externe. **Județul Alba va fi afectat cel mai mult de creșterea soldului migrator raportat la populației** (rata medie anuală de peste 3‰).

Pentru județul Sibiu⁸ este proiectată cea mai mică reducere, situație care se datorează soldului migrator pozitiv.

- mii persoane -

Evoluția populației în perioada 2003-2025 -varianta medie-								
	2003	2005	2010	2015	2020	2025	2003-2025	Evoluție%
Romania	21733.6	21614.7	21226.3	20696.6	20026.4	19243.4	-2490.2	-11.5
Regiunea Centru	2545.2	2538.5	2509.5	2460.7	2391.6	2305.4	-239.8	-9.4
Alba	385.5	381.9	371.0	357.6	341.7	323.6	-61.9	-16.1
Brasov	595.8	595.9	593.1	584.8	570.6	551.1	-44.7	-7.5
Covasna	224.9	224.1	221.2	216.8	210.5	202.7	-22.2	-9.9
Harghita	329.3	327.6	322.3	314.8	305.0	293.2	-36.1	-11.0
Mures	586.0	585.3	580.3	570.7	557.2	540.7	-45.3	-7.7
Sibiu	423.7	423.7	421.6	416.0	406.6	394.1	-29.6	-7.0

Tabelul nr. 2 Evoluția populației în perioada 2003-2025 în varianta medie

În comparație cu nivelul național, declinul demografic se anunță mai accentuat în județul Alba, celelalte județe înscriindu-se pe curbe cu evoluții peste nivelul național și cel regional (Sibiu, Brașov, Mureș). Primele două județe sunt caracterizate de un grad mare de urbanizare, dezvoltare economică și socială. Aceasta se constituie în factor de atracție pentru populația altor județe și astfel declinul demografic este mai puțin accentuat (se prognozează sold migrator pozitiv).

⁷ Cf. INS, județele Prahova, Teleorman, Dolj, Hunedoara, Olt și Cluj vor pierde peste 100 mii locuitori, iar Galați, Argeș, Brăila, Buzău, Dâmbovița și Bihor între 70-95 mii persoane

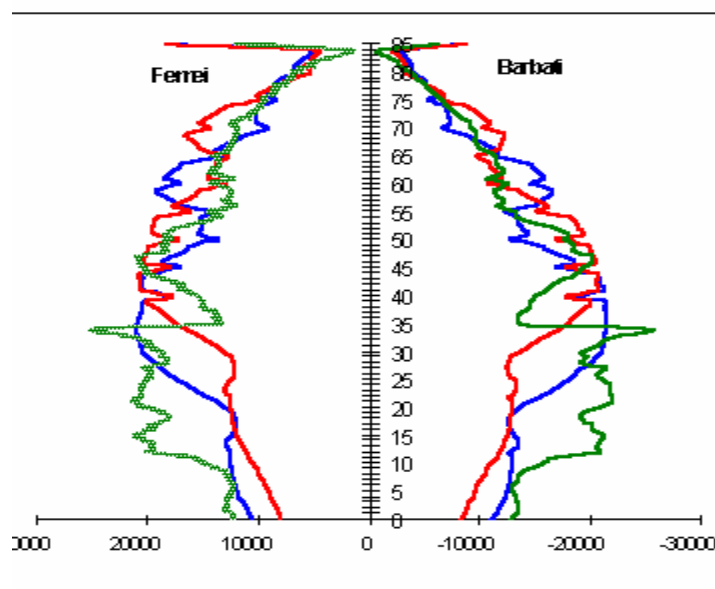
⁸ Sold migrator pozitiv pentru județele Arad, Sibiu și Timiș

Evoluția efectivului populației – 2025 față de 2003						
	Varianta medie		Varianta optimistă		Varianta pesimistă	
	Scădere efectiv	Scădere %	Scădere efectiv	Scădere %	Scădere efectiv	Scădere %
România	-2490.2	-11.5	-1509.6	-6.9	-2752.2	-12.7
Regiunea Centru	-239.8	-9.4	-131.5	-5.2	-276.5	-10.9
Alba	-61.9	-16.1	-42.9	-11.1	-64.3	-16.7
Brașov	-44.7	-7.5	-22	-3.7	-51.9	-8.7
Covasna	-22.2	-9.9	-14.4	-6.4	-26.7	-11.9
Harghita	-36.1	-11	-21.3	-6.5	-41.8	-12.7
Mureș	-45.3	-7.7	-20.9	-3.6	-57.8	-9.9
Sibiu	-29.6	-7	-10	-2.4	-34	-8

Piramida vârstelor comparativă prezentată pentru anul recensământului 2002 și anii prognozați 2015 și 2025, v. Graficul nr. 8, arată scăderea dramatică a efectivului de nou-născuți, mai ales în 2025 față de 2015. Declinul demografic afectează mai ales populația tânără, până la 35 ani. Efectivele de populație adultă vor fi mai mari în 2025 față de 2002. Excedentul de populație peste 65 ani față de 2002 arată în mod evident procesul de îmbătrânire demografică. Se poate observa că baza piramidei în 2025 este redusă față de vârf, ceea ce exprimă sporul natural negativ, respectiv deficitul natural.

Cel mai amplu segment de populație, născut după Decretul privind interzicerea avortului din 1967, va avea în intervalul 2020-2025 vârsta cuprinsă între 50 și 55 ani. În 2035 această populație va ajunge la vârsta pensionării și împreună cu populația aflată deja în pensie vor exercita o presiune apreciabilă asupra populației ocupate.

Piramida comparativă a vârstelor

Verde: Populația la recensământul din 2002,
Albastru: Populația prognozată pentru 2015
Roșu: Populația prognozată pentru 2025

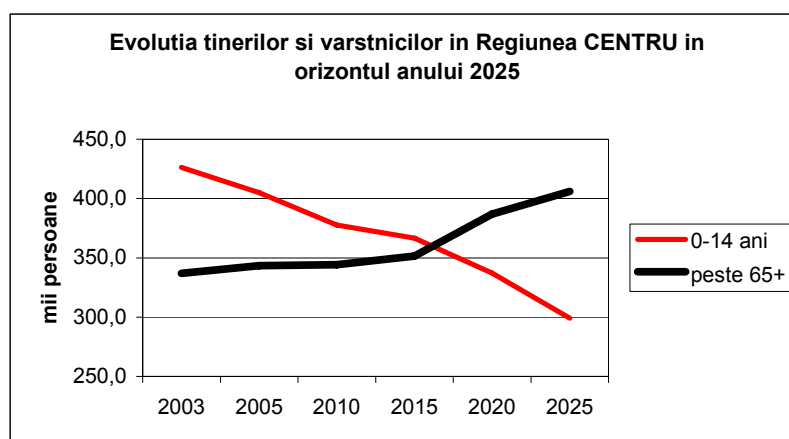
Populația după grupele de vârstă

Datorită menținerii fertilității sub nivelul de înlocuire a generațiilor (sub 2,15 copii la o femeie), populația tânără va cunoaște o scădere semnificativă de 127,3 mii persoane, de la 426,3 la 299 mii în perioada 2003-2025. Ca și pondere, segmentul de tineri se va reduce de la 16,7 la 13,0%, în timp ce grupa vârstnicilor va crește de la 13,2 în 2003 la 17,6% în 2025. Schimbarea raportului se va face în condițiile scăderii continue a ratei natalității și a creșterii speranței de viață.

	2003	2025	2025/2003	%
România	21733.6	19243.4	-2490.2	-11.5
0-14	3632.7	2511.8	-1120.9	-30.9
15-64	14993.1	13384.0	-1609.1	-10.7
65 si peste	3107.8	3347.6	239.8	7.7
Regiunea CENTRU	2545.2	2305.3	-239.9	-9.4
0-14	426.3	299.0	-127.3	-29.9
15-64	1781.9	1600.2	-181.7	-10.2
65 si peste	337.0	406.1	69.1	20.5

În județele Mureș, Brașov și Sibiu, scăderea absolută pe grupe de vârstă este cea mai accentuată datorită efectivelor mari de populație în comparație cu celelalte județe din Regiune și este determinată de rata redusă a fertilității și sporului natural negativ care va atinge cele mai mari valori în aceste județe.

Analiza ponderii grupelor de vârstă în perioada 2003-2025 arată schimbările care se vor produce în raportul între tineri și vârstnici. Până în 2015, numărul tinerilor se va menține mai mare decât al vârstnicilor, dar raportul se va schimba, populația Regiunii va cunoaște un proces accentuat de îmbătrânire.

Graficul nr. 9 Tineri și vârstnici în Regiunea Centru

Populația în vârstă de 0-14 ani

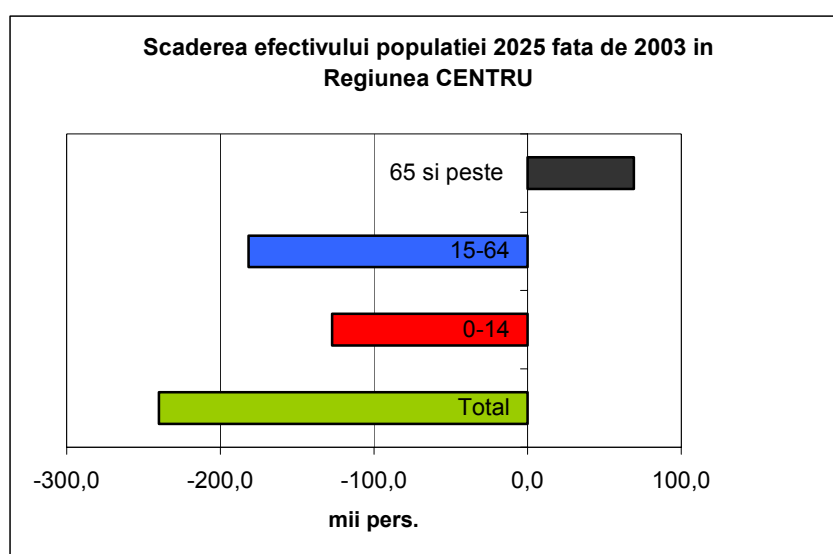
Populația tânără va scădea accentuat în proporții de 25-39%, cele mai accentuate scăderi înregistrându-se în județul Alba (explicabilă prin combinația de factori: reducerea efectivelor de femei la vârsta reproducerii pe baza pierderii de efectiv de femei prin migrație internă și externă).

Ponderea grupei de vârstă 0-14 ani se menține la valoarea celei de la nivel național (30,9%). La nivel național, județul Covasna va avea și în 2025 ca și în 2003, cel mai mic număr de tineri.

Evoluția numărului populației tinere

- mii pers -

	2003	2025	Variație 2025/2003	
			Valori absolute	%
Regiunea Centru	426.3	299.0	-127.3	-29.9
Alba	63.6	39.0	-24.6	-38.7
Brașov	91.8	66.2	-25.6	-27.9
Covasna	39.8	27.7	-12.1	-30.4
Harghita	57.6	39.8	-17.8	-30.9
Mureș	100.7	75.0	-25.7	-25.5
Sibiu	72.8	51.3	-21.5	-29.5

Efectivul total al populației va scădea în cadrul tuturor grupelor de vârstă, cu excepția celei peste 65 ani, ceea ce arată **tendința de îmbătrânire demografică**.

Ponderea grupei de vârstă 0-14 ani din totalul populației

-%-

	2003	2025
România	16.7	13.1
Regiunea CENTRU	16.7	13.0
Alba	16.5	12.1
Brașov	15.4	12.0
Covasna	17.7	13.7
Harghita	17.5	13.6
Mureș	17.2	13.9
Sibiu	17.2	13.0

Tabelul nr. 6

Populația adultă (15-64 ani)

Populația în vârstă aptă de muncă se va înscrie într-un trend descrescător, ritmul previzionat fiind de 0,46% anual. În prima perioadă, până în 2005, populația va crește ușor prin intrarea în rândurile populației adulte a generațiilor relativ numeroase născute pe parcursul ultimilor ani ai politicii nataliste.

A II-a perioadă va fi marcată de intrarea generațiilor născute după 1990, caracterizate de scăderea natalității. Județele Mureș și Sibiu vor fi caracterizate de o pondere stabilă a populației adulte, scăderea numerică fiind cea mai redusă (6,7, respectiv 7%). **Populația adultă a județului Alba va prezenta un declin remarcabil de 15,7%.**

Populația adultă va scădea numeric, dar ponderea acesteia se menține relativ constantă: valorile extreme în 2003 au fost de 68,2%, respectiv 72,6%, iar în 2025 ele se vor situa între 69,2 și 70,2%.

Ponderea grupei de vârstă 15-64 ani din totalul populației

	-%-	
	2003	2025
România	69.0	69.6
Regiunea CENTRU	70.0	69.4
Alba	68.9	69.2
Brașov	72.6	69.6
Covasna	69.6	68.8
Harghita	69.3	68.9
Mureș	68.2	69.0
Sibiu	70.6	70.5

Populația vârstnică (65 ani și peste)

Populația vârstnică a crescut continuu în ultimii 50 ani, atât numeric cât și procentual. Procesul de îmbătrânire demografică va continua, fiind anticipată o creștere numerică continuă. La nivelul regiunii, efectivul acestei grupe de vârstă va crește cu 60,9 mii, reprezentând 20,5% față de anul 2003. Populația de peste 80 ani va crește într-un ritm mai rapid. În cadrul acestei grupe de vârstă, populația feminină predomină datorită speranței de viață mai mari a femeilor.

Toate județele vor înregistra creșteri ale populației în vârstă, dar mai accentuat în județul Brașov, unde populația va crește cu 30 mii, ceea ce înseamnă o creștere cu 42,1% în 2025 față de 2003. Populația județului Sibiu va crește cu 12,9 mii persoane, o creștere cu 24,8%. La extrema cealaltă, populația vârstnică a județului Alba va crește doar cu 7,8%.

	-%-	
	2003	2025
România	14.3	17.4
Regiunea CENTRU	13.2	17.6
Alba	14.6	18.8
Brașov	12.0	18.4
Covasna	12.7	17.5
Harghita	13.2	17.5
Mureș	14.6	17.1
Sibiu	12.3	16.5

Concluzii

Conform prognozei populației elaborată de către Institutul Național de Statistică, efectivul populației Regiunii Centru va scădea până în anul 2025 cu aproape un sfert de milion de locuitori. Acest declin demografic va afecta toate județele, cel mai puternic însă va fi afectat județul Alba. Am putea afirma că nu scăderea în sine a numărului populației este evoluția cea mai îngrijorătoare, ci faptul că acestei evoluții i se asociază o degradare continuă a structurii pe vârste datorată procesului de îmbătrânire a

populației, ceea ce semnifică faptul că grupele tinere de vârstă se vor diminua, în schimb cele de vârstă înaintată vor crește.

Cauzele acestor evoluții sunt, înainte de toate, nivelul scăzut al fertilității, prin care generația de părinți este înlocuită doar parțial, și migrația, mai ales cea externă care afectează mai ales tinerii cu un grad de profesionalizare înalt.

Dacă se dorește ca evoluțiile prognozate să nu intervină, va trebui încercat să se intervină la nivelul politicii, de la nivel național. Acest lucru este însă extrem de dificil, ținând cont de condițiile existente. Creșterea numărului de nașteri presupune un sprijin financiar substanțial acordat familiilor cu un necesar financiar ridicat. Migrația oamenilor tineri poate fi oprită numai dacă vor fi create locuri atractive de muncă bine remunerate.

Prognoza evoluției populației și luarea ei în calculele decizionale este o necesitate. În caz contrar, deciziile luate astăzi s-ar putea dovedi eronate peste câțiva ani.

Vom prezenta un exemplu în cazul planificării construcțiilor, reabilitărilor de școli. Conform prognozei, în Regiunea Centru, numărul persoanelor cu vârste cuprinse între 7 și 14 ani va scădea până în 2025 cu mai mult de 73.900 de persoane. Aceasta înseamnă că în următorii 20 de ani aproximativ 100 din școlile existente la ora actuală nu vor mai fi necesare. În cel mai rău caz s-ar putea ajunge în situația ca – spre exemplu – o școală care astăzi este renovată și extinsă cu mijloace ale UE va trebui închisă peste puțini ani datorită numărului insuficient de școlari. Așadar, deciziile referitoare la școlile care vor fi renovate trebuie să țină cont de evoluția viitoare a populației. De asemenea, scăderea în viitor a ponderii populației școlare va necesita o reorganizare a distribuției unităților de învățământ în regiune.

Exemplul școlilor poate fi extins și asupra multor altor amenajări: amenajări de sănătate, a bibliotecilor, a stațiilor de alimentare cu apă, a instalațiilor de epurare și asupra multor obiective de investiții. Investițiile din mediul rural trebuie bine fundamentate datorită procesului de îmbătrânire a populației de la sate și lipsei de atractivitate pentru acele așezări care nu au potențial de dezvoltare.

În viitorul apropiat pe piața forței de muncă se va resimți un deficit de forțe tinere de lucru, grupa de vârstă între 15 și 25 de ani se va reduce în mod evident. Regresul acestui grup de vârstă va fi până în 2015 de aproximativ 138.700 de persoane (40%). Pe piață vor lipsi tinerii specializați în diverse profesii, datorită insuficienței efectivului de persoane. Credem că profesiile cele mai afectate vor fi cele din domeniul IT, medicinii, automatizării, construcțiilor și instalațiilor, etc. Aceștia sunt cei mai motivați să emigreze pentru a găsi un loc de muncă în afara țării pe o piață de muncă care este în căutarea acestor calificări.

Luând în considerare faptul că după integrarea României în UE va avea loc treptat și un proces de deschidere a piețelor forței de muncă, este posibil ca mutațiile care vor apare să iasă din trendurile prognozate și declinul să fie mult amplificat.

România se află în plin proces de îmbătrânire demografică. Acest grup de vârstă va avea nevoi ridicate în ceea ce privește serviciile de sănătate și cele sociale. Este vorba de amenajări de îngrijire pe de o parte, dar și de asigurarea cu infrastructură specifică pentru persoanele care nu se mai află în procesul muncii însă au cerințe privitoare la educație, cultură și amenajări de petrecere a timpului liber. La nivel național, vor crește cheltuielile sociale și de sănătate datorită presiunii vârstnicilor asupra populației active, mai redusă ca număr.

Reducerea efectivului populației tinere, care reprezintă un potențial pentru dezvoltarea unei anumite zone, poate deveni un factor perturbator de limitare al dezvoltării.

Tendențele pozitive de dezvoltare economică vor conduce la creșterea nivelului educațional al populației, fapt ce va determina schimbări în comportamentul socio-demografic, în sensul reducerii numărului de copii pe care familiile decid să-i aibă și al creșterii vârstei mamei la prima naștere.

Pe lângă aceste schimbări, este de așteptat ca declinul demografic să producă următoarele consecințe:

- aprovizionarea în spațiul rural cu servicii devine problematică;
- stații de epurare și instalații de alimentare cu apă supradimensionate;
- dispariția unor așezări rurale izolate;
- transportul în comun va deveni nerentabil în zonele unde declinul demografic este major, etc.

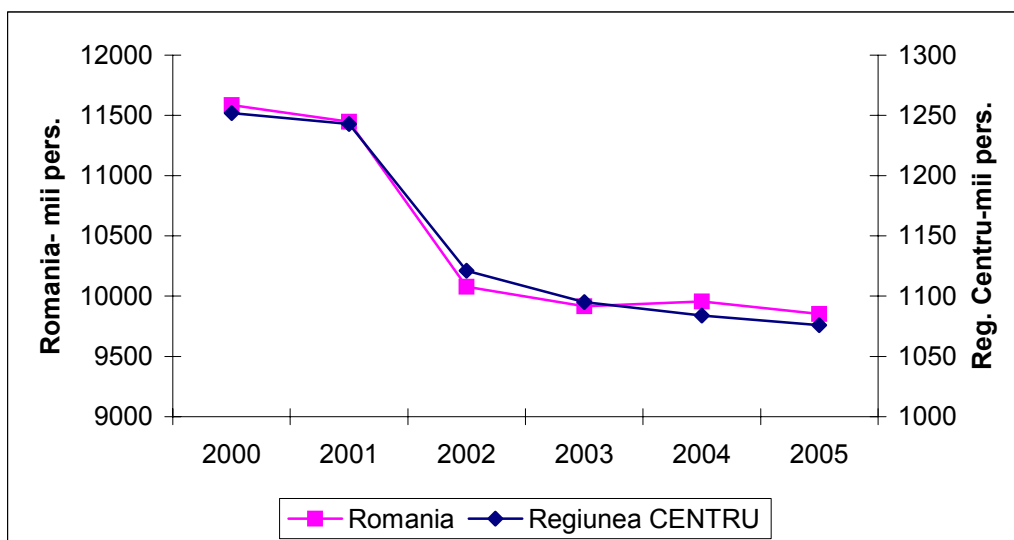
Prin aceasta dorim să arătăm în mod clar că rezultatele prognozelor evoluției populației au o importanță considerabilă pentru toate procesele de planificare și că în viitor ele vor trebui luate mai mult în considerare.

3.3. Evoluția și structura ocupării forței de muncă

Populația în vârstă de muncă

Populația în vârstă de muncă (15-64 ani), aflată pe o curbă ușor ascendentă până în anul 2000, atât la nivel național, cât și al Regiunii Centru se înscrie pe un trend puternic descrescător începând cu 2001. Din punct de vedere numeric, resursele de muncă numărau la data recensământului populației, în regiunea Centru 1652,8 mii persoane la 31 decembrie 2005.

Populația activă din Regiunea Centru număra, 1076 mii persoane în 2005, ponderea populației active în total populație fiind de 42,5%, reprezentând 10,9% din populația activă de la nivelul țării. Din punct de vedere al evoluției, în perioada 1997-2005, trendul populației active la nivelul Regiunii Centru a fost similar cu cel la nivel național, fiind puternic descrescător, în special din anii 2000 și 2002, tendință care s-a menținut și în perioada 2003-2005.

Sursa: INS, Anuarul Statistic al României 2006

Cel mai mare procent de activitate se înregistrează la grupa de vârstă 35-44 de ani (81,4% din totalul populației cu aceasta vârstă este activa) în timp ce în cazul grupei de vârstă 25-34 de ani, persoanele active reprezintă 76 %.

Un procent însemnat din populația cu vârsta între 15-24 de ani din Regiunea CENTRU este inactivă și, atât în mediul rural cât și în cel urban această grupă de vârstă înregistrează nivele ridicate ale procentajului somerilor (6,8% respectiv 5,4%).

Dacă în mediul urban populația cu vârsta între 25-34 de ani și 35-44 de ani are procente de activitate mai ridicate decât populația aceluiași grupe de vârstă din mediul rural, populația din grupele de vârstă 15-24 de ani și 55-64 de ani din mediul rural dețin ponderi ale populației active mai mari decât aceleași grupe de vârstă din mediul urban (valorile fiind de 38% față de 26,9% la populația cu vârsta între 15 și 24 ani și de 35,5% față de 25,7% pentru populația de 55-64 ani).

Structura populației la activitatea economică pe medii și grupe de vârstă în anul 2005

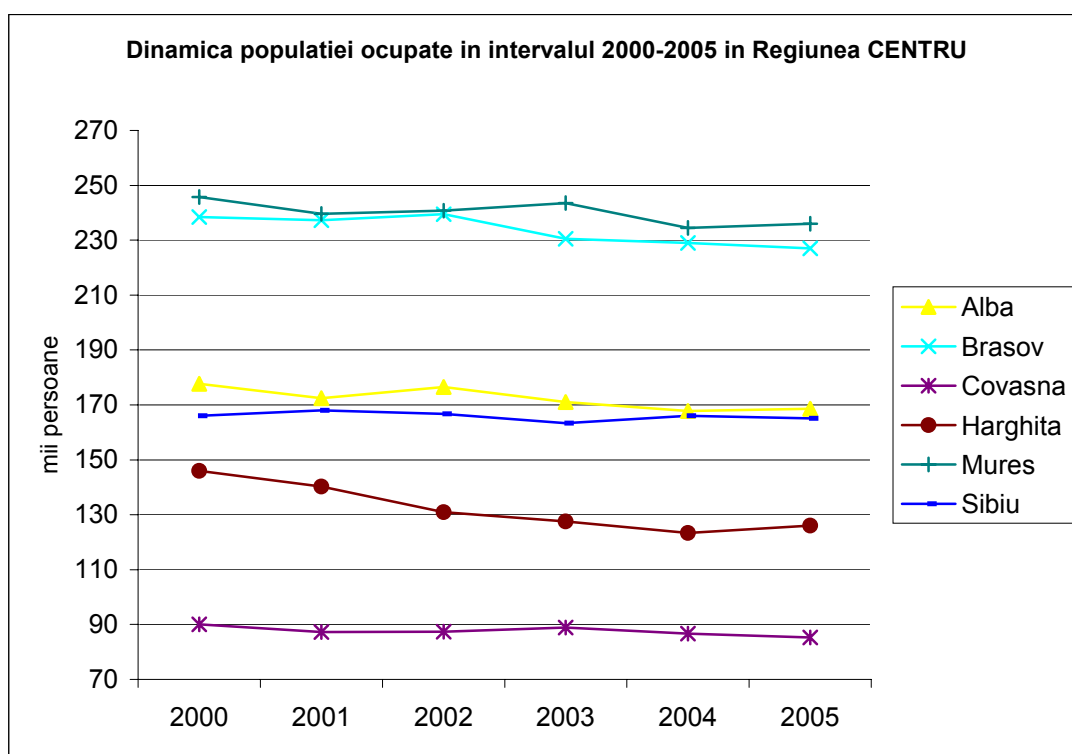
-%-

	Total populație	Persoane active			Persoane inactivă
		Total	Ocupate	Someri	
TOTAL REGIUNEA CENTRU	100,0	42,5	38,9	3,6	57,5
Sub 15 ani	100,0	-	-	-	100,0
15-64 ani, din care:	100,0	59,2	54,2	5,0	40,8
15-24 ani	100,0	31,2	25,2	6,0	68,8
25-34 ani	100,0	76,0	69,7	6,3	24,0
35-44 ani	100,0	81,4	76,1	5,3	18,6
45-54 ani	100,0	71,2	66,1	5,1	28,8
55-64 ani	100,0	29,7	28,4	1,3	70,3
65 ani și peste	100,0	5,2	5,2	-	94,8
TOTAL MEDIU URBAN	100,0	45,3	41,6	3,7	54,7
Sub 15 ani	100,0	-	-	-	100,0
15-64 ani, din care:	100,0	60,8	55,8	5,0	39,2
15-24 ani	100,0	26,9	21,5	5,4	73,1
25-34 ani	100,0	80,3	74,0	6,3	19,7
35-44 ani	100,0	84,3	79,2	5,1	15,7
45-54 ani	100,0	75,4	69,9	5,5	24,6
55-64 ani	100,0	25,7	24,6	1,1	74,3
65 ani și peste	100,0	1,5	1,5	-	98,5
TOTAL MEDIU RURAL	100,0	38,3	34,9	3,4	61,7
Sub 15 ani	100,0	-	-	-	100,0
15-64 ani, din care:	100,0	56,6	51,4	5,2	43,4
15-24 ani	100,0	38,0	31,2	6,8	62,0
25-34 ani	100,0	69,0	62,6	6,4	31,0
35-44 ani	100,0	76,3	70,8	5,5	23,7
45-54 ani	100,0	62,5	58,3	4,2	37,5
55-64 ani	100,0	35,5	34,0	1,5	64,5
65 ani și peste	100,0	9,1	9,1	-	90,9

Sursa: INS, Anuarul Statistic al României 2006

Populația ocupată

De-a lungul perioadei 1993-2005, populația ocupată din Regiunea Centru a cunoscut evoluții asemănătoare celor ale populației active, înscriindu-se pe un trend de scădere. Astfel, numărul persoanelor ocupate s-a redus în perioada 1993-2005 cu 16,5 % în Regiunea Centru și cu 16,6% la nivelul țării.

Sursa: Direcția Regională de Statistică Alba, Anuarul Statistic al României, 2006

Dinamica intraregională a populației ocupate a fost diferită, județul Brașov având cea mai accentuată scădere în acest interval, populația ocupată a județului diminuându-se cu 23,4% în timp ce în județul Mureș scăderea a fost de doar 9,2%.

Cu toate acestea, ratele de ocupare, la nivelul regiunii Centru, au rămas superioare, comparativ cu nivelul național, iar reducerea drastică la nivelul țării nu s-a resimțit cu aceeași intensitate la nivelul regiunii.

Rata de ocupare a populației în vârstă de muncă

	%										
	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
ROMANIA	62,0	61,1	58,8	57,5	55,0	56,2	55,7	55,6	55,4	54,8	55,7
REG. CENTRU	63,3	63,9	61,1	59,5	58,1	58,0	56,8	58,8	57,5	56,4	56,4
ALBA	69,3	74,0	63,4	63,6	64,2	65,7	63,7	66,9	64,4	63,2	63,9
BRASOV	61,4	58,6	58,9	58,0	56,2	52,6	52,3	56,0	53,3	52,6	52,0
COVASNA	60,2	62,5	64,9	61,5	55,7	56,8	54,7	56,0	56,8	55,4	54,1
HARGHITA	65,3	65,3	64,4	62,1	60,2	62,3	59,7	57,6	55,9	53,9	55,3
MURES	63,8	64,5	61,5	59,7	57,8	60,2	58,5	60,3	60,9	58,6	58,8
SIBIU	59,9	61,3	57,0	55,0	55,3	53,7	54,2	56,1	54,6	55,3	55,0

Sursa: Direcția Regională de Statistică Alba

Rata de ocupare a populației în vârstă de muncă (numărul persoanelor ocupate la 100 persoane în vârstă de muncă) la nivel regional a scăzut de la 66,9% în 1994 la 56,4,5% în 2005. La nivelul țării rata de ocupare a fost de 55,7%. În cadrul Regiunii Centru, cea mai ridicată rată de ocupare s-a înregistrat în județul Alba (63,9%), iar cea mai redusă în județele Brașov și Covasna (52%, respectiv 54,1%).

Referitor la structura ocupării, serviciile au crescut ca pondere în totalul populației ocupate în detrimentul industriei 35,7% față de 31,4% urmate la diferență mică de populația ocupată în agricultură (28,3%).

Structura populației ocupate pe principalele activități ale economiei naționale

-%-

	Agricultura		Industria		Construcții		Servicii	
	1993	2005	1993	2005	1993	2005	1993	2005
Romania	35,2	31,9	30,1	23,5	5,7	5,5	29,0	39,0
Reg. Centru	28,3	26,7	39,6	29,4	4,8	4,6	27,3	39,3
Alba	36,8	32,3	35,5	27,5	3,7	3,5	24,0	36,7
Brașov	14,8	15,3	50,7	31,3	6,7	6,7	27,8	46,7
Covasna	28,7	30,9	36,0	29,5	5,0	2,8	30,3	36,7
Harghita	34,9	36,6	33,9	26,6	3,1	2,9	28,1	33,9
Mureș	37,1	32,6	32,1	27,8	4,3	4,1	26,5	35,5
Sibiu	21,3	18,5	43,2	32,7	4,5	6,0	31,0	42,8

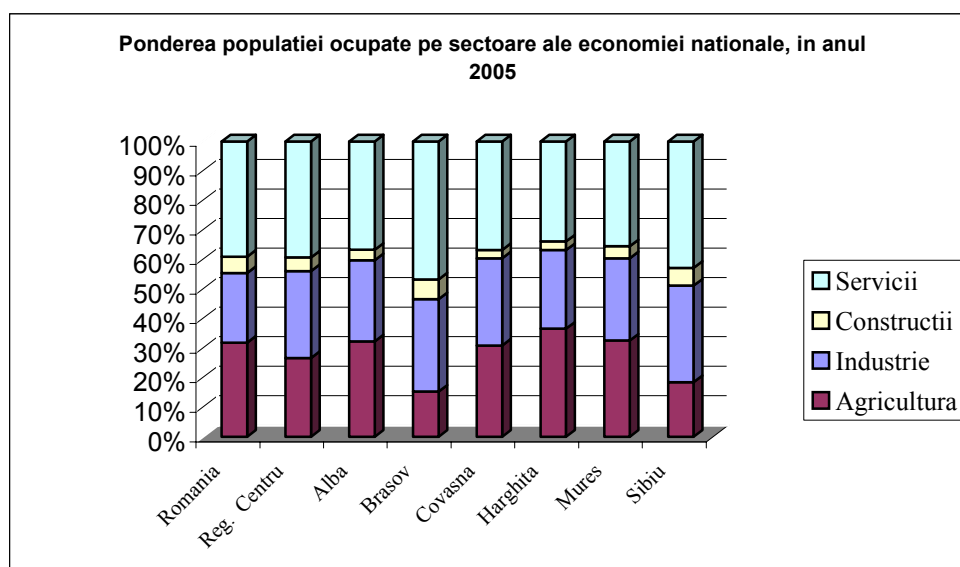
Sursa: Direcția Regională de Statistică Alba

Comparativ cu nivelul național, diferențe mai importante se înregistrează în agricultură unde ponderea populației ocupate este mai mare cu 5,2% la nivel național decât la nivelul Regiunii CENTRU în timp ce ponderea populației regiunii ocupate în industrie este mai mare decât cea de la nivel național cu 5,9%. Populația ocupată în activități din domeniul serviciilor și construcțiilor are ponderi comparabile la nivel național și regional.

Față de anul 1993, ponderea populației ocupate în agricultură, la nivel regional, a scăzut cu 1,6 puncte procentuale iar ponderea populației ocupate în industrie s-a redus cu 6,6 puncte procentuale. La nivel național, ponderea populației ocupate în agricultură s-a diminuat cu 3,3%, în industrie cu 10,2% iar în construcții cu 0,2%. Singurul sector care a înregistrat creșteri la nivel național și regional, în intervalul 1993-2005, este cel al serviciilor, ponderea populației ocupate în domeniul serviciilor crescând cu 10% la nivel național și cu 12% la nivel regional. Cele mai spectaculoase creșteri se înregistrează în județele Brașov (cu 18,9%), Alba (12,7%) și Sibiu (11,8%).

Cele mai ridicate ponderi ale persoanelor ocupate în agricultură se înregistrează în județele Harghita (36,6%) și Mureș (32,8%), iar cele mai scăzute în Brașov (15,3%) și în Sibiu (18,5%). Ponderea populației ocupate în activități industriale este mai mare în județul Sibiu (32,7%) Brașov (31,3%) și mai scăzută în Harghita (26,6%), și Alba (27,5%).

Brașovul deține cea mai mare pondere a populației ocupate în servicii (46,7%) precum și ponderea cea mai mare a populației ocupate în construcții (6,7%), comparativ cu celelalte județe urmat de județul Sibiu cu o structură asemănătoare a populației ocupate.

În privința structurii populației ocupate după nivelul de instruire, situația se prezintă astfel: ponderea cea mai mare a persoanelor ocupate în anul 2005 o dețineau absolvenții de învățământ liceal (33,5%), urmați de absolvenții de învățământ profesional, complementar sau de ucenici (31,9%).

Din tabelul de mai jos se poate observa ca nivelul instruirii este mai ridicat la populația ocupata cu grupa de vârstă între 25-34 de ani și 35-49 de ani iar cel mai scăzut la grupa de vârstă 65 și peste 65 de ani. În cazul absolvenților învățământului liceal ponderea cea mai mare revine aceluiași grupe de vârstă (25-34 de ani și 35-49 de ani).

Remarcăm o pondere de 12,1% a persoanelor ocupate, absolvenți ai învățământului superior, valoare comparabilă cu cea a Regiunii Nord-Vest și mult mai mică decât a Regiunii București-Ilfov (26%). Procentul cel mai mare al populației cu studii superioare ocupate o deține grupa de vârstă 25-34 ani (15,1%) și 50-64 ani (15,3%).

În cazul absolvenților de învățământ gimnazial, primar sau fără școală absolvită, ponderea cea mai mare a ocupării o dețin grupele de vârstă 50-64 de ani și 65 de ani și peste.

Structura populației ocupate din Regiunea Centru după nivelul de instruire în anul 2005

-%-

	Total populație ocupată	Grupa de vârstă						
		Total 15-64 ani	15-24 ani	25-34 ani	35-44 ani	45-54 ani	55-64 ani	65 ani și peste
TOTAL	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Superior	12,1	12,3	5,2	15,1	11,5	11,7	15,3	3,5
Postliceal sau de maistri	5,8	5,8	3,8	5,8	4,6	6,8	9,6	3,0
Liceal	33,5	34,1	31,6	38,2	42,8	27,0	14,2	2,5
Profesional, de ucenici	31,9	32,4	36,6	29,2	30,3	38,1	27,3	5,1
Gimnazial	12,2	11,7	16,3	8,8	8,6	13,0	23,5	38,3
Primar sau fara scoala absolvita	4,5	3,7	6,5	2,9	2,2	3,4	10,1	47,6
FEMININ	43,2	43,0	37,2	43,1	46,1	44,7	34,5	50,9
Superior	5,5	5,6	3,0	7,5	5,5	5,1	3,5	0,8
Postliceal sau de maistri	2,7	2,7	2,3	3,3	2,0	3,0	2,6	-
Liceal	17,7	18,0	15,8	19,1	22,8	15,8	7,3	2,1
Profesional, de ucenici	10,7	10,9	11,3	9,8	11,6	13,3	4,4	1,3
Gimnazial	5,0	4,7	3,8	2,7	3,7	6,5	10,8	20,2
Primar sau fara scoala absolvita	1,6	1,1	1,0	0,7	0,5	1,0	5,9	26,5

Sursa: Anuarul Statistic al României, 2006

Deși Regiunea Centru dispune de o rețea adecvată de instituții de învățământ superior, personalul angajat în domeniul cercetare-dezvoltare este de doar 10 la 10000 locuitori, regiunea situându-se sub media pe țară (19 la 10000 de locuitori); decalaje importante se înregistrează și între județele Regiunii: județul Brașov cu 16 personal angajat în cercetare la 10000 de locuitori față de Harghita cu 0 la 10000 locuitori.

	Romania	Regiunea CENTRU	Alba	Brasov	Covasna	Harghita	Mures	Sibiu
Angajați care lucrează în sectorul cercetare-dezvoltare la 10000 loc. în 2005	19	10	3	16	3	0	11	15

Sursa : Anuarul Statistic al României, 2006

Forța de muncă salariată

Numărul mediu al salariaților din Regiunea Centru s-a redus în perioada 1995-2005 cu 27,8% (222 mii persoane), scăderea cea mai dramatică înregistrându-se în județele Harghita (-36,3%) și Brașov (-30,5 %). La nivelul țării scăderea numărului salariaților a fost mai puțin accentuată (-26%).

Numarul mediu al salariatilor

- mii persoane -

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Romania	6160	5939	5597	5369	4761	4623	4619	4568	4591	4469	4559
Reg. Centru	798	778	740	707	652	627	614	616	616	585	576
Alba	116	117	98	96	89	90	88	88	92	88	85
Brasov	226	201	208	197	183	168	166	171	170	160	157
Covasna	62	65	70	63	54	52	51	52	52	49	48
Harghita	91	90	87	81	76	75	70	64	62	57	58
Mures	164	163	149	142	128	129	126	131	131	124	124
Sibiu	139	142	128	128	122	113	113	110	109	107	104

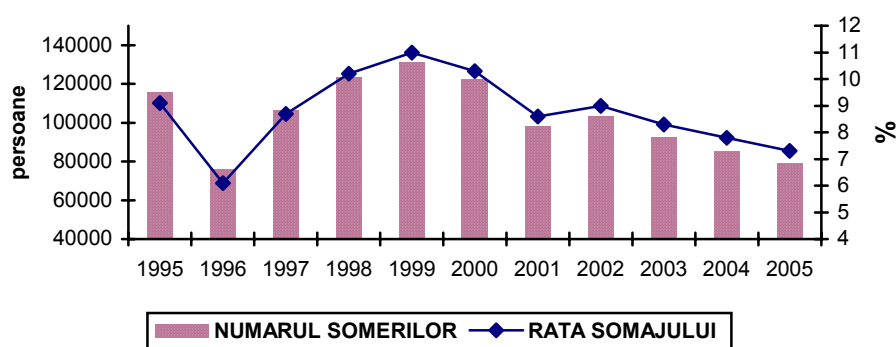
Sursa: Directia Regionala de Statistica Alba

Scaderi insemnate ale numarului de salariați in perioada 1995-2005 s-au inregistrat in principalele ramuri ale economiei nationale: agricultura (-71,1%), industrie (-38,5%), transporturi (-36,3%). Este de remarcat faptul că, scăderea numarului de salariați din agricultură s-a produs pe fondul creșterii numarului persoanelor ocupate in aceasta ramura, scaderea fiind determinata de restrangerea sectorului de stat ca urmare a încetării activității unor societăți sau reducerii efectivelor de salariați ale acestora. Creșteri ale numărului de salariați s-au înregistrat in domeniul tranzacțiilor imobiliare și alte servicii (+79,1%), in administratie publica (+13,7%) si comert (+6,5%).

3.4. Șomajul

Rata șomajului la nivel regional a avut o evoluție oscilantă în perioada 1995-2005, cea mai scăzută rată înregistrându-se în anul 1996 (6,1%), iar cea mai ridicată în 1999 (11%). La sfârșitul anului 2005 rata șomajului în Regiunea Centru era de 7,3% (5,9% la nivel național), cea mai înalta valoare înregistrându-se în județul Covasna (8,8%), iar cea mai redusa in județul Mureș (4,6%).

NUMARUL SOMERILOR SI RATA SOMAJULUI IN REGIUNEA CENTRU LA SFARSITUL ANULUI

Numărul șomerilor înregistrați la sfârșitul anului a avut o evoluție asemănătoare ratei șomajului. Numărul cel mai scăzut de șomeri s-a înregistrat în 1996 (76098 persoane), iar cel mai mare in 1999 (130941 persoane). După anul 2000 atat numărul șomerilor cat și rata șomajului în Regiunea CENTRU înregistrează o tendință descendentă.

Regiunea CENTRU are o rata a șomajului de 7,3% care o plasează pe locul 6 comparativ cu celelalte regiuni și peste media națională. Rata șomajului în rândul femeilor, în Regiunea CENTRU, este mai ridicata decât media pe regiune, fiind și cea mai mare rată a șomajului înregistrată în rândul

femeilor, comparativ cu celelalte regiuni de dezvoltare.

%

	Romania	Reg. Nord Est	Reg. Sud-Est	Reg. Sud	Reg. Sud-Vest	Reg. Vest	Reg. Nord-Vest	Reg. Centru	Reg. Bucuresti-Ilfov
Rata somajului	5,9	6,8	6,4	7,3	7,4	5,1	4,0	7,3	2,4
Femei	5,2	5,2	5,9	6,4	6,3	4,9	3,6	6,7	2,9

Sursa: Anuarul Statistic al României 2006

Se remarcă apariția, după anul 1996, a doua categorii noi de șomeri - beneficiarii de ajutor de integrare profesională și beneficiarii de plăți compensatorii.

Din totalul șomerilor înregistrați în anul 2005, 50,2% nu beneficiau de nici o alocație de la bugetul de stat, față de anul 1995 când, la un număr mai mare de șomeri cu 10,5%, numărul șomerilor neindemnizați reprezenta 23,9% din total. În anul 2005 nu s-au înregistrat șomeri beneficiari de plăți compensatorii, în Regiunea CENTRU.

SOMERII INREGISTRATI SI RATA SOMAJULUI LA SFARSITUL ANULUI 2005

- persoane -

	Romania	Reg. Centru	Alba	Brasov	Covasna	Harghita	Mures	Sibiu
Total someri inregistrați	522967	79063	15264	21751	8273	11783	11473	10519
Beneficiari de ajutor de somaj	173407	34429	8885	8051	2813	6318	4580	3782
Beneficiari de ajutor de integrare profesionala	41741	4948	1154	711	392	1057	821	813
Beneficiari de plati compensatorii (O.U.G. 98/1999)	163	-	-	-	-	-	-	-
Someri neindemnizați	307656	39686	5225	12989	5068	4408	6072	5924
Rata somajului (%)	5,9	7,3	8,3	8,7	8,8	8,5	4,6	6,0
Rata somajului in randul femeilor (%)	5,2	6,7	7,7	8,9	7,0	7,2	4,3	5,4

Din totalul șomerilor înregistrați la sfarsitul anului 2005, 79,1% au absolvit invatamantul primar, gimnazial sau profesional. Șomerii cu studii liceale reprezintă 17,3% din totalul șomerilor din anul 2005 iar numărul persoanele cu studii superioare înregistrate în evidentele șomajului reprezintă 3,6%. Ponderi cele mai reduse ale somerilor cu studii superioare se înregistrează în județele Covasna și Harghita (1,8% respectiv 1,9% din totalul somerilor înregistrați la A.J.O.F.M.).

Somerii inregistrați la sfarsitul anului 2005, pe nivele de studii

- persoane -

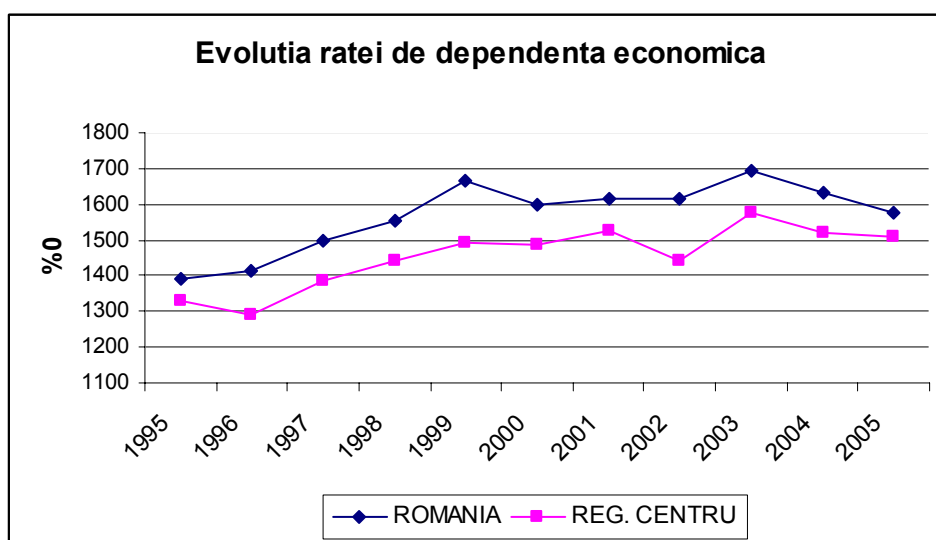
	Primar, gimnazial, profesional,	Liceal si postliceal	Universitar
Romania	418411	84839	19717
Reg. Centru	62521	13714	2828
Alba	11742	2864	658
Brasov	16937	3827	987
Covasna	7300	825	148
Harghita	8924	2640	219
Mures	9151	1954	368
Sibiu	8467	1604	448

În anul 2005 valoarea cheltuielilor cu protecția socială a șomerilor s-a ridicat la 303838,9 mii RON , reprezentând 19,8% din totalul acestor cheltuieli înregistrate la nivelul țării. Județul Brașov deține 41,6% din totalul cheltuielilor pentru șomeri la nivel regional.

Analiza structurii de cheltuieli pe destinații relevă ponderea cea mai mare (56 %) deținută de grupa “ indemnizație de șomaj pt șomeri cu experiența în munca “, urmată cu o pondere de 17,2% de grupa denumită „alte cheltuieli” (cuprinde sumele acordate sub forma de credite întreprinderilor mici și mijlocii pentru înființarea de noi locuri de muncă, precum și cele necesare administrării fondului pentru plata ajutorului de șomaj). Celelalte fonduri pentru finanțarea unor măsuri active de combatere a șomajului dispun de sume mult mai reduse: fondurile pentru formarea profesională șomerilor au reprezentat doar 0,9% din totalul cheltuielilor pentru șomeri, cu un maxim de 2 % în județul Sibiu și doar 0,4% în Alba, iar cele pentru plata absolvenților doar 4,1%.

Cheltuielile reale cu protecția socială a șomerilor din Regiunea Centru în 2005 sunt cu 0,5% mai reduse decât în anul 2000, în condițiile diminuării numărului de șomeri cu 35,4% în același interval.

Ca efect al evoluțiilor negative înregistrate în perioada 1995-2005, raportul de dependență economică (populația inactivă + șomerii / 1000 persoane ocupate) s-a deteriorat an de an, crescând de la 1328 ‰ în 1995 la 1510‰ în 2005. Situația la nivelul întregii țări este chiar mai gravă, valoarea acestui raport fiind de 1577‰ în anul 2005. Diferențe notabile se constată între județele din Regiunea Centru, cel mai redus raport de dependență economică înregistrându-se în județul Alba (1249‰), iar cel mai ridicat în județul Covasna (1625‰).

Din analiza comparativă a situației șomerilor în intervalul 1995 - 2005 se poate observa existența a două tendințe: pentru grupul de județe Covasna, Harghita, Mureș și Sibiu este vizibilă scăderea ratei șomajului începând cu anul 1999-2000 în timp ce județele Alba și Brașov au cunoscut și în acest interval o fluctuație a ratei șomajului cu ușoare tendințe de scădere. Acest fenomen poate fi explicat prin faptul că în aceste județe sunt concentrate un număr mare de zone monoindustriale care au fost supuse procesului de restructurare economică, un număr însemnat de firme fiind desființate sau reducându-și activitatea fapt ce a generat creșterea numărului șomerilor.

În anul 2005, procentul femeilor șomere din totalul șomerilor înregistrați era de 42,9%, (peste media națională de 41,9%). Rata șomajului în rândul femeilor în Regiunea Centru era de 6,7% față de 5,2% la nivel național. La nivelul județelor rata șomajului feminin era cuprinsă între 4,3% în județul Mureș și 8,9% în județul Brașov, fiind, cu excepția Brașovului, mai redusă decât rata generală a șomajului.

3.5.Concluzii

Ca tendințe majore se evidențiază scăderea continuă, în perioada 1995-2005, a populației active, populației ocupate și a numărului de salariați ca și a ratei de activitate, și a ratei de ocupare a populației, concomitent cu creșterea raportului de dependență economică. S-a ajuns astfel, la nivelul Regiunii Centru, ca fiecare 2 persoane ocupate să suporte povara întreținerii altor 3 persoane, iar tendința este de înrăutățire a acestui raport. Aceste evoluții negative amplifică dezechilibrele deja existente între partea activă și partea inactivă a populației, exercitând presiuni considerabile asupra sistemului de asigurări sociale. Se remarcă și menținerea sau amplificarea disparitatilor geografice atât la nivel regional cât și la nivel național.

Procesele de restructurare industrială au condus la o creștere temporară a ratei somajului, în special în județele în care ramurile industriale aflate în declin erau preponderente. O altă cauză a somajului o reprezintă ineficiența sistemului de învățământ profesional și tehnic insuficient adaptat la cerințele pieței forței de muncă, și care duce la creșterea somajului în rândul tinerilor. Reducerea semnificativă a ratei somajului în ultimii ani a fost determinată atât de creșterea economică înregistrată în regiune (cerere sporită de forță de muncă, noi angajări) cât și, din păcate, de migrația intensă a forței de muncă spre țările din vestul Europei.

De asemenea, insuficiența posibilităților de formare continuă precum și o abordare improprie a conceptului de dezvoltare a resurselor umane în interiorul firmelor este un motiv de îngrijorare referitor la flexibilitatea și adaptabilitatea forței de muncă în următorii ani.

4. AGRICULTURA ȘI DEZVOLTAREA RURALĂ

Condițiile de climă, relief și sol, faptul că aproape jumătate din suprafață este ocupată de zona montană, iar în depresiunile din răsăritul teritoriului se înregistrează în mod obișnuit cele mai joase temperaturi din țară, ar putea fi considerați factori care să facă din Regiunea Centru o zonă improprie agriculturii.

Cu toate acestea, agricultura își găsește condiții bune de dezvoltare în cea mai mare parte a teritoriului. Chiar și în zona montană suprafețe întinse de pășuni și fânețe naturale sunt favorabile creșterii animalelor, iar clima mai rece și regimul pluviometric specific fac ca aici să fie mai puțin simțite efectele perioadelor mai secetoase din timpul anului.

Fără a se putea face o delimitare strictă între zonele favorabile diferitelor activități agricole se constată totuși o anumită distribuție a acestora în funcție de relief, climă și sol. În estul și sudul regiunii cultura principală este cartoful iar în partea cu înălțimi mai joase sunt condiții favorabile pomilor fructiferi. În zonele colinare și depresionare precum și în luncile din centrul, sudul și sud-vestul regiunii se cultivă grâul, orzoaica, orzul, porumbul, sfecla de zahăr, legumele, plantele de nutreț. Podișul Târnavelor, cu zona delimitată de municipiile Târnăveni, Mediaș, Blaj și Aiud ca și terenurile din jurul municipiilor Alba Iulia și Sebeș sunt cunoscute ca foarte favorabile culturii viței de vie.

Creșterea animalelor este relativ bine dezvoltată în toate județele regiunii, în zona montană, constituind principala activitate agricolă. Creșterea oilor, activitate tradițională a locuitorilor din Munții Cindrelului, Munții Sebeșului și zona Branului, se afla în ușor declin în ultimul deceniu din cauza dificultăților privind valorificarea producției. Județele Mureș și Harghita sunt renumite pentru calitatea efectivelor de bovine, Mureșul având și un puternic sector de creștere a porcinelor și păsărilor.

Suprafața agricolă a Regiunii Centru este de 1929 mii ha reprezentând 56,6% din suprafața totală a regiunii și 13,1 % din suprafața agricolă a României. După modul de folosință structura suprafeței

agricole se prezintă astfel: arabil 39,8%, pășuni 34,5 %, fânețe 24,5 %, vii și pepiniere viticole 0,4%, livezi și pepiniere pomicole 0,8%.

Valoarea producției de bunuri și servicii agricole a Regiunii Centru, în anul 2005, a fost de 5644,2 milioane lei, reprezentând 12,1 % din valoarea producției agricole a României. Prin această pondere Regiunea Centru se situează pe locul al 5-lea între regiunile de dezvoltare ale țării. Regiunea Centru deține 11,2 %, din valoarea producției vegetale a României, 13,7 %, din valoarea producției animaliere naționale și doar 5,3 % din valoarea totală a serviciilor agricole. Mureșul este județul cu cea mai mare pondere din valoarea producției agricole regionale (24,7%), Harghita, cu cea mai redusă pondere (12,2%) ocupă ultimul loc, celelalte județe deținând ponderi mai mici de 20% din valoarea producției agricole regionale.

Valoarea producției agricole în anul 2005

- mii RON -

	Total	din care:		
		Vegetala	Animala	Servicii agricole
Romania	46539540	27958975	18185748	394817
Reg. Centru	5644172	3137449	2475818	4829
Alba	1086935	534755	550129	766
Brasov	899623	450171	435230	435
Covasna	697961	466240	230720	273
Harghita	686346	403047	279935	515
Mures	1396332	873152	518228	2032
Sibiu	876975	410084	461576	808

Producția vegetală deține, la nivel regional, 55,6% din totalul valorii producției agricole, valoare mai scăzută față de media națională de 60,1%), fiind urmată de producția animalieră cu 43,9% din total (39,1% la nivel național) și valoarea serviciilor agricole cu 0,5 % (0,8 % la nivel național).

Sectorul privat deține o pondere covârșitoare — 94,5 % din totalul producției agricole a regiunii, fiind foarte apropiată de media națională (94,8%). Datorită ponderii ridicate a sectorului privat, terenurile utilizate pentru producția agricolă sunt de dimensiuni mici nepermițând o exploatare eficientă sau nu sunt exploatate din punct de vedere agricol.

4.1. Implicarea sectorului agricol în economia regiunii

Aportul agriculturii la realizarea produsului intern brut al Regiunii Centru în anul 2004, este de 11,9%, pondere apropiată de cea înregistrată la nivel național. Comparativ cu anul 1995 s-a înregistrat o diminuare cu 8,5 puncte procentuale a ponderii agriculturii, aceasta fiind cea mai importantă scădere a ponderii dintre toate sectoarele economice.

Evoluția ponderii agriculturii și a silviculturii în produsul intern brut

-%-

	România	Regiunea Centru
1995	19,8	20,4
1998	14,4	13,9
2000	11,1	11,8
2002	11,4	11,7
2004	12,4	11,9

Sursa: INS, Anuarele Statistice ale României

4.2. Resursele naturale

Condițiile de climă, relief și sol, faptul că aproape jumătate din suprafață este ocupată de zona montană, iar în depresiunile din răsăritul teritoriului se înregistrează în mod obișnuit cele mai joase temperaturi din țară, ar putea fi considerați factori care să facă din Regiunea Centru o zonă improprie agriculturii.

Cu toate acestea, agricultura își găsește condiții bune de dezvoltare în cea mai mare parte a teritoriului. Chiar și în zona montană suprafețe întinse de pășuni și fânețe naturale sunt favorabile creșterii animalelor, iar clima mai rece și regimul pluviometric specific fac ca aici să fie mai puțin simțite efectele perioadelor mai secetoase din timpul anului. Fără a se putea face o delimitare strictă între zonele favorabile diferitelor activități agricole se constată totuși o anumită distribuție a acestora în funcție de relief, climă și sol. În estul și sudul regiunii cultura principală este cartoful iar în partea cu înălțimi mai joase sunt condiții favorabile pomilor fructiferi. În zonele colinare și depresionare, precum și în luncile din centrul, sudul și sud-vestul regiunii se cultivă grâul, orzoaica, orzul, porumbul, sfecla de zahăr, legumele, plantele de nutreț. Podișul Târnavelor, cu zona delimitată de municipiile Târnăveni, Mediaș, Blaj și Aiud ca și terenurile din jurul municipiilor Alba Iulia și Sebeș sunt cunoscute ca foarte favorabile culturii viței de vie.

Creșterea animalelor este relativ bine dezvoltată în toate județele regiunii, în zona montană constituind principala activitate agricolă. Creșterea oilor, activitate tradițională a locuitorilor din Munții Cindrelului, Munții Sebeșului și zona Branului, se află în ușor declin în ultimul deceniu din cauza dificultăților privind valorificarea producției. Județele Mureș și Harghita sunt renumite pentru calitatea efectivelor de bovine, Mureșul având și un puternic sector de creștere a porcinelor și păsărilor.

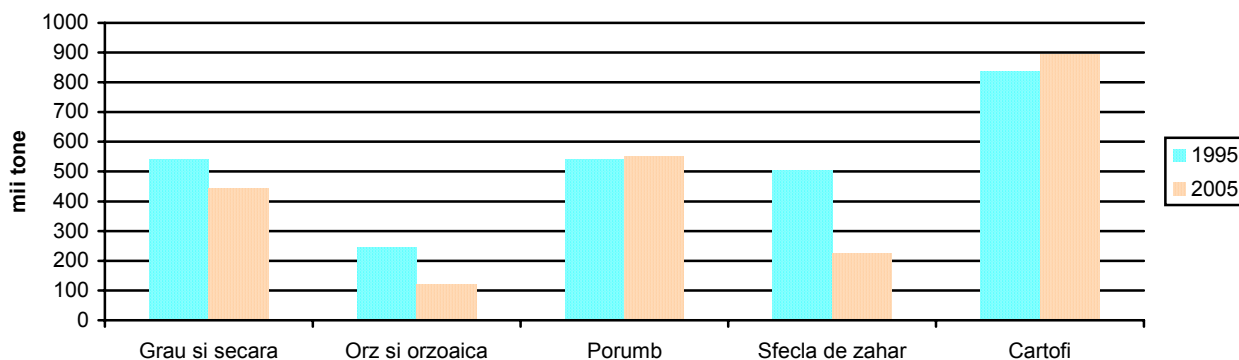
4.3. Structura terenurilor agricole și principalele culturi agricole

Suprafața agricolă a Regiunii Centru era în anul 2005 de 1929,2 mii ha reprezentând 56,6 % din suprafața totală a regiunii și 13,1 % din suprafața agricolă a României. După modul de folosință, structura suprafeței agricole se prezintă astfel: arabil 39,8%, pășuni 34,5 %, fânețe 24,5 %, vii și pepiniere viticole 0,4%, livezi și pepiniere pomicele 0,8%.

În anul 2005 au fost cultivate 81,6% din totalul suprafeței arabile. Suprafețele cultivate cu cereale dețin cea mai mare pondere din total (principalele culturi sunt în ordine: porumbul, grâul și secara, orzul și orzoaica). Urmează plantele tehnice (cartoful și sfecla de zahăr) și legumele. Fata de anul 1995, se înregistrează scaderi la majoritatea culturilor importante. Suprafețele cultivate cu sfecla de zahăr s-au redus cu 61,9% , cele cu orz și orzoaica cu 40%, suprafețele cu grau 11,6%, iar cele cu porumb cu 9,1%. Singurele culturi care au înregistrat creșteri în 2005 fata de 1995 sunt floarea soarelui (+127,9%) și cartoful (+25,1%).

În anul 2005, în Regiunea Centru s-a obținut 23,9% din producția de cartofi a României, 31% din producția de sfeclă de zahăr și deține 20,8 % din șeptelul de ovine al României. Regiunea Centru deține 13,3% din parcul de tractoare al țării, suprafața arabilă medie ce revine unui tractor este de 33,3 ha, fiind cea mai redusă din România.

Productia vegetala a Regiunii Centru a principalele culturi

Influențate de mărimea suprafețelor cultivate și de producțiile medii la hectar, producția vegetală a avut o evoluție fluctuantă de-a lungul perioadei 1995-2005. Putem totuși desprinde o evoluție descendentă în cazul producțiilor de grâu-secară, orz și sfecla de zahăr și o evoluție ascendentă în cazul producțiilor de porumb și de legume. Comparativ cu anul 1995 au înregistrat scăderi semnificative producțiile de sfeclă de zahăr (-55,4%), orz-orzoaică (-51,1%), grâu-secară (-18,3%). Creșteri de mica amploare s-au înregistrat la cartofi (+6,9%) și porumb (+2,4%).

Puternic influențate de factorii naturali (sol, climă), producțiile medii la hectar variază mult de la un an la altul. Comparativ cu mediile pe țară, în anul 2005, producțiile medii la nivel regional au fost mai mici la porumb, floarea-soarelui, sfecla de zahăr, legume, cartofi, orz-orzoaică și mai mari la grâu.

Suprafața ocupată de vii și pepiniere viticole este redusă (doar 0,4% din suprafața agricolă, comparativ cu 1,6 % la nivel național). Regiunea Centru deține 3,5 % din suprafața ocupată cu vii a României ca și din producția națională de struguri. Viile din Regiunea Centru se remarcă prin ponderea mare deținută de soiurile nobile (80,9 % din total față de doar 51,7% la nivelul întregii țări). Județul Alba deține 63,1% din suprafața ocupată cu vii a regiunii și 72,4% din producția regională de struguri.

În anul 2005 s-au obținut în Regiunea Centru 160826 tone fructe (9,8 % din producția de fructe a României). Merele dețin ponderea cea mai mare (67%), urmate de prune (20,6%), la nivel național ponderile acestor fructe fiind aproximativ egale. 48,5 % din producția regională de fructe a fost obținută într-un singur județ – Mureșul, urmat de județul Alba, cu 18,8% din producția regională de fructe a anului 2005.

La sfârșitul anului 2005 Regiunea Centru deținea 20,5 % din efectivul de ovine al României, 14,1% din efectivul de bovine, 11,5 % din efectivul de porcine și 9,8% din cel de păsări. Numărul de animale ce revin la 100 ha teren (suprafața arabilă + pășuni și fânețe) în Regiunea Centru în anul 2005 este de 21,2 bovine (20 la nivel național) și 81,8 ovine (53,2 la nivelul întregii țări). La 100 ha teren arabil revin 99,5 porcine, față de 70,3 la nivel național.

În perioada 1995-2005 se constată o scădere continuă a efectivelor de animale. Astfel, numărul de bovine la sfârșitul anului 2005, de 405 mii capete, este cu 18,8% mai mic față de sfârșitul anului 1995, numărul de porcine, de 763 mii capete, este cu 13,5% mai mic, numărul de ovine, de 1560 mii capete este cu 11,2% mai scăzut, iar efectivul de păsări, de 8525 mii capete, cu 11,4% mai redus.

Regiunea Centru deține ponderi însemnate la principalele produse de origine animală: 16,7 % din producția de lână a României, 14,3 % din producția de lapte, 13,9 % din producția de carne, 8,5 % din

producția națională de ouă. Comparativ cu anul 1995, în anul 2005 s-au înregistrat scăderi la următoarele produse : lână (-14%), carne (-5,1%) ouă (-0,3%), și creșteri la producția de lapte de vacă și bivoliță (+8,5 %)..

Parcul de tractoare și mașini agricole din Regiunea Centru număra, în anul 2005, 23010 tractoare agricole fizice (13,3 % din parcul de tractoare al țării) 17006 pluguri pentru tractor (12,6 % din parcul național), 6148 semănători mecanice (9,4 % din total) și 3011 combine autopropulsate (12,6 % din parcul național).

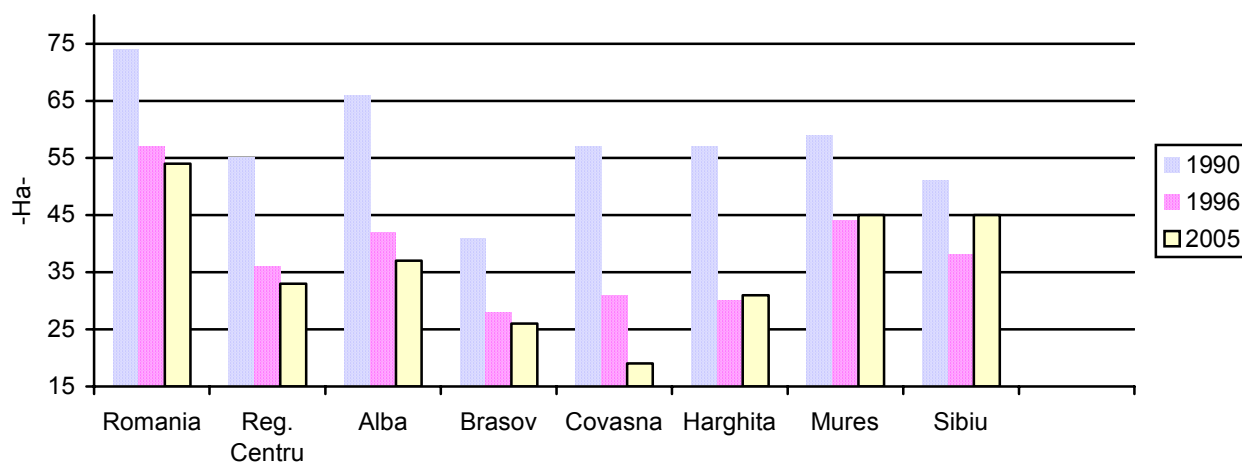
Față de anul 1995 numărul tractoarelor a crescut cu 11,6%, numărul plugurilor cu 26,3%, iar numărul semănătorilor de 15,7%, numărul combinelor scăzând cu 24,7 %.

Utilaje agricole	Anii	România	Reg. Centru	Alba	Brașov	Covasna	Harghita	Mureș	Sibiu
Tractoare agricole	1995	163370	20622	2880	4152	2271	2961	5215	3143
	2000	160053	21059	2882	4127	3492	3191	4721	2646
	2005	173043	23010	3620	4510	4311	3010	4973	2586
	2005/1995 (%)	105,9	111,6	125,7	108,6	189,8	101,7	95,4	82,3
Pluguri pt. tractor	1995	107253	13467	2222	2293	1535	1620	3498	2299
	2000	123192	15452	2309	2768	2429	2036	3918	1992
	2005	134689	17006	2997	3256	2788	1810	4218	1937
	2005/1995 (%)	125,6	126,3	134,9	142	181,6	111,7	120,6	84,3
Semnatori mecanice	1995	50395	5315	824	849	600	489	1686	867
	2000	57709	5543	1036	776	730	496	1702	803
	2005	65576	6148	1373	978	737	445	1899	716
	2005/1995 (%)	130,1	115,7	166,6	115,2	122,8	91,0	112,6	82,6
Combine autopropulsate	1995	42256	4277	629	729	485	479	1120	835
	2000	29739	3502	626	477	401	457	1087	454
	2005	25779	3236	662	466	432	430	928	318
	2005/1995 (%)	61,0	75,7	105,2	63,9	89,1	89,8	82,9	38,1

Sursa: INS, Anuarele Statistice ale Romaniei

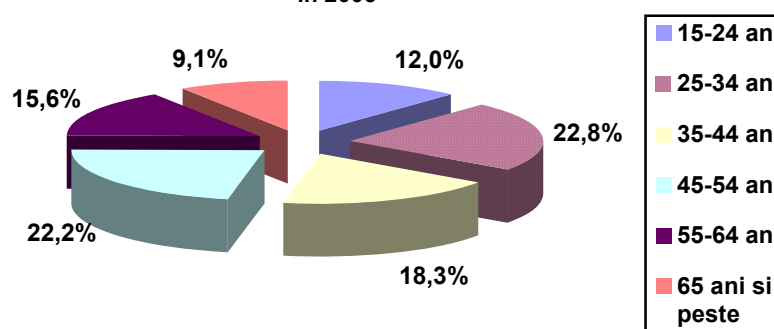
Suprafața medie ce revine unui tractor, de 33 hectare, este cea mai redusă din România ceea ce denotă o bună dotare a parcurilor agricole comparativ cu alte regiuni. Suprafața arabilă ce revine unui tractor în județul Covasna este de doar 19 hectare, în Brașov de 26 hectare și în Harghita de 31 hectare.

SUPRAFATA ARABILA CE REVINE LA UN TRACTOR FIZIC

4.4. Evoluția populației în spațiul rural

Populația ocupată în agricultură, pe grupe de vârstă, în 2005

Populația din mediul rural în anul 2005 a fost de 1015502 persoane, ceea ce reprezintă 40,1% din totalul populației. Ponderea populației rurale se menține relativ constantă în ultimul deceniu (39,3% în 1995).

4.5. Poziționarea pieței forței de muncă în spațiul rural

Față de anul 1995, ponderea populației ocupate în agricultură a scăzut cu 1,1 puncte procentuale. În 2005, ponderea populației ocupate din agricultură, din totalul populației ocupate, la nivel regional, este sensibil mai mică decât la nivel național (26,7% față de 31,9%). Se remarcă diferențe notabile între județele din Regiunea Centru. Astfel, cele mai ridicate ponderi ale persoanelor ocupate în agricultură se înregistrează în județele Harghita (36,6%) și Mureș (32,6%), iar cele mai scăzute în Brașov (15,3%) și în Sibiu (18,5%).

Evoluția ponderii populației ocupate în agricultură în Regiunea Centru
-total populație ocupată=100-

1995	1997	1999	2001	2003	2005
27,8	32,0	33,4	33,1	28,3	26,7

Sursa: Direcția Regională de Statistică Alba, Anuarul Statistic 2006

Între 1995 și 2005, forța de muncă salariată din agricultură a cunoscut scăderi semnificative datorită încetării activității în fostele unități agricole de stat.

Este de remarcat faptul că scăderea numărului de salariați din agricultură s-a produs pe fondul creșterii numărului persoanelor ocupate în această ramură, scăderea fiind determinată de restrângerea sectorului de stat din acest domeniu, având ca urmare încetarea activității unor societăți sau reducerea efectivelor de salariați ale acestora (IAS, SMA, complexe zootehnice, etc).

Astfel, dacă pe total economie, la nivel național numărul de salariați a scăzut în perioada 1995-2005 de 1,4 ori, la nivelul regiunii scăderea a fost de 1,4 ori, în timp ce în sectorul agricol numărul salariaților a scăzut de 2,9 ori la nivel național și de 2,6 ori în Regiunea Centru.

Numărul mediu al salariaților în agricultură

-mii persoane-

	România			Regiunea CENTRU		
	1995	2002	2005	1995	2002	2005
Total economie	6160,4	4567,8	4558,9	797,4	616,4	576,1
Agricultura	419,7	115,2	146,7	44,8	13,7	17,4

Sursa: : Directia Regionala de Statistica Alba

Populația ocupată pe grupe de vârstă, medii și după statutul profesional, în 2005

	TOTAL populație ocupată (mii persoane)	Grupa de varsta (%)					
		15-24 ani	25-34 ani	35-44 ani	45-54 ani	55-64 ani	65ani și peste
Total Regiunea Centru	987	10,3	29,2	26,5	24,8	7,4	1,8
Salariat	767	10,1	30,8	28,1	25,3	5,6	0,1
Patron	19	0,5	22,2	35,7	34,5	7,1	-
Lucrator pe cont propriu	135	4,6	22,8	22,2	25,9	15,2	9,3
Lucrator familial neremunerat	65	28,1	25,8	12,7	13,7	12,7	7,0
Membru al unei soc. agricole	¹⁾ 21,1	21,1	31,1	21,8	26,0	-	-
Total mediu urban	631	8,5	30,0	27,6	27,6	5,9	0,4
Salariat	577	8,7	30,8	27,5	27,3	5,6	0,1
Patron	15	0,7	22,4	33,1	37,8	6,0	-
Lucrator pe cont propriu	33	5,9	19,7	26,9	32,3	10,8	4,4
Lucrator familial neremunerat	¹⁾ 18,2	18,2	24,7	26,8	14,7	9,7	5,9
Membru al unei soc. agricole	¹⁾ -	-	-	59,0	41,0	-	-
Total mediu rural	356	13,7	27,9	24,4	19,8	9,9	4,3
Salariat	191	14,3	30,8	30,0	19,4	5,4	0,1
Patron	¹⁾ -	-	21,2	45,5	21,8	11,5	-
Lucrator pe cont propriu	103	4,1	23,7	20,8	24,0	16,6	10,8
Lucrator familial neremunerat	58	29,4	25,9	11,0	13,6	13,0	7,1
Membru al unei soc. agricole	¹⁾ 26,3	26,3	38,8	12,7	22,2	-	-

¹⁾ date nefiabile din cauza numarului mic de cazuri observate

Sursa: Anuarul Statistic al României 2006

36,1% din populația ocupată a regiunii este în mediul rural. Ca o caracteristică a ocupării în mediul rural se observă numărul mare de lucrători pe cont propriu și lucrători familiari neremunerați. Numarul salariatilor din mediul urban este de 3 ori mai mare decat in mediul rural iar cel al patronilor de aproape 4 ori mai mare.

4.6.Silvicultura

Având 36,4% din suprafața acoperită cu păduri, Regiunea “CENTRU” posedă un mare potențial silvic, constituind una din principalele zone de aprovizionare cu lemn din țară.

Pădurile reprezintă sisteme biologice productive care furnizează materia primă necesară industriei lemnului, constituind totodată o importantă sursă de energie. În plus, pădurile constituie un habitat pentru numeroasele specii de animale și plante.

Pădurile cuprind terenurile acoperite cu arbori și arbuști forestieri, care își crează un mediu specific de dezvoltare biologică și constituie componenta direct productivă a fondului forestier. Pădurile sunt clasificate după marile grupe de specii în păduri de rășinoase, fag, stejar, diverse specii tari și diverse specii moi.

Fondul forestier reprezintă totalitatea suprafețelor pădurilor, terenurilor destinate împăduririi, suprafețele care servesc nevoilor de cultură, producție și administrație silvică.

Fondul forestier regional și repartizarea lui pe județe, rezultă din tabelul de mai jos:

- ha -

	Total	Paduri	Rasinoase	Foioase	Alte terenuri*
Romania	6390536	6232964	1872667	4360297	157572
Reg. Centru	1190379	1171176	513601	657575	19203
Alba	206081	202216	72569	129647	3865
Brasov	190161	187528	64479	123049	2633
Covasna	161375	159280	60601	98679	2095
Harghita	237374	231538	171586	59952	5836
Mures	208560	206293	76383	129910	2267
Sibiu	186828	184321	67983	116338	2507

Sursa: Institutul National de Statistica

*-terenuri pentru cultura și producția silvică, terenuri pentru administrare forestieră, terenuri afectate împăduririi și terenuri din amenajamente silvice neproductive.

Regiunea „Centru” deține 18,8% din suprafața totală a pădurilor din România și 27,4% din suprafața pădurilor de rășinoase, respectiv 15,1%, din suprafața pădurilor de fag.

Masa lemnoasă pusă în circuitul economic, reprezintă volumul brut de masă lemnoasă pe picior atribuit agenților economici în vederea exploatarei pe bază de autorizație de exploatare și caiet de sarcini, eliberate de unitățile silvice.

Masa lemnoasă pusă în circulație în circuitul economic în anul 2005 a fost de 3669,2 mii mc, din care cu 2120,7 mii mc rasinoase și 982,4 mii mc fag, Regiunea Centru constituind al doilea furnizor de lemn din țară, după regiunea Nord-Est.

Masa lemnoasa la principalele sortimente de lemn pusa in circulație in anul 2005

-mii m³ volum brut-

	Total	Rasinoase	Fag	Stejar	Diverse specii tari	Diverse specii moi
Romania	15671,3	6060,5	4794,2	1586,1	1852,1	1378,4
Regiunea Centru	3669,2	2120,7	982,4	234,1	274,2	57,8
Alba	355,4	222,3	87,1	25,7	18,5	1,8
Brasov	516,6	180,9	222,8	59,1	43,7	10,1
Covasna	545,5	278,6	189,7	32,3	33,5	11,4
Harghita	1063,9	895,7	139,2	7,5	14,2	7,3
Mures	772,8	359,8	249,4	52,7	93,0	17,9
Sibiu	415,0	183,4	94,2	56,8	71,3	9,3

Sursa: Anuarul Statistic 2006

Suprafețele pe care se execută tăieri a arborilor în vederea valorificării lor sunt reprezentate de suprafețele pe care se taie arbori în vederea asigurării unor condiții optime de dezvoltare a arboretelor și de suprafețele pe care se extrag arborii ruți de vânt, ruți de zapada, cei cu fenomen de uscare în masa suprafețele defrisate în vederea executării de construcții și drumuri.

Reproductia resurselor forestiere este caracterizata prin suprafetele impadurite (introducerea in circuitul productiv a unor suprafete de teren pe care anterior nu a existat vegetatie forestiera) si suprafetele reimpadurite(reintroducerea in circuitul productiv a unor suprafete despadurite si neregenerate total sau partial pe cale naturala).

Suprafetele pe care s-au făcut lucrări de împăduriri în anul 2005

-Ha-

	Total	Foioase	Rasinoase
Romania	14389	8971	5418
Reg. Centru	3221	930	2291
Alba	116	34	82
Brasov	157	77	80
Covasna	301	105	196
Harghita	1604	107	1497
Mures	541	292	249
Sibiu	502	315	187

Sursa: Institutul National de Statistica

O sursă complementara de venituri care actualmente este puțin exploatată o constituie fructele de pădure și ciupercile.

4.7.Dezvoltarea spatiului rural

Spațiul rural reprezintă o entitate socio-culturală care cuprinde totalitatea așezărilor rurale și în care activitatea economică de bază este agricultura.

Densitatea satelor pe o suprafață de 1000 km² diferă foarte mult în cadrul județelor din regiune, de la județul Alba cu 105,4 sate/1000 km², la județul Brașov, cu 28 sate/1000 km², (față de media pe țară de 55 sate/1000 km²). Numărul mare de sate din județul Alba se datorează așezărilor foarte mici din Zona Munților Apuseni, unde câteva comune grupează mai mult de 30 de sate.

Această situație creează destul de mari probleme în ceea ce privește infrastructura de transport și utilitățile acestor localități. În cadrul comunităților rurale din regiune se întâlnesc și sate sau așezări umane izolate care se confruntă cu fenomenul sărăciei, caracterizate printr-un consum redus de bunuri și servicii.

Potrivit studiului “CARTA VERDE” a dezvoltării rurale în România, în Regiunea “CENTRU” există câteva zone în care predomină factori favorizanți ai dezvoltării (ex. Zona Căliman – județul Mureș, Depresiunea Ciuc – județul Harghita, Depresiunea Brașov și Zona Sibiu – Lotru – județul Sibiu) și zone în care dominanți sunt factorii restrictivi ai dezvoltării (ex. Zona Munților Apuseni – județul Alba).

Factorii care favorizează dezvoltarea social-economică sunt dați în general de o ofertă mai largă de resurse naturale, vegetație forestieră, potențial agricol ridicat și de elemente valoroase ale cadrului natural. Factorii restrictivi ai dezvoltării se caracterizează printr-o slabă diversificare a activităților economice, dependența aproape exclusivă de agricultură, infrastructura socială deficitară, acces dificil la rețelele de transport.

Toate acestea determină un nivel de viață foarte scăzut, dificultăți în valorificarea produselor agricole, echipare hidroedilitară aproape inexistentă și în final duc la accentuarea fenomenului de depopulare și îmbătrânire a populației.

5.SITUATIA MEDIULUI

Ocupațiile străvechi (specifice multor zone din Regiunea "CENTRU") cum ar fi minierul, creșterea animalelor, exploatarea lemnului și a materialelor de construcție, care s-au desfășurat de secole în această zonă, au avut ca rezultat o intensă exploatare a resurselor naturale și implicit au dus la fenomene de degradare a mediului înconjurător.

La aceste activități tradiționale s-au adăugat apoi și activități industriale care au amplificat poluarea prin generarea unor produse secundare inutile care prin acumulare pun în pericol confortul și sănătatea oamenilor.

Astfel, prin efectul cumulat al acestor activități, mari suprafețe de păduri au fost supuse fenomenului de uscare și însemnate suprafețe de teren montan sunt lipsite de vegetație.

Ca urmare a acestui fapt se produc scurgeri masive a torenților pe versanți care amplifică eroziunea și duc la colmatarea căilor de acces și a gospodăriilor locuitorilor.

5.1. Zone critice pe teritoriul Regiunii Centru

Zonele din Regiunea "CENTRU" în care s-au înregistrat depășiri sistematice ale indicatorilor de calitate a mediului, față de normele standardizate, producându-se deteriorări grave ale stării de mediu cu consecințe asupra sănătății oamenilor, economiei și capitalului natural sunt :

5.1.1. Zone critice sub aspectul poluării atmosferei

Poluarea aerului este, potențial, cea mai gravă problemă pe termen scurt și mediu din punct de vedere al sănătății. Aerul poluat este mai dificil de evitat decât apa poluată. Efectele lui, care pătrund peste tot, dăunează sănătății, degradează construcțiile și mediul natural.

O contribuție considerabilă în procesul de răspândire al poluanților atmosferici și de amestec cu aerul (gradul de dispersie) o au și factorii meteorologici : direcția și viteza vântului, calmul atmosferic, inversiunile termice (stratificări pe verticală) și ceață.

Din prelucrarea datelor furnizate de sistemul de monitorizare aferent pe anul 2004 se evidențiază următoarele aspecte:

-Orașul Copșa Mică păstrează încadrarea de zonă puternic poluată.

-Municipiul Mediaș, afectat de emisiile de la SC Sometra, se încadrează la zonă mediu poluată.

-Municipiul Sibiu se încadrează la zonă urbană cu poluare redusă.

În județul Alba, din prelucrarea datelor furnizate din sistemul de monitorizare a rezultat următoarea clasificare a zonelor urbane:

-Zone cu poluare redusă: Abrud, Campeni, Baia de Arieș.

-Zone cu poluare moderată: Alba Iulia, Aiud, Blaj, Cugir, Ocna Mureș, Sebeș.

-Zonă puternic poluată se menține Zlatna.

În județul Covasna, în anul 2004 nu au fost înregistrate depășiri spectaculoase la indicatorii monitorizați, nu au fost constatate fenomene ce ar putea provoca apariția unor zone critice din punct de vedere al calității aerului. La indicatorul pulberi în suspensie s-au înregistrat depășiri datorate stării precare a drumurilor .

În județul Brașov, datorită numeroșilor agenți economici care își desfășoară activitatea este foarte greu de făcut o delimitare generală pe grade de poluare. Astfel, pentru noxe (NH₃, NO₂, SO₂) zone puternic poluate sunt Făgăraș, Victoria; pentru pulberi, zone puternic poluate sunt Hoghiz, Brașov iar din punct de vedere al noxelor rezultate din arderea combustibililor situația se prezintă diferit.

În județul Harghita, în lipsa industriilor cu grad ridicat de poluare a aerului atmosferic, factorii cu rol determinant în calitatea aerului sunt în general traficul rutier, sistemele de încălzire, neamenajări corespunzătoare a platformelor de colectare gunoi, etc.

Din prezentarea anterioară, este evident că împărțirea zonelor pe grade de poluare este improprie.

Din punct de vedere al acțiunii asupra organismului, poluanții atmosferici pot fi împărțiți în următoarele grupe: iritanți, fibrozanti, toxici asfixianți, toxici sistemici, alergici, cancerigeni, cu acțiune infectantă.

De cele mai multe ori, acțiunea directă a poluării aerului asupra sănătății este rezultatul interacțiunii mai multor poluanți prezenți concomitent în atmosferă.

Pentru Regiunea 7 Centru, ponderea poluanților atmosferici cu impact negativ asupra sănătății se prezintă astfel:

- Cu acțiune iritantă (pulberi, SO₂, NO_x, ozonide) în județele Alba, Sibiu, Mureș
- Cu acțiune asfixiantă (CO) în toate județele
- Cu acțiune fibrozantă (pulberi cu densitate mare) în județele Brașov și Alba
- Cu acțiune alergizantă (pulberi minerale sau organice) în județul Mureș
- Cu acțiune toxică sistemică (Pb)

În ceea ce privește starea de sănătate a populației, indicatorii demografici (natalitate, mortalitate infantilă, maternă și generală și sporul natural) împreună cu situația cazurilor de îmbolnăviri pe grupe de vârstă, o prezentare amănunțită a acestor indicatori se regăsește în materialul fiecărui județ.

- În orașele Copșa Mică, Mediaș, Alba Iulia și Zlatna întâlnim ca substanțe poluante metalele grele (plumb și cadmiu) și dioxid și trioxid de sulf, care în combinație cu umiditatea din atmosfera formează cețurile și ploile acide, iar în Sfântul Gheorghe agentul poluant este amoniacul (frecvența depășirii maxime admisibile este de 0,84%).

Copșa Mică și Zlatna sunt zone poluate în special cu metale grele (cupru, plumb, cadmiu), dioxid de sulf și pulberi în suspensie provenite din industria metalurgică neferoasă.

Târgu Mureș zonă poluată în special cu amoniac și oxizi de azot proveniți din industria de îngrășăminte chimice.

Vorbind despre existența unor zone critice pe regiunea 7 Centru, în anul analizat, nu au fost fenomene ce ar putea provoca apariția unor astfel de zone, situație specifică județelor Alba, Covasna și Harghita. Pentru județul Mureș, zone critice sunt considerate zona de impact a emisiilor provenite de la S.C.Azomureș S.A Târgu-Mureș și zona de impact a emisiilor provenite de la S.C.Carbid Fox S.A.Târnăveni. În județul Brașov, având în vedere diversitatea ramurilor industriale și numeroșii agenți economici care își desfășoară activitatea în cadrul acestora, se pot distinge următoarele zone critice:

- Zona centrală a județului formată din municipiul Brașov împreună cu Săcele, Cristian, Codlea.
- Zona central –nordică a județului/Hoghiz, Racoș, Rupea.
- Zona central- vestică a județului, cu localitățile Făgăraș și Victoria.

Pentru județul Sibiu, zona cea mai afectată rămâne Copșa Mică-Mediaș, situație determinată de emisiile de poluanți provenite de la S.C.Sometra SA Copșa-Mică, unitate cu profil de metalurgie neferoasă la care se adaugă emisiile provenite de la agenții economici de pe platforma industrială a municipiului Mediaș(SC Emailul SA, SC Vitrometan SA și SC Geromed.

5.1.2. Zone critice sub aspectul poluării apelor de suprafață și subterane

În România unitatea de bază a activității legate de protecția și gospodărirea apelor este bazinul hidrografic, definită în Legea Apelor ca unitate fizico-geografică ce înglobează rețeaua hidrografică până la cumpăna apelor, în cadrul căruia se organizează și se desfășoară gospodărirea unitară, rațională și complexă a apelor de suprafață și subterane sub aspect cantitativ și calitativ.

Sursele de poluare majore pe bazine hidrografice sunt următoarele: Bazinul Mureș –SC Bicapa SA Târnăveni (jud.Mureș); EM Roșia Montană, EM Baia de Arieș, EM Abrud (jud.Alba), UPSOM Oca Mureș; SC Sometra Copșa Mică (jud Sibiu). Bazinul Olt-SC Colorom Codlea, SC Nitramonia Făgăraș (jud.Brasov) și Agenția Apă Canal Sibiu.

În zona exploatărilor miniere din Munții Apuseni sunt generate fenomene de poluare complexe, fiind afectate în principal apele de suprafață prin prezența ionilor de metale grele și prin aciditatea ridicată, o altă zonă este zona salinelor Ocna Mureș (jud.Alba) poluată cu apă sărată.

Calitatea necorespunzătoare a apei râurilor se datorează și impurificării acestora de către afluenții proveniți din ferme zootehnice și afluenți de tip fecaloid-menajer, aceste tronsoane reprezentând 10% categoria a III-a.

Normele de calitate pentru apa din zonele naturale amenajate pentru înbăiere sunt aprobate prin HG 459/2002. Hotărârea definește 19 parametri și valori care trebuie să se aplice pentru evaluarea calității apei de înbăiere și ea conține informații despre 2 tipuri de valori pentru standardele de calitate: standarde obligatorii și valori ghid (care, dacă sunt atinse, indică o calitate excelentă a apei de înbăiere).

În județul Alba există 3 ștranduri și 2 piscine a căror calitate este necorespunzătoare (din punct de vedere microbiologic) în 33% din cazuri.

În județul Harghita nu sunt zone naturale amenajate pentru înbăiere. În județul Mureș există 6 zone naturale de înbăiere. Reprezentativă pentru județul Sibiu este zona de agrement Ocna Sibiului.

Pentru județul Alba zonele critice sunt: zona Zlatna, zona municipiului Blaj, zona munților Apuseni.

În județul Brașov se disting următoarele zone critice: zona central-sudică cu râurile Barsa, Pănicel, Ghimbășel, Vulcănița, Hamaradia; zona nordică cu râurile Berivoi, Homorod, Olt (la Feldioara și Hoghiz); zona vestică cu râurile Olt (la Făgăraș și Ucea) și Corbul Ucei; zona Brașov cu canalul Timiș.

Pentru județul Covasna zonele critice din punct de vedere al poluării apelor de suprafață lipsesc în mod normal.

Zonele critice în cazul județului Harghita sunt: râul Olt (aval de orașul Miercurea-Ciuc), râul Târnava Mare (aval de Odorheiu Secuiesc și Cristuru Secuiesc), râul Homorodul Mic (aval Vlăhița), pârâul Chirui (între Harghita Băi și confluența cu pârâul Vârghiș); zonele cu activitate minieră și explorări geologice (zona industrială vest Miercurea-Ciuc și zona Voșlobeni, în jurul carierei din Chileni); depozitele de deșeurii industriale și urbane din orașele Miercurea-Ciuc, Odorheiu Secuiesc și Cristuru Secuiesc.

În cazul județului Mureș se deosebesc zonele: tronsonul de râu Târnava Mică (aval Târnăveni), râul Mureș (aval de municipiul Târgu Mureș), râul Târnava Mare (afărent județului Mureș), Pârâul de Câmpie.

Pentru județul Sibiu se disting următoarele zone critice: râul Cibin (secțiunea Mohu și secțiunea aval Tâlmăciu), râul Hârtibaciu (secțiunile amonte și aval Agnita, secțiunea Cornășel), râul Cisnădie (secțiunea aval Cisnădie), râul Târnava Mare (secțiunea aval Copșa Mică).

Starea lacurilor

Din totalul lacurilor naturale și acumulărilor hidroenergetice existente, au fost monitorizate 12 acumulări hidroenergetice și 3 amenajări pentru agrement din cadrul Sistemului Național de Supraveghere a Calității Apelor de Suprafață, urmărindu-se încadrarea în categorii de calitate și stabilirea stadiului trofic.

Calitatea apei celor 12 acumulări hidroenergetice corespunde din punct de vedere fizico-chimic clasa II de calitate – ape de suprafață, categorie necesară utilizării în scop potabil.

Starea apelor subterane

Se remarcă următoarele aspecte:

- modificarea calitativa a apelor subterane urmare a contaminării acviferului cu substanțe organice, amoniu, nitriți, nitrați și contaminarea bacteriană în majoritatea localităților rurale datorată lipsei de dotări cu instalații edilitare, depozitării necorespunzătoare a deșeurilor animaliere și menajere precum și practicilor agricole necorespunzătoare.
- poluarea pânzei freatice cu substanțe toxice și specifice: metale grele (zona Copșa Mică, Zlatna) datorată metalurgiei neferoase, activitate practică în zonă
- impurificarea naturală cu fier a apelor subterane din județul Covasna datorită naturii substratului.

Alimentarea cu apa potabilă a populației

Resursele de apă utilizate pentru alimentarea cu apa potabilă a localităților provin din surse de suprafață 74% și 26% din surse subterane. Sistemele centralizate de alimentare cu apă potabilă reprezintă 54%.

De remarcat este și calitatea necorespunzătoare a apei brute provenite din sursele de suprafață ceea ce implică necesitatea găsirii unor noi surse de apă în scopul potabilizării. Se constată de asemenea ineficiența unor stații de tratare, acestea necesitând modernizare. Se impune de asemenea modernizarea rețelelor de distribuție a apei potabile în scopul asigurării cantitative și calitative a apei potabile pentru populație.

Calitatea apei potabile distribuite prin sistem public de aprovizionare

În județul Alba 4,47% dintre rezultatele analizelor efectuate pe probe de apă din rețelele publice au fost necorespunzătoare (cf. L 458/2002, STAS 1342/1991, Ord.1193/1996).

În județul Brașov, în anul 2004 s-a reabilitat sistemul de tratare a apei potabile și, parțial, rețeaua de distribuție, ceea ce a îmbunătățit calitatea apei potabile și regimul de furnizare a apei potabile.

În județul Harghita sunt 92 de localități care au instalații centralizate de alimentare cu apă potabilă. Lungimea rețelei de distribuție a apei este de 750 km (370 dintre aceștia sunt în localitățile urbane). 75% din populația aflată în mediul urban este deservită cu apă potabilă.

În județul Mureș sunt 87 localități alimentate cu apă dintre care 11 sunt municipii și orașe. Lungimea rețelei de apă potabilă din localitățile urbane este de 634,5 km. Apa potabilă furnizată populației prin rețele centrale de apă a fost controlată prin metode de laborator pentru indicatorii fizico-chimici și bacteriologici. În Târgu Mureș au fost neconforme următoarele probe: 7,76% la clor rezidual; 0,75% pentru indicatorul coliformi totali; 0,46% la coliformi fecali.

Pentru județul Sibiu, în mediul urban, alimentarea cu apă potabilă de la rețeaua publică se face la 86,3% dintre gospodării; toate localitățile urbane dispun de astfel de rețele. Râul Târnava Mare, ce servește ca sursă de apă pentru Mediaș și Copșa Mică, nu corespunde HG 100/2002 privind Normele de calitate pe care trebuie să le îndeplinească apele de suprafață utilizate pentru potabilizare. Apa potabilă distribuită pentru municipiul Sibiu este monitorizată cf. L 458/2002 modificată cu L 311/2004 și cf. HG 974/2004.

Situația apelor uzate și menajere

Evaluarea situației regionale a surselor de ape uzate, care are în vedere următoarele elemente caracteristice: randament de epurare, cantități de substanțe poluante evacuate, toxicitatea poluanților, evidențiază:

- stații de epurare orășenești insuficiente care necesită modernizare, rețehnologizare;
- inexistența stațiilor de epurare pentru unele localități urbane și rurale;
- stații de preepurare ineficiente pentru activități industriale;
- lipsa rețelelor de racordare la sistemul centralizat de canalizare.

Sursele majore de poluare identificate în perimetrul regional sunt: SC Sometra SA Copșa Mică, Sc Rosiamin Roșia Montana, SC Bicapa SA Târnăveni, SC Azomureș Târgu Mureș, Sc Viromet SA Victoria, SC Colorom Codlea, SC Nitramonia SA Făgăraș.

5.1.3. Zone critice sub aspectul deteriorării solurilor

Calitatea solului rezultă din interacțiunile complexe între elementele componente ale acestuia și poate fi legată de intervențiile introducerea în sol de compuși mai mult sau mai puțin toxici, acumularea de produse toxice provenind din activitățile industriale și urbane. Evaluarea calității solurilor constă în identificarea și caracterizarea factorilor care limitează capacitatea productivă a acestora.

Regiunea CENTRU se caracterizează printr-un înveliș variat de sol. Astfel, în zonele muntoase sunt răspândite solurile brune și brune acide formate pe substratul litologic alcătuit din roci eruptive, metamorfice și sedimentare în condițiile unui climat rece și umed. Pe aceste soluri se dezvoltă în condiții bune păduri de molid în zonele înalte și păduri de foioase în zonele mai joase.

În zona dealurilor și depresiunilor sunt caracteristice solurile argilo-iluviale podzolice.

În zonele de luncă ale principalelor cursuri de apă: Olt, Mureș, Târnava Mare, Târnava Mică, Hârtibaciu și Cibin se dezvoltă solurile hidromorfe humicogleice și solurile aluviale.

În județele Regiunii formele de relief, deal, podiș, premontană și montană sunt predominante, zonele joase de câmpie fiind localizate aproape în exclusivitate pe luncile principalelor cursuri de apă. Tipurile de sol întâlnite pe suprafețele de câmpie aparțin în exclusivitate categoriei de teren arabil, fiind soluri fertile clasa I și II și fac parte din categoria argiluisolurilor, solurilor cernoziomice și bălane.

Ca structura de cultură, pe solurile de fertilitate din categoria III și IV predomină culturile cerealiere păioase, porumbul, plantele tehnice, cartof și floarea soarelui.

Zonele de câmpie de pe luncile principalelor râuri sunt repartizate pentru culturile legumicole.

Degradarea solurilor poate apărea ca rezultat al fenomenelor naturale sau al activităților antropice. Fenomenele naturale care generează degradarea solurilor sunt: eroziunile, alunecări, exces de umiditate, surpări, sărături, aciditate.

-ha-

Nr. crt	Restricții de calitate	Alba	Brașov	Covasna	Harghita	Mureș	Sibiu
1	Eroziune de suprafață	140.000	29.000	28.000		55.480	75.000
2	Eroziune de adâncime	3.100	9.000	74		2.330	13.000
3	Alunecări de teren	15.000				20.100	25.000
4	Exces de umiditate	17.900	65.000		98.732	21.100	6.850
5	Soluri acide	83.500	130.000	37.425	140.669	23.019	40.000
6	Soluri saturate	2.500	40		105	224	68
7	Soluri afectate de poluare				33		5.200
8	Soluri erodate de ape		38.000		202.695		
9	Soluri nisipoase și pietriș				2.740		2.595
							10.511

Sursa: Planul Regional de acțiune pentru protecția mediului 2004

Sursele cele mai importante de deteriorare a solului sunt reprezentate de poluarea chimică, eroziunea de suprafață și alunecări de teren, depozitare incorectă a deșeurilor industriale și menajere.

În județul Alba, zona cea mai critică din acest punct de vedere o reprezintă zona Zlatna, zonă cuprinsă între Zlatna și Pătrângenii. Suprafață afectată de emisiile de la SC Ampelum SA este de aproximativ 12800 ha teren agricol și forestier. Această suprafață este încadrată ca fiind puternic poluată. Pe lângă aceasta, 12200 ha sunt mediu poluate.

Zona Ocna Mureș: cca. 92,5 ha afectate de exfiltrații din batalurile funcționale și zona de impact Salina SA.

În zona minieră din munții Apuseni, sursa majoră de poluare a solului o constituie haldele de steril închise și în funcțiune, iazurile de decantare active și în conservare, lucrările de carieră, apele de mină.

În ceea ce privește gestionarea necorespunzătoare a deșeurilor menajere, se poate spune că aceasta reprezintă o problemă pentru toate localitățile din mediu urban și rural.

În județul Brașov, situația solurilor degradate se prezintă astfel:

- Zona degradată datorită eroziunii de suprafață: 38000ha (Cincu, Drșuțeni, Grânari, Perșani, Rotbav, Ticușul Vechi și Valea Timișului)
- Zona depunerilor deșeurilor industriale: 29 ha
- Zona depunerilor deșeurilor menajere : 16 ha
- Zona alunecărilor de teren : 4546 ha (Cincu 300ha, Galati 235ha, Homorod 200ha, Râșnov 200ha, Crihalma)

În județul Mureș, din datele furnizate situația se prezintă astfel:

- Soluri degradate ca urmare a depozitări necorespunzătoare a deșeurilor industriale: cca .20 ha
- Terenuri afectate de eroziune: cca. 60000 ha
- Alunecări de teren : cca. 30 ha
- Terenuri degradate în urma extragerii de nisip și balast cca: 32 ha

În județul Sibiu situația terenurilor degradate se prezintă astfel:

- Soluri degradate ca urmare a eroziunii de suprafață : cca 6900 ha și cca 3130 ha caracterizate de o eroziune în profunzime
- Degradare datorată alunecărilor de teren : cca 6500 ha
- Soluri cu exces de umiditate : cca 13760 ha
- Soluri degradate datorită poluării chimice: cca. 1600 ha
- Sărături: cca. 181 ha

În județele Harghita și Covasna nu sunt zone critice din punct de vedere al degradării solurilor. Sonda pentru extracția saramurii – zona Ocna Mureș

Presiuni ale unor factori asupra stării de calitate a solurilor

Aspecte deosebit de importante în ceea ce privește impactul activităților din agricultură asupra stării factorilor de mediu se referă la utilizarea îngrășămintelor chimice și naturale și a pesticidelor.

Îngrășămintele chimice

Utilizarea excesivă a îngrășămintelor chimice și a celor naturale conduce la creșterea semnificativă a nivelului de nutrienți și metale grele în mediul înconjurător. Dintre nutrienți, azotul și fosforul crează cele mai mari probleme. Compușii azotului contribuie la acidifierea solului, aerului și apei, precum și la efectul de seră și la deprecierea stratului de ozon. De asemenea pătrunderea unor compuși ai azotului în apele subterane și de suprafață poate, în anumite concentrații să contribuie de asemenea la eutrofizarea apelor de suprafață.

	Ingr. chimice utilizate (Tone subst. activa)	Supraf. pe care au fost aplicate (Ha)	Cantitatea medie la ha (kg/ha)	
			La supraf. aplicata	La suprafata agricola
Reg. Centru	40530	385642	105	21
Alba	7320	65419	112	22
Brasov	4877	51960	94	16
Covasna	7105	55458	128	38
Harghita	4388	39997	110	12
Mures	12401	122837	101	30
Sibiu	4439	47971	93	14

Sursa: INS-Mediul inconjurator in Romania 2004

Îngrășămintele naturale

În ceea ce privește îngrășămintele naturale, deși acestea creează efecte negative asupra mediului cu mult mai mici față de cele artificiale trebuie de asemenea utilizate controlat în anumite limite mai ales în scopul reducerii volumului de fosfați transferați în mediul înconjurător.

- kg. -

	Ingrasaminte naturale utilizate	Suprafata pe care s-au aplicat	Cantitatea medie la hectar	
			La suprafata aplicata	La suprafata agricola
Reg. Centru	4329134	161157	26863	11750
Alba	924952	41963	22042	7824
Brasov	416268	16901	24630	17591
Covasna	758308	17987	42159	10364
Harghita	830340	33334	24910	10802
Mures	768184	26129	29400	15873
Sibiu	631082	24843	25403	12343

Sursa:INS-Mediul inconjurator in Romania 2004

Pesticide

Pesticidele sunt substanțe a căror utilizare este periculoasa pentru mediu. Ele sunt toxice chiar în cantități mici și în general nu numai pentru organismele pentru care au fost create să le distrugă. Prin utilizarea lor în agricultură ele pot prin poluare difuza să aibă un puternic impact negativ asupra surselor de apă de suprafață și subterane. În ultimii ani se constată o scădere semnificativă a cantității de pesticide utilizate în agricultură.

	Total pesticide (subst. activa)	Ierbicide	Insecticide	Fungicide	Suprafata pe care au fost aplicate	Cantitatea medie la Ha kg/ha	
						La suprafata aplicata	La supraf. agric
Romania	7871177	3959907	1109721	2801549	5264069	1,5	0,5
Reg. Centru	646828	414624	97287	410484	480401	1,9	0,4
Alba	190486	87537	11458	91473	67959	2,8	0,6
Brasov	118501	48689	13317	56495	80088	1,5	0,4
Covasna	138813	33786	14476	90551	92291	1,5	0,7
Harghita	66970	26378	6814	33778	49432	1,4	0,2
Mures	26912	154562	32059	90921	129286	2,1	0,1
Sibiu	105146	63672	19163	47266	61345	2,2	0,6

Sursa:INS-Mediul inconjurator in Romania 2002

La suprafața aplicată, cantitatea medie de pesticide aplicată la un hectar (1,9 kg/ha), depășește cantitatea administrată la nivel național (1,5 kg/ha).

Starea pădurilor

Fondul forestier la nivelul Regiunii 7 Centru este în suprafață de 1.055.153 ha din care 614.990 ha se află în administrația R.N.P. Romsilva, iar restul de 420.363 ha sunt în proprietate privată. Pădurile din Regiunii 7 Centru au în principal funcție de protecție. Din suprafața totală de 1.055.153 ha, pădurile cu rol de protecție (grupa I-a) acoperă o suprafață de 628.393 ha, iar pădurile cu rol de producție și protecție (grupa a II-a) sunt în suprafață de 426 760 ha.

Masa lemnoasă pusă în circuitul economic în anul 2004 la nivelul Regiunii 7 Centru a fost de 2.428,7 mii mc. Distribuția pădurilor existente pe teritoriul Regiunii 7 Centru după principalele forme de relief este următoarea:

	Zona de munte (%)	Zona de deal (%)	Zona de câmpie (%)
Alba	32,00	56,00	12,00
Braşov	50,10	48,50	1,40
Covasna	74,00	26,00	0,00
Harghita	70,00	30,00	0,00
Mureş	52,50	40,75	7,25
Sibiu	44,00	49,00	7,00
Regiunea Centru	53,76	41,64	4,60

Sursa: Agenția Regională de Mediu, Starea Mediului 2004

În regiunea CENTRU, 25,3% din suprafața pădurilor este afectată de fenomenul de defoliere (față de 33,8% la nivel de țară), județele cele mai afectate fiind Harghita (40,0%), Covasna (31,8%) și Sibiu (31,3%). Față de aceasta situație se impune efectuarea unor lucrări de depistare și prognoză a bolilor și dăunătorilor.

Influența omului asupra pădurii este în general negativă, manifestându-se prin nerespectarea legislației silvice și de mediu privind tăierile de arbori, amenajarea locurilor de campare, colectarea și transportarea deșeurilor menajere în locuri stabilite de organele competente, aprinderea focurilor, etc.

Starea de sănătate a pădurilor din Regiunea 7 Centru pe anul 2004 a fost bună. Principalii parametrii evaluați la starea de sănătate a pădurilor (defolierea-decolorarea frunzișului coroanelor arborilor și vătămarile datorate acțiunilor diferiților factori biotici și abiotici asupra pădurilor) prezintă diferențe nesemnificative față de anul 2003. În arboretele de rășinoase, defolierii s-au găsit în continuare în stare de latență. În schimb, insectele din categoria lipidelor au afectat arboretele de molid. Înmulțirea acestor populații a fost cauzată de existența doborâturilor și rupturilor de vânt și de zăpadă produse în anii anteriori pe teritoriul Regiunii 7 Centru.

Pentru ținerea sub control a situației s-au luat măsuri de evacuare a materialului lemnos infestat din păduri și s-au amplificat măsurile de combatere. Pentru diminuarea populațiilor de insecte dăunătoare s-au luat măsuri suplimentare de amplasare în teren de curse cu nade feromonale atractante, a căror eficiență a fost evidentă.

Pe teritoriul Regiunii 7 Centru a fost regenerată o suprafață totală de 3011 ha din care 1162 ha au fost regenerare naturale, iar pe o suprafață de 1849 ha s-au realizat regenerări prin împădurire.

Impactul silviculturii asupra naturii și mediului

Actualele tendințe ale silviculturii la nivelul Regiunii 7 Centru sunt acelea de a constitui păduri de interes social destinate colectivităților umane. Această tendință este impusă de ritmul accelerat al dezvoltării industriale ca urmare directă asupra degradării mediului înconjurător. Aceste păduri vor fi delimitate după criterii funcționale și amenajate ca păduri-parc, păduri de agrement, rezervații forestiere pentru diferite obiective sociale s.a. Măsurile de constituire vizează atât pregătirea, transformarea și specializarea pădurilor existente, cât și crearea unor noi păduri în jurul localităților.

Conform constatării inspecțiilor de mediu, firmele de exploatare a lemnului din Regiunea 7 Centru, prin activitățile desfășurate, afectează factorii de mediu. În acest sens, impactul negativ îmbracă următoarele forme:

- scos - apropiatul buștenilor prin semitârâre în albiile pâraielor;
- dirijarea apelor curgătoare pe drumurile de colectare a tractoarelor;
- apropiatul lemnului cu tractoare pe versanți înclinați în perioadele cu precipitații abundente sau cu sol mlăștinos; se construiesc podețe la trecerile cu lemne peste pâraiele văilor principale;
- scosul - apropiatul buștenilor pe pante mari (peste 25 grade), deoarece nu se folosesc instalații cu cablu (funiculare);
- colectarea materialului lemnos nu se face numai pe trasee aprobate, cu respectarea strictă a tehnologiei aprobate, a culoarelor de funiculare și a platformelor primare;

- asigurarea scosului materialelor lemnoase în depozitele primare în maxim 20 de zile în sezonul de vegetație și respectiv 30 de zile în sezonul de repaus vegetativ în vederea evitării răspândirii dăunătorilor biotici ai pădurilor;
- efectuarea lucrărilor de reconstrucție ecologică specifice și igienizarea zonei cu transportarea deșeurilor la o rampă de gunoi autorizată la terminarea lucrărilor de exploatare.

Zone critice care necesită reconstrucție ecologică

Situațiile deosebite înregistrate în Regiunea 7 Centru, care necesită lucrări de reconstrucție ecologică constau în activități de refacere a suprafețelor afectate rămase în urma desfășurării anumitor activități de exploatare.

În județul Alba-toate zonele critice din punct de vedere al poluării apelor de suprafață (Zona Zlatna, Zona municipiului Blaj, Zona Munților Apuseni), al solului (Zona Zlatna, Zona Ocna Mureș), al apelor de subterane (Zona Podișul Târnavelor) și suprafețele din fondul forestier distruse în urma tăierilor necontrolate sau în urma ploilor acide generate de emisiile cu caracter acidifiant, necesită reconstrucție ecologică.

În județul Harghita, în anul 2004 au continuat lucrările de reconstrucție ecologică a Carierei de lignit Valea Crișului, în principal execuția de terasamente pe locația fostei cariere, lucrări care vor continua și în anii următori până la finalizarea proiectului.

În județul Mureș-S.C.Bicapa S.A. Târnăveni, ca urmare a ineficienței activității economice s-a dispus de către FPS închiderea acestei societăți, iar ca urmare zona necesită lucrări de reconstrucție ecologică pentru găsirea unei soluții de rezolvare a situației celor trei bataluri de decantare a nămolurilor cu conținut ridicat de Cr hexavalent. Aceste batale sunt depășite ca și capacitate, prezintă situații de risc pentru factorii de mediu din zonă. Ansamblul celor trei batale nu este dotat cu aparatură necesară urmării comportării lor.

Această situație se regăsește și la Iazul batal al S.C. Azomureș S.A. Târgu Mureș, al cărui strat de impermeabilizare este deteriorat astfel determinându-se exfiltrații semnificative de uree, amoniu și azotați. Au fost finalizate lucrările la un nou batal impermeabilizat corespunzător de 2,5 ha, fiind create astfel condițiile pentru reducerea nivelului de lichid și pentru limitarea exfiltrațiilor din această zonă.

5.2. Deșeuri

Colectarea și transportul deșeurilor urbane

Sistemul de gestionare a deșeurilor municipale și asimilabile este influențat de o serie de factori generali și specifici. Dintre aceștia cei mai importanți sunt: aria de acoperire cu servicii de salubritate, cantitatea și compoziția deșeurilor colectate care sunt în strictă dependență cu mărimea și caracterul localității, condițiile climatice și dezvoltarea economică.

Activitatea de transport și colectare a deșeurilor municipale la locurile de depozitare se realizează la nivelul regiunii de 83 de agenți de salubritate. Agenții de salubritate sunt dotați cu 345 de vehicule transportoare precum: autogunoiere compactoare-106; autotransportatoare de containere-98; tractoare cu remorci-72; autocamioane basculante-40; altele-29.

Deșeurile stradale sunt colectate și transportate tot de către firmele de salubritate.

Cea mai mare parte a deșeurilor stradale este colectată manual cu mijloace rudimentare. O problemă a salubrității străzilor în mediul urban este numărul insuficient de recipienți și coșuri de gunoi stradale.

Pentru colectarea deșeurilor menajere și asimilabile agenții de salubritate sunt dotați cu peste 95000 de recipienți de diferite capacități: pubele, containere, eurocontainere.

Cantitățile de deșeuri municipale și asimilabile colectate este redată în tabelul următor:

Tipuri principale de deșeuri:	Cantitate colectată (to)
1.1 Deșeuri menajere și asimilabile – Total din care	625758
Deșeuri menajere colectate neselectiv de la populație	368182
Deșeuri menajere de la agenți economici (Ag. industrie, comerț, turism, instituții, etc)	231018
Deșeuri menajere colectate separat, total	26558
1.2. Deșeuri din servicii municipale - total	82846
Deșeuri stradale	65398
Deșeuri din piețe	8904
Deșeuri din parcuri și grădini	8544
1.3. Deșeuri de materiale din construcții și demolări	67832
1.4. Alte deșeuri	9453
TOTAL	785889

Sursa: Agenția Regională de Mediu, Starea Mediului 2004

Populația deservită de serviciile de salubritate din Regiunea 7 Centru este de 58%, din care 86% în mediul urban și 14% în mediul rural.

Compoziția deșeurilor la nivel de regiune este prezentată în tabelul următor:

Compoziția deșeurilor	-%						
	Hârtie, carton	Sticla	Metale	Plastice	Lemn	Materiale organice	Altele
Mediu urban	11	6	3	8	3	53	16
Mediu rural	7	4	2	8	4	67	8
Media pe regiune	9,3	5,2	2,6	8,0	3,4	58,8	12,7

Sursa: Agenția Regională de Mediu, Starea Mediului 2004

Ponderea populației deservite de serviciile de salubritate este de 58% în regiune. 86% din populația din mediul urban beneficiază de aceste servicii în timp ce în mediul rural doar 14% din populație.

Tratarea deșeurilor în vederea valorificării și eliminării

Cu excepția compactării realizate în utilaje moderne de transport, deșeurile municipale nu sunt supuse nici unui proces de tratare prealabilă eliminării finale prin depozitare. Agenții economici tip Remat care realizează o colectare a deșeurilor în vederea reciclării execută și o prelucrare primară a acestora înainte de transportul acestora la societățile de reciclare. Prelucrarea acestora constă în dezmembrare, tăiere, mărunțire, balotare.

Deșeurile menajere nu sunt colectate selectiv și nu sunt supuse unor operațiuni de tratare în scopul valorificării. Referitor la eliminare, cu excepția compactării în autospeciale, deșeurile menajere nu sunt supuse nici unei operațiuni de tratare mecano-biologice sau termice, respectiv operațiunilor de balotare, compostare, incinerare sau selectare.

În regiune există 17 agenți economici specializați de tip „REMAT” la care se adaugă un număr semnificativ de agenți economici care au în domeniu de activitate și activități de colectare a materialelor re folosibile.

În tabelul de mai jos sunt prezentate cantitățile de deșeuri valorificabile prelucrate în anul 2002 în regiunea CENTRU.

	Tip deșeu – valorificat de la populație		
	Hârtie-carton (tone)	Mase plastice (tone)	Metale (tone)
Total Regiune	16510	38	37447
Alba	1324	2	5815
Brasov	5304	-	21601
Covasna	945	-	-
Harghita	378	36	3140
Mures	3612	-	-
Sibiu	4947	-	6891

Sursa: Planul Regional de Acțiune pentru Protecția Mediului 2004

Analiza cantității de deșuri valorificate releva o preocupare redusă pentru desfășurarea activităților de colectare și valorificare a diferitelor tipuri de materiale re folosibile existente în deșeurile de tip urban.

În prezent în zonele montane datorită activităților de prelucrare a lemnului, există mari cantități de rumeguș, depozitat fie pe malul râurilor, fie pe marginea drumului sau în grădinile proprietarilor de instalații de debitat material lemnos.

Problemele care afectează așezările umane sunt legate de salubritate și modul de colectare, transport și depozitare a deșeurilor menajere.

Recuperarea și valorificarea deșeurilor reprezintă o prioritate aflată înaintea eliminării prin depozitare atât în reglementările din România cât și în cele din U.E.

Deșeurile de ambalaje se regăsesc în procent mare în cantitatea de deșuri municipale și asimilabile generate și depozitate. În Regiunea 7 Centru s-a pus un accent deosebit în anul 2004 pe recuperarea deșeurilor de ambalaje reciclabile în special a ambalajelor de hârtie și carton și a ambalajelor din PET, prin colectarea selectivă a acestora la sursă prin amplasarea de containere speciale în zonele aglomerate cât și prin sortarea pe depozite.

Se constată o creștere a cantităților de deșuri reciclabile colectate și valorificate în anul 2004 față de anul 2003. Această creștere este prezentată în tabelul următor:

<i>Tip deșeu</i>	<i>hârtie și carton</i>		<i>PET</i>	
	<i>colectat</i>	<i>valorificat</i>	<i>colectat</i>	<i>valorificat</i>
Anul 2003	32386,0	31974,7	296,5	199,1
Anul 2004	38900,5	37864,1	1058,0	1060,5

Sursa: Agenția Regională de Mediu, Starea Mediului 2004

Majoritatea cantităților de ambalaje din PET au fost valorificate la SC GREENTECH SRL Buzău. Deșeurile de hârtie și carton colectate au fost reciclate în cea mai mare parte prin cele două unități de reciclare existente în regiune:

- SC PEHART SA Petrești – jud. Alba;
- SC ECOPAPER SA Zărnești – jud. Brașov.

Depozitarea deșeurilor urbane

Eliminarea deșeurilor urbane se realizează pe depozite de deșuri de clasa B – depozite de deșuri nepericuloase- în localitățile urbane și în câteva comune. În mediul rural deșeurile menajere se depozitează în general în locuri de depozitare neamenajate.

În regiunea „Centru” sunt în funcțiune 3 depozite ecologice de deșuri municipale și asimilabile, în județele Brașov, Mureș și Sibiu, care au o suprafață proiectată de 56 ha și o capacitate totală proiectată de 33762.000 mc.

Pe lângă cele 3 depozite ecologice în regiune mai există încă 64 depozite de deșuri de tip B- nepericuloase din care 49 în mediu urban și 15 în mediu rural care ocupă o suprafață de 158 ha. În general aceste depozite sunt epuizate, au amplasamente impropii și sunt neautorizate. Aceste depozite vor fi închise etapizat conform planificării din planul de implementare a Directivei 1999/31/CE, privind depozitarea deșeurilor.

În mediu rural mai există 967 locuri de depozitare, care sunt în general terenuri neamenajate, administrate de primării. Depozitele de deșuri din zona rurală vor fi închise gradual și ecologizate până la 16.07.2009.

Deșeurile industriale

Deșeurile industriale reprezintă o problemă de importanță deosebită în toate județele Regiunii deoarece atât prin cantitățile produse cât și datorită diversității compoziției, ridică probleme deosebite de management și, în special de depozitare definitivă. Un alt aspect cu repercusiuni remarcabile este constituit de acumularea istorică a deșeurilor industriale care cauzează un impact semnificativ asupra factorilor de mediu.

În Regiunea CENTRU, datorită activităților de minerit, metalurgie neferoasă, prelucrarea a lemnului, industrie chimică, agricultură, cantitățile de deșeuri industriale produse în timp au o pondere de peste 85% din totalul deșeurilor generate și depozitate în cele 6 județe ale Regiunii.

Data fiind situația prezentată mai sus, este necesară amenajarea de rampe ecologice la nivelul regiunii asigurându-se totodată și colectarea și transportul deșeurilor menajere din mediul rural, precum și înființarea unui sistem de colectare selectivă a deșeurilor recuperabile.

Printre cele patru județe mari generatoare de deșeuri periculoase în anul 2000, au fost nominalizate și trei județe din Regiunea "Centru"-Alba, cu 0,16 milioane tone, Sibiu-0,08 milioane tone și Brașov-0,06 milioane tone, reprezentând 50% din totalul deșeurilor periculoase generate în anul 2000, în România.

În regiunea „Centru” există 37 depozite industriale care ocupă o suprafață de peste 680 ha de teren. Cele mai mari suprafețe sunt ocupate de haldele de steril minier, iazurile de decantare din minerit și batalurile de leșii industriale:

- halde de steril minier – 367 ha;
- halde de zgura și cenuși din metalurgie – 26,7 ha;
- iazuri de decantare – 146,2 ha;
- bataluri de leșii – 92,1 ha.

În județul Alba, agenții economici din industria minieră, din Zlatna, Baia de Arieș, Abrud, Roșia Montană (halde de steril și iazuri de decantare) și din industria chimică- SC BEGA UPSOM SA Ocna Mureș (bataluri), au în gestiune depozite de deșeuri în conservare (închise), care necesită lucrări de reconstrucție ecologică și urmărire post închidere.

S.N.G.N. ROMGAZ –Sucursala Târgu Mureș a construit și pus în funcțiune în anul 2000 un depozit regional de deșeuri cu o suprafață de 2,5 ha pentru depozitarea deșeurilor specifice de la industria gazeiferă.

Depozite de deșeuri periculoase

Situația depozitelor periculoase se prezintă astfel:

În județul Alba există un singur depozit de deșeuri periculoase - Iazul de decantare situat pe Valea Sartașului care ocupă o suprafață de 3.5 ha și a fost proiectat cu o capacitate de 2 692 000 mc. Iazul aparține Filialei Arieșmin Baia de Arieș și depozitează deșeurile de la spălarea și flotația minereurilor cu conținut de cianuri. În anul 2003 a depozitat o cantitate de 95703 tone. Unitatea este oprită, fiind în dezafectare.

În județul Covasna depozitul de ulei uzat a SNP PETROM sucursala Covasna – Tg. Secuiesc este planificat spre închidere până la sfârșitul anului 2007.

În fiecare județ există cel puțin un depozit de deșeuri de pesticide. Cantitatea de pesticide degradate, din regiune, depozitate în aceste depozite expirate este de 245755 tone, acestea urmând a fi eliminate în perioada 01.03-01.09.2005 în cadrul Proiectului Phare RO2002/000-587.04.07 „Reambalarea, colectarea și eliminarea deșeurilor de pesticide de pe teritoriul României”.

Deșeurile periculoase rezultate din gospodăriile populației nu sunt colectate separat (vopsele, lacuri, leșii, substanțe fitosanitare expirate, tuburi fluorescente, etc.), aceste deșeuri eliminându-se împreună cu deșeurul menajer.

5.3.Arii protejate

Puține dintre zonele țării reunesc o atât de mare diversitate de peisaje, formațiuni geologice și paleontologice, elemente valoroase de floră și faună.

Conform împărțirii Europei în regiuni biogeografice, Regiunea CENTRU se află în zona continental-alpină. În Regiune se regăsesc toate tipurile de habitate naturale majore în afară de habitatele costiere și marine. Au fost identificate 15 habitate naturale cu regim de protecție care figurează în listele naționale și ale directivelor comunitare.

Datorita cadrului geografic deosebit de complex, Regiunea CENTRU dispune de o mare varietate de ecosisteme, habitate și specii sălbatice inestimabile prin unicitatea lor.

Actualmente beneficiază de statut legal de protecție la nivel național, un număr de 188 de arii protejate a căror suprafață însumată reprezintă 92.755,07 ha adică un procent de 2,72% din suprafața totală a Regiunii CENTRU. Pe lângă aceste arii naturale protejate există și alte arii naturale care beneficiază de statut de protecție prin hotărâri de consilii județene. Pentru o serie de alte arii naturale ce beneficiază de statut de protecție este în curs.

După clasificarea IUCN, ariile naturale protejate de interes național se prezintă astfel :

- Categoria I IUCN – rezervații științifice 1
- Categoria II IUCN – parcuri naționale 3
- Categoria III IUCN – monumente ale naturii 29
- Categoria IV IUCN – rezervații naturale 150
- Categoria V IUCN – parcuri naturale 5

Peisajele alpine unice, cu elemente rare de floră și faună, justifică constituirea a patru parcuri naționale care se extind și pe teritoriul unor județe ale regiunii: Piatra Craiului (extins pe 15 000 ha și cu administrația în orașul Zărnești) și Bucegi (din care județului Brașov îi revine doar partea nordică - cea mai spectaculoasă însă ca peisaj alpin), Călimani (Mureș și Harghita) și Cheile -Bicazului Hășmas (Harghita).

Dotarea cu mijloace moderne de monitorizare pentru aceste parcuri naționale va realiza atât o protecție eficientă a mediului natural cât și o impulsivare a ecoturismului în țara noastră.

Parcul național Munții Apuseni, desfășurat pe cuprinsul a trei județe, cuprinde o zona semnificativa și din suprafața județului Alba.

Rezervațiile științifice, naturale și monumente ale naturii sunt foarte numeroase în cele șase județe , după cum rezultă în tabelul de mai jos:

	Numar total	Suprafata (Ha)
ROMANIA	827	102433
REG.CENTRU	173	44327
ALBA	82	822
BRASOV	25	5401
COVASNA	1	48
HARGHITA	36	5168
MURES	14	14128
SIBIU	15	18760

Ca număr, rezervațiile științifice din Regiunea "Centru" reprezintă 21%, din totalul rezervațiilor științifice din România, iar ca suprafață 43,3% din totalul suprafeței acestora.

Este necesar un program amplu de educație a populației, atât a copiilor cât și al adulților pentru conștientizarea necesității și importanței protecției naturii, a biodiversității sălbatice. Acesta poate fi realizat cu sprijinul ONG-urilor, al profesorilor de specialitate, respectiv prin amenajarea unor zone cu facilități de profil. Așa ar fi realizarea unor poteci de studiu atât în cadrul rezervațiilor cât și în jurul unor centre urbane. Respectiv pentru prezentarea diferitelor tipuri de habitat, a plantelor protejate, rare – caracter educațional, conservarea ex situ a plantelor pe cale de dispariție, pericolitate – caracter de conservare a biodiversității.

6. SPECIFICITATI TERITORIALE SI DISPARITATI ZONALE

6.1.Structura asezarilor

Regiunea de Dezvoltare Centru, constituita pe baza legii nr. 151/1998, privind dezvoltarea regională în România, are în componență 6 județe din centrul României: Alba, Brasov, Covasna, Harghita, Mures, Sibiu. Cu o suprafața de 34100 kmp, reprezentand 14,3 % din teritoriul României, Regiunea Centru ocupa locul al 5-lea între cele 8 regiuni de dezvoltare. Prin situarea ei în centrul țării, Regiunea Centru se învecinează cu 6 din celelalte 7 regiuni de dezvoltare.

Populația stabilă a Regiunii Centru, înregistrată la 1 iulie 2005 era de 2.530486 persoane, reprezentând 11,7 % din populația țării. Densitatea populației, de 74,2 locuitori/kmp, este mult mai redusă decât media națională (90,7 loc/kmp).

Regiunea Centru cuprindea la sfârșitul anului 2005 un număr de 57 orașe (din care 20 municipii), 356 comune și 1784 sate, ocupând primul loc în privința numărului de localități urbane. Ponderea populației din mediul urban, conform datelor statistice din 2005, era de 59,9 %, Regiunea Centru situându-se pe poziția a 3-a, după Regiunea București și Regiunea Vest. Majoritatea orașelor au un număr mai mic de 20000 locuitori, o situație asemănătoare înregistrându-se și la nivelul țării. Un singur oraș – Brașovul – are populația de peste 200 000 locuitori, iar două orașe (Sibiu și Târgu Mureș) au între 100.000 și 200.000 locuitori.

Organizarea administrativă a teritoriului la 31 decembrie 2005

	Suprafața totală -km ² -	Nr locuitorilor	Densitatea populației loc/km ²	Numărul orașelor și municipiilor	Nr. municipiilor	Nr comunelor	Nr satelor
România	238391	21623849	90,7	319	103	2851	12946
Reg. Centru	34100	2530486	74,2	57	20	356	1784
Alba	6242	379189	60,7	11	4	66	656
Brasov	5363	595211	111,0	10	4	48	149
Covasna	3710	223886	60,3	5	2	40	122
Harghita	6639	326558	49,2	9	4	58	235
Mureș	6714	583383	86,9	11	4	91	460
Sibiu	5432	422259	77,7	11	2	53	162

Sursa: INS, Anuarul Statistic 2006

6.2. Disparități teritoriale

Regiunea Centru are o suprafața de 34.100 kmp, județul cu cea mai mare suprafața fiind Mureșul, iar județul cu suprafața cea mai mică, Covasna. Din punct de vedere al populației, județul Brașov se distanțează, urmat de județul Mureș în timp ce județul Covasna are cel mai mic număr de locuitori dintre toate județele Regiunii. În ceea ce privește densitatea populației, județul Brașov are cel mai mare număr de locuitori pe kmp iar județul Harghita are cea mai mică densitate a populației.

Numărul și densitatea populației la 1 iulie 2005

	România	Regiunea Centru	Alba	Brașov	Covasna	Harghita	Mureș	Sibiu
Populația stabilă -nr. pers.-	21623849	2530486	379189	595211	223886	326558	583383	422259
Densitatea populației -loc/kmp-	90,7	74,2	60,7	111,0	60,3	49,2	86,9	77,7

Sursa: INS, Anuarul Statistic al României, 2006

6.3. Disparitati demografice

În zonele din regiunea CENTRU s-a înregistrat o reducere a efectivului populației datorată procesului de îmbătrânire, lipsei ofertelor de muncă dar și migrației, de la 2.701.697 la recensământul din 1992, la 2.530.486 locuitori în 2005 (cu 171211 locuitori mai puțin, echivalentul populației orașului Sibiu). Cu cea mai accentuată scădere a populației între cele două recensăminte (1992 și 2002) se detașează județul Brașov (-8,4%), urmat de județul Alba (-7,5%). Cei mai importanți factori care au determinat scăderea populației sunt sporul natural negativ și soldul migrator de asemenea puternic negativ.

Așa cum arată sporul migrator, pozitiv în anul 2005 (+3472), Regiunea CENTRU este atractivă pentru a trăi și munci. Județele preferate de populație pentru stabilire sunt Mureș (+1328), Brașov (+1077) și Sibiu (+633). Singurul județ care în 2005 a înregistrat un sold negativ al migrației a fost Alba (-72).

Cel mai dens populat județ este Brașovul cu 111 locuitori/kmp, urmat de județul Mureș cu 86,9 locuitori, Sibiu cu 77,7 locuitori, Alba (60,7 locuitori), Covasna (60,3 locuitori) și județul Harghita cu doar 49,2 locuitori (media regională este de 74,2 locuitori, față de 90,7 media națională⁹).

Sporul natural a scăzut semnificativ în perioada 1990-1996, cunoaște apoi o ușoară ameliorare în perioada 1997-2005, rămânând însă negativ (-0,6‰ în 2005). Față de mediul urban unde sporul natural este ușor pozitiv (+0,3‰), în mediul rural, se înregistrează un spor natural puternic negativ (-1,9‰), consecință a îmbătrânirii demografice mai accentuate. Diferențe importante se remarcă între județele regiunii. Astfel, se înregistrează o rată pozitivă în Covasna, Sibiu și Harghita și rate negative ale sporului natural în Alba (-2,7‰) și Mureș (-1,4‰).

Natalitatea la nivel regional a fost de 10,8‰ în 2005. Cele mai ridicate rate ale natalității s-au înregistrat în județele Covasna (12,3‰), Mureș (11,2‰), Harghita (11,6‰) iar cea mai scăzută în Alba (9,9‰). Se constată aceleași disparități accentuate între mediile de rezidență: 10,1‰ în mediul urban și 11,9‰ în mediul rural.

Rata mortalității la nivel regional a fost în 2005 de 11,4‰, sensibil mai scăzută decât media națională (12,1‰). Se mențin atât discrepanțele între mediile de rezidență (9,8‰ în mediul urban și 13,8‰ în mediul rural), cât și între județele regiunii (12,6‰ în județele Mureș și Alba și 10‰ în județul Brașov).

Din punct de vedere a ratei mortalității infantile, există diferențe între cele două medii, în mediul rural înregistrându-se cele mai mari valori ale mortalității infantile (16,2‰ în anul 2005, față de 12,3‰ în mediul urban). Județul Alba se remarcă prin rata ridicată a mortalității infantile (18,5‰), în mediul rural aceasta atingând 23,1‰.

Durata medie a vieții atinge valori sensibil diferite în cele două medii de rezidență: (72,87 ani – în mediul urban, față de 70,94 ani în mediul rural). La nivel județean, cea mai mare durată medie a vieții se înregistrează în județele Brașov (72,97 ani) și Sibiu (72,14 ani) iar cea mai redusă în județul Mureș (71,54 ani).

Regiunea Centru se caracterizează printr-o mare diversitate etnică, lingvistică și religioasă. Datele definitive ale recensământului populației și locuințelor din 2002 arată că în Regiunea Centru locuiesc cele mai multe persoane aparținând minorităților etnice și religioase, comparativ cu celelalte regiuni. Românii formează și aici majoritatea absolută a populației (65,37%), fiind însă minoritari în 2 județe – Harghita (14,06%) și Covasna (23,28%). Sunt urmași în ordine de maghiari: 29,94% din totalul populației (6,60% la nivelul național), romi: 3,96% din populație (2,47% la nivelul național) și germani: 0,58% (0,28% la nivelul țării). În Regiunea Centru trăiau peste jumătate (52,8%) din numărul total al locuitorilor de etnie maghiară din România, un sfert (24,5%) din numărul etnicilor germani și 18,7% din numărul total al romilor.

Numărul mare de populație romă din Regiune ridică probleme sociale, mai ales în județele unde există localități cu concentrare mare de romi. După cum se vede din tabelul distribuției populației romă

⁹ Sursa datelor: Anuarul Statistic al României, 2006

în Regiunea CENTRU, cele mai multe localități cu o pondere semnificativa de etnici romi se afla în județele Mures, Alba și Sibiu.

Numarul de localitati, după ponderea deținută de etnia roma (populatie roma/1000locuitori)

	Intre 0-40/1000	Intre 41-100/1000	Intre 101-200/1000	Intre 201-285/1000	Intre 286-450/1000	Peste 450/1000	Total
ALBA	54	16	5	1	-	-	76
BRASOV	21	16	4	6	4	1	52
COVASNA	32	3	2	-	1	1	39
HARGHITA	52	5	-	-	-	-	57
MURES	22	44	19	8	4	-	97
SIBIU	29	14	10	5	4	-	62
REGIUNEA CENTRU	170	98	40	20	13	2	343

Sursa: Date prelucrate după Recensământul populației și al locuințelor 2002

Situația exprimată ca pondere a populației roma în evoluție din 1992 și 2002 pe județele Regiunii arată o creștere generală a ponderii populației roma în total populație, creșterea cea mai pronunțată fiind în județele Mures și Covasna.

		-%-							
		Romania	Reg. Centru	Alba	Brasov	Covasna	Harghita	Mures	Sibiu
Rromi	1992	1,8	3,3	3,1	2,4	1,1	1,1	5,7	4,1
	2002	2,5	4,0	3,8	3,1	2,7	1,2	7,0	4,2

În ceea ce privește gradul de urbanizare a județelor regiunii, se poate observa o dezvoltare mai pronunțată a orașelor din județele Brasov și Sibiu. Sub media regională, dar apropiată de aceasta se afla județele Alba și Mures. Județele având mai mult de jumătate din populație în mediul rural sunt: Harghita (cea mai mare valoare 55.8), Muresul și Covasna.

Ponderea populației pe medii în anul 2005

		-%-						
		Centru	Alba	Brasov	Covasna	Harghita	Mures	Sibiu
Pop. urbana		59,9	58,0	74,7	50,4	44,1	52,8	67,6
Pop. rurala		40,1	42,0	25,3	49,6	55,9	47,2	32,4

Sursa: INS, Anuarul Statistic al României 2006

Conform unui studiu realizat asupra relației dintre dezvoltarea rurală și urbanizarea regiunii s-a ajuns la concluzia că, la nivelul județelor, cu cât urbanizarea este mai ridicată, cu atât sunt mai dezvoltate satele, cea mai bună situație prezentându-se în județele Brasov și Sibiu, la un nivel similar de dezvoltare situându-se însă și satele din județele Harghita și Covasna, datorită unei puternice dezvoltări a tradițiilor meșteșugărești, deși gradul de urbanizare a acestor județe este mai scăzut.

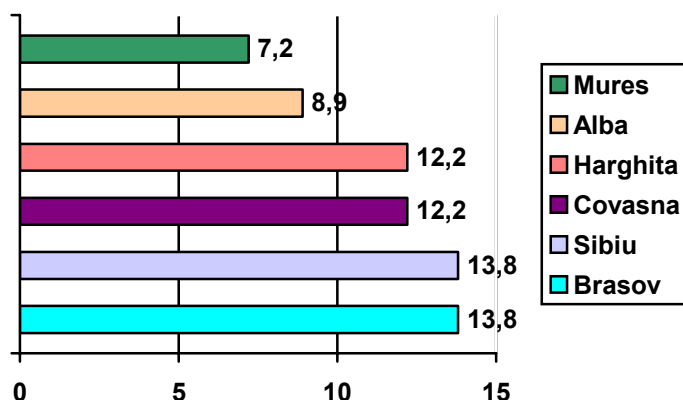
Grad de urbanizare	Nivel mediu de dezvoltare al satelor în județ*			
	Foarte sarac	Sarac	Dezvoltat	Puternic dezvoltat
46-55% din populația județului			Mures	Covasna , Harghita
56-65% din populația județului			Alba	
Peste 65% din populația județului				Sibiu, Brasov

Sursa: D. Sandu- Evaluarea socială pentru Proiectul Dezvoltării Rurale. Nevoi sociale și Acțiuni în satele din România, Raport Banca Mondială, București

* Nivel mediu al Dezvoltării (NIVEL 98) satelor în județe pe baza populației satelor

Aceeași situație o demonstrează și indexul dezvoltării satelor, decalajul între valorile acestuia în județele Brașov și Sibiu fiind destul de mare față de cel prezent în județul Mureș, județ cu procentul cel mai mare al populației rurale.

Indexul Dezvoltării Satelor NIVEL 98

Carta Verde a Dezvoltării Rurale în România punctează faptul că Regiunea CENTRU include câteva zone unde factorii favorizanți de dezvoltare sunt predominanți (ex. zona Calimani- jud. Mureș, Depresiunea Ciuc-jud. Harghita, Depresiunea Brașov și zona Lotru din jud. Sibiu) și zone unde predominant sunt factorii care limitează dezvoltarea (ex. zona M-tilor Apuseni- jud. Alba).

Factorii care limitează dezvoltarea sunt: diversificarea slabă a activităților economice, dependența aproape exclusivă de agricultura, infrastructura socială slabă, dificultăți în accesarea rețelelor de transport. Toate acestea determină un standard de viață foarte scăzut, dificultăți în valorificarea produselor agricole, aproape inexistența echipamentelor de furnizare a apei urbane și în final conduc la apariția depopulării și a fenomenului de îmbătrânire a populației.

Factorii care favorizează dezvoltarea social-economică sunt dați în general de o ofertă mai largă de resurse naturale, vegetație forestieră, potențial agricol ridicat și de elemente valoroase ale cadrului natural. Factorii restrictivi ai dezvoltării se caracterizează printr-o slabă diversificare a activităților economice, dependența aproape exclusivă de agricultură, infrastructura socială deficitară, acces dificil la rețelele de transport.

Toate acestea determină un nivel de viață foarte scăzut, dificultăți în valorificarea produselor agricole, echipare hidroedilitară aproape inexistentă și în final duc la accentuarea fenomenului de depopulare și îmbătrânire a populației.

Analiza dezvoltării umane la nivel local indică disparități în interiorul regiunii referitor la sărăcie și dezvoltarea socială a acestora.

Dezvoltarea umană a satelor la nivel de județ, 2002

Județ	Indicele dezvoltării umane	Factorul uman	Factorul demografic	Factorul material	Factorul de izolare
Alba	60	61	56	59	41
Brașov	71	67	68	85	37
Covasna	70	59	68	67	34
Harghita	70	63	68	76	37
Mureș	63	59	62	63	40
Sibiu	69	60	69	72	36

Sursa: Raportul Național al Dezvoltării Umane 2003-2005

Discrepanțele cele mai mari se înregistrează între județele Brașov și Alba, județul Brașov având valorile cele mai ridicate la indicatorii care reliefează gradul de dezvoltare al satelor. La polul opus, județul Alba are cel mai mare factor de izolare a satelor, 41, precum și cel mai scăzut nivel material.

Indicele dezvoltării umane în satele județului Alba este doar 60 în timp ce județele Brașov, Covasna și Harghita au un indice de 71 respectiv 70. Un nivel mai scăzut al dezvoltării satelor se remarcă și în județul Mureș.

Distribuția sărăciei comunitare la nivel de județ, 2002

Județ	Sate foarte sărace	Sate sărace	Sate mediu dezvoltate	Sate dezvoltate	Sate cu nivel maxim de dezvoltare
Alba	19,5	13,4	21,6	16,2	29,3
Brașov	4,8	8,1	9,0	16,8	61,3
Covasna	3,9	11,9	19,1	22,0	43,1
Harghita	4,7	9,6	10,9	21,9	52,9
Mureș	15,0	14,4	16,6	23,4	30,5
Sibiu	9,4	9,7	13,6	16,0	51,3

Sursa: Raportul Național al Dezvoltării Umane 2003-2005

Din analiza realizată de Raportul dezvoltării Umane asupra distribuției sărăciei la nivelul satelor din județele țării, remarcăm o dezvoltare accentuată a spațiului rural în județul Brașov, 61,3% din sate fiind la un stadiu maxim de dezvoltare. O pondere mare a satelor cu nivel maxim de dezvoltare o au și județele Covasna, Harghita și Sibiu, fiind regiunea cu cele mai multe localități rurale în stadiu maxim de dezvoltare.

Județele Alba și Mureș pot fi considerate ca având mai degrabă un nivel mediu de dezvoltare a satelor.

Sub aspect fizico-geografic, principalele probleme cu care se confruntă spațiul rural sunt: riscul crescut de inundații, seismicitate ridicată, alunecări de teren cu prăbușiri și în unele zone din Câmpia Transilvaniei, resurse de apă reduse.

6.4. Disparități în domeniul infrastructurii

Infrastructura de transport prezintă o dezvoltare inegală pe teritoriul Regiunii, rețeaua drumurilor publice fiind mai bine dezvoltată în județul Alba comparativ cu restul județelor regiunii. O situație diferită se prezintă în ceea ce privește densitatea liniilor de cale ferată, unde Brașovul se distanțează cu o rețea bine dezvoltată a căilor ferate comparativ cu restul județelor și în special cu Harghita și Covasna. În zona de munte accesul este dificil (zone din județele Alba, Covasna și Mureș) sau din zonele deluroase ale Câmpiei Transilvaniei sau ale Podișului Secașului.

Cu 44,5 km de cale ferată la 1000 km², Regiunea "CENTRU" se găsește sub media pe țară (46,4 km/1000 km²). Densitatea liniilor de cale ferată în județele Alba, Covasna și Harghita se afla sub media pe țară (38,0; 30,7; 30,1) iar peste media națională se plasează județele Brașov (61,5 km/1000 km²), Sibiu (53 km/1000 km²) și Mureș (51,7 km/1000 km²).

	Drumuri publice	Densitatea drumurilor publice pe 100 kmp teritoriu	Liniile de cale ferată	Densitatea liniilor pe 1000 kmp teritoriu	Localitățile în care se distribuie gaze naturale	Localitățile în care se distribuie energie termică	Localitățile cu instalații de alimentare cu apă potabilă
Regiunea CENTRU	10182	29,9	1420	41,6	227	22	261
Alba	2630	42,1	230	36,8	29	2	51
Brașov	1492	27,8	363	67,7	35	3	45
Covasna	839	22,6	116	31,3	14	3	23
Harghita	1647	24,8	209	31,5	20	6	48
Mureș	1975	29,4	305	45,4	82	6	63
Sibiu	1599	29,4	197	36,3	47	2	31

Sursa : Anuarul Statistic al României 2006

Regiunea include zone întinse izolate din punct de vedere al transportului feroviar, cum ar fi zona munților Apuseni din jud. Alba, zona dintre Miercurea Ciuc și Odorheiul Secuiesc, în Harghita și zona nordică a județului Covasna.

În ceea ce privește rețeaua de furnizare a energiei electrice, zona Munților Apuseni este printre cele mai defavorizate din țară, luând în considerare procentajul gospodăriilor fără electricitate.

Raportat la infrastructura de utilități se remarcă și în această privință diferențe la nivelul județelor, cât și lipsa uniformității în dezvoltarea rețelei de utilități publice în interiorul aceluiași județ. Spre exemplu, județul Mureș are cea mai bine dezvoltată rețea de distribuție a gazelor naturale, acoperind un număr mare de localități în timp ce rețeaua de alimentare cu apă potabilă nu acoperă nici 30% din totalul localităților unde se distribuie gaze naturale. Volumul gazelor distribuite a scăzut față de anul precedent per total dar a crescut consumul pentru uz casnic.

	Lungimea simplă a conductelor	Volumul gazelor distribuite total (mii mc)	Pentru uz casnic
Reg. Centru	7596	2434204	669298
Alba	1187	315024	99886
Brașov	1274	512676	176493
Covasna	213	79471	37524
Harghita	406	96750	30706
Mureș	3251	1124403	175766
Sibiu	1265	305880	148923

Sursa: Anuarul Statistic al României 2006

Aceeași situație o întâlnim și în județul Sibiu, iar în județul Harghita rețeaua de alimentare cu apă potabilă este mai bine dezvoltată decât cea de distribuție a gazelor naturale. O situație mai echilibrată din acest punct de vedere o prezintă județele Brașov și Alba.

Infrastructura de comunicații

Disparități mari se înregistrează și în acest domeniu între județele din regiune, județul Sibiu prin numărul de abonați particulari la 1000 locuitori, (257,5 în 2004) plasându-se pe locul doi pe țară după București.

La polul opus, județul Harghita cu 162,6%, se situează mult sub media pe țară, iar dacă ne raportăm doar la mediul rural discrepanțele sunt și mai mari.

Este foarte important de reținut că activitățile economice și posibilitățile de dezvoltare a multor localități, în special cele din zona montană, cu potențial turistic ridicat, sunt afectate de infrastructura învechită din telecomunicații.

Gradul de acces la informație poate fi pus în evidență și prin numărul abonamentelor TV, în anul 2005 fiind de 251 la mia de locuitori, în regiune, numărul cel mai mare înregistrându-se în județul Brașov; valori mai mici înregistrându-se în județul Covasna, Alba și Harghita.

Abonamente TV la 1000 locuitori

	2001	2005
CENTRU	166	251
Alba	119	225
Brașov	181	284
Covasna	176	177
Harghita	147	228
Mureș	179	262
Sibiu	179	273

Sursa : INS, Anuarul Statistic al României 2002 și 2006

6.5. Disparități în domeniul calitatii vietii, educatiei si culturii

Privitor la aspecte legate de calitatea vietii, aflata in stransa legatura cu nivelul de cultura si educatie al populatiei precum si cu infrastructura necesara se remarca o departajare a judetelor Brasov si Sibiu atat ca procent de cuprindere al populatiei tinere in invatamantul superior cat si ca infrastructura de cercetare, relevată în numărul angajaților în sectorul de cercetare. Cea mai mare rată de cuprindere în invatamant este în județele Sibiu, Brașov și Alba iar cea mai scăzută în Covasna și Harghita.

Indicele pentru educație în 2002			
	Rata de alfabetizare a adulților, 2002 (%)	Rata brută de cuprindere în educație inv. primar, secundar și terțiar 2001-2002 (%)	Indicele educației 2002
România	97.3	68.3	0.876
Regiunea Centru	98,0	65,7	0.872
Alba	97.8	68.4	0.880
Brasov	98.7	68.4	0.886
Covasna	96.9	56.8	0.836
Harghita	98.2	57.4	0.846
Mures	97.3	63.4	0.860
Sibiu	98.3	73.5	0.900

Sursă: Raportul asupra Dezvoltării Umane 2003-2004, varianta de lucru

Județul Brasov este un centru important national in domeniul cercetarii; numărul angajaților în cercetare este dublu în acest județ față de media regională. De precizat că valoarea acestui indicator în județele Regiunii se află sub media regională. Acești indicatori corelați relevă nivelul calificării resurselor umane în fiecare județ.

Numărul de persoane ocupate în sectorul cercetare-dezvoltare la 10000 locuitori

	2000	2005
România	17	19
Reg. Centru	14	10
Alba	11	3
Brașov	37	16
Covasna	4	3
Harghita	1	0
Mureș	4	11
Sibiu	15	15

6.6. Disparități în nivelul de ocupare

Disparități în ocuparea forței de muncă se regăsesc la nivel urban și rural în Regiunea CENTRU. Conform datelor statistice (Anuarul Statistic al României 2006), efectivul populației ocupate scade progresiv, de la 1161 mii în 1997 la 987 mii în 2005 din acestea, 63,9 % este în mediul urban și doar 43,4 % sunt femei. În prezent, cele mai mari probleme legate de ocuparea populației sunt în județul Brasov, oraș cu o puternică dezvoltare a sectorului de stat, unde uzinele constructoare de mașini Roman și Tractorul și alte companii industriale de aparare au fost restructurate și personalul a fost disponibilizat. În județul Brasov s-au achitat 70,9% din totalul plăților compensatorii din Regiunea CENTRU în anul 2005, pe locul secund situându-se județul Alba (24,1%).

În județele Covasna, Harghita și Alba sunt în curs de definitivare a proceselor de restructurare a zonelor miniere Baraolt, Balan și zona miniera Apuseni. Același proces este parcurs și de orașele cu structuri productive monoindustriale în domeniile metalurgiei, chimiei și industrie constructoare : Aiud,

Zlatna, Fagaras, Victoria, Copsa Mica, Dumbraveni, Ocna Mures, Tarnaveni, Ludus, Rasnov, Gheorgheni, Toplita, Intorsura Buzaului.

Numarul somerilor a scazut de la 115,4 mii persoane in anul 1995 la 79,1 mii in 2005. Barbații sunt cei mai afectati de somaj (57,1%). Cea mai mare rata a somajului 8,8% este în județul Covasna, urmat de Brasov (8,7%) si Alba (8,3%).

În 2005, 14,9% din totalul cheltuielilor pentru protectia sociala a somerilor din Regiunea Centru au fost alocate pentru plati compensatorii efectuate în cadrul programelor de restructurare, privatizare si lichidare. Situatia critica de pe piata muncii din judetul Brasov apreciem ca este una conjuncturala determinata de recenta restructurare a celor doua mari uzine constructoare de masini. Brasovul are o putere mare de a genera locuri de munca, avand o pondere importantă a sectorului privat .

Intre judetele regiunii, judetul Mures are cei mai putini someri raportati la total populatie activă (6,7 fata de media regionala de 8,3%).

Ponderea populatiei ocupate în activități industriale este mai mare în județul Sibiu (32,7%) si Brasov (31,3%) și mai scăzută în Harghita (26,6 %) si Alba (27,5%).

În agricultură, cele mai multe persoane ocupate sunt înregistrate în județele Harghita (36,6%) si Mureș (32,6% din total populație ocupată pe județ) iar cele mai scazute in Brasov (15,3%) si in Sibiu (18,5%).

Brașovul deține cea mai mare pondere a populatiei ocupate în servicii (46,7%) precum și ponderea cea mai mare a populatiei ocupate în construcții (6,7%), comparativ cu celelalte județe ale regiunii, urmat de județul Sibiu cu o structură asemănătoare a populației ocupate.

Diferențe notabile se constată între județele din Regiunea Centru în ceea ce privește presiunea economică exercitată asupra populației ocupate de grupele de populație inactivă, cel mai redus raport de dependență economică înregistrându-se în judetul Alba (1249‰), iar cel mai ridicat în judetul Covasna (1625‰).

6.7.Disparități în atragerea investițiilor străine directe

Numărul total al întreprinderilor industriale la sfârșitul anului 2005 era de 9561, din care 121 în industria extractiva, 9320 în industria prelucrătoare si 120 în domeniul energiei electrice și termice, gaze si apă, număr care arata o creștere cu 1221 fata de anul precedent. Pe clase de mărime, după numărul salariaților, un număr de 6717 societăți au până la 9 salariați, 1844 au între 10-49 salariați, 754 între 50-249 si 246 peste 250 salariați.

	Soldul investițiilor straine la 31 decembrie 2004 - mil. euro -	Investitii straine/ loc. - euro -
Romania	15040	696
Regiunea Centru	1037	410
Alba	206	543
Brasov	358	601
Covasna	52	232
Harghita	77	236
Mures	209	358
Sibiu	135	320

Valoarea investițiilor straine înregistrate în Regiunea Centru a ajuns la 1037 milioane euro la sfârșitul anului 2004, reprezentand 6,9% din totalul investițiilor straine înregistrate în Romania. Cu

aceasta pondere regiunea noastră se situa pe locul 5, după regiunea București-Ilfov, Reg. Sud-Est, Reg. Sud și Reg. Vest. În Regiunea București –Ilfov se concentrează 56% din investițiile străine din România. Investițiile străine/ locuitor se ridică la 410 euro, mult sub media națională de 696 euro. Cele mai înalte valori ale acestui indicator s-au înregistrat în județele Brașov și Alba, iar cele mai scăzute în Covasna și Harghita.

6.8. Disparități la nivel social în Regiunea CENTRU

Veniturile totale medii lunare/persoană în anul 2005, în Regiunea Centru, au fost de 434,06 lei, cu 46,9% mai mare, în termeni reali, decât venitul lunar/persoană din anul 2000 și depășind cu 5,2% media pe țară. În ceea ce privește câștigurile salariale, discrepanțele intraregionale sunt semnificative: cel mai mare salariu mediu net înregistrându-se în județul Sibiu (694), iar cel mai mic în județul Covasna (579 lei). Cele mai mari creșteri ale salariului real în perioada 2000-2005 s-au înregistrat în județele Harghita și Sibiu (+51,6% respectiv +51%), iar cele mai scăzute ritmuri de creștere în Brașov și Covasna (+35,1% respectiv +39,7%).

Puterea de cumpărare a salariului a fluctuat în perioada 1991-2005, salariul real la nivel regional, înregistrat în anul 2005, fiind cu 6,2% mai mic de cel din anul 1991.

Efectivul de pensionari din Regiunea CENTRU reprezenta în 2005 21,8%. Județele Mureș și Sibiu au cel mai mare număr de pensionari raportat la populația județului (22,8 și respectiv 22,7%), pe ultimul loc situându-se Covasna (18,9%). Pensia medie lunară înregistrată în Regiunea Centru în anul 2005 a fost de 278 lei (267 lei la nivel național), județul Brașov depășind media pe regiune cu 14,7%.

În ceea ce privește sectorul social, la 31 decembrie 2005, în Regiune s-au înregistrat 79063 șomeri, din care 33932 femei (42,9% din total). Șomajul afecta la aceasta dată 7,3% din populația activă civilă (5,9% la nivel național), cea mai ridicată rată a șomajului înregistrându-se în județul Covasna (8,8%), iar cea mai redusă în județul Mureș (4,6%).

În anul 2005 valoarea cheltuielilor cu protecția socială a somerilor s-a ridicat la 303,8 milioane RON, reprezentând 19,8% din totalul acestor cheltuieli înregistrate la nivelul țării. Județul Brașov deține 41,6% din totalul cheltuielilor pentru șomeri de la nivel regional.

În anul 2005, numărul mediu al beneficiarilor cantinelor de ajutor social din Regiunea Centru a fost de 1905/ zi, la o capacitate de 2415 locuri.

6.9. Disparități în calitatea mediului

În Regiunea Centru zonele care se confruntă cu probleme ecologice speciale sunt localizate în împrejurimile localităților care concentrează unități de producție în domeniul chimiei, metalurgiei, materialelor de construcții și zonele miniere.

Zonele care înregistrează concentrații mai mari decât noxa maximă acceptată sunt: județul Alba (Alba Iulia, Ocna Mureș, Zlatna), județul Brașov (Brașov, Făgăraș, Hoghiz), județul Harghita (Odorheiu Secuiesc, Miercurea Ciuc, Gheorgheni), județul Mureș (Tg. Mureș) și județul Sibiu (Sibiu, Medias, Copsa Mica).

Uzinele de prelucrare a metalelor neferoase de la Zlatna și uzinele chimice de la Copsa Mica sunt cunoscute printre cei mai mari agenți poluanți din Europa. Alți producători mari în chimie sunt localizați în Făgăraș, Târnaveni, Ocna Mureș, Victoria și Tg. Mureș care prin activitatea lor contribuie la poluarea solului, apei și aerului din zonele respective.

Din prelucrarea datelor furnizate de sistemul de monitorizare aferent pe anul 2004 se evidențiază următoarele aspecte:

- Orașul Copsa Mică păstrează încadrarea de zonă puternic poluată.
- Municipiul Mediaș, afectat de emisiile de la SC Sometra, se încadrează la zonă mediu poluată.

-Municipiul Sibiu se încadrează la zonă urbană cu poluare redusă.

În județul Alba, din prelucrarea datelor furnizate din sistemul de monitorizare a rezultat următoarea clasificare a zonelor urbane:

-Zone cu poluare redusă: Abrud, Campeni, Baia de Arieș.

-Zone cu poluare moderată: Alba Iulia, Aiud, Blaj, Cugir, Ocna Mureș, Sebeș.

-Zonă puternic poluată se menține Zlatna.

În județul Covasna, în anul 2004 nu au fost înregistrate depășiri spectaculoase la indicatorii monitorizați, nu au fost constatate fenomene ce ar putea provoca apariția unor zone critice din punct de vedere al calității aerului. La indicatorul pulberi în suspensie s-au înregistrat depășiri datorate stării precare a drumurilor.

În județul Brașov, datorită numeroșilor agenți economici care își desfășoară activitatea este foarte greu de făcut o delimitare generală pe grade de poluare. Astfel, pentru noxe (NH₃, NO₂, SO₂) zone puternic poluate sunt Făgăraș, Victoria; pentru pulberi, zone puternic poluate sunt Hoghiz, Brașov iar din punct de vedere al noxelor rezultate din arderea combustibililor situația se prezintă diferit.

În județul Harghita, în lipsa industriilor cu grad ridicat de poluare a aerului atmosferic, factorii cu rol determinant în calitatea aerului sunt în general traficul rutier, sistemele de încălzire, neamenajări corespunzătoare a platformelor de colectare gunoi, etc.

Din prezentarea anterioară, este evident că împărțirea zonelor pe grade de poluare este improprie. Degradarea solurilor ca rezultat al activitatilor antropice se remarcă în zonele: Copsa Mica, Medias –jud. Sibiu și Zlatna-jud. Alba.

7. OPORTUNITĂȚI EGALE

7.1. Condiția femeii

Aspecte demografice

În 2005, populația feminină a Regiunii CENTRU era de 1289926 persoane, cu 49366 persoane mai mult decât populația masculină.

Diferențele numerice semnificative între cele două sexe apar după vârsta de 50 de ani. Această diferență este explicată și de datele privind durata medie a vieții care este de 75,91 ani la populația feminină și de doar 68,42 ani la populația masculină a Regiunii. La acest indicator, Regiunea Centru se situează pe locul doi, comparativ cu restul regiunilor de dezvoltare, după Regiunea București-Ilfov. În mediul rural, durata medie a vieții este mai scăzută față de mediul urban, la ambele sexe.

Evoluția speranței de viață la naștere a femeilor din Regiunea CENTRU

	Speranța de viață la naștere (ani) 1998-2000	Speranța de viață la naștere (ani) 2003-2005
Romania	74,2	75,47
Reg. Centru	74,7	75,91
Alba	74,8	75,60
Brasov	74,9	76,61
Covasna	75,4	75,72
Harghita	75,0	76,31
Mures	73,8	75,35
Sibiu	75,0	75,97

Sursa: INS, Anuarul Statistic al României, 2006

Indicatori educaționali

În anul școlar 2005/2006, populația feminină înscrisă la toate formele de învățământ era de 252263 persoane și reprezenta 49,7% din populația școlară. Ponderea femeilor înscrise în învățământul preuniversitar și universitar este mai mare (cu excepția învățământului profesional și de ucenici) decât

cea a populației masculine fapt care denotă o tendință mai accentuată a populației feminine de continuare a studiilor

Ponderea populației feminine în populația școlară, pe nivele de educație în anul școlar 2005/2006-Regiunea CENTRU

-%-

Total	Înv. preșcolar	Înv. primar și gimnazial	Înv. liceal	Înv. profesional și de ucenici	Postliceal și de maiștri	Superior
49,7	48,6	48,3	53,9	37,6	55,0	54,8

În anul școlar 2005/2006, populația feminină înscrisă la toate formele de învățământ era de 252263 persoane și reprezenta 49,7% din populația școlară.

7.2.Aspecte legate de piata fortei de munca

Procentajul femeilor totalul populației active din Regiunea CENTRU, era, în anul 2005, de 43,1%, cu 1,4 puncte procentuale mai scăzut decât în 2000.

Rata de activitate a populației feminine din regiune este 44,9%, în anul 2005, față de 50,8% în cazul populației masculine. Rata globală de ocupare a femeilor este, de asemenea, sensibil mai scăzută decât în cazul bărbaților (42,8% față de 47,4%).

Femeile cu vârste între 35-44 de ani înregistrează cel mai mare procent al ocupării (70,2%) în comparație cu restul grupelor de vârstă analizate. Incidența cea mai mare a șomajului la femei se înregistrează la grupele de vârstă 15-24 și 25-34 ani, aici fiind incluși și tinerii care au terminat o formă de școlarizare și au dificultăți în a intra pe piața forței de muncă. Totuși, șomajul la această grupă de vârstă este mai scăzut decât în cazul populației masculine.

Structura populației după participarea la activitatea economica se prezintă astfel:

-%-

Grupe de varsta	Total populatie	Persoane active									Persoane inactiva		
		Total			Ocupate			Someri			T	B	F
		T	B	F	T	B	F	T	B	F			
Total	100,0	42,5	49,4	35,9	38,9	45,1	33,0	3,6	4,3	2,9	57,5	50,6	64,1
Sub 15 ani	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	100,0	100,0	100,0
15-24 ani	100,0	31,2	37,7	24,4	25,2	31,0	19,1	6,0	6,7	5,3	68,8	62,3	75,6
25-34 ani	100,0	76,0	84,5	67,0	69,7	77,2	61,8	6,3	7,3	5,2	24,0	15,5	33,0
35-44 ani	100,0	81,4	88,7	74,2	76,1	82,1	70,2	5,3	6,6	4,0	18,6	11,3	25,8
45-54 ani	100,0	71,2	80,1	62,5	66,1	74,6	57,9	5,1	5,5	4,6	28,8	19,9	37,5
55-64 ani	100,0	29,7	41,2	19,2	28,4	39,1	18,7	1,3	2,1	0,5	70,3	58,8	80,8
65 ani si peste	100,0	5,2	6,2	4,5	5,2	6,2	4,5	-	-	-	94,8	93,8	95,5

Sursa : Anuarul Statistic al României 2006

Din analiza structurii populației ocupate pe grupe de vârstă și nivel de instruire în 2005, se poate observa că din totalul populației ocupate la nivelul regiunii, femeile dețin un procent de 43,4 %, o scădere cu 1,5 puncte procentuale față de anul 2000. În ceea ce privește nivelul de instruire se constata ca procentul cel mai mare al femeilor ocupate au urmat învățământul liceal, urmate de cele care au absolvit învățământul profesional. Ponderea populației feminine ocupate cu studii superioare este mai mare decât cea a bărbaților (12,7% față de 11,6%)

-/-

Nivel de instruire	Total populație ocupata		Grupa de varsta											
			15-24 ani		25-34 ani		35-44 ani		45-54 ani		55-64 ani		65 ani si peste	
	Total	Femei	T	F	T	F	T	F	T	F	T	F	T	F
Total	100,0	43,2	100,0	37,2	100,0	43,1	100,0	46,1	100,0	44,7	100,0	34,5	100,0	50,9
Superior	12,1	5,5	5,2	3,0	15,1	7,5	11,5	5,5	11,7	5,1	15,3	3,5	3,5	0,8
Postliceal de specialitate sau tehnic de maiștri	5,8	2,7	3,8	2,3	5,8	3,3	4,6	2,0	6,8	3,0	9,6	2,6	3,0	-
Liceal	33,5	17,7	31,6	15,8	38,2	19,1	42,8	22,8	27,0	15,8	14,2	7,3	2,5	2,1
Profesional, complementar sau de ucenici	31,9	10,7	36,6	11,3	29,2	9,8	30,3	11,6	38,1	13,3	27,3	4,4	5,1	1,3
Gimnazial	12,2	5,0	16,3	3,8	8,8	2,7	8,6	3,7	13,0	6,5	23,5	10,8	38,3	20,2
Primar sau fără școală absolvită	4,5	1,6	6,5	1,0	2,9	0,7	2,2	0,5	3,4	1,0	10,1	5,9	47,6	26,5

Sursa: Anuarul Statistic al României 2006

Din analiza structurii populației ocupate pe grupe de vârstă, sexe, medii și după statutul profesional se poate observa că diferențele cele mai mari între cele două sexe apar la populația ocupată cu statutul de patron și lucrător pe cont propriu. Doar 1,4%% din populația feminină ocupată are statutul de patron și vizează grupele de vârstă 45-54 și 35-44 ani și într-un procentaj mai mic grupa 25-34 ani.

Domenii cu grad mare de ocupare al populației feminine

Domeniile în care populația feminină este majoritară ca pondere a ocupării sunt: învățământul, sănătatea și administrația publică.

7.3. Șomajul

Numărul șomerilor înregistrați la 31 decembrie 2005 în Regiunea CENTRU era de 79063 persoane, dintre care 33932 femei (42,9% din total). Rata șomajului populației feminine (6,7%) este sub media pe regiune (de 7,3%) și se situează peste media națională de 5,2%.

Rata șomajului la 31.12.2005

-/-

	Romania	Regiunea Centru	Alba	Brasov	Covasna	Harghita	Mures	Sibiu
Total	5,9	7,3	8,3	8,7	8,8	8,5	4,6	6,0
Femei	5,2	6,7	7,7	8,9	7,0	7,2	4,3	5,4

Sursa : Anuarul statistic al României 2006

Într-un singur județ al regiunii, Brașovul, rata șomajului în rândul femeilor depășește rata șomajului pe județ. O problema care apare în cazul populației feminine, este cea a șomajului care, în special după vârsta de 40 de ani creează dificultăți în reorientarea pe piața forței de muncă.

Cap. II
ANALIZA SWOT REGIONALĂ
2007-2013

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
Pozitionarea in teritoriu	
<ul style="list-style-type: none"> Noduri importante de transport rutier și feroviar datorită situării în centrul României 	<ul style="list-style-type: none"> Datorita configuratiei specifice a reliefului, accesul rutier si feroviar se realizeaza doar pe anumite culoare de trecere
Populația/Forța de muncă	
<ul style="list-style-type: none"> Concentrare de nationalitati care asigura interferente culturale cu o mare varietate de traditii si obiceiuri Rețea de educație și formare profesională bine reprezentată pentru toate nivelele de calificare; centre universitare cu tradiție (Brașov, Sibiu, Tg. Mureș, Alba-Iulia); forță de muncă policalificată; 	<ul style="list-style-type: none"> Amplificarea migrației care cuprinde in special populatia tanara; Sporul natural negativ si procesul de îmbatranire a populatiei; Proгноze demografice care evidențiază reducerea numărului de locuitori și schimbarea structurii pe grupe de vârste Rată a șomajului ridicată în localitățile monoindustriale Nivel scăzut al investițiilor în capitalul uman, în special în firmele private Rată a șomajului ridicată în rândul tinerilor Deficit în formarea competențelor antreprenoriale în formarea inițială și continuă; Rata redusă de cuprindere a șomerilor/participare redusă a persoanelor la cursuri de formare profesională a adulților; Dificultăți de integrare/reintegrare socio-profesională a grupurilor dezavantajate (romi, persoane peste 45 ani, șomeri de lungă durată, persoane cu dizabilități, persoane instituționalizate, etc)
Dezvoltare urbană	
<ul style="list-style-type: none"> Grad ridicat de urbanizare- Regiunea cu cele mai multe localitati urbane: 55 de localitati urbane dintre care 3 orase cu peste 100 000 de locuitori Rețea echilibrat răspândită în teritoriu de centre urbane mici și mijlocii (~60% din totalul localităților urbane) Numeroase localități cu importanță istorică și culturală a patrimoniului construit Dezvoltare urbană policentrică 	<ul style="list-style-type: none"> Peste 50% din orasele Regiunii au o structura economica monoindustriala ; Reducerea funcțiilor urbane a localităților mici Mediu construit degradat Infrastructură edilitară învechită (alimentare cu apă, canalizare, energie termică, gaz, colectare deșeuri, etc) Lipsa amenajărilor urbane Amenajări urbane necorespunzătoare (spații de parcare, trotuare, spații publice, parcuri, alte spații de recreere, iluminat, etc.) Numeroase obiective istorice și culturale urbane în stare de degradare Lipsa condițiilor de acces în instituții publice pentru persoane cu handicap Existența unor zone urbane destructurate, lipsite de dotări urbane, cu risc de segregare socială Rețea de transport public local deficitar in marile centre urbane

	<ul style="list-style-type: none"> • Diminuarea funcțiilor urbane ale unor orașe mici și mijlocii
Infrastructura de transport	
<ul style="list-style-type: none"> • Existența a două aeroporturi internaționale (Târgu Mureș, Sibiu); • Rețea de bază a infrastructurii feroviare satisfăcătoare cu două importante intersecții (Brasov, Teiuș); • Rețea bine reprezentată de drumuri publice traversată de principalele șosele europene (E81, E68, E60) și de culoarul IV European 	<ul style="list-style-type: none"> • Infrastructura de transport local necorespunzătoare, în special în zonele montane din nord-vestul regiunii; • Lipsa centurilor ocolitoare produce gaturii ale traficului în orașe (Brasov, Sibiu, Sebeș, Făgăraș); • Pondere redusă a drumurilor județene și comunale modernizate • Densitate redusă a drumurilor publice
Infrastructura socială și de educație	
<ul style="list-style-type: none"> • Existența infrastructurii sociale și educaționale de bază în orașe • Bună rețea de pregătire profesională; • Puternice centre universitare (Brasov, Târgu Mureș, Sibiu, Alba Iulia) • 	<ul style="list-style-type: none"> • Infrastructura educațională și sanitară lipsește în unele sate montane izolate; • Lipsa dotărilor în sistemul educațional și sanitar, cu preponderență în mediul rural • Acces limitat la infrastructura educațională și sanitară în unele localități izolate • Deficite și disparități înregistrate în sistemul de sănătate; • Probleme educaționale la grupele de populație sărace, în special rromi: creșterea numărului copiilor instituționalizați; • Necorelarea ofertei educaționale cu nevoile de pe piața muncii; • Reducerea numărului de paturi la 1000 locuitori în sistemul medical • Număr mare de unități sanitare ce au necesități de reabilitare a clădirilor, de înnoire a echipamentelor existente și de achiziționare de noi echipamente medicale performante • Scăderea numărului de cantine sociale și corespunzător, a persoanelor asistate
Turism	
<ul style="list-style-type: none"> • Potențial turistic ridicat utilizabil pe tot parcursul anului datorat peisajului montan, tradițiilor, monumentelor, arhitecturale și istorice • Densitate mare de centre balneoclimaterice care oferă tratament pentru toate tipurile de afecțiuni; • Stațiuni turistice și balneo-climaterice modernizate (Poiana Brașov, Predeal, Paltinis, Sovata, Băile Tușnad etc.) • Numeroase arii protejate-parcuri naționale, parcuri naturale, monumente ale naturii și rezervații; • Capacitate turistică ridicată 	<ul style="list-style-type: none"> • Subvalorificare a resurselor turistice din Regiune • Rețelele turistice tematice la nivel regional sunt slab dezvoltate sau inexistente; • Protecția necorespunzătoare a turiștilor care efectuează drumetii montane la mare altitudine sau în anotimpul de iarnă; • Calitatea scăzută a serviciilor și a informațiilor turistice; • Lipsa unor itinerarii turistice tematice care să valorifice potențialul natural/antropic • Lipsa programelor și a resurselor financiare necesare protejării patrimoniului; • Durată redusă a șederii turiștilor • Reducerea aportului turismului în PIB-ul regional față de anii anteriori • Utilități turistice nemodernizate și dotare tehnică necorespunzătoare.____ • Indicele de utilizare a capacităților turistice aflate în funcțiune este scăzut • Existența unor unități de cazare la standarde calitative necorespunzătoare • Lipsa dotărilor unităților de cazare cu echipamente TIC (Tehnologia informației și comunicării) • Investiții reduse în tehnologii de protecție a mediului

	<ul style="list-style-type: none"> • Turismul regional nu este definit ca un produs turistic în ciuda resurselor omogene și a patrimoniului existent în acest spațiu
Mediul de afaceri	
<ul style="list-style-type: none"> • Număr mare de parcuri industriale în Regiune, în total parcuri în România • Sector industrial diversificat; • Orientarea industriei spre prelucrarea resurselor și produselor existente în regiune ; • Existența unei infrastructuri de producție disponibilă; • Tendința de creștere a numărului IMM-urilor; • Resurse de muncă numeroase calificate în numeroase domenii (tradiții în agricultură și industrie) • Tendință de creștere a numărului de start-up-uri • O bună rețea de Universități: Brașov, Sibiu, Târgu Mureș, Alba Iulia și centre de cercetare; • Un mare potențial de utilizare a suprafețelor industriale ce dispun de o infrastructură de bază (reutilizarea fostelor zone industriale) ; • Economia regională cu grad înalt de specializare în industrie, sector IMM și infrastructură de afaceri bine dezvoltată 	<ul style="list-style-type: none"> • Distribuție neechilibrată a parcurilor industriale pe teritoriul Regiunii • Disparități între numărul de IMM-uri înființate în zonele mai dezvoltate și cele mai puțin dezvoltate, între mediul urban și cel rural ; • Serviciile de consultanță în domeniul afacerilor sunt slab dezvoltate. • Numărul mic de IMM-uri active în mediul rural și insuficiența dezvoltării IMM-urilor din sectorul serviciilor, în general • Ofertă scăzută a serviciilor de consultanță pentru elaborarea de studii de marketing, management de proiect, analize financiare, etc. • Sectorul cercetare-dezvoltare, transfer tehnologic și inovare în declin, număr redus de personal; • Serviciile de cercetare-dezvoltare, transfer tehnologic și inovare din cadrul întreprinderilor economice sunt slab dezvoltate sau inexistente; • Relațiile de colaborare dintre cercetarea universitară și sectorul economic sunt slab dezvoltate
Cercetare/Transfer tehnologic	
O bună rețea de Universități: Brașov, Sibiu, Târgu Mureș, Alba Iulia	<ul style="list-style-type: none"> • Sectorul cercetare-dezvoltare, transfer tehnologic și inovare slab dezvoltat. <u>Număr redus</u> al personalului agățat în sectorul cercetare-dezvoltare.
Agricultura	
Potențial agricol ridicat atât în ceea ce privește zootehnia, cât și producția vegetală	<ul style="list-style-type: none"> • Terenuri agricole de dimensiuni mici care nu permit o exploatare eficientă, existența unor zone neexploatate. <u>Pondere Serviciilor agricole în totalul producției agricole este redusă în Regiunea CENTRU.</u> • Parc de mașini și utilaje agricole învechit care determină ineficiența exploatării • <u>Utilizarea în cantități mari a substanțelor chimice în producția agricolă (pesticide, îngrășăminte chimice).</u>

ANALIZA SWOT

OPORTUNITATI	PERICOLE
Pozitionarea în teritoriu	
<ul style="list-style-type: none"> • Poziție avantajoasă a regiunii în raport cu proiectele europene care vizează infrastructura de transport 	
Populația/Forța de muncă	
	<ul style="list-style-type: none"> • Creșterea gradului de îmbătrânire a populației • Gradul de sărăcie și izolare a unor zone generează

<ul style="list-style-type: none"> Dezvoltarea/crearea de noi oportunități pentru investiții după aderarea României la Uniunea Europeană 	fenomene de depopulare, care dublate de imbatranirea populației creează premisele dispariției unor localități ; <ul style="list-style-type: none"> Libera circulație a forței de muncă, în special a celei înalt calificate va afecta calitatea și cantitatea resurselor de muncă
Dezvoltare urbană	
<ul style="list-style-type: none"> Crearea de parteneriate pentru dezvoltarea urbană integrată a localităților Elaborarea de planuri de dezvoltare inter-orășenești, metropolitane Dezvoltarea parteneriatelor sat-orăș 	<ul style="list-style-type: none"> Nerespectarea reglementărilor urbanistice în dezvoltarea orașelor Creșterea disparităților între centrele urbane care beneficiază de finanțări și orașele mici și mijlocii (monoindustriale, cu funcții urbane diminuate, etc) care nu au acces la finanțare
Infrastructura de transport	
<ul style="list-style-type: none"> Marile proiecte europene de infrastructură care tranzitează regiunea vor facilita transportul și vor duce la creșterea atractivității turistice; 	<ul style="list-style-type: none"> Degradarea mediului natural pe axele noi de transport
Mediul de afaceri	
<ul style="list-style-type: none"> Programele europene care vizează sprijinirea afacerilor; Procesul de globalizare va determina creșterea competitivității Potential de dezvoltare a cercetării în domeniile productive Crearea unor centre tehnologice și de cercetare orientate către valorificarea potențialelor regionale 	<ul style="list-style-type: none"> Politicile protecționiste ale UE vor determina scăderea importanței produselor autohtone față de cele ale țărilor membre Libera circulație a forței de muncă, în special a celei înalt calificate, va afecta calitatea și cantitatea resurselor umane de pe piața muncii Capacitatea lentă de adaptare a întreprinderilor la modificările care apar în structura pietelor;
Infrastructura socială și de educație	
<ul style="list-style-type: none"> Existența unor instituții sau organizații neguvernamentale care se ocupă de pregătirea profesională și reconversia forței de muncă ; Existența Planurilor Regionale de Acțiune pentru Dezvoltarea Învățământului Profesional și Tehnic; Programe europene destinate reabilitării infrastructurii sociale și de educație Armonizarea politicilor sociale naționale cu cele europene 	<ul style="list-style-type: none"> Lipsa unor programe adecvate de sprijin ar putea duce la enclavizarea unor grupuri de populație dezavantajate Repartizarea inegală a fondurilor pentru infrastructura educațională și socială Lipsa unor strategii de investiții care să ia în considerare evoluțiile demografice
Turism	
<ul style="list-style-type: none"> Creșterea cererii pe plan internațional pentru turismul cultural, eco-turism și turism balnear; Creșterea interesului UE pentru noile state membre Creșterea interesului administrației publice pentru dezvoltarea turismului Creșterea concurenței de pe piața turistică internațională 	<ul style="list-style-type: none"> Distribuția inegală a fondurilor pentru reabilitarea patrimoniului Pericolul degradării florei și faunei în zonele protejate datorită turismului necontrolat. Creșterea presiunii turistilor (a factorului antropic) asupra obiectivelor turistice de mare valoare Lipsa de implicare a autorităților responsabile în atragerea de fonduri
Cercetare/Transfer tehnologic	
<ul style="list-style-type: none"> Promovarea tot mai accentuată a modelelor europene în domeniul inovării Posibilitatea realizării de parteneriate în domeniul cercetării și inovării tehnologice cu instituții din statele membre ale Uniunii Europene 	<ul style="list-style-type: none">
Agricultura	
<ul style="list-style-type: none"> Prezentarea directă, orientată spre client, produse ecologice 	<ul style="list-style-type: none"> Creșterea concurenței și a costurilor în structurile mici, prin politica agricolă a UE

Cap. III

III. CADRUL STRATEGIC DE REFERINȚĂ AL REGIUNII CENTRU 2007-2013

Cadrul Strategic de Referință al Regiunii CENTRU reprezintă viziunea actorilor regionali asupra dezvoltării teritoriului celor 6 județe componente, plecând de la nevoia construirii unui echilibru în interiorul regiunii, între zonele sărace și cele mai dezvoltate areale precum și comparativ cu alte regiuni din Europa.

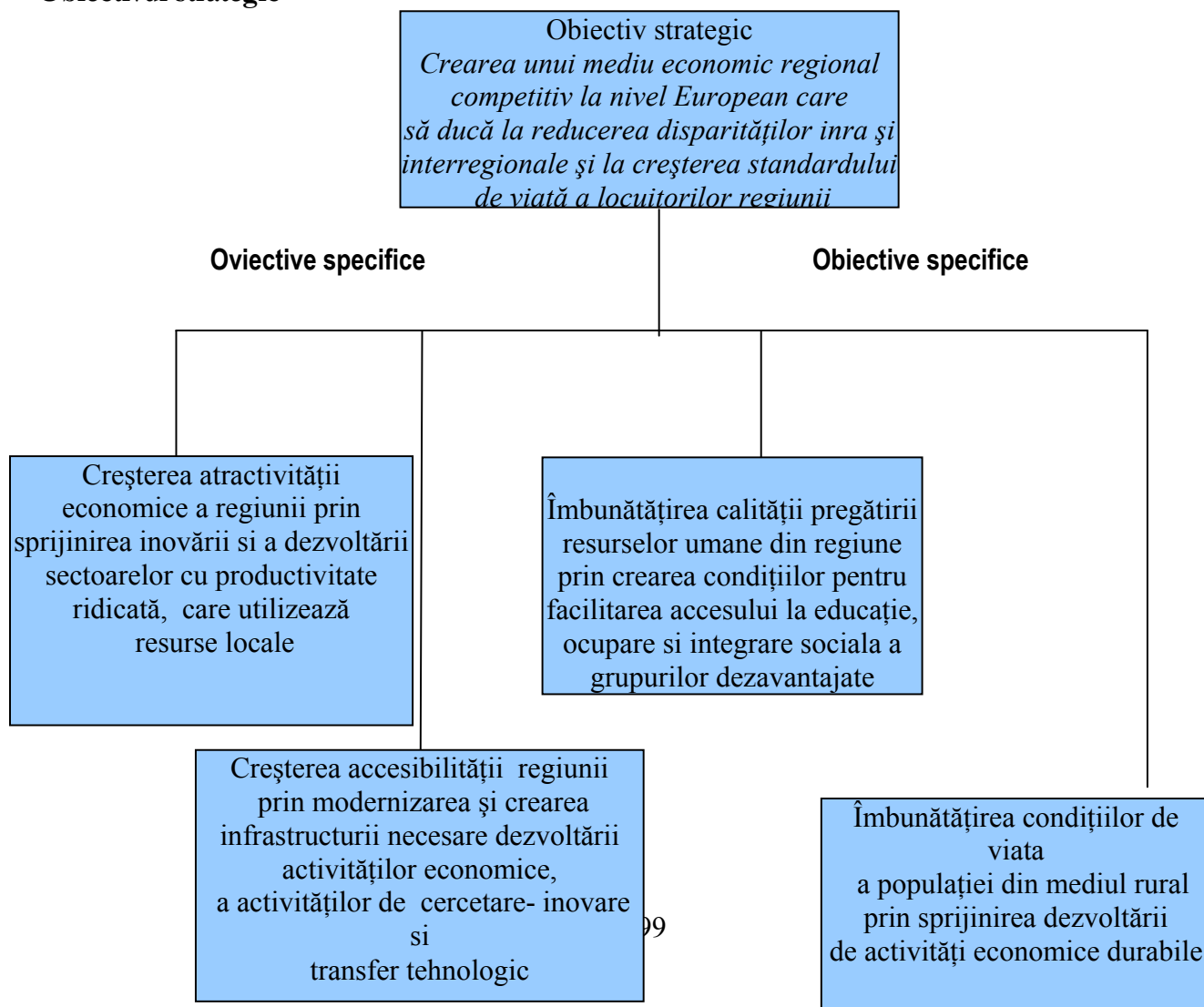
Procesul de elaborare a Cadrului strategic de referință s-a realizat prin mobilizarea și consultarea actorilor regionali în formularea unor direcții strategice de dezvoltare care acoperă perioada 2007-2013.

La baza întocmirii acestei strategii stau analizele realizate de colectivul Agenției pentru Dezvoltare Regională “CENTRU”, ale grupurilor de lucru subregionale, precum și sugestiile și ideile primite de la diverși actori de la nivelul Regiunii “CENTRU” implicați în probleme de dezvoltare economică și socială.

Scopul imediat al strategiei este dictat de necesitatea de a pune la dispoziția Consiliului pentru Dezvoltare Regională “CENTRU” și actorilor socio-economici din regiune, un instrument de lucru care să faciliteze luarea unor decizii necesare pe de o parte atenuării efectelor negative datorate proceselor de restructurare și privatizare și crearea premizelor unei dezvoltări armonioase și echilibrate iar pe de altă parte creării cadrului necesar pentru adoptarea politicilor și obiectivelor fundamentale ale Uniunii Europene .

Subliniem încă odată, ca obținerea obiectivelor acestui program poate fi asigurată numai printr-un proces de implementare bazat pe parteneriat între actorii politici și cei socio-economici din cadrul Regiunii “CENTRU” cât și printr-o intensă colaborare cu parteneri europeni și internaționali.

Obiectivul strategic

AXE PRIORITARE

1. Dezvoltarea infrastructurii locale și regionale (transport, mediu, utilități publice, infrastructură socială – școli, spitale, infrastructura de comunicații- rețele telefonice, internet etc.)

- 1.1. Dezvoltarea, reabilitarea și modernizarea infrastructurii de transport;
- 1.2. Îmbunătățirea infrastructurii tehnico-edilitare și de protecție a mediului;
- 1.3. Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii educationale, sociale și de sănătate;

2. Sprijinirea afacerilor

- 2.1. Dezvoltarea competitivă a sectorului productiv prin inovare și calitate
- 2.2. Dezvoltarea afacerilor prin crearea unor locații specifice pentru investiții

3. Dezvoltarea turismului

- 3.1. Conservarea patrimoniului natural, istoric și cultural;
- 3.2. Dezvoltarea, diversificarea și promovarea ofertei turistice;
- 3.3. Crearea, dezvoltarea, modernizarea infrastructurii de turism pentru valorificarea durabilă a resurselor naturale și pentru creșterea calității serviciilor în turism

4. Dezvoltare Rurală

- 4.1 Creșterea competitivității sectoarelor agro-alimentar și forestier
- 4.2 Creșterea calității vieții în mediul rural și încurajarea diversificării economiei rurale

5. Cercetare, inovare tehnologică și crearea societății informaționale

- 5.1. Sprijinirea cercetării, dezvoltării tehnologice și inovării în scopul creșterii competitivității economice
- 5.2 Dezvoltarea tehnologiei ICT pentru sectoarele public și privat

6. Creșterea ocupării, dezvoltarea resurselor umane și a serviciilor sociale

- 6.1. Educație și formare profesională în sprijinul creșterii economice și dezvoltării societății bazate pe cunoaștere
- 6.2 Promovarea măsurilor active de ocupare a forței de muncă disponibile
- 6.3. Promovarea incluziunii sociale

7. Dezvoltare urbană durabilă

- 7.1 Sprijinirea dezvoltării urbane integrate

PRIORITATEA I

Dezvoltarea infrastructurii locale și regionale (transport, mediu, utilități publice, infrastructură socială – școli, spitale, infrastructura de comunicații etc.)

Introducere

Dezvoltarea economică regională durabilă are ca suport o bună infrastructură de transport pentru a deservi toate sectoarele economice, pentru a facilita accesul și comunicațiile în regiune. Calitatea proastă a infrastructurii sau chiar lipsa acesteia împiedică dezvoltarea multor localități și se constituie într-o cauză principală pentru rămânerea în urmă a acestora.

Rețeaua inadecvată de drumuri în anumite zone și accesul dificil către acestea reduc mobilitatea populației, disponibilitatea bunurilor de consum și a serviciilor, oportunitățile pentru angajare, funcțiile economice și sociale ale comunităților și implicit coeziunea internă a acestora. Sprijinul financiar pentru investiții în infrastructură și îmbunătățirea mediului comunității conduc la creșterea activităților economice și sociale, intensificarea relațiilor și, prin aceasta, valorificarea potențialului neexploatat.

Crearea sau îmbunătățirea unei rețele de drumuri sunt cerințe fundamentale pentru dezvoltarea economiei regionale. Finanțarea va contribui la îmbunătățirea accesului spre zonele dezavantajate care au potențial de dezvoltare, către cele industriale și turistice pentru a maximiza valorificarea potențialului acestora.

Dezvoltarea economică regională durabilă nu poate fi concepută decât într-un sistem integrat care să cuprindă sectoarele economice, infrastructura de transport și comunicații și activitățile administrative și sociale. Dezvoltarea și diversificarea industriei, îmbunătățirea calității serviciilor turistice și dezvoltarea tuturor serviciilor sunt strict condiționate de modernizarea și dezvoltarea cu prioritate a infrastructurii de transport și comunicații.

Pentru facilitarea schimburilor comerciale cu implicații directe asupra atragerii investitorilor străini și pentru punerea în valoare a obiectivelor turistice din regiune se are în vedere asigurarea accesibilității la rețeaua aeriană, feroviară și rutieră prin dezvoltarea și modernizarea aeroporturilor existente, modernizarea căilor rutiere și extinderea rețelelor telefonice la nivelul tuturor localităților prin utilizarea de tehnologii adecvate.

Intervențiile în sensul îmbunătățirii infrastructurii, îmbunătățirii accesului la facilități publice și regenerarea mediului comun se impun mai ales în zonele rămase în urmă din punct de vedere al dezvoltării economice.

Vor fi susținute financiar studii prin care să fie identificate arterele de transport cu impact maxim în dezvoltarea economică a regiunii care să ușureze schimburile de produse și servicii și prin modernizarea cu prioritate a căilor de acces spre zonele cu impact economic și spre stațiunile și zonele turistice. Se va acorda susținere financiară pentru sprijinirea unor lucrări atât din sfera infrastructurii de transport și comunicații cât și a infrastructurii din domeniul social.

Prin îmbunătățirea infrastructurii va crește atractivitatea regiunii pentru investitori. Potențialul economic al regiunii va crește, vor fi facilitate legăturile între centrele de importanță regională, se va îmbunătăți statutul ariilor urbane dezavantajate. Toate acestea vor conduce la îmbunătățirea calității vieții și vor ajuta la construirea unui mediu comun atractiv mai ales în zonele rămase în urmă. În mod concret se va urmări:

- asigurarea accesibilității optime a populației la rețeaua de transport aerian, feroviar și rutier ;
- dezvoltarea rețelelor de comunicații în corelație cu politica de dezvoltare a serviciilor din regiune;
- crearea premizelor necesare diversificării ofertei industriale și de servicii și a intensificării schimburilor comerciale interne și internaționale ;
- armonizarea cu standardele europene în domeniul calității apei potabile, a tratării apelor menajere, gestionării deșeurilor ;
- modernizarea și reabilitarea infrastructurii sistemului educațional, social și de sănătate.

Obiective:

- îmbunătățirea accesibilității spre zonele și centrele cu potențial economic care înregistrează întârzieri în dezvoltare;
- îmbunătățirea calității mediului din zonele urbane prin crearea și modernizarea infrastructurii de utilități;
- îmbunătățirea serviciilor de sănătate, serviciilor sociale și a accesului la educație și pregătire profesională.

Rezultate așteptate :

- cadru favorabil atragerii de investiții și implicit crearea de noi locuri de muncă sustenabile;
- îmbunătățirea infrastructurii regionale de transport va duce la crearea de legături directe și rapide între poli economici de dezvoltare și coridoarele pan-europene cu efect direct asupra îmbunătățirii mediului de afaceri;
- pe termen lung, îmbunătățirea infrastructurii de transport va duce la ridicarea pregătirii și a mobilității populației și în consecință a accesului la muncă și educație;
- armonizarea cu standardele europene în domeniul asigurării calității apei potabile, a tratării apelor menajere, are drept scop asigurarea unui standard de viață ridicat al locuitorilor;
- implementarea acțiunilor va duce la stimularea parteneriatului între administrația publică, ONG-uri și firmele private în scopul creării unei infrastructuri capabile să asigure valorificarea deșeurilor prin aplicarea unor tehnologii noi și nepoluante;
- va crește numărul de societăți comerciale specializate în colectarea și valorificarea deșeurilor și implicit se vor crea noi locuri de muncă;
- acțiunile vor avea și un efect indirect asupra creșterii gradului de educație a populației în ceea ce privește asigurarea unui mediu de viață curat și sănătos;
- modernizarea și reabilitarea infrastructurii sistemului educațional și de sănătate în concordanță cu nevoile de dezvoltare integrată, economică și socială, pe termen mediu și lung a localităților va avea drept rezultat creșterea standardului de viață al locuitorilor;
- creșterea rolului instituțiilor de învățământ în construcția competitivității regionale;
- îmbunătățirea calității serviciilor medicale în regiune mai ales în zonele cu rămăneri în urmă;
- reducerea inegalităților în accesul la servicii de sănătate de calitate și educație.

Măsuri:

- 1.1. Dezvoltarea, reabilitarea și modernizarea infrastructurii de transport;**
- 1.2. Îmbunătățirea infrastructurii tehnico-edilitare și de protecție a mediului;**
- 1.3. Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii educaționale, sociale și de sănătate ;**

Măsura 1.1 Dezvoltarea, reabilitarea și modernizarea infrastructurii de transport și comunicații

Obiective Specifice:

- reabilitarea și dezvoltarea infrastructurii fizice locale și regionale, cu scopul de a crea cadru favorabil atragerii de investiții, promovării creșterii economice și creării de locuri de muncă sustenabile;
- îmbunătățirea infrastructurii regionale de transport dintre poli economici și coridoarele pan-europene ;
- facilitarea accesului la zonele industriale, turistice și spre zonele izolate din Regiune ;

Tipul intervenției: Scheme de sprijin prin granturi

Tipul acțiunii și aspectul tehnic:

Deficiența infrastructurii de transport, în particular rețeaua de drumuri, a condus la pierderea eficienței economice și a generat o imagine negativă a zonelor ca localizare pentru investiții. Doar 4,2% din drumurile județene și comunale sunt modernizate, față de 10,6% la nivel național conform datelor din 2005. Densitatea drumurilor la 100 km² din Regiunea Centru se situează sub media pe țară: 29,9 față de 33,5. Există dificultăți majore în traficul de marfuri și al celui urban în orașele mari prin lipsa centurilor ocolitoare (Brasov, Sibiu, Sebes, Făgăraș, Săcele).

La sfârșitul anului 2005, în Regiunea CENTRU drumurile publice și strazile orășenești erau modernizate în proporție de 23,8%, respectiv 59,3%. În comparație cu celelalte regiuni, gradul de înzestrare a infrastructurii de transport urban de pasageri (nr. Km de linie de tramvai, troleibuz) plasează Regiunea Centru pe locul VI, respectiv locul I pe țară în ierarhia regiunilor, la acești indicatori. Nu există o rețea regională propriu-zisă de transport în comun, cele de la nivel județean fiind slab dezvoltate. Există deficite în transport mai ales în legăturile cu zonele izolate (în special cu zona nord-vestică). Serviciile prestate populației sunt necorespunzătoare în majoritatea cazurilor, mijloacele de transport utilizate sunt învechite și uzate, investițiile realizate în domeniu au fost destul de reduse în ultimii ani.

Infrastructura de transport va fi susținută mai ales atunci când se demonstrează existența unei legături clare și directe cu dezvoltarea economică. Proiectele trebuie să urmărească nevoile regionale și locale cu impact cât mai larg, și vor căuta să dezvolte un larg parteneriat local/regional sau/si regional/national. Va fi vizată infrastructura din transportul rutier, feroviar și aerian din cadrul regiunii "Centru", atât din mediul urban cât și din mediul rural.

Pentru ridicarea standardului de viață al locuitorilor din mediul rural este important să se asigure condiții optime de accesibilitate a populației satelor la rețeaua feroviara, rutiera și la sistemele de comunicații. În acest context se intenționează sprijin financiar în vederea modernizării drumurilor județene și comunale, cu prioritate pentru cele de acces spre satele și comunitățile izolate.

Activități eligibile:

- Reabilitarea și modernizarea rețelei de drumuri județene care fac legătura cu rețelele naționale drumuri și căi ferate, rețelele europene de transport (TEN-T)
- Reabilitarea și modernizarea rețelei de drumuri locale și comunale în scopul creșterii atractivității acestora ca locații pentru investiții
- Reabilitarea și modernizarea aeroporturilor regionale/locale
- Reabilitarea și modernizarea rețelei de drumuri județene și locale care să faciliteze legăturile între principalele centre urbane, precum între acestea și arealele limitrofe, pentru a crea condițiile de bază care să permită regiunilor rămase în urmă să atragă fluxuri investiționale în perioada următoare, în scopul asigurării unei dezvoltări economice și teritoriale echilibrate; aceste rețele de drumuri vor facilita mobilitatea și accesul populației la locuri de muncă, servicii medicale, educație, cultură, recreere, cât și fluidizarea transportului de mărfuri
- Reabilitarea rețelei de drumuri de interes local pentru eliminarea blocajelor rutiere și traversarea, în condiții de siguranță, a localităților.

Localizarea Geografică: Regiunea "Centru"

Aria geografică de interes: Regiunea "Centru"

Beneficiari: autorități publice sau instituții de stat care vor fi proprietarii legali ai infrastructurii realizate.

Programarea acțiunii: 2007-2013

Cadrul Financiar (în milioane de Euro) indicativ :

Cost total	Fonduri UE	Buget de Stat	Buget Local	Fonduri Private

Măsura 1.2. Îmbunătățirea infrastructurii tehnico-edilitare și de protecție a mediului;

Obiective Specifice:

-asigurarea unui standard de viață ridicat pentru locuitorii Regiunii Centru prin armonizarea cu standardele europene în domeniul calitatii apei potabile, a tratării apelor menajare și în gestionarea deșeurilor;

- implementarea acquis-ului comunitar in domeniul protectiei mediului;
- cresterea oportunitatilor de investitii in special in domeniul turismului si a activitatilor de protectie a mediului.

Tipul interventiei: Scheme de sprijin prin granturi si credite.

Tipul actiunii si aspectul tehnic:

Pentru a raspunde necesitatii fundamentale de a trai intr-un mediu curat si de a pastra cadrul natural nepoluat se impun masuri de conservare, protecție si igienizare a mediului prin retehnologizarea, utilizarea de tehnologii nepoluante si asanarea zonelor degradate de obiective industriale cu impact negativ asupra mediului.

In campul infrastructurii urbane, lipsa mare a investitiilor in mentinere si renovare a cauzat o rapida deteriorare in ce priveste calitatea serviciilor municipale. Administratiile locale au preluat responsabilitatea pentru furnizarea apei potabile, tratarea apelor menajere si canalizare, dar duc lipsa de resursele financiare necesare si de instrumentele pentru a accesa finantarea.

Instalatiile de captare si distributie a apei au capacitati reduse, care determina discontinuitati in aprovizionarea unor orase. Consumul mediu de apă potabilă/locuitor a scăzut în Regiunea Centru de la 112,0 mc în 1990 la 62,4 mc în anul 2005 (media pe țară fiind de 50,3 mc/locuitor). Doar 63,2% din localitatile Regiunii CENTRU erau alimentate cu apa potabila; dupa lungimea retelei de apa potabila Regiunea Centru se situeaza pe pozitia a IV-a in randul celorlalte regiuni.

In mediul rural, nivelul de inzestrare a localitatilor cu instalatii de alimentare cu apă potabilă din rețeaua publica, este scazut.

Reteaua de canalizare publica acopera doar 116 (din cele 413) localitati din Regiune, dintre care 48% sunt municipii si orase.

Din punct de vedere a rețelei de canalizare, Regiunea se situeaza pe locul al V-lea fata de celelalte regiuni. Dacă ne raportăm la rețeaua totală de distribuție a apei, lungimea rețelei de canalizare acoperă doar 42% din lungimea acesteia.

De aici rezultă faptul că există numeroase străzi, care deși au rețele de distribuție a apei, nu au rețele de canalizare, apele uzate menajere fiind de cele mai multe ori aruncate la suprafata solului, poluand mediul.

Energia termica este distribuita in 22 de localitati, din care 20 sunt urbane. Numarul localitatilor in care se distribuie energie termica in sistem centralizat s-a redus in ultimii ani datorita costurilor ridicate cat si a gasirii unor solutii alternative din partea consumatorilor.

Regiunea CENTRU se situează printre regiunile cu cele mai mari probleme in ceea ce privește calitatea mediului. În regiunea CENTRU, 25,3% din suprafața pădurilor este afectată de fenomenul de defoliere (față de 33,8% la nivel de țară), județele cele mai afectate fiind Harghita (40,0%), Covasna (31,8%) și Sibiu (31,3%). In regiunea Centru nu sunt amplasate statii de supraveghere a poluarii de fond.

Degradarea solurilor ca rezultat al activitatilor antropice se remarca in zonele: Copsa Mica, Medias- judetul Sibiu precum si in zona Zlatna- judetul Alba. Astfel, in zona Copsa Mica, Medias, ca urmare a proceselor tehnologice, a prelucrării sulfurilor polimetalice se degaja in atmosfera pulberi incarcate cu metale grele (Pb, Zn, Cd, Cu), care depuse pe sol si vegetatie produc o crestere a concentratiei acestora la niveluri toxice si au drept rezultat o degradare a suprafetelor de teren – cca. 3.400 ha terenuri agricole sunt puternic poluate si cca. 7.600 ha mediu poluate.

Este de remarcat si degradarea zonelor ocupate de haldele de steril si de deseuri industriale, precum si a celor ocupate de haldele de deseuri menajere.

În anul 2003, gradul de acoperire cu servicii de salubritate în Regiunea 7 CENTRU a fost de 63%, cu 86% în mediul urban și 30% în mediul rural.

În anul 2005, 74% din populația regiunii beneficiază de servicii de salubritate (91% în mediul urban și 48% în mediul rural).

O problema existenta in mediul urban este insuficiența recipientilor stradali de tip cos de gunoi, fapt care determina un nivel ridicat de dispersie a deșeurilor pe arterele de circulație.

Analiza situatiei depozitelor de deseuri menajere releva o serie de aspecte neconcordante in raport cu standardele europene si legislatia nationala, privind gestiunea deseurilor. In anul 2003 au fost depozitate 1052630 tone deseuri in locuri special amenajate, reprezentand 95,7% din cantitatea totala de deseuri generate. In mediul rural dotarea cu mijloace tehnice pentru desfasurarea activitatii de salubritate este practic inexistentă. Atat numeric, cat si ca suprafata, depozitele depasesc semnificativ limitele admisibile la nivel european.

La nivelul regiunii există în prezent un număr de 49 de depozite urbane neconforme care urmează să-și sisteze activitatea conform HG 349/2005, și trei depozite conforme la Sighișoara, Cristian și Brașov.

Deseurile industriale reprezinta o problema importanta pentru regiune, atat prin cantitatile produse (peste 85% din totalul desurilor generate) cat si datorita diversitatii compozitiei. Problema majora o reprezinta depozitarea definitiva a acestora.

Stimularea dezvoltarii unor activitati de colectare, reciclare si valorificare a deseurilor este o masura care, prin efectul produs, realizeaza o baza de pornire spre crearea unui sistem economic ecologic.

Prin programele Phare CES se află în curs de finanțare o serie de proiecte pentru implementarea sistemelor de colectare selectivă a deșeurilor și în curs de pregătire alte două proiecte pentru implementarea de sisteme integrate de colectare a deșeurilor în județele Harghita, Covasna și Alba.

Activități eligibile

Proiectele se vor axa pe incurajarea de noi tehnologii:

- Construirea, Reabilitarea, extinderea si modernizarea sistemului de canalizare în zonele urbane și rurale,
- Construirea, reabilitarea, extinderea si modernizarea sistemului de alimentare cu apa si tratare a apelor uzate.
- Crearea, extinderea si modernizarea sistemelor de management a deșeurilor în zonele urbane și rurale,
- construirea, extinderea si reabilitarea de rampe ecologice pentru deșeurile industriale,
- monitorizarea calitatii apei, aerului și solului

Localizarea Geografică: Regiunea “Centru”

Aria geografică de interes: Regiunea “Centru”

Beneficiari: autoritati publice locale si judetene, institutii publice, societati comerciale, organizatii neguvernamentale

Programarea acțiunii: 2007-2013

Cadrul Financiar (în milioane de Euro) indicativ :

Cost total	Fonduri UE	Buget de Stat	Buget Local	Fonduri Private

Masura 1.3. Dezvoltarea si modernizarea infrastructurii educationale, sociale si de sanatate

Obiective Specifice:

- imbunatatirea infrastructurii educationale si a calitatii pregatirii profesionale;
- oferirea de oportunitati egale pentru elevi aflati in situatii defavorizante (in special mediul rural si populatia rroma) ;
- crearea, modernizarea si extinderea infrastructurii sociale si de sanatate și asigurarea dotărilor necesare pentru oferirea unor servicii de sănătate performante;

Tipul interventiei: Scheme de sprijin prin granturi

Tipul actiunii si aspectul tehnic:

Datorita restructurării industriale si a mutațiilor majore care au avut loc in economia regiunii in ultimii ani, au apărut neconcordanțe in domeniul resurselor de munca, intre cerințele economiei si oferta formatorilor.

In perioada 1990-2005, evolutia efectivului populatiei scolare la nivelul Regiunii CENTRU s-a aflat pe o curba puternic descendenta, efectivele reducandu-se cu 19,9%. Scaderea poate fi constatata pentru toate formele de invatamant, cu exceptia celui superior care inregistreaza cresteri spectaculoase (de aproximativ 6 ori) si a scolilor postliceale si de maestri. Se remarca scaderea semnificativa a efectivelor de elevi din invatamantul gimnazial (-36,2), ai scolilor profesionale si de ucenici (-29,4% in perioada 1990-2005) si a efectivelor de elevi din licee (-28,5%). Cauza principala a acestei evolutii este scaderea populatiei de varsta scolară si cresterea ratei abandonului scolar.

Exista numeroase scoli care necesita reparatii urgente sau modernizari. Din punct de vedere a dotarii cu calculatoare, in 2001 raportul era de un calculator la 13 elevi, fata de media europeana de 1:8,6. Investitiile din acest domeniu vor fi orientate pe doua directii: reabilitarea infrastructurii scolilor (lucrari) si procurarea de echipamente (de specializate și echipamente de tehnica de calcul si birotica).

Din punct de vedere a situatiei institutiilor sanitare din Regiune, se constata o inrautatare a acesteia fata de anul de referinta 1990: numarul paturilor din spitale ce revin la 1000 locuitori era de 7,2 in anul 2005, fata de 6,6 cat reprezinta media pe tara; capacitatile de spitalizare s-au redus cu 15,7% in perioada 2000-2005.

Multe unitati sanitare prezinta necesitati de reabilitare a cladirilor, precum si de innoire a echipamentelor existente si de achizitionare de noi echipamente medicale performante si necesare derularii activitatilor specifice.

Situatia precara din sistemul sanitar rural se datoreste in mare parte existentei unei retele de transport si comunicatii cu mediul urban slab dezvoltate sau prost intretinute, lipsei echipamentelor sanitare, instabilitatii cadrelor sanitare si unei educatii igienico-sanitare necorespunzatoare.

La nivelul Regiunii Centru se va urmări cresterea calitatii serviciilor sanitare, cu preponderenta in spatiul rural unde aceste servicii sunt inferioare calitativ in comparatie cu cele existente in urban. Masura va avea in vedere cresterea calitatii serviciilor sanitare, prin marirea numarului de unitati sanitare umane si veterinare (dispensare, cabinete medicale, farmacii, etc.) si in mod implicit, cresterea gradului de sanatate al populatiei.

Infrastructura care asigură furnizarea de servicii sociale specializate populației este insuficient dezvoltată iar infrastructura necorespunzătoare a dus la deteriorarea performanțelor serviciilor de asistență socială la nivelul regiunii. Serviciile sociale la nivel local trebuie să satisfacă nevoile tuturor grupurilor dezavantajate și nivelul local este cel care reprezintă principalul actor în rezolvarea acestor probleme, într-un mod integrat.

Alături de instituțiile publice, organizațiile sociale și cele specializate sunt importanți furnizori în domeniul social și ele pot prelua o parte din responsabilitățile autorităților publice și pot contribui mai ușor la acoperirea populației cu servicii sociale adaptate nevoilor specifice ale persoanelor asistate.

Activități eligibile:

Proiectele finantate vor avea in vedere:

- amenajarea, reabilitarea de spitale, dispensare, cabinete medicale cu preponderenta in mediul rural,
- Reabilitarea, modernizarea și echiparea ambulatoriilor de specialitate și ambulatoriilor din spitale, inclusiv lucrări de consolidare împotriva cutremurelor
- amenajarea de unitati sanitare si veterinare,
- Modernizarea și echiparea secțiilor de urgență din cadrul spitalelor regionale, inclusiv lucrări de consolidare împotriva cutremurelor
- construirea, extinderea, modernizarea și dotarea scolilor.
- Amenajarea/reabilitarea/modernizarea clădirilor din campusuri școlare și dotarea acestora

- Amenajarea/reabilitarea/modernizarea și dotarea centrelor sociale multifuncționale și a centrelor rezidențiale

Localizarea Geografică: Regiunea “Centru”

Aria geografică de interes: Regiunea “Centru”

Beneficiari: autoritati publice locale si judetene, instituții publice specializate, ONG-uri

Programarea acțiunii: 2007-2013

Cadrul Financiar (în milioane de Euro) indicativ :

Cost total	Fonduri UE	Buget de Stat	Buget Local	Fonduri Private

PRIORITATEA II

Sprrijinirea mediului de afaceri

Introducere

Suportul financiar pentru dezvoltarea afacerilor va duce la cresterea competitivitatii intreprinderilor pe piata europeana. Un bun mediu de afaceri, existenta unor reale oportunitati pentru IMM-uri vor conduce la cresterea de ansamblu a economiei regionale. Nevoile in acest sector regional sunt mari datorita restructurarilor din industria regionala din ultimii ani care au afectat marile platforme industriale, mine si combinatele mari poluatoare.

Sectorul IMM este cel care absoarbe cel mai important segment de forta de munca, este de fapt locomotiva economiei regionale. De aceea, crearea facilitatilor pentru investitori prin amenajarea unor parcuri industriale si stimularea afacerilor prin crearea de locatii necesare incubarii afacerilor, reprezinta o prioritate regionala. Cresterea calitatii managementului intreprinderilor este de asemenea o masura cheie pentru catalizarea dezvoltarii de afaceri. In vederea cresterii competitivitatii firmelor se preconizeaza asigurarea unor servicii de consultanta prin care sa se urmareasca asigurarea unei calitati sporite a produselor pentru a putea penetra pietele externe.

Promovarea produselor de catre firme pentru a le face cunoscute pe piata interna si externa constituie de asemenea o actiune importanta la nivelul Regiunii.

Luand in considerare povara pe care somajul o creeaza asupra bugetului national si presiunea sociala pe care o genereaza, s-a considerat ca solutia acestei probleme poate fi gasita prin sustinerea crearii si dezvoltarii de noi companii private, capabile sa absoarba surplusul de muncitori.

Din aceasta cauza apare ca o imensa necesitate intensificarea acestui proces prin stimularea si sustinerea unor societati private care se dovedesc viabile.

Obiective:

-stimularea creării de noi activitati economice si a dezvoltării celor existente din domeniul productiv si al serviciilor prin creșterea calitatii produselor si a serviciilor ;

-dezvoltarea competitivitatii economiei regionale prin stimularea inovării și transferului tehnologic;

-creșterea atractivității regionale ca locație pentru investiții prin crearea unei infrastructurii de afaceri corespunzătoare și amenajarea siturilor industriale abandonate

Rezultate asteptate :

-cresterea competitivitatii regionale prin stimularea crearii de noi societati comerciale si a dezvoltarii celor existente din domeniul productiv si al serviciilor;

-modernizarea tehnologiilor va duce la cresterea productivitatii muncii si a calitatii produselor si a serviciilor;

-crearea de noi locuri de muncă și reducerea șomajului

- creșterea investițiilor noi atrase în Regiunea CENTRU ca urmare a creării infrastructurii necesare dezvoltării activităților economice ;
- creșterea atractivității localităților/zonelor ca locații pentru investiții prin reabilitarea siturilor abandonate și redarea lor în circuitul economic;
- dezvoltarea durabilă a economiei regiunii prin susținerea de activități economice inovative care să promoveze protejarea mediului

Masuri:

- 2.1. Dezvoltarea competitivă a sectorului productiv prin inovare și calitate ;**
- 2.2. Dezvoltarea afacerilor prin crearea unor locații specifice pentru investiții;**

2.1. Dezvoltarea competitivă a sectorului productiv prin inovare și calitate ;

Obiective Specifice:

- dezvoltarea IMM-urilor existente cu scopul de a crea noi locuri de munca și a proteja locurile de munca existente mai ales în zonele dezavantajate;
- diversificarea activităților economice în zonele afectate de restructurare;
- crearea premiselor pentru dezvoltarea economică durabilă a comunităților prin promovarea inovării și protecției mediului
- creșterea competitivității economiilor locale prin crearea de valoare adăugată

Tipul intervenției: Scheme de sprijin prin granturi pentru activități din domeniul producției și serviciilor

Tipul acțiunii și aspectul tehnic:

Pentru atenuarea consecințelor generate de procesele de restructurare industrială care au avut loc în Regiunea "Centru" se considera ca o alternativă dezvoltarea sectorului de întreprinderi mici și mijlocii prin modernizarea și diversificarea activităților economice.

Sectorul IMM are un rol important în economia regiunii: este cea mai importantă sursă de locuri de munca, iar pe de altă parte creează o cultură a competiției bazată pe flexibilitate și producție.

Luând în considerare povara pe care somajul o creează asupra bugetului național și presiunea socială pe care o generează, s-a considerat ca soluția acestei probleme poate fi găsită prin susținerea creării și dezvoltării de noi companii private, capabile să absoarbă surplusul de muncitori.

Din această cauză apare ca o stringentă necesitate intensificarea acestui proces prin stimularea și susținerea unor societăți private care au potențial de dezvoltare.

Datorită competiției de pe Piața Internă a Uniunii Europene și a nivelului crescut de protecție a consumatorilor, firmele din regiune trebuie să-și îmbunătățească semnificativ calitatea și nivelul produselor și serviciilor pentru a contribui la așteptările unui nivel ridicat de protecție a consumatorilor și securitate a mediului.

Consolidarea și dezvoltarea firmelor depinde de permanenta achiziție de noi echipamente și tehnologii care permit adaptarea producției la cerințele Pieței Interne. Acordarea de sprijin firmelor pentru a-și mări productivitatea este un element cheie în accelerarea procesului de convergență.

Implementarea benevolă a standardelor europene de către firme a reprezentat un exemplu de bună practică, care s-a dovedit eficient pe piețele dezvoltate și a contribuit la creșterea schimburilor comerciale.

Activități eligibile:

Vor fi sprijinite investiții în:

- Achiziționarea de tehnici moderne de producție, procesare și comercializare;
- Achiziționarea de echipamente pentru îmbunătățirea procesului de producție;
- Sisteme IT (programe și echipamente);

- Aplicarea inovațiilor și tehnologiilor inovative în activitatea curentă a firmelor;
- Diversificarea serviciilor de consultanță furnizate afacerilor (precum : marketing, managementul de proiect, servicii financiare, publicitate, lansare de afaceri virtuale, etc.)
- sprijin pentru implementarea și certificarea sistemelor de management a calității
- sprijin pentru implementarea și certificarea sistemelor de management de mediu
- sprijin pentru dezvoltarea de produse și servicii inovative, prin utilizarea resurselor regenerabile de energie, a deșeurilor din mediul rural și altor resurse locale
- participarea la târguri și expoziții naționale și internaționale

Localizarea Geografică: Regiunea “Centru”

Aria geografică de interes: Regiunea “Centru”

Beneficiari: IMM-uri productive si din sfera serviciilor

Programarea acțiunii: 2007-2013

Cadrul Financiar (în milioane de Euro)indicativ :

Cost total	Fonduri UE	Buget de Stat	Buget Local	Fonduri Private

Masura :2.2. Dezvoltarea afacerilor prin crearea unor locatii specifice pentru investitii

Obiective Specifice:

- atragerea de noi investitii prin asigurarea unor locatii dotate corespunzator din punct de vedere tehnic;
- crearea de noi locuri de munca;
- cresterea numarului de firme nepoluante care creaza valoare adaugata mare;

Tipul interventiei: Scheme de sprijin prin granturi si credite subventionate

Tipul actiunii si aspectul tehnic:

Parcurile industriale și celelalte concepte specifice dezvoltării afacerilor, cum ar fi incubatoarele de afaceri și parcurile tehnologice, reprezintă un fenomen încă în evoluție pentru Regiunea Centru.

În Regiune există 11 locații cu titlul de parc industrial înființate în baza Ordonanței nr. 65/2001 sau rezultate în urma dezafectării amplasamentelor aparținând industriei de apărare (Metrom, Carfil, Pro Roman, Breman-Brașov, Tohan-Zărnesti, Victoria, Prejmer, Făgăraș-jud. Brașov, Parcul industrial Mureș, Cugir jud. Alba și Parcurile Industriale Sibiu Șura mMcă și Șelimbăr.

În fiecare județ al regiunii funcționează câte un incubator de afaceri, cel mai vechi fiind cel din Miercurea Ciuc- județul Harghita.

Sprijinul financiar va fi acordat proiectelor care urmaresc sa imbunatateasca si sa dezvolte infrastructura afacerilor si celor care contribuie la o crestere a eficientei in general a vietii economice a judetelor si localitatilor precum si a atractivitatii acestora prin realizarea unei infrastructuri de utilitati care sa stimuleze investitiile economice.

În concordanță cu obiectivul acestei măsuri, se dorește crearea unui cadru pentru atragerea investițiilor locale și străine în întreprinderi și susținerea locurilor de muncă create, precum și crearea unor parcuri industriale, parcuri tehnologice, incubatoare de afaceri sau alte modalități de facilitare și atragere a investițiilor. Proiectele vor răspunde nevoilor regionale de dezvoltare economică și vor trebui să corespundă cu cerințele unei dezvoltări sustenabile.

În cadrul acestei măsuri se va acorda o atenție deosebită reabilitării siturilor industriale în scopul redării lor în circuitul economic.

Activități eligibile:

- realitarea/amenajarea/dotarea siturilor industriale abandonate și transformarea lor în locații atractive pentru investitori
- crearea de noi locații pentru investiții: parcuri industriale, parcuri tehnologice și științifice, centre de afaceri precum și reabilitarea și amenajarea celor existente
- reabilitarea/extinderea sistemului de străzi din interiorul locației, crearea/extinderea capacității sistemului de utilități din interiorul parcului, prin renovarea /modernizarea/demolarea clădirilor foarte vechi, precum și prin diseminarea tehnologiei TIC, care asigură premisele dezvoltării mediului de afaceri
- dotarea pe scară largă cu *echipamente hardware, programe software, precum și cu platforme de comunicare* care presupun *extinderea rețelelor broadband*, a celor din fibră optică, diseminarea sistemelor informatice integrate

Localizarea Geografică:Regiunea “Centru”

Aria geografică de interes: Regiunea “Centru”

Beneficiari: administratia publica locala si judeteana, societăți comerciale administratori ai parcurilor industriale, asociații ale întreprinzătorilor, etc

Programarea acțiunii: 2007-2013

Cadrul Financiar (în milioane de Euro)indicativ :

Cost total	Fonduri UE	Buget de Stat	Buget Local	Fonduri Private

PRIORITATEA III

3.Dezvoltarea Turismului

Introducere

Regiunea CENTRU prezinta multe oferte amatorilor de turism montan, cultural, rural, sportiv, balnear, ecumenic si turism pentru tineret prin factorii de relief si de mediu, diversitatea si frumusetea peisajului, prin eterogenitatea etnica si implicit cea culturala existentă.

Dezvoltarea turismului este de o importanta cruciala pentru dezvoltarea economiei regiunii pe baza potentialului ei intern. O conditie de baza pentru dezvoltarea turismului este promovarea atractiilor turistice care genereaza cerere in destinatiile turistice si cresterea serviciilor turistice care au un rol esențial in realizarea câștigurilor din activități turistice.

Dezvoltarea, turismului are un mare rol în creșterea ocupării forței de muncă și constituie un suport pentru dezvoltarea mediului de afaceri pentru IMM-uri. Trebuie sa tinem seama inasa ca aceasta dezvoltare necesita intr-o masura sustinuta conservarea patrimoniului natural si cultural.

Exista pe piata internationala a turismului, o crestere a interesului pentru produsele turistice culturale si eco-turism si servicii bazate pe unicitate si calitate.

Datorita acestui imens potential si a conditiilor favorabile Regiunii CENTRU de pe piata turistica, turismul a fost ales ca domeniu tinta prioritar prin dezvoltarea caruia se poate ajunge la dezvoltare economica, la crearea de noi locuri de munca, in special pentru femei, protejarea celor existente si la crearea unei identitati regionale care sa consolideze coeziunea dintre cetatenii celor șase judete.

Pentru o mai buna exploatare a oportunitatilor este esential sa se dezvolte produsele turistice prin crerarea instrumentelor necesare pentru promovarea lor si imbunătățirea accesibilității spre punctele de atractie.

Sprrijinul financiar va servi in principal cresterii calitatii ofertei turistice, prin aceasta dorindu-se imbunătățirea imaginii Regiunii ca destinatie turistica, cu un potential turistic partial valorificat. În aceste condiții ne putem aștepta la creșterea importanței turismului in economia regionala. Imbunatatirea serviciilor in turism va conduce la creșterea competitivității acestui sector, rezultand o cerere turistică mai mare si implicit o creștere a cererii de forță de muncă. Resursele turistice vor fi utilizate rational, respectandu-se principiile dezvoltarii durabile.

Obiective:

- cresterea atractivitatii si a competitivitatii zonelor turistice cu potential natural si cultural prin imbunatatirea infrastructurii;
- crearea de noi atractii, produse si intreprinderi in diferite zone turistice;
- cresterea veniturilor generate de catre capacitatile turistice prin imbunatatirea serviciilor.

Rezultate asteptate:

- atragerea de noi investitii prin asigurarea unor locatii turistice dotate corespunzător din punct de vedere tehnic;
- cresterea calitatii si diversificarea serviciilor în turism;
- mentinerea locurilor de munca existente si crearea de noi locuri de munca;
- imbunatatirea calitativa a marketingului turistic ;
- imbunatatirea imaginii turistice a Regiunii CENTRU,
- promovarea de marci turistice regionale;
- cresterea numarului de turisti si diversificarea segmentelor tinta de turisti corespunzator diversificarii ofertei;

Masuri:

3.1. Conservarea patrimoniului natural, istoric și cultural;

3.2. Dezvoltarea, diversificarea si promovarea ofertei turistice;

3.3. Crearea, dezvoltarea, modernizarea infrastructurii de turism pentru valorificarea durabilă a resurselor naturale si pentru creșterea calității serviciilor în turism

Masura : 3.1. Conservarea patrimoniului natural, istoric și cultural

Obiective Specificice:

- cresterea atractivitatii turistice a Regiunii prin modernizarea si reabilitarea infrastructurii;
- cresterea veniturilor din turism prin imbunatatirea bazelor sportive si de agrement in zonele turistice;

Tipul interventiei: finantari nerambursabile, credite subventionate

Tipul acțiunii si aspectul tehnic:

Turismul cultural reprezintă unul dintre domeniile importante ale turismului , situându-se atât înaintea piețelor tradiționale cât și a altor nișe turistice, cum ar fi artele. Cercetările au indicat că turiștii care practică turismul cultural cheltuiesc cu 38 % mai mult pe zi și au o durată a sejurului cu 34% mai lungă decât turiștii care practică forme tradiționale de turism¹.

Regiunea de Dezvoltare CENTRU, care se identifica partial cu Regiunea istorica Transilvania, dispune de foarte numeroase obiective de patrimoniu, unele dintre ele de interes international si national: cetati, monumente istorice, monumente de arhitectura. O parte din acestea se afla intr-o stare accentuată de degradare și necesită restaurare. Vor fi încurajate proiectele care propun o abordare integrată a zonelor turistice pe care doresc să le dezvolte .

¹ US tourist figures 2001

Din punct de vedere al patrimoniului natural aflat în exclusivitate în mediul rural, acesta trebuie prezervat prin măsuri specifice. Pe teritoriul Regiunii există un număr impresionant de monumente ale naturii, parcuri naționale și naturale. Prin legea amenajării teritoriului nr. 5/2000, au fost declarate 84 monumente ale naturii și rezervații, 26 în județul Brașov, unul în Covasna, 36 în Harghita, 14 în județul Mureș și 15 în Sibiu.

O serie de rezervații, parcuri naționale sau naturale se află pe teritoriul județelor Regiunii: Munții Apuseni în județul Alba, Cheile Bicazului în județul Harghita, Munții Bucegi în județul Brașov, Munții Calimani în județul Mureș și Munții Piatra Craiului în județul Brașov.

Satul din această parte centrală a țării, prin condițiile social-istorice în care s-a dezvoltat, reprezintă o zonă în care de multe ori spiritualitatea românească a interferat cu cea a naționalităților conlocuitoare, realizând o simbioză plină de originalitate și o cultură țărănească foarte bogată. Structura etnică la nivel regional este foarte diversă: 65,37% români, 29,94% maghiari, 3,96% romi, 0,58% germani și 0,15% alte etnii (date la recensământul din 2002).

În Regiunea CENTRU, caracterizată de un relief preponderent muntos, cu munți locuiți permanent până la înălțimi foarte mari (satul Petreasa, comuna Horea, la 1566 m în Munții Apuseni se află la cea mai înaltă altitudine) se găsesc sate risipite care formează un peisaj antropocentric specific, sate de munte care datorită izolării au păstrat un patrimoniu cultural arhitectural, tradiții, obiceiuri care se cere în continuare conservat și promovat.

În Regiune se găsesc sate care sunt interesante prin valorile etno-folclorice, meșteșuguri, produsele de creație artistică și artizanala adunate în colecții muzeale sătești, prin deținerea unor valori recunoscute, istorice sau culturale (muzee, monumente, case memoriale, vestigii arheologice), așa cum sunt satele pe teritoriul cărora se află biserici fortificate săsești, toate amplasate în Regiunea Centru, sate turistice climatice și peisagistice, sate turistice vitipomicole, pastorale, sate care oferă posibilități de practicare a sporturilor, sate care sunt adiacente unor rezervații naturale sau altor fenomene geomorfologice deosebite. Pe teritoriul Regiunii se găsesc monumente de arhitectură populară care fac parte din patrimoniul cultural național: case de lemn ce datează din secolul al XIX-lea în comuna Vidra, satul Goiești județul Alba, case din XVIII-lea - al XIX-lea Comuna Rosia Montana, satul Rosia Montana Alba, case din secolul al XVIII-lea Comuna Vadu Motilor, satul Vadu Motilor, județul Alba, casa Avram Iancu Comuna Avram Iancu, satul Avram Iancu, jud. Alba și porțile secuiești din comuna Bradesti, satul Satu Mare, județul Harghita. Acestea reprezintă numai o parte a patrimoniului cultural regional, valorile arhitecturale care se mai pot găsi încă în satele noastre necesită reabilitări, consolidări, protecție și punere în valoare.

Măsurile specifice vor privi acțiuni de conservare, restaurare, valorificare turistică, informare, creșterea conștientizării importanței prezervării patrimoniului natural și antropocentric, asigurarea structurilor administrative ale parcurilor naționale din interiorul Regiunii, dezvoltarea unor programe de evaluare a resurselor ariilor protejate existente, înființarea administrațiilor ariilor protejate, atragerea membrilor comunității locale în administrarea/custodia ariilor protejate, elaborarea planurilor de management pentru fiecare arie protejată, crearea unui sistem informațional regional privind managementul ariilor protejate, delimitarea ariilor protejate în urma finalizării studiilor de fundamentare.

Potențialul turistic foarte divers și încă puțin exploatat poate fi valorificat printr-o dotare corespunzătoare (partii de schi, piste de biciclete, schi-lifturi, etc.), prin amenajarea de stațiuni turistice care să ofere o infrastructură turistică modernă. De aceea, se va urmări promovarea unor proiecte care vor avea ca scop dezvoltarea infrastructurii pentru turism, proiecte care să ducă la creșterea eficienței activității economice din zonă, la o mai bună ocupare a forței de muncă și în final la îmbunătățirea nivelului de trai din zonele turistice.

Activități eligibile:

- Restaurarea, protecția și conservarea patrimoniului cultural regional/ local, cu evident potențial turistic; posibile proiecte: „Cetăți medievale” - renovare clădiri patrimoniu (refacerea cetăților medievale în cadrul unui program integrat, conținând reabilitarea cetăților, a legăturilor rutiere până la aceste cetăți, promovare, etc.)

- Centre cultural-istorice vechi ale oraşelor, cu potenţial turistic semnificativ (restaurarea clădirilor cu elemente arhitectonice tradiţionale, reţeaua stradală, centre culturale, muzee, parcări , drumuri etc) pentru introducerea lor în circuite turistice
- Refacerea/reabilitarea infrastructurii de agreement din zone cu potenţia turistic ridicat
- Valorificarea resurselor naturale (exemple: canioane, chei, peşteri lacuri glaciare, vulcani noroişi) prin construirea de drumuri de acces, amenajare trasee turistice (inclusiv de alpinism şi escaladă), parcări, poteci marcate, drumuri pietonale, adăposturi, piste pentru cicloturism, amenajări specifice zonei montane şi costiere, etc
- Valorificarea potenţialului turistic montan prin construirea infrastructurii necesare: drumuri, refugii alpine, trasee drumeţie, amenajare pârtii de schi existente şi dezvoltarea de noi pârtii, cu echipările aferente, în conformitate cu normele europene privind siguranţa turistului, instalaţii de transport pe cablu, posturi Salvamont etc.
- Dezvoltarea turismului balnear – îmbunătăţirea, modernizarea şi dotarea facilităţilor pentru tratament, incluzând aici saline terapeutice, dezvoltarea de reţelelor de captare /transport a apelor minerale şi saline, etc

Localizarea Geografică:Regiunea “Centru”

Aria geografică de interes: Regiunea “Centru”

Beneficiari: administratia publica, organizatii neguvernamentale, societăţi comerciale proprietari ai infrastructurii

Programarea acţiunii: 2007-2013

Cadrul Financiar (în milioane de Euro)indicativ :

Cost total	Fonduri UE	Buget de Stat	Buget Local	Fonduri Private

Masura 3.2. Dezvoltarea, diversificarea si promovarea ofertei turistice;

Obiective Specifice:

- cresterea performanelor firmelor care actioneaza in domeniul turismului prin imbunatatirea serviciilor de informare;
- promovarea eficienta a produsului turistic prin participarea la targuri de turism, seminarii si congrese, etc.
- formarea unei piete a serviciilor turistice unitare prin sistem de marketing si rezervare regional
- sprijinirea parteneriatului public –privat (organizatii, asociatii, consultanta si activitati de informare)

Tipul interventiei: Scheme de sprijin prin granturi si credite subventionate

Tipul actiunii si aspectul tehnic:

Oferta turistica a Regiunii CENTRU este foarte diversa, existand posibilitatea practicarii tuturor formelor de turism (exista oferte pentru amatorii de drumetii sau de alpinism, de vanatoare sau pescuit, practicantilor de schi sau de patinaj, ori celor interesati de monumente ale naturii, istorice sau arhitecturale sau de traditii si obiceiuri). Majoritatea statiunilor turistice detin resurse turistice care se pot valorifica in mai multe sezoane.

Lipsa promovarii sau promovarea de slaba calitate sunt cauze pentru care cererea turistica este redusa, consecinta fiind subutilizarea capacitatii de cazare. Promovarea punctuala a obiectivelor turistice trebuie dublata de promovarea la nivel regional, care va avea rolul de a face cunoscuta Regiunea cu zonele ei turistice si va putea oferi o imagine generala turistica care sa surprinda intreaga diversitate a posibilitatilor de practicare a turismului.

Conform analizei socio-economice a Regiunii CENTRU, indicele de utilizare a capacitatilor aflate in functiune este scazut, de doar 29,5% in regiune fata de 33,4% cat reprezinta media nationala iar numarul de turisti a scazut in decurs de 10 ani cu aproximativ 9% (in 2005 fata de 1995).

Acest indicator arata pe de o parte lipsa unor oferte turistice complexe adaptate stilului de petrecere in mod activ a timpului liber, marketing turistic slab si pe de alta parte o baza turistica inechita. Cea mai spectaculoasa crestere in turismul regional este in domeniul agroturismului, care atrage turistii romani prin accesibilitatea preturilor dar si turistii straini prin posibilitatea de a cunoaste traditiile locale si un anumit stil de viata specific ruralului .

Rețelele turistice tematice la nivel regional sunt slab dezvoltate sau inexistente, promovarea turistica este insuficienta si utilitatile turistice nemodernizate cu dotare tehnica si marketing turistic necorespunzator.

Dezvoltarea turismului prin diversificarea ofertei, prin stimularea unor activitati conexe turismului care pot mari atractivitatea zonei si valorificarea factorilor de atractie turistica ar conduce la crearea de locuri suplimentare de munca si la reducerea caracterului sezonier al acestora.

Activități eligibile:

Se vor incuraja urmatoarele tipuri de actiuni:

- investitiile turistice care promoveaza bucataria traditionala romaneasca specifica zonei
- initiativele de valorificare turistica a resurselor locale,
- sustinerea financiara a unor activitati de productie a obiectelor de artizanat si mestesugaresti
- crearea de mărci și branduri turistice regionale și locale
- sustinerea înființării de puncte și rețele de informare turistică la nivel local și regional
- participarea la târguri și expoziții de turism

Localizarea Geografică: Regiunea "Centru"

Aria geografică de interes: Regiunea "Centru"

Beneficiari: societati comerciale, institutii din administratia publica locala si judeteana, ONG-uri care actioneaza in domeniul turismului

Programarea acțiunii: 2007-2013

Cadrul Financiar (în milioane de Euro)indicativ :

Cost total	Fonduri UE	Buget de Stat	Buget Local	Fonduri Private

Masura 3.3. Crearea, dezvoltarea, modernizarea infrastructurii de turism pentru creșterea calității serviciilor în turism

Obiective specifice:

- cresterea competitivitatii firmelor din domeniul turismului pe o piata europeana deschisa cu standarde de performanta ridicate;

Tipul interventiei: Scheme de sprijin prin granturi si credite subventionate

Tipul actiunii si aspectul tehnic:

Situată în zona centrala a Romaniei, Regiunea Centru este caracterizată de un relief preponderent montan care a favorizat dezvoltarea turismului care are aici vechi traditii si un mare potential de dezvoltare. Ca marca pentru turismul montan, mai ales pentru sporturile de iarna sunt statiunile turistice Poiana Brasov, Predeal, Paraul Rece, Paltinis, care se numara printre cele mai renumite statiuni turistice montane din Romania, fiind apreciate si pe plan international pentru posibilitatile pe care le ofera. Regiunea CENTRU ofera atractii si posibilitati de practicare pentru foarte multe forme de turism: turismul montan, turismul balnear, rural si agroturism, cultural, ecumenic, turism sportiv (speoturism, alpinism, mountainbike, zbor cu parate ultrausoare, canioning, vanatoare si pescuit, etc.), turism feroviar, turism de tineret, etc.

În anul 2005, baza materială a turismului din Regiunea Centru cuprindea 993 unități de cazare, între care 162 de hoteluri, 30 cabane și 17 campinguri, 123 vile și bungalouri, 620 pensiuni turistice rurale și urbane, restul fiind alte tipuri de unități turistice. Densitatea unităților de cazare, la 100 kmp era în Regiunea Centru de 2,9, față de 1,8 la nivel național. În cadrul regiunii valoarea acestui indicator variază între 0,4 unități/100kmp în județul Alba și 7,5 unități/100kmp în județul Brașov. Regiunea Centru deține 43,7% din pensiunile turistice rurale ale României, 33,8% din pensiunile turistice urbane și 26,5% din numărul cabanelor. În județul Brașov se găsesc 2 din cele 3 sate de vacanță de care dispune turismul românesc.

Baza turistică din regiune este parțial învechită, lipsa modernizărilor afectând calitatea serviciilor oferite turiștilor. Rețeaua unităților de primire turistică este neuniform răspândită, concentrarea cea mai mare înregistrându-se în județul Brașov (403 unități, reprezentând 40,6% din totalul pe regiune al unităților turistice), la polul opus situându-se județul Alba cu doar 27 unități (2,7% din total).

Prezentată comparativ, infrastructura de turism a celor șase județe arată o concentrare a structurilor turistice în Brașov, județ urmat de Harghita, Sibiu și Mureș. Covasna și Alba, în ciuda potențialului turistic foarte ridicat dar posibil unei organizări deficitare au o bază materială foarte slabă.

Activități eligibile:

- Reabilitarea, modernizarea și extinderea structurilor de cazare și a utilităților aferente (ex. Hoteluri, moteluri și campinguri, cabane și case pentru tineret, unități de cazare amplasate pe vapoare/pontoane);
- Crearea, reabilitarea și extinderea infrastructurii de turism pentru petrecerea timpului liber și a utilităților aferente (ex. Pișcine, terenuri de minigolf, tenis, paint-ball, transport feroviar pe linii cu ecartament îngust, în zonele montane și de deal, etc).

Localizarea Geografică: Regiunea "Centru"

Aria geografică de interes: Regiunea "Centru"

Beneficiari: turiștii, personalul din turism, IMM-uri din sfera serviciilor turistice

Programarea acțiunii: 2007-2013

Cadrul Financiar (în milioane de Euro) indicativ :

Cost total	Fonduri UE	Buget de Stat	Buget Local	Fonduri Private

PRIORITATEA IV

4) Dezvoltarea rurala

Introducere

Pentru Regiunea "CENTRU" dezvoltarea rurala este o prioritate prin care se urmărește punerea în practică a unei politici integrate care să permită valorificarea tuturor tipurilor de potențial existente în spațiului rural: zootehnia, agricultura, procesarea produselor agricole, meșteșugurile, turismul rural, agroturismul, tradițiile, etc.

Datorită funcției de spațiu economic, natural și social, spațiul rural trebuie garantat și dezvoltat pe termen lung. Pentru aceasta, trebuie continuate măsurile de dezvoltare rurala, al cărui nucleu ar fi crearea unor fundamente de durată pentru generarea de locuri de muncă pentru populația rurală.

Din aceste motive strategia se bazează pe o abordare integrată care cuprinde organizarea și dezvoltarea agricolă, diversificarea economică prin stimularea industriei mici și mijlocii și a serviciilor rurale – managementul resurselor naturale, punerea în valoare a funcțiilor ambientale și promovarea culturii, a turismului și a activităților recreative.

Este evident ca pentru a se produce diversificarea activitatii economice si sociale trebuie sprijinite initiativele particulare si ale comunitatii prin care sa se asigure noi investitii, asistenta tehnica, servicii in afaceri, infrastructura adecvata, educatie si dezvoltarea durabila a localitatilor.

Densitatea satelor pe o suprafata de 1000 km² difera foarte mult in cadrul judetelor din regiune, de la judetul Alba cu 105,4 sate/1000 km², la judetul Brasov, cu 28 sate/1000 km², (fata de media pe tara de 55 sate/1000 km²). Numarul mare de sate din judetul Alba se datoreaza asezarilor foarte mici din Zona Muntilor Apuseni, unde cateva comune grupeaza mai mult de 30 de sate. Aceasta situatie creeaza destul de mari probleme in ceea ce priveste infrastructura de transport si utilitatile acestor localitati.

In cadrul comunitatilor rurale din regiune se intalnesc si sate sau asezari umane izolate care se confrunta cu fenomenul saraciei, caracterizate printr-un consum redus de bunuri si servicii.

Economia rurala, bazata in principal pe agricultura si prelucrarea produselor agricole si neagricole, este prea putin eficienta si inregistreaza un declin continuu, ceea ce are drept rezultat un grad accentuat de subdezvoltare si un decalaj semnificativ fata de mediul urban si fata de spatiul rural european.

Obiective:

- cresterea atractivitatii zonelor rurale pentru localizarea investitiilor straine si locale prin folosirea resurselor naturale;
- activarea participarii si cooperarii intre partenerii locali in scopul prezervarii mostenirii naturale si culturale rurale;
- dezvoltarea durabila a sectorului forestier prin stimularea exploatarei rationale a resurselor padurilor.

Rezultate asteptate:

- aparitia unor noi societati comerciale cu activitati diverse, bazate pe productie si servicii;
- crearea de noi locuri de munca in mediul rural;
- cresterea veniturilor populatiei din mediul rural ;
- reducerea diferentelor dintre mediul rural si cel urban.
- cresterea competitivitatii atractiilor turistice locale bazate pe unicitate si specific cultural si natural;
- atragerea in circuitul turistic a unor locatii rurale, in zone izolate, fara alte alternative de venituri;
- prezervarea mostenirii naturale, istorice si culturale a Regiunii pentru generatiile viitoare.
- mentinerea si dezvoltarea functiilor economice, ecologice si sociale ale padurilor din zonele rurale;
- extinderea zonelor impadurite in scopul cresterii valorii adaugate a produselor forestiere;

Masuri:

4.1 Creșterea competitivității sectoarelor agro-alimentar și forestier

4.2 Creșterea calității vieții în mediul rural și încurajarea diversificării economiei rurale

Masura : 4.1. Creșterea competitivității sectoarelor agro-alimentar și forestier

Obiective Specifice:

- îmbunătățirea gradului de informare a fermierilor și proprietarilor agricoli și a cunoștințelor acestora pentru facilitarea accesului la fondurile comunitare
- creșterea valorii adăugate a produselor agricole și forestiere
- îmbunătățirea valorii economice a pădurilor

Tipul intervenției: scheme de granturi, plăți directe

Tipul acțiunii și aspectul tehnic:

Datorită funcției de spațiu economic, natural și social, spațiul rural trebuie garantat și dezvoltat pe termen lung. Pentru aceasta trebuie continuate măsurile de dezvoltare rurală, al cărui nucleu ar fi crearea unor fundamente de durată pentru locuri de muncă pentru populația rurală, mai ales că, după 1989 în România s-a remarcat pentru prima dată o mișcare migratorie inversă dinspre urban spre rural. În Regiunea Centru ponderea populației din mediul rural a crescut cu mai bine de un punct procentual, de la 39% la 40,1% în perioada 1990-2005, tendință regăsită în toate județele Regiunii. Ponderea populației rurale variază între 55,9% (județul Harghita) și 25,3% (județul Brașov), ponderea la nivel național fiind de 45,1%. Corelat cu acest indicator, avem ponderea populației active în agricultură care era în 2005 de 26,7%. Un procent de 36,6 % din populația județului Harghita este ocupată în agricultură, față de doar 15,3% în județul Brașov sau 18,5% în județul Sibiu. În celelalte județe ponderea populației ocupate este de asemenea semnificativă: procente semnificative ale populației ocupate în agricultură (32,6% în județul Mureș, 32,3% Alba, 30,9% Covasna).

Numărul de salariați din agricultură a scăzut de aproximativ 2,6 ori în perioada 1995-2005 datorită faptului că exploatarea agricolă sunt acum pe suprafețe mici și în majoritate în regim individual privat. În economia rurală a Regiunii, sectorul privat deține o pondere covârșitoare — 94,5 % din totalul producției agricole, fiind peste media națională (94,8%). Datorită ponderii ridicate a sectorului privat și a configurației specifice a reliefului, terenurile utilizate pentru producția agricolă sunt de dimensiuni mici, nepermițând o exploatare eficientă.

Având 37,1% din suprafață acoperită cu păduri, Regiunea "CENTRU" posedă un mare potențial silvic, fiind a II-a furnizoare de lemn din țară și prima pentru lemnul de fag, după Regiunea Nord-Est. Regiunea "CENTRU" posedă un mare potențial silvic, deținând 18,7% din suprafața totală a pădurilor din România și 27,8% din suprafața pădurilor de rășinoase, respectiv 15,1%, din suprafața pădurilor de fag. Din totalul de masă lemnoasă pusă în circulație în anul 2003, 55,5% au fost rășinoase și 28,7% reprezintă esențe de fag.

Sectorul serviciilor este slab reprezentat în agricultură Regiunii CENTRU, valoarea lor reprezentând doar 0,5% din totalul producției agricole la nivelul Regiunii CENTRU, față de 0,8% la nivel național.

Chiar dacă ponderea populației ocupate a crescut, ponderea sectorului economic agricol a scăzut de la 19,6 din PIB-ul regional în 1993 la 11,9 % în 2004.

Pentru revigorarea activităților economice din mediul rural și diversificarea acestora se impune susținerea activităților agricole prin realizarea de servicii specifice, a activităților de agroturism, a producției de artizanat și a altor activități cu specific agricol (sericultură, apicultură, cultivarea ciupercilor, plantelor medicinale și a fructelor de pădure).

Activități eligibile orientative:

- oferirea de consultanță și consiliere fermierilor pentru: elaborarea de planuri de afaceri, planuri de management, întocmirea cererilor de finanțare;
- consiliere privind managementul exploatarea agricole și aplicarea bunelor practici agricole și de mediu
- construirea/modernizarea și achiziționarea de clădiri și alte proprietăți utilizate în producția agricolă
- Construcții noi și/sau modernizarea infrastructurii rutiere interne sau de acces din domeniul agricol, inclusiv utilități și racorduri necesare proiectului;
- extinderea resurselor forestiere pe terenurile agricole și neagricole în vederea contribuției la protecția mediului, prevenirea riscurilor naturale și a schimbărilor climatice
- investiții în dotarea firmelor din mediul rural care au ca activitate principală procesarea lemnului
- realizarea de investiții, inclusiv în energie regenerabilă, în achiziționarea de noi tehnologii care să ducă la îmbunătățirea procesării primare și a marketingului produselor agricole
- îmbunătățirea accesibilității la exploatarea agricole și forestiere
- construirea/modernizarea căilor de acces la surse de energie și sistemele de irigații
- reducerea fărâmițării excesive a terenurilor agricole prin comasarea terenurilor agricole și forestiere

Localizarea Geografică: Regiunea "Centru"

Aria geografică de interes: Regiunea "Centru"-spațiul rural,

Beneficiari: producători individuali, asociații de producători agricoli, ferme, societăți comerciale, administrația publică;

Autoritatea de Implementare: ADR 7 CENTRU

Cost total	Fonduri UE	Buget de Stat	Buget Local	Fonduri Private

Măsura 4.2 Creșterea calității vieții în mediul rural și încurajarea diversificării economiei rurale

Obiective specifice

- revigorarea spațiului rural prin sprijinirea dezvoltării, creării și diversificării activităților economice ;
- stabilizarea populației din mediul rural;
- crearea de noi locuri de munca prin creșterea angajării în sectoare neagricole.

Tipul intervenției: granturi

Dezvoltarea activitatilor economice în mediul rural și diversificarea acestora ar reprezenta motorul care ar menține vitalitatea spațiului rural, ar stabiliza populația, mai ales că în Regiune exista zone rurale ramase în urmă din punct de vedere al dezvoltării, caracterizate de existența unor factori restrictivi de dezvoltare: slaba diversificare a activitatilor economice, dependentă aproape exclusivă de agricultura, infrastructura socială deficitară, acces dificil la rețelele de transport.

Suținerea financiară a industriei locale, diversificarea activităților alternative agriculturii ca de exemplu încurajarea meșteșugurilor și a agroturismului sunt măsuri indirecte prin care este stabilizată populația de la sate.

Realitatea satului românesc denotă o infrastructură slab dezvoltată care determină lipsa atractivității investiționale și în același timp conduce la reducerea continuă a populației prin fenomenul de migrație, în special în rândul tinerilor și al femeilor. Astfel, pentru a reduce aceste fenomene, diversificarea către activități non-agricole, dezvoltarea turismului, renovarea și dezvoltarea satelor constituie elemente de bază în acest sens.

Multe din localitățile rurale ale Regiunii CENTRU au fost afectate de restructurarea industrială a zonelor urbane învecinate și nu dispun de surse financiare și umane pentru susținerea și promovarea unor proiecte de revigorarea socio-economică. Infrastructura de acces este în

Această măsură își propune o abordare integrată a dezvoltării rurale și va acționa pe trei direcții:

- dezvoltarea infrastructurii de bază
- îmbunătățirea calității mediului social, economic, natural
- conservarea patrimoniului natural, cultural și arhitectonic

Tipuri de acțiuni:

Crearea de activități non-agricole și dezvoltarea întreprinderilor

- investiții în producerea, procesarea și/sau marketingul primar al produselor care nu sunt acoperite de măsura 4.1
- promovarea și dezvoltarea de activități meșteșugărești, de artizanat și a altor activități specific rurale
- investiții în dezvoltarea agroturismului (certificare, crearea de capacități de cazare, etc)

Încurajarea activităților turistice

- construirea, modernizarea, dotarea centrelor de informare turistică din zonele rurale
- realizarea de sisteme electronice de rezervare a locurilor de cazare
- investiții în reabilitarea/modernizarea structurilor de agrement din zonele rurale
- amenajarea obiectivelor naturale de interes turistic

Crearea și modernizarea infrastructurii rurale

- crearea și modernizarea infrastructurii rurale de transport (creare/modernizare drumuri comunale), mediu (crearea/extinderea/modernizarea sistemelor de canalizare, alimentare cu apă, extinderea sistemului de colectare a deșeurilor; extinderea sistemului de alimentare cu energie electrică, rețele de alimentare cu gaz, etc

Amenajarea spațiilor de interes public ale localităților

- amenajarea spațiilor de interes public a localităților: construcția, amenajarea, renovarea centrelor civice (clădiri, parcuri, piețe, parcuri, etc)
- reabilitarea/amenajarea bibliotecilor, căminelor culturale, etc
- refacerea picturilor/frescelor din biserici, etc

PRIORITATEA V

Cercetare, inovare tehnologica si crearea societatii informaționale

Introducere

Cercetarea în România este finanțată centralizat de la bugetul național. Țările occidentale acordă sectorului cercetării aproximativ 2-3% procente din PIB; există studii care arată că cercetarea științifică nu poate aduce beneficii decât de la un anumit nivel de finanțare în sus. Evoluția negativă a cercetării are printre cauze subfinanțarea, alături de menținerea artificială a multor instituții necompetitive care consumă resurse și incapacitatea de a formula o strategie economică pe termen lung pentru stabilirea sectoarelor prioritare ale cercetării.

România și implicit Regiunea CENTRU se confruntă în continuare cu un proces intens de emigrare, ceea ce reprezintă o pierdere de resurse umane înalt calificate, cele mai importante resurse pe care le are un teritoriu. Nu există țară dezvoltată fără un puternic sector de cercetare și nu există cercetare științifică fără dezvoltare socio-economică. De aceea, finanțarea cercetării ar aduce dezvoltare în Regiune și ar menține forța de muncă înalt calificată. Cercetarea științifică și învățământul științific trebuie promovate pentru stabilitate, progres social și creșterea bunăstării.

Pentru a facilita transferul informațiilor de la învățământul superior și institute de cercetare, spre sectorul productiv, trebuie să fie întărite legăturile dintre universități, societăți comerciale, organizații neguvernamentale și instituții publice, în scopul introducerii noului și a unei abordări inovative.

Prin această prioritate ne propunem ca **Obiective:**

- creșterea cooperării între sectorul de cercetare-dezvoltare și sectorul economic în scopul îmbunătățirii competitivității întreprinderilor
- Sprijinirea competitivității economice prin creșterea interacțiunii dintre sectorul public și firme/cetățeni prin exploatarea potențialului provenit din ICT.

Rezultate așteptate:

- întărirea potențialului uman din domeniul inovării și cercetării;
- îmbunătățirea cooperării dintre sectorul de cercetare –dezvoltare și sectorul economic;
- creșterea competitivității firmelor pe piețele locale și regionale.

Măsuri:

Măsura: 5.1. Sprijinirea cercetării, dezvoltării tehnologice și inovării în scopul creșterii competitivității economice

Măsura 5.2 Dezvoltarea tehnologiei ICT pentru sectoarele public și privat

Măsura: 5.1. Sprijinirea cercetării, dezvoltării tehnologice și inovării în scopul creșterii competitivității economice

Obiective Specifice:

- asigurarea de sprijin pentru producție și servicii de tehnologii înalte și medii;
- îmbunătățirea cooperării industriale în domeniul cercetării-dezvoltării și a transferului tehnologic;
- creșterea nivelului tehnologic al întregii rețele productive a regiunii;
- creșterea capacității de Cercetare Dezvoltare, stimularea cooperării dintre instituțiile din domeniul CDI și firme și creșterea accesului firmelor la servicii de CDI

Tipul intervenției: Scheme de sprijin prin granturi și credite subvenționate

Tipul acțiunii și aspectul tehnic:

După 1990, se constată o scădere a relațiilor de colaborare și transfer tehnologic Universități – Industrie, datorită transformărilor economice din regiune, precum și a lipsei de instituții performante în cercetarea științifică și transferul tehnologic. Din acest motiv, dezvoltarea economică a regiunii este dependentă aproape în exclusivitate de importul de tehnologie, un punct slab atât pentru economie cât și pentru instruirea universitară în sine. Înființarea unor centre de cercetare științifică și transfer tehnologic în relație cu marile universități ale regiunii se dovedește astfel o necesitate urgentă.

Numarul personalului angajat în domeniul cercetării-dezvoltării în Regiunea Centru este sub media pe țară în 2005 (95,6 față de 189,8 la 100.000 locuitori¹⁰) iar în interiorul Regiunii există decalaje importante între județele acesteia (Brasov cu un maxim de 159,3 la 100.000 locuitori față de județul Harghita cu 0,9 la 100.000 locuitori). Numarul cercetătorilor a scăzut progresiv în ultimii ani în sectorul întreprinderilor, și în cel guvernamental; se remarcă o tendință de creștere în sectorul învățământului superior.

Din punct de vedere a cheltuielilor repartizate pentru cercetare în anul 2005, Regiunea CENTRU a absorbit 4,5% din totalul cheltuielilor la nivel național. 47,9% din total cheltuieli la nivel regional au fost acordate județului Brasov.

Punctul central al strategiei în acest domeniu este legat de asigurarea sprijinului în dezvoltarea producției și serviciilor care utilizează tehnologii înalte și medii. Acest lucru implică o participare mai ridicată a organizațiilor și cercetătorilor în proiecte internaționale și în consecință se vor sprijini cooperările bilaterale și cele cu alte programe internaționale sau organizații științifice și de cercetare.

Măsura intenționează să susțină inovarea și transferul tehnologic în sectoare specifice de activitate, prin structuri specializate, cu scopul de a contribui la procesul de dezvoltare al sistemului de producție și la menținerea competitivității. Măsura își propune de asemenea să favorizeze dezvoltarea și crearea unei rețele științifice și tehnologice între laboratoare de cercetare, centre de servicii avansate pentru firme care să fie capabile să promoveze și să creeze forme concrete și inovative de colaborare cu sistemul public de cercetare.

Printre intervențiile prevăzute se urmărește promovarea creării de noi firme inovative în sectoare cu înalt conținut tehnologic, prin facilitarea localizării firmelor inovative în interiorul parcurilor tehnologice și care să aibă ca activitate difuzarea inovării firmelor din teritoriu pentru a crește nivelul tehnologic al întregii rețele productive a regiunii.

Domenii de intervenție eligibile:

- Crearea de parteneriate în domeniul C&D între universități/institute de cercetare și întreprinderi (din industrie) pentru generarea de rezultate cu aplicabilitate directă în economie

- Dezvoltarea infrastructurii de CD existente și crearea de infrastructură nouă (laboratoare, centre de excelență)
- Dezvoltarea de poli de excelență regionali

- Conectarea centrelor regionale de CD la rețeaua europeană și internațională (GRID, GEANT)
- crearea de rețele de transfer de cunoștințe și rețele interuniversitare
- crearea de clustere industriale și clustere de cercetare
- Sprijin pentru introducerea de high-tech în micro-întreprinderi și spin-offs
- Dezvoltarea infrastructurii de CD în întreprinderi, crearea de noi locuri de muncă în CD
- Promovarea inovării în întreprinderi
- activități de cercetare industrială și activități de dezvoltare experimentală
- transfer de cunoștințe și diseminarea informațiilor

Localizarea Geografică: Regiunea “Centru”

Aria geografică de interes: Regiunea “Centru”

Beneficiari: IMM-uri, institutii de cercetare, universitati, industria regionala

Programarea acțiunii: 2007-2013

Cadrul Financiar (în milioane de Euro)indicativ :

Cost total	Fonduri UE	Buget de Stat	Buget Local	Fonduri Private

Măsura 5.2 Dezvoltarea tehnologiei ICT pentru sectoarele public și privat

Infrastructura de comunicatii reprezinta intr-o mare masura un element critic al competitivității regionale. Regiunile din Romania prezintă rămânări in urma in ceea ce priveste infrastructura de broadband, atat din punct de vedere al distributiei la nivel teritorial, cat si in ceea ce priveste tehnologia folosita. Desi numarul conexiunilor la internet aproape s-a dublat in anul 2005 fata de 2004 (de la 973.000 la 1.751.000), acesta continua sa fie redus in comparatie cu cel al mediei tarilor membre UE.

In prezent, in Romania, rețelele de broadband sunt dezvoltate de furnizori privati de rețele de comunicatii electronice. Experienta a demonstrat ca realizarea rețelelor de broadband tinde sa se concentreze in marile orase, in timp ce orasele mici si zonele rurale sunt neglijate.

Referindu-ne la evolutiile tehnice si economice din noua economie globala, este extrem de important ca abilitatile companiilor sa fie imbunatatite pentru a face fata noilor provocari, accesul la informare si noi pietele prin intermediul internetului fiind esential.

Principalele acțiuni care se vor realiza vizează nevoia de îmbunătățire a infrastructurii ICT în zonele unde aceasta este deficitară: zone rurale și zone urbane mici; să dezvolte și să utilizeze serviciile electronice publice și să dezvolte un mediu sigur și dinamic pentru dezvoltarea serviciilor de afaceri/investiții electronic.

Obiectiv

•Sprijinirea competitivității economice prin creșterea interacțiunii dintre sectorul public și firme/cetățeni prin exploatarea potentialului provenit din ICT.

Principalele activități vizează nevoia de îmbunătățire a infrastructurii de ICT existentă în zonele rurale și în localități urbane mici, pentru dezvoltarea și utilizarea eficientă a serviciilor publice electronice și crearea unui mediu sigur și eficient al activităților e-business. În acest scop este necesară introducerea și susținerea de sisteme inovative în administrație, în activitățile zilnice și dezvoltarea unei piețe competitive pentru o nouă generație de servicii și produse.

Activitati orientative

- Sprijinirea accesului IMM-urilor la Internet si la serviciile conexe. Prin aceasta operatiune se are in vedere oferirea de sprijin IMM-urilor pentru conectarea la Internet prin conexiuni broadband (de banda larga) si achizitionarea de hardware si software corespunzatoare.
 - Sprijin pentru furnizorii de retele de comunicatii electronice pentru construirea retelelor broadband, in special in zonele de esec al pietei.
 - Sprijin pentru autoritatile publice pentru realizarea unor retele broadband, in special in zonele de esec al pietei.
 - Sprijin pentru autoritatile locale pentru realizarea de telecentre (info-chioscuri) mai ales in zonele de esec al pietei, prin intermediul conexiunilor broadband.
- Sprijin pentru autoritățile publice pentru introducerea de sisteme informatice specializate (GIS)

PRIORITATEA VI

Creșterea ocupării forței de muncă, dezvoltarea resurselor umane si a serviciilor sociale

Introducere

Instabilitatea socio-economica cu care s-a confruntat România si implicit Regiunea CENTRU in ultimul deceniu și jumătate a dus la puternice dezechilibre resimțite si pe piața forței de munca. Îmbătrânirea populației si creșterea ratei dependentei, scăderea numărului populației active si creșterea șomajului datorat proceselor de restructurare au slăbit dar si a ineficienței sistemului de formare profesionala care sa răspundă cerințelor pieței forței de munca, sunt fenomene care impun adoptarea de strategii in domeniul dezvoltării resurselor umane, care sa sprijine reformele din acest domeniu, strategii care sa acopere atât sfera educaționala si a formarii profesionale cat si pe cea a ocupării populației.

Competitivitatea regiunii, pe langa disponibilitatea si calitatea infrastructurii tehnice si a dezvoltarii unei societati informationale are nevoie si de asistenta tehnica pentru dezvoltarea unui sistem educational de care depinde:

- calitatea deprinderilor si calificarilor de pe piata muncii,
- gradul mobilității pregătirii profesionale a locuitorilor.

Forța de muncă trebuie sa fie capabilă sa se adapteze la condițiile schimbărilor socio-economice si sa profite din plin de avantajele unor noi oportunitati de angajare.

Imbunatatirea nivelului de pregatire profesionala si adaptarea deprinderilor si a pregatirii profesionale la nevoile specifice ale pietei muncii sunt cruciale pentru ridicarea potentialului resurselor umane din regiune si cresterea sanselor individului in cadrul pietei muncii. Necesitatea cresterii competitivitatii este determinata de schimbarile structurii pietei muncii si presupune o adaptare rapida a omului de varsta activa la aceste schimbari. Autoritatile, institutiile si alti actori de la nivel regional si local trebuie sa aiba un rol activ in acest proces. Participantii individuali la aceste schimbari sunt elevii, studentii, adultii, incluzand lucratorii companiilor active si ai celor care au fost restructurate care trebuie sa-si adapteze deprinderile si calificarile in raport cu noile oferte de munca sau cu posibilitatea deciziei de a lansa propria afacere.

In cadrul acestei prioritati se va avea in vedere : calificarea si recalificarea fortei de munca in scopul de a o face mai adaptabila la nevoile in continua evolutie pe piata muncii, imbunatatirea masurilor active de ocupare ca instrument sistemic pentru incurajarea ocuparii fortei de munca si promovarea includerii sociale a grupurilor defavorizate.

Fenomenele de instabilitate socio-economica au dus la accelerarea sărăciei in rândul populației si la accentuarea fenomenelor de marginalizare a grupurilor dezavantajate si a celor cu risc de excludere sociala.

Obiective:

- creșterea flexibilității și a mobilității profesionale a resurselor umane pe baza ridicării nivelului de cunoștințe și a deprinderilor profesionale ale lucrătorilor;
- diversificarea, extinderea și creșterea calității serviciilor sociale oferite de autoritățile locale, instituții și organisme neguvernamentale;
- promovarea anteprenoriatului prin furnizarea de sprijin pentru persoanele care încep sau administrează o afacere.

Rezultate așteptate:

- reducerea ratei somajului prin crearea unei mai mari mobilități pe piața muncii;
- creșterea numărului de angajați care au urmat cursuri de calificare/specializare
- creșterea numărului de ONG-uri și instituții publice implicate în furnizarea de servicii sociale în parteneriat cu autoritățile locale;
- diversificarea, extinderea și creșterea calității serviciilor sociale oferite de autoritățile locale, organisme guvernamentale și neguvernamentale
- creșterea numărului de persoane care beneficiază de îmbunătățirea calității serviciilor sociale
- promovarea participării persoanelor excluse social la viața culturală și socială a comunității
- dezvoltarea cunoștințelor managerilor în tehnici de gestionare a firmei, în domeniul politicii de dezvoltare a resurselor umane, tehnici de marketing, etc ;
- creșterea numărului de IMM-uri care și-au îmbunătățit strategiile de dezvoltare a resurselor umane, strategii de marketing etc.

Masuri :

- 6.1. Educație și formare profesională în sprijinul creșterii economice și dezvoltării societății bazate pe cunoaștere
- 6.2 Promovarea măsurilor active de ocupare a forței de muncă disponibile
- 6.3. Îmbunătățirea și extinderea sistemului de servicii sociale

Măsura 6.1. Educație și formare profesională în sprijinul creșterii economice și dezvoltării societății bazate pe cunoaștere

Obiective

- furnizarea unei educații inițiale și formări continue moderne și de calitate care să răspundă cerințelor specifice ale pieței muncii și societății bazate pe cunoaștere
- creșterea competitivității economice a firmelor prin crearea de oportunități pentru dezvoltarea resurselor umane

Tipul intervenției: scheme de grant

Tipul acțiunii și aspectul tehnic:

Măsura se concentrează asupra a două componente ale formării: formarea profesională inițială și cea continuă.

Se consideră că o atenție deosebită trebuie să se acorde îmbunătățirii calității învățământului profesional și tehnic, urmărindu-se modernizarea sistemului educațional în vederea oferirii prin unitatea de învățământ a unei pregătiri tehnice și profesionale adaptată nevoilor de dezvoltare personală și profesională a elevilor, dar și nevoilor de dezvoltare integrată, economică și socială, pe termen mediu și lung a localităților.

În noul context economico-social, focalizat pe sectorul privat și pe restructurarea întregii economii, se dezvoltă o nouă legătură între sistemul VET și piața muncii. S-a dovedit practic că oferta VET trebuie să răspundă cererii unei piețe de forță de muncă, ea însăși în restructurare, iar scolile VET pot juca un rol activ în refacerea

comunitatilor, ocupandu-se de dezvoltarea resurselor umane. Aceasta a devenit un obiectiv major al strategiilor de dezvoltare a resurselor umane in Romania.

Masura va sprijini dezvoltarea parteneriatului pentru invatamantul profesional si tehnic, stabilit la nivel regional, in vederea elaborarii unei strategii privind directiile de dezvoltare in acest domeniu precum si adaptarea curriculumului scolar la nevoile pietei fortei de munca.

Formarea profesionala continua are drept scop armonizarea nevoilor pietei fortei de munca cu cele ale actorilor sociali prin dezvoltarea de programe deschise, care pot urma oricarei forme de educatie initiala.

Învățarea continuă reprezintă cadrul general pentru restructurarea și dezvoltarea sistemelor de educație și formare, pentru asigurarea competențelor cheie pe tot parcursul vieții și a coerenței dintre cadrele de educație formală, informală și non-formală.

Un nivel înalt de calificare trebuie să fie garantat de centrele de învățare prin intermediul unor structuri educaționale modulare și flexibile, articulate printr-un cadru coerent al calificărilor și deservite de un personal cu înaltă calificare. Resursele alocate acestei axe prioritare vor fi direcționate către dezvoltarea sistemului de educație și formare profesională inițială și continuă și se vor concentra pe sistem și oferta de educație și formare inițială și continuă.

Domenii de intervenție

- Creșterea accesului la educație de calitate și Învățământ Profesional si Tehnic inițial;
- Corelarea învățării pe tot parcursul vieții cu piața muncii
- Calitate în Formarea Profesionala Continua

6.1.1 Creșterea accesului la educație de calitate și Învățământ Profesional si Tehnic inițial;

În cadrul acestui domeniu, vor fi susținute activitățile destinate îmbunătățirii accesului la servicii de calitate furnizate în școală, fiind vizate, în mod special, serviciile de orientare și consiliere, mediere școlară și alte servicii conexe. Aceste servicii susțin realizarea obiectivului de creștere a participării la educație și îmbunătățirea performanțelor școlare contribuind astfel pe termen lung la îmbunătățirea nivelului de educație al populației.

De asemenea vor fi vizate activități de formare și perfecționare a personalului didactic pentru îmbunătățirea practicilor și metodelor de predare.

În vederea asigurării unei mai bune adaptări a educației și formării profesionale inițiale la nevoile pieței muncii, vor fi încurajate realizarea de studii și cercetări privind tendințele de evoluție ale pieței muncii, îmbunătățirea instrumentelor și proceselor de planificare precum și acțiuni de dezvoltare de curriculum.

Activități orientative:

- Înființarea/dezvoltarea de centre pentru certificarea învățării anterioare;
- Dezvoltarea/implementarea/integrarea instrumentelor și practicilor de educație incluzivă, crearea/dezvoltarea de mecanisme care să sprijine creșterea accesului și participării la educația și formarea profesională inițială;
- Elaborarea/dezvoltarea/actualizarea/revizuirea/testarea și implementarea de calificări și standarde profesionale în EFP inițială;
- Dezvoltarea/actualizarea/îmbunătățirea/testarea și implementarea instrumentelor de orientare și consiliere, precum și servicii conexe;
- Îmbunătățirea/furnizarea serviciilor de orientare și consiliere în învățământul preuniversitar;
- Îmbunătățirea/furnizarea serviciilor de mediere școlară, mentorat, servicii de sprijin și servicii conexe pentru elevi cu dizabilități, elevi de etnie romă și din mediul rural, persoane aparținând altor grupuri vulnerabile;
- Dezvoltarea de curriculum, inclusiv elaborarea de material didactic;
- Activități extracurriculare (doar în ceea ce privește educația nonformală și informală, dezvoltarea culturii antreprenoriale și a cetățeniei active), inclusiv acțiuni inovatoare;
- Campanii de constientizare în vederea creșterii participării la educație și formare profesională inițială, promovării normelor elementare de igienă și menținere a sănătății, inclusiv respectarea diversității;
- Introducerea și extinderea utilizării TIC în activitățile de predare și învățare management și planificare în învățământul preuniversitar;

- Dezvoltarea și implementarea soluțiilor/instrumentelor software pentru îmbunătățirea proceselor și activităților educaționale;

6.1.2 Corelarea învățării pe tot parcursul vieții cu piața muncii

În cadrul acestui domeniu sunt eligibile activități care facilitează tranziția de la școală la locul de muncă prin creșterea relevanței educației și formării profesionale pentru piața muncii și prin îmbunătățirea nivelului de calificare a angajaților, în perspectiva învățării pe parcursul întregii vieți, în contextul societății bazate pe cunoaștere. Rezultatele slabe înregistrate în domeniul educației și formării profesionale reprezintă un obstacol în calea dobândirii și păstrării unui loc de muncă, devenind astfel una dintre principalele cauze pentru somajul de lungă durată. Prin urmare, se are în vedere prevenirea și corectarea părăsirii timpurii a școlii și dobândirea competențelor necesare integrării și menținerii pe piața muncii.

Activitățile finanțate se concentrează asupra perspectivei învățării pe tot parcursul vieții și a contribuției acestora la îmbunătățirea procesului de inserție a absolvenților pe piața muncii, prin reducerea ratei abandonului școlar timpuriu și creșterea participării la programele de FPC în vederea obținerii unei calificări complete și actuale în corelare cu cerințele pieței muncii.

Acest domeniu contribuie la asigurarea de oportunități pentru toți prin oferirea unei șanse fie prin educație, fie prin formare profesională, fie prin muncă. Se acordă o atenție specială asigurării utilității și relevanței șanselor și oportunităților oferite.

Pentru a contrabalansa efectele negative ale participării scăzute la FPC, activitățile de extindere, diversificare și modernizare ale oportunităților de FPC vor fi promovate pentru calificarea și/sau recalificarea angajaților în corelare cu cererea pe piața muncii.

Activități orientative

- Sprijinirea programelor de învățare la locul de muncă pentru elevi și studenți;
- Sprijinirea și dezvoltarea de programe pentru menținerea elevilor în educație și prevenirea părăsirii timpurii a școlii;
- Sprijinirea inițiativelor de parteneriat între școli, universități și întreprinderi;
- Dezvoltarea și furnizarea serviciilor de orientare, consiliere și îndrumare în sprijinul tranziției de la școală la viața activă;
- Monitorizarea inserției tinerilor absolvenți pe piața muncii;
- Dezvoltarea acțiunilor inovatoare în vederea îmbunătățirii tranziției de la școală la viața activă.
- Promovarea unor servicii integrate și soluții alternative pentru învățământul prescolar;
- Implementarea programelor de tip “școală după școală”, educație remedială și învățare asistată;
- Reintegrarea în educație a celor care au părăsit timpuriu școala (inclusiv programe de educație de “a doua șansă”);
- Furnizarea serviciilor integrate de orientare și consiliere pentru persoanele expuse riscului de părăsire timpurie a școlii.

6.1.3 Creșterea adaptabilității lucrătorilor și a întreprinderilor

Acest domeniu urmărește îmbunătățirea adaptabilității, atât a întreprinderilor, în special a microîntreprinderilor și IMM-urilor, cât și a angajaților, la mediul economic în schimbare și la provocările globalizării. În cadrul acestui domeniu sunt abordate: nevoia de forță de muncă mai bine calificată pentru a face față introducerii pe scară largă a tehnologiilor noi și moderne; noi forme de organizare a muncii; flexibilitatea și mobilitatea ocupării forței de muncă, inclusiv aplicarea reglementărilor europene privind sănătatea și securitatea la locul de muncă.

Activitățile propuse se concentrează pe creșterea nivelului calificărilor și a competențelor atât pentru angajați, cât și pentru angajatori, de a anticipa schimbările viitoare pe piața muncii în legătură directă cu piața economică deschisă și, de asemenea, cu procesul de restructurare a economiei. Ca răspuns la dinamica pieței muncii se va acorda o atenție deosebită facilitării transferului de locuri de muncă dinspre sectoarele sau ocupațiile în declin către cele în

expansiune, ținând însă cont de avantajele comparative. Sunt sprijinite de asemenea intervențiile care limitează riscul ocupării locurilor de muncă slab plătite și care combat inegalitățile salariale odată cu sporirea cererii de personal calificat.

Vor fi urmărite activitățile care vizează:

- creșterea nivelului calificării pentru angajați și angajatori
- Promovarea culturii antreprenoriale
- formare și sprijin pentru angajați și întreprinderi pentru promovarea adaptabilității

Rezultate:

-

Localizarea Geografică: Regiunea CENTRU

Aria geografică de interes: Regiunea CENTRU

Beneficiari: ONG-uri, Firme de consultanță, Instituții ale administrației publice locale, firme private din domeniul producției și serviciilor, firme de stat

Programarea acțiunii: 2007-2013

Cadrul Financiar (în milioane de Euro) indicativ :

Cost total	Fonduri UE	Buget de Stat	Buget Local	Fonduri Private

Măsura 6.2. Promovarea măsurilor active de ocupare a forței de muncă

Obiectivul general al acestei măsuri este facilitarea integrării pe piața muncii a tinerilor și șomerilor de lungă durată, atragerea și reținerea pe piața muncii a persoanelor un timp cât mai îndelungat, inclusiv în mediul rural, și susținerea ocupării formale.

Obiective specifice:

- îmbunătățirea participării șomerilor de lungă durată în programe axate pe măsuri active de ocupare
- creșterea participării persoanelor ocupate în activități agricole de subsistență în programe integrate de ocupare

Creșterea ratei de ocupare până la ocuparea deplină așa cum s-a stabilit în Strategia Europeană de Ocupare și în documentele strategice naționale, reprezintă un obiectiv cheie și implică promovarea activă și preventivă a măsurilor de ocupare ducând la diminuarea șomajului și a ratei de inactivitate.

Având în vedere efectele negative ale scăderii demografice, restructurarea economică și adaptarea anevoioasă la nevoile pieței muncii, politica de ocupare țintește reducerea șomajului și ratei de inactivitate prin măsuri active inovative și flexibile.

Promovarea măsurilor active și preventive de ocupare va avea rezultate pozitive și la nivelul mentalității persoanelor ocupate și neocupate. Mai mult, se va urmări înlăturarea obstacolelor privind accesul la piața muncii, furnizarea de asistență și consiliere pentru persoanele aflate în căutarea unui loc de muncă, facilități de acces la diferite măsuri de ocupare.

Măsurile active de ocupare trebuie să includă de asemenea programe de instruire în domeniul antreprenoriatului pentru tineri și șomeri de lungă durată și pentru persoane inactive, incluzând zonele rurale și agricultura de subsistență, permițându-le să devină activi pe piața muncii, să primească cunoștințele de bază pentru activități precum întocmirea unui plan de afaceri, legislația de bază cu care trebuie să lucreze, instrumente de marketing, strategii de orientare înspre clienți, etc.

Statisticile au demonstrat că, în timp ce incidența șomajului de scurtă durată a scăzut, șomajul de lungă durată a rămas constant. O altă problemă a României și implicit a Regiunii CENTRU o reprezintă nivelul ocupării în

agricultură (32,2% la nivel național și 26,7% nivel regional) care însă are un trend descendent. Dacă luăm în considerare statutul ocupării în agricultură (în cea mai mare parte fiind format din lucrători familiari și persoane auto-angajate) și viitoarea eliberare a forței de muncă din agricultură, trebuie luate măsuri urgente pentru redirectionarea acestui număr mare de persoane. Cea mai potrivită direcție ar fi cea a serviciilor iar modalitățile de trecere de la o agricultură de subzistență la o altă activitate economică ar fi: promovarea educației, crearea de oportunități de ocupare și formare pentru persoanele din mediul rural, consiliere și asistență pentru începerea unei afaceri sau a altor activități.

Având în vedere cele de mai sus, două domenii de intervenție vor fi urmărite prin această măsură:

6.2.1 Dezvoltarea și implementarea măsurilor active de ocupare

Operațiuni indicative:

- susținerea tuturor activităților legate de măsurile active de ocupare
- dezvoltarea și implementarea de planuri de acțiune personalizate, asistență pentru căutarea unui loc de muncă, servicii de orientare și formare profesională pentru tineri și șomerii de lungă durată, persoane aflate în căutarea unui loc de muncă după o perioadă de absență, persoane în vârstă, etc
- măsuri pentru o mai bună compatibilizare între abilitățile individului, educație și oportunitățile de pe piața muncii, potențialul ocupațional, etc
- dezvoltarea și implementarea de măsuri inovative pentru promovarea ocupării tinerilor și șomerilor de lungă durată;
- promovarea sistemului dual de finanțare angajării tinerilor, combinat cu formare în școli vocaționale și întreprinderi¹¹.

6.2.2 Promovarea durabilității pe termen lung a zonelor rurale în termeni de ocupare și dezvoltare a resurselor umane

Acest domeniu de intervenție se adresează populației inactive din punct de vedere economic care trăiește în mediul rural și care își câștigă existența din activități agricole de subzistență, realizate în propria gospodărie.

Proiectele finanțate prin această măsură vor asigura calificarea populației rurale, în special a celor implicați în agricultura de subzistență, în domenii care prezintă cerere pe piața regională și locală: de ex. construcții, turism, servicii complementare, meșteșuguri specifice, servicii sociale sau de îngrijire, etc. În cadrul acestei măsuri, populația rurală va fi sprijinită să dobândească și alte abilități de dezvoltare personală care să le faciliteze integrarea pe piața muncii, ca de exemplu module de pregătire în domeniul utilizării tehnologiei informației și comunicației, limbi străine, etc.

Pentru a crește mobilitatea forței de muncă din mediul rural este importantă realizarea unor campanii promoționale pentru mobilitatea ocupațională, sectorială și geografică a forței de muncă precum și alte măsuri inovative.

Pentru a asigura dezvoltarea unei culturi antreprenoriale în zonele rurale, programul va sprijini campanii de promovare a antreprenoriatului, programe de instruire și consiliere precum și alte servicii de sprijin pe problematica antreprenoriatului pentru cei care doresc să-și înceapă o afacere în mediul rural.

Activități indicative:

- dezvoltarea de programe integrate de instruire, ocupare și alte măsuri de sprijin pentru populația din mediul rural, cu scopul de a reduce dependența de agricultura de subzistență;
- dezvoltarea de măsuri pentru promovarea ocupațională și mobilitate geografică a forței de muncă din mediul rural pentru a exploata toate oportunitățile de ocupare existente și a crește coeziunea regională;
- dezvoltarea de măsuri pentru îmbunătățirea mediului și a condițiilor de sănătate în mediul rural, crescând astfel motivația, disponibilitatea și oportunitatea de participare pe piața muncii;

¹¹ Sistemul dual combină formarea în școlile vocaționale. Absolvenții în sistemul dual sunt studenți angajați de firme cărora li se acordă o indemnizație pentru persoană formată și indemnizație de securitate socială. Principalul avantaj este că formarea este foarte apropiată de munca reală iar tinerii pot să treacă foarte repede de la formare la munca reală.

Măsura 6.2.3.Promovarea incluziunii sociale

Din analiza realizată de Guvernul României în Planul Național Anti-Sărăcie și promovarea incluziunii sociale asupra situației existente rezulta o amplificare dramatică a fenomenului sărăciei în toată țara.

Procesul de sărăcire a unui segment important al populației s-a produs atât prin erodarea veniturilor și degradarea acumulărilor cât și prin creșterea aspirațiilor de consum datorită fluxului de persoane și informații din și spre exteriorul țării. Dintre multiplele modalități de manifestare a sărăciei, excluziunea socială este procesul cu efectele sociale cele mai negative datorită paralizării capacității de redresare.

Unul din obiectivele Planului Național Anti-Sărăcie este dezvoltarea instituțională și a capacităților sistemului prin mobilizarea resurselor comunitare și a parteneriatului care trebuie să stea la baza coagulării programelor de dezvoltare socială. Lărgirea parteneriatului prin includerea, alături de patronat și sindicate, a bisericii, a organizațiilor neguvernamentale, mai ales a celor care exprimă în mod direct segmentele de populație aflate în situație de risc/dificultate este una din prioritățile acestui sector.

Din analiza socio-economică a Regiunii se poate observa o lipsă acută a investițiilor atât în infrastructura necesară cât și în servicii. În Regiune există doar 18 de cantine sociale numărul beneficiarilor scăzând cu o treime în 2003 față de 2001.

De asemenea, din totalul șomerilor înregistrați în anul 2003, 51,6%, nu beneficiau de nici o alocație de la bugetul de stat. Față de anul 2001, numărul șomerilor care nu beneficiau de nici o alocație de sprijin a crescut cu 180,8% în timp ce ponderea șomerilor beneficiari de alocații de sprijin a scăzut de la 36,57% în 2001 la 0,36% în 2003.

Conform studiului "Sărăcia comunităților rurale în România" realizat de prof. Dumitru Sandu, județele Alba și Mureș sunt cuprinse cu 9 respectiv 3 comune, în rândul celor mai sărace 10% comune din România.

La recensământul din 2002, s-a înregistrat un procent ridicat al populației de etnie rromă în Regiunea CENTRU, 4,0%, față de 2,5% la nivel național, cifra care o situează pe primul loc comparativ cu celelalte regiuni ca număr al populației de etnie rromă.

Tipul intervenției: sprijin financiar pentru îmbunătățirea și extinderea sistemului de servicii sociale, a capacității ONG-urilor și instituțiilor specializate în furnizarea de servicii sociale pentru persoane dezavantajate și grupuri sociale cu risc de excludere de pe piața muncii

Tipul acțiunii și aspectul tehnic:

Această măsură intenționează să dezvolte cadrul instituțional al municipalităților pentru a oferi servicii sociale direct sau acțiunea în parteneriat cu agenți economici, organizații publice, private sau non-profit.

Activitățile din cadrul acestei măsuri sunt menite să ducă la diversificarea, extinderea și creșterea calității serviciilor sociale oferite de autoritățile locale, organisme guvernamentale și neguvernamentale astfel încât să poată beneficia de acestea un număr cât mai mare de persoane aflate în situații care necesită intervenția serviciilor sociale specializate.

Măsura își propune promovarea proiectelor integrate în sfera serviciilor sociale cu adresabilitate directă asupra grupurilor dezavantajate. Vor fi eligibile activități de educare și formare a persoanelor expuse riscului de excludere de pe piața muncii sau din sistemul educațional și aplicare de măsuri care să ducă la integrarea ocupațională a persoanelor cu risc de excludere.

Prioritatea este axată asupra dezvoltării de programe specifice de dezvoltare personală pentru creșterea motivării pentru formarea și integrarea pe piața muncii a grupurilor vulnerabile precum și îmbunătățirea accesului pe piața muncii. Acțiuni specifice de combatere directă și indirectă a discriminării vor fi completate de măsuri de îmbunătățire a ratei de activitate.

Grupurile țintă ale acestei priorități sunt:

- populația roma
- persoane cu dizabilități

- tineri proveniți din sistemul instituționalizat de protecție
- femei
- copii cu risc de excludere
- familii monoparentale
- victime ale violenței în familie
- persoane cu maladii HIV
- persoane fără adăpost, etc

Domeniile de intervenție specifice:

- Promovare și sprijin pentru crearea de locuri de muncă în economia socială;
- Creșterea nivelului de calificare a persoanelor aparținând grupurilor vulnerabile;
- Îmbunătățirea nivelului abilităților și competențelor personalului care lucrează în domeniul incluziunii sociale.

6.3.1 Promovare și sprijin pentru crearea de locuri de muncă în economia socială

Prin intermediul acestui domeniu se vor finanța operațiuni de promovare a economiei sociale prin sprijinirea ONG-urilor, a cooperativelor sociale, asociațiilor mutuale și altor organizații caritabile și voluntare pentru furnizarea unor instrumente care să ajute comunitățile în realizarea unor obiective ca:

- stimularea creării de locuri de muncă și dezvoltarea abilităților;
- întărirea capacității comunităților pentru a furniza sprijin social;
- Sprijinirea creșterii economice
- protejarea mediului
- mobilizarea grupurilor dezavantajate

Astfel de servicii sociale de interes general au caracteristici specifice care le disting de alte tipuri de servicii de interes general. Activitățile pe care le promovează acest domeniu se bazează pe principiul solidarității și pe participarea voluntară a cetățenilor și organizațiilor non-profit. Aceste servicii se vor dezvolta cât mai aproape de utilizatori, în parteneriat cu autoritățile locale și alți actori economici importanți la nivel local și regional.

Operațiuni indicative:

- dezvoltarea instrumentelor și mecanismelor necesare implementării conceptului de economie socială;
- promovarea ocupării și adaptabilității persoanelor cu calificări scăzute, a persoanelor cu dizabilități și a celor cu risc de excludere socială în instituții economice cu scop social;
- sprijinirea parteneriatelor dintre toți actorii implicați în dezvoltarea comunității (sindicate, instituții publice, organizații ale angajatorilor, muncitori, sectorul ONG, firme, mediul de afaceri, alte asociații, etc.);
- creșterea conștientizării, promovarea serviciilor de consiliere, informare și schimb de experiență în domeniul economiei sociale;
- dezvoltarea de instrumente și metode adecvate pentru furnizarea de servicii sociale; promovarea, dezvoltarea și stabilirea de servicii alternative flexibile de îngrijire a copiilor sau a altor membrii cu grad de dependență față de familie, în timpul zilei;
- dezvoltarea de programe de formare pentru personalul implicat în sistemul de servicii sociale (lucrători sociali, asistenți personali, asistente comunitare, mediatori familiali, mediatori sanitari, asistenți maternali, personal din instituții de rezidență, etc)

6.3.2 Îmbunătățirea accesului și participării grupurilor vulnerabile pe piața muncii

Persoanele aparținând grupurilor vulnerabile se confruntă cu multe dificultăți legate de integrarea lor socială, determinată de o serie de factori care se regăsesc în diferite zone: educație, ocupare, locuire, acces la utilități publice, etc. Nu de puține ori aceste persoane se află într-o stare de sărăcie, marginalizare și discriminare care le afectează accesul la educație și la piața muncii.

Facilitarea accesului la educație și ocupare a acestor grupuri cu luarea măsurilor necesare pentru ca aceștia să rămână pe piața muncii și creșterea șanselor lor de ocupare sunt esențiale în creșterea participării și combaterea excluderii sociale. Activitățile prevăzute în cadrul acestui domeniu de intervenție vor viza motivarea persoanelor pentru a se integra/reintegra pe piața muncii, asistarea lor în căutarea unui loc de muncă, facilitarea accesului la instruire și alte măsuri active de pe piața muncii, incluzând sprijin pentru persoanele cu probleme de sănătate pentru a se reîntoarce pe piața muncii, reducând astfel șomajul, sărăcia și ponderea populației inactive.

Operațiuni indicative:

- dezvoltarea de programe specifice, inclusiv stimulente pentru angajatori, pentru (re)integrarea pe piața muncii a grupurilor vulnerabile, în special pentru populația roma, persoane cu dizabilități și tineri peste 18 ani care au părăsit sistemul instituționalizat de protecție socială;
- programe de formare pentru dezvoltarea calificărilor și abilităților de bază pentru grupurile vulnerabile;
- măsuri complementare pentru a crea și menține ocuparea (sprijin pentru membrii dependenți din familii, servicii de asistență și alte activități asociate care permit indivizilor să participe pe piața muncii);
- sprijin special pentru dezvoltarea de noi locuri de muncă protejate în cadrul firmelor.

6.3.3 Promovarea oportunităților egale pe piața muncii

Noul cadru legislativ adoptat și în România în ultimii ani promovează tratamentul egal al femeilor și bărbaților. Cu toate acestea realitatea demonstrează că există încă cazuri de discriminarea femeilor pe piața muncii în ceea ce privește accesul la anumite domenii economice care în mod tradițional aparțineau bărbaților, discrepanțe în ceea ce privește remunerația, accesul la poziții de conducere sau în politică, etc. Femeile care se reîntorc după o pauză pentru îngrijirea copilului sunt expuse direct discriminării. Nu doar femeile care revin pe piața muncii dar și cele aflate la vârsta fertilității sunt văzute adesea niște angajați cu risc iar angajatorii sunt reticenți în a investi în instruirea în planificarea carierei acestora.

Operațiunile finanțate în cadrul acestui domeniu de intervenție vizează eliminarea discriminării și practicilor discriminatorii având la bază motivația originii etnice, a vârstei sau existența unor handicapuri.

În acest scop se vor realiza campanii de conștientizare cu privire la drepturile femeilor, protejarea împotriva hărțuirii sexuale, a violenței în familie, a traficului de ființe umane, etc

Operațiuni indicative:

- programe de instruire și reinstruire pentru a crește nivelul abilităților și calificării femeilor;
- programe specifice care se vor adresa femeilor interesate de avansarea în carieră, incluzând sprijin pentru începerea unei afaceri;
- campanii pentru creșterea conștientizării și schimb de bune practici în școli și firme axate pe demontarea stereotipurilor având la bază genul, campanii pentru femei, în special pentru cele din zonele rurale și cele aparținând grupurilor cu nevoi speciale;
- programe de sprijin axate pe eliminarea stereotipurilor de gen în societate, în special prin intermediul mass-media;
- furnizarea de sprijin și campanii de conștientizare pentru promovarea unei culturi a sănătății, lupta împotriva traficului de ființe umane, a violenței în familie, etc

Localizarea Geografică: Regiunea CENTRU

Aria geografică de interes: Regiunea CENTRU

Beneficiari: ONG-uri, Instituții ale administrației publice locale sau județene, servicii deconcentrate ale guvernului cu atribuții în domeniu

Programarea acțiunii: 2007-2013

Cadrul Financiar (în milioane de Euro)indicativ :

Cost total	Fonduri UE	Buget de Stat	Buget Local	Fonduri Private

PRIORITATEA VII

Dezvoltare urbană durabilă

Schimbările economice care au survenit în România după 1990 s-au reflectat între altele într-un proces de restructurare a industriei țării, care a avut ca efect reducerea activităților economice din centrele urbane afectate și în consecință la disponibilizarea unui număr important de salariați. Ca urmare, s-a înregistrat scăderea veniturilor populației, reducerea investițiilor publice în infrastructura de bază și deteriorarea situației sociale din centrele urbane. Toate acestea s-au reflectat în scăderea calității vieții locuitorilor din mediul urban.

Cele mai afectate de acest fenomen sunt orașele mici și mijlocii, adesea monoindustriale, în care declinul întreprinderii principale a generat o diminuare a funcțiilor urbane și chiar tendințe de ruralizare. În cazul orașelor mari sau cu structură economică mai diversificată, închiderea unei întreprinderi a determinat creșterea disparităților (din punct de vedere socio-economic) dintre arealul în care se localiza aceasta și celelalte areale ale orașului.

Concentrarea populației, a activităților economice și culturale în orașe și rolul acestora ca noduri de transport justifică concentrarea investițiilor în regenerarea fizică, îmbunătățirea mediului antreprenorial, a calității mediului și a serviciilor sociale din centrele urbane. De aceea, este esențială sprijinirea centrelor urbane mici și mijlocii pentru ca acestea să-și îndeplinească funcțiile urbane, mai ales în cazul acelor centre urbane polarizatoare, care au legături intense cu arealele înconjurătoare și a căror dezvoltare este dependentă de aceste centre. În același timp, nivelul de dezvoltare al unei regiuni este direct influențat de nivelul de dezvoltare al centrelor urbane mari, prin multitudinea de funcții de grad superior pe care acestea le îndeplinesc, acestea acționând ca „motoare” ale creșterii economice regionale. Ca urmare, revitalizarea anumitor cartiere cu probleme ale centrelor urbane mari este necesară pentru a nu agrava problemele sau altera funcțiile pe care acestea le au de îndeplinit.

Avantajul acestei abordări integrate constă în faptul că se pot rezolva simultan o serie de probleme între care există relații de interdependență și care afectează și arealele adiacente zonei de intervenție propriu-zise.

Prioritatea va urmări regenerarea zonelor urbane degradate și reconversia lor în direcția dezvoltării economice mai ales în zonele urbane aflate în dificultate. Administrațiile locale și municipale joacă un rol cheie în rezolvarea problemelor urbane.

Unele din orașele Regiunii reprezintă centre de dezvoltare regională cu influență asupra unui efectiv mare de persoane și asupra localităților limitrofe. Poziția lor trebuie consolidată pentru stabilizarea și dezvoltarea regiunii Centru. Orașele au rol important de deservire a populației, de aceea ele trebuie să ofere condiții decente, să fie igienizate și renovate. Având în vedere numărul mare de orașe din Regiunea Centru, unele cu rol de centre de importanță județeană, cu funcție de pol administrativ, politic și economic, orașe cu rol de echilibru în dezvoltarea județelor sau centre intercomunale, considerăm foarte importantă asigurarea acestora cu o infrastructură urbană adecvată.

Măsura 7.1 Sprijinirea dezvoltării urbane integrate

Obiective specifice:

- Îmbunătățirea și/sau dezvoltarea infrastructurii urbane și a serviciilor publice urbane, cu scopul de a crea condiții decente pentru locuire;
- regenerarea și revitalizarea ariilor urbane care sunt deteriorate și sunt locuite de categorii defavorizate
- reabilitarea construcțiilor de patrimoniu pentru a crește atractivitatea centrelor urbane
- reutilizarea zonelor brownfield pentru a le schimba funcția cu scopul descreșterii investițiilor pe terenuri virane

În cadrul acestei măsuri de intervenție vor fi finanțate numai proiecte integrate de regenerare urbană a arealelor urbane cu probleme ("zone de acțiune urbană"), clar delimitate spațial în cadrul orașelor.

Acest tip de proiecte vor cuprinde acțiuni de reabilitare a mediului construit degradat, de dezvoltare a activităților antreprenoriale pentru ocuparea forței de muncă, precum și acțiuni de promovarea a incluziunii sociale.

Tipul intervenției: sprijin financiar sub forma granturilor

Tipul acțiunii și aspectul tehnic

Ponderea populației urbane a Regiunii CENTRU, era de 59,2% la 1 iulie 2003. Județele cu cel mai înalt grad de urbanizare sunt Brașovul (75,3%) și Sibiu (66,4%), la polul opus situându-se Harghita (44,2%) și Mureșul (49,1%). Cele mai mari orașe, Brașov și Sibiu au o importanță economică supraregională.

La 31.12.2004, în Regiunea CENTRU existau 52 orașe, din care 20 municipii, număr care situează Regiunea pe primul loc în comparație cu celelalte regiuni. Cel mai urbanizat județ este Brașovul, unde 75,3% din populație locuiește în mediul urban. În cazul județului Brașov, aproape jumătate din populație locuiește în orașul reședință de județ (48.1%). O mare parte a populației din unele județe locuiește în centrele reședință de județ: municipiile Sibiu (36.8%), Sfântu Gheorghe (28%) și Târgu Mureș (25.5%), constituindu-se în centre economice cu influență importantă asupra unei efectiv mare de populație.

Regiunea CENTRU are un grad ridicat de urbanizare, situându-se pe locul al treilea în clasamentul regiunilor, după regiunile București-Ifov și Vest, în ceea ce privește ponderea populației rezidente în mediul urban din total populație. O dezvoltare mai pronunțată o au orașele din județele Brașov și Sibiu. Sub media regională, dar apropiată de aceasta se afla județele Alba și Mureș. Județul cu mai mult de jumătate populație rurală este Harghita (cea mai mare valoare 55.8), urmat de Mureș și Covasna cu 49,1% și 50,9% populație urbană.

În ceea ce privește echiparea edilitară, în anul 2003, în 30 orașe și municipii era distribuită energia termică, adică 54,5%, majoritatea localităților fiind din mediul urban -91%. Din totalul celor 3686 de străzi orașenești, mai mult de jumătate -2163 (59%) sunt modernizate.

Spațiile verzi din interiorul orașelor sunt de asemenea o problemă pentru autoritățile locale. Dezvoltarea accelerată din unele zone a dus la construirea de amplasamente urbane în detrimentul spațiilor de joacă și recreere. La nivel regional, unui locuitor îi revin 7,74 mp de spațiu verde. Județul Brașov are cea mai mică suprafață a spațiilor verzi ce revine unui locuitor, 5,85 mp în timp ce în județul Harghita un locuitor are 11,23 mp de spațiu verde.

În Regiunea Centru, zonele brownfield sunt situate în general în orașele monoindustriale, care în perioada tranziției au suferit restructurări radicale și au fost afectate cel mai mult de depresiune economică. Prin hotărârea 399/2001, pe teritoriul Regiunii au fost delimitate zone de restructurare industrială cu potențial de creștere economică, în total 35 localități. Aceste localități sunt caracterizate de o rată mare a șomajului, de probleme sociale, de lipsa atracției pentru investitori. Datorită problemelor generate, cele de mediu având o pondere mare, conversia acestor zone în amplasamente atractive pentru investiții solicită implicarea sistemului public, și mai puțin a celui

privat. În general, investitorii sunt mai atrași de terenurile virane ca amplasament. Acest fapt se află în contradicție cu principiile de folosire eficientă a terenurilor, protecția mediului, aspectele sociale, în general cu dezvoltarea durabilă.

Orașele funcționează ca centre de deservire și de asigurare a populației cu servicii publice. Existența unei game diversificate de servicii publice ca și buna funcționare a acestora sunt necesare pentru a asigura un nivel de trai decent locuitorilor Regiunii.

Activități orientative eligibile:

- Reabilitarea locuințelor multi-familiale
- Finalizarea și/sau renovarea clădirilor abandonate și pregătirea lor pentru noi activități economice și sociale
- Reabilitarea patrimoniului istoric, industrial și cultural
- Recuperarea siturilor abandonate (situri industriale abandonate, terenuri neutilizate) pentru noi folosințe (inclusiv utilizări mixte);
- Demolarea clădirilor și/sau structurilor aflate într-o stare avansată de degradare, care nu aparțin patrimoniului național cultural
- Dezvoltarea și/sau reabilitarea infrastructurii și utilităților publice urbane
- Reabilitarea/crearea de spații verzi
- Îmbunătățirea transportului urban (construirea/reabilitarea stațiilor, extinderea și/sau modernizarea infrastructurii de tramvaie și troleibuze, înlocuirea parcului de transport public existent cu vehicule ecologice, crearea de arii pietonale, construcția de benzi speciale pentru autobuze și taxiuri)
- Sprijinirea antreprenoriatului

Localizarea Geografică: Regiunea CENTRU

Aria geografică de interes: Regiunea CENTRU

Beneficiari: Consilii locale/județene în parteneriat cu ONG-uri și alte instituții

Programarea acțiunii: 2007-2013

Cadrul Financiar (în milioane de Euro)indicativ :

Cost total	Fonduri UE	Buget de Stat	Buget Local	Fonduri Private

Cap. IV

IV. Implementarea priorităților și măsurilor din Planul de Dezvoltare Regională prin Programul Operațional Regional

Portofoliul de proiecte regionale prioritare pentru POR

PDR	Prioritatea
	1. Dezvoltarea infrastructurii locale și regionale (transport, mediu, reabilitare urbană, utilități publice, infrastructură socială – școli, spitale etc.)
	Măsura
	1.1. Dezvoltarea, reabilitarea și modernizarea infrastructurii de transport și comunicații;
POR	Axa
	2. Îmbunătățirea infrastructurii regionale și locale de transport
	Domeniul prioritar
	2.1. Reabilitarea și modernizarea rețelei de drumuri județene, străzi urbane – inclusiv construcția/reabilitarea șoselelor de centură;

Proiecte regionale prioritare:

Nr.crt.	Judetul	Denumirea proiectului	Valoare totala (mil. euro)	Grad de maturitate
1.	AB	Valorificarea potențialului turistic și economic al Văii Aiud, județ Alba prin reabilitarea infrastructurii de transport – CJ Alba	7.6	depus
2.		Reabilitare sistem rutier DJ 704 : DN 67 (Sibot) – Vinerea – Cugir – Surianu – DN 67 C, - km. 17+600– km. 75+950, județul Alba – CJ Alba	10.95	în curs de adjudecare PT
4.	BV	Drum ocolitor al municipiului Sacele - CL Sacele	10.49	SF
5.		Reabilitare DJ 104 A - CJ Brasov	15.00	In elaborare SF
6.		Varianta de ocolire a Municipiului Brasov - Faza I - Primaria Brasov	17.00	SF, PT, de rezolvat exproprierea , pregatit pe 811
7.		Modernizarea infrastructurii orasului Rasnov pentru dezvoltarea potentialului turistic - CL Rasnov	3.00	SF - Pregatit pe HG 811
8.		Reabilitare drumuri judetene din judetul Brasov - CJ Brasov	16.68	PT

9.		Reabilitare infrastructura turistica Zizin- Vama Buzaului DJ 103 A km 13+950 - km 39+730 - CJ Brasov	5.74	SF
10.		Modernizare si consolidare Str. Tudor Vladimirescu - Primaria Predeal	1.39	PT
11.		Modernizare sistemul rutier in orasul Ghimbav - Primaria Ghimbav	1.42	PT
12.	CV	DJ 121 Covasna – Tg. Secuiesc – CJ Covasna	1.7	In pregatire documentati i - 1424
13.		DJ 113 Tg. Secuiesc-Bixad – CJ Covasna	2.7	In pregatire documentati i - 1424
14.		Modernizarea străzii Ștefan cel Mare – CL Covasna	3.2	In pregatire documentati i - 1424
15.	HR	Reabilitare DJ 132 – CJ Harghita	15.5	depus
16.		Reabilitarea DJ 123A – CJ Harghita	13.5	Pregatit prin 811
17.		Construire drum de centură Miercurea Ciuc	23.3	SF în curs de pregătire
18.		Reabilitarea DJ 153C	18.0	SF existent
19.		Reabilitarea DJ 138	29.0	SF existent
20.		Reabilitarea DJ 137	14.1	SF existent
21.	MS	Reabilitarea și modernizarea DJ142C	6.4	Depus
22.		Reabilitarea și modernizarea drumului județean DJ135 Măgherani – Sărățeni – CJ Mures	3.6	In pregatire prin 1424
23.		Prelungirea Căii Sighișoarei în două direcții - legătura cu DN13 și DN15 (6km)	2.5	In pregatire prin 1424
24.	SB	Modernizare DJ 106 Sibiu – Agnita – CJ Sibiu	17.0	depus
25.		Modernizarea drumului de interes turistic DJ 106E pe tronsonul Jina-Șugag-Valea Sebeșului/DN 67C – CJ Sibiu si CJ Alba	6.3	Pregatit prin 811
26.		Modernizare DJ 105G Sadu-Râu Sadului-Sădurel km 21+250 la 41+425 – CJ Sibiu	2.9	În pregătire prin 1424
27.		Modernizare DJ 106E Cristian – Jina – CJ Sibiu	25	În pregătire intern, SF 2007, PT 2007
TOTAL			273.97	

PDR	Prioritatea
	1. Dezvoltarea infrastructurii locale și regionale (transport, mediu, reabilitare urbană, utilități publice, infrastructură socială – școli, spitale etc.)
	Măsura
	1.2. Îmbunătățirea infrastructurii tehnico-edilitare și de protecția mediului;
POS mediu	Axa

Proiecte regionale prioritare:

Nr.crt.	Judetul	Denumirea proiectului	Valoare totala (mil. euro)	Grad de maturitate
1.	BV	Operatorul unic APA Brasov		
2.	MS	Reabilitarea și modernizarea sistemelor de apă și apă uzată în județul Mureș – CJ Mures		În pregătire, cu asistență tehnică prin ISPA
3.		Sistem integrat de management al deșeurilor în județul Mureș – CJ Mureș		În pregătire, cu asistență tehnică prin PHARE

PDR	Prioritatea
	1. Dezvoltarea infrastructurii locale și regionale (transport, mediu, reabilitare urbană, utilități publice, infrastructură socială – școli, spitale etc.)
	Măsura
	1.3. Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii educaționale, sociale și de sănătate
POR	Axa
	3. Îmbunătățirea infrastructurii sociale

Domeniul prioritar
3.1. Reabilitarea / modernizarea / echiparea infrastructurii serviciilor de sănătate

Proiecte regionale prioritare:

Nr.crt.	Judetul	Denumirea proiectului	Valoare totala (mil. euro)	Grad de maturitate
1.	AB	Modernizarea si achizitionarea de echipamente pentru ambulatoriu Spitalul judetean de urgenta Alba – CJ Alba	2.0	
2.		Modernizarea si achizitionarea de echipamente pentru ambulatoriu Spitalul de pneumo-ftiziologie Aiud – CJ Alba	1.0	
3.	BV	Ambulatoriul Spitalului Judetean Clinic de Urgenta Brasov - CJ Brasov		
4.		Reabilitare si dotare ambulatoriu Spitalului Municipal Sacele - Primaria Sacele	2.0	
5.		Reabilitarea, modernizarea si echiparea ambulatoriului de specialitate din Spitalul Orasenesc Rupea - CL Rupea	0.24	
6.	CV	Reabilitare Spital Județean de Urgență Sf. Gheorghe – CJ Covasna	2.25	In elaborare SF
7.	HR	Reabilitarea, reamenajarea, modernizarea și dotarea ambulatoriului integrat al Spitalului Județean de Urgență Miercurea Ciuc	1.4	SF în curs de pregătire
8.		Modernizarea, dezvoltarea și echiparea ambulatoriului din cadrul Spitalului Municipal Odorheiu Secuiesc	2.7	SF existent
9.		Modernizarea și echiparea ambulatoriului de specialitate Gheorgheni	1.0	SF în curs de elaborare
10.		Diagnosticare rapidă în ambulatoriul Spitalului Municipal Toplița printr-o dotare modernă cu aparatură medicală și mobilier	0.5	SF în curs de pregătire
11.	MS	Modernizarea, dezvoltarea și echiparea Ambulatoriului de specialitate și de consultații interclinice al Spitalului Clinic Județean Mureș – CJ Mureș	3.4	În pregătire
12.		Modernizarea ambulatoriului de specialitate al Spitalului Municipal „Dr. Ghe. Marinescu” Tîrnăveni prin reabilitarea clădirii și dotarea cu echipamente medicale – Primăria Tîrnăveni	1.2	În pregătire
13.		Modernizarea clădirii Ambulatoriului de specialitate al spitalului și dotarea cu mobilier si echipamente medicale – Primăria Sărmașu	0.88	În pregătire

14.	SB	Reabilitarea, modernizarea și echiparea ambulatoriului nr. 1 al Spitalului Clinic Județean Sibiu - CJ Sibiu	3.1	În pregătire prin 1424
15.		Modernizarea ambulatorilor de specialitate din cadrul spitalului de psihiatrie "Dr. Gh. Preda" Sibiu - CJ Sibiu	0.3	În pregătire, intern
TOTAL			21.97	

PDR	Prioritatea
	1. Dezvoltarea infrastructurii locale și regionale (transport, mediu, reabilitare urbană, utilități publice, infrastructură socială – școli, spitale etc.)
	Măsura
	1.3. Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii educaționale, sociale și de sănătate
POR	Axa
	3. Îmbunătățirea infrastructurii sociale
	Domeniul prioritar
	3.2. Reabilitarea /modernizarea / dezvoltarea și echiparea infrastructurii serviciilor sociale;

Proiecte regionale prioritare:

Nr.crt.	Judetul	Denumirea proiectului	Valoare totala (mil. euro)	Grad de maturitate
1.	AB	Servicii integrate pentru persoane cu dizabilități - Centre multifuncționale pentru 4 locații (Abrud, Blaj, Cugir, Zlatna) – CJ Alba	1.0	
2.		Reabilitarea și extinderea Caminului de persoane vârstnice Alba Iulia - serviciu social rezidențial de interes regional – CL Alba Iulia	1.0	In pregatire prin 1424
3.	BV	Modernizarea și dotarea centrului social multifuncțional Sacele - Primaria Sacele	0.27	SF
4.	CV	Extinderea Centrului medico-social pentru vârstnici Lemnia	0.5	
5.	HR	Extinderea și profesionalizarea rețelei județene de servicii de asistență socio-medicală la domiciliu, prin organizarea de servicii sociale comunitare (Caritas)	1.0	
6.		Crearea unui centru social multifuncțional pentru oameni în vârstă în zona Odorhei	0.6	

7.		Amenajarea căminului de zi pentru vârstnici Dănești	0.4	SF existent
8.		Reabilitarea și modernizarea căminului de bătrâni Sfânta Elisabeta, Gheorgheni	0.8	
9.	MS	Extinderea și modernizarea Centrului de recuperare neuropsihiatrică Brîncovenesti – CJ Mureș	1.0	În pregătire
10.		Modernizare Cămin pentru persoane vârstnice – Primăria Tîrgu Mureș	0.3	În pregătire
11.		Amenajarea unui centru de rezidență pentru persoane vârstnice – Primăria Sighișoara	1.0	În pregătire
12.	SB	Extinderea și dotarea Unității de Asistență Medico-Socială Săliște – CJ Sibiu	1.0	In pregatire prin 1424
13.		Centru social multifuncțional Aciliu-Amnaș - Primăria Săliște	1.2	-
14.		Reabilitarea CRRPH Tălmăciu - DGASPC Sibiu	-	-
15.		Reabilitarea Centrului de Îngrijire și Asistență Agnita - DGASPC Sibiu	-	-
16.		Reabilitarea Centrului de Îngrijire și Asistență Biertan - DGASPC Sibiu	-	-
TOTAL			10.07	

PDR	Prioritatea
	1. Dezvoltarea infrastructurii locale și regionale (transport, mediu, reabilitare urbană, utilități publice, infrastructură socială – școli, spitale etc.)
	Măsura
	1.3. Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii educaționale, sociale și de sănătate
POR	Axa
	3. Îmbunătățirea infrastructurii sociale
	Domeniul prioritar
	3.3. Îmbunătățirea dotării cu echipamente a bazelor operaționale pentru intervenții în situații de urgență

Proiecte regionale prioritare:

Nr.crt.	Judetul	Denumirea proiectului	Valoare totala (mil. euro)	Grad de maturitate
1.	AB, BV, CV, HR, MS, SB	Achiziționare Echipamente specifice pentru Îmbunătățirea Capacității și Calității Sistemului de Intervenție în Situații de Urgență și pentru Acordarea Asistenței Medicale de Urgență și a Primului Ajutor Calificat – Asociația Transilvania	10.8	In pregătire
TOTAL			10.8	

PDR	Prioritatea
	1. Dezvoltarea infrastructurii locale și regionale (transport, mediu, reabilitare urbană, utilități publice, infrastructură socială – școli, spitale etc.)
	Măsura
	1.3. Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii educaționale, sociale și de sănătate
POR	Axa
	3. Îmbunătățirea infrastructurii sociale
	Domeniul prioritar
	3.4. Reabilitarea /modernizarea/ dezvoltarea infrastructurii educaționale preuniversitare, universitare și a infrastructurii pentru formare profesională continuă

Proiecte regionale prioritare:

Nr.crt.	Judetul	Denumirea proiectului	Valoare totala (mil. euro)	Grad de maturitate
1.	AB	Reabilitarea clădirii școlii speciale Alba Iulia – CJ Alba	0.428	SF in curs de elaborare
2.		Reabilitare clădire Grup Școlar „Avram Iancu” Zlatna	0.846	SF in curs de elaborare
3.		Reabilitarea / modernizarea / dotarea infrastructurii educaționale preuniversitare din orașul Cugir	1.38	SF
4.	BV	Infrastructura de educatie si de formare a resurselor umane inalt calificate in Regiunea 7 Centru - Universitatea Transilvania Brasov	18.00	

5.	CV	Reabilitarea Liceului Szekely Miko din Sfantu-Gheorghe	2.0	
6.		Reabilitare Scoala Generala Comandau	0.8	
7.		Reabilitare Scoala Generala Mikes Kelemen Zagon	0.65	
8.	HR	Reparații capitale la Școala Generală Köllő Miklós, Ciumani	0.4	Aprobat pregătirea documentației prin HG 1424/ 2007
9.		Reabilitarea Liceului Teoretic Márton Áron, Miercurea Ciuc	3.2	SF în curs de elaborare
10.		Reabilitarea Liceului Tamási Áron, Odorheiu Secuiesc	3.0	
11.		Reamenajarea și extinderea școlii generale nr.2 Zöld Péter, Siculeni	0.4	SF, PT
12.		Modernizarea Școlii Fráter György, Remetea	0.8	Aprobat pregătirea documentației prin HG 1424/ 2007
13.	MS	Reabilitare ansamblu clădirii Școala Silvică – clădirea veche	0.9	HG 1424
14.		Modernizarea Școlilor generale din Ivănești, Livezeni și Poienița	0.9	HG 1424
15.		Modernizarea școlilor din Moșuni, Lăureni și Sântandrei	0.5	HG 1424
16.	SB	Reabilitare Școală Generală Brădeni, reabilitare și extindere școli – Primăria Brădeni	0.3	În pregătire prin 1424
17.		Dezvoltarea infrastructurii educaționale în școala cu clasele I-VIII Bruiu – Primăria Bruiu	0.5	În pregătire prin 1424
18.		Liceul Teoretic Dumbrăveni, reabilitare corp 1, 2, 3, 4 – Primăria Dumbrăveni	0.6	În pregătire prin 1424
19.		Reparații școală și amenajare centrală termică – Primăria Turnu Roșu	0.85	În pregătire prin 1424
20.		Reabilitarea și modernizarea Centrului Școlar pentru Educație Incluzivă Turnu Roșu – CJ Sibiu	-	În pregătire intern
TOTAL			36.454	

PDR	Prioritatea
	2. Sprijinirea afacerilor
	Măsura

	2.1. Dezvoltarea competitivă a sectorului productiv prin inovare și calitate
POR	Axa
	4. Sprijinirea dezvoltării mediului de afaceri regional și local
	Domeniul prioritar
	4.3. Dezvoltarea microîntreprinderilor

Proiecte regionale prioritare:

Nr.crt.	Judetul	Denumirea proiectului	Valoare totala (mil. euro)	Grad de maturitate
1.	CV	Modernizarea Tipografiei Sc Covaprint SRL	0.1	
2.		Retehnologizare atelier de proiectare Sc Valdek SRL	0.13	
3.		Retehnologizare atelier de proiectare SC Boer SRL	0.1	
4.	HR	SC HUMANITAS SRL – Îmbunătățirea nivelului de asistență medicală preventivă oncologică în județul Harghita prin exploatarea unui sistem ultrasonografic cu modul de sonoelastografie	0.2	
5.		SC CONSULTA 2000 SRL - Creșterea calității informației necesare deciziilor mediului de afaceri din județul Harghita	0.1	
TOTAL			0.68	

PDR	Prioritatea
	2. Sprijinirea afacerilor
	Măsura
	2.2. Dezvoltarea afacerilor prin crearea unor locații specifice pentru investiții
POR	Axa
	4. Sprijinirea dezvoltării mediului de afaceri regional și local
	Domeniul prioritar

4.1. Dezvoltarea durabilă a structurilor de sprijinire a afacerilor de importanță regională și locală

Proiecte regionale prioritare:

Nr.crt.	Judetul	Denumirea proiectului	Valoare totala (mil. euro)	Grad de maturitate
1.	AB	Reabilitare Parc Industrial Cugir – CJ Alba	2.2	
2.		Crearea infrastructurii de utilități publice în cadrul Parcului Industrial Blaj – Primaria Blaj si CJ Alba	0.825	
3.		Parc Industrial Aiud – CL Aiud		SF in curs de finalizare
4.	BV	Parc tehnologic si expozițional - CJ Brasov		SF in pregatire
5.		Extinderea infrastructurii de utilitati publice in Parcul Industrial Fagaras - Primaria Fagaras	0.24	Pregatit prin 1424
6.		Parc Industrial Prejmer - Asociatia Parcul Industrial Prejmer	14.80	SF
7.		Centrul de Afaceri Metrom Industrial Parc - CJ Brasov	5.30	SF
8.	CV	Parc Industrial Sfantu-Gheorghe Nord – CJ Covasna	4.6	Se pregateste prin 1424
9.		Extindere Centru de dezvoltare a afacerilor Sf. Gheorghe (Centru expozițional) – CJ Covasna	0.25	
10.	HR	Sprijinirea infrastructurii de afaceri prin înființarea unui centru de formare profesională în domeniul afacerilor, Lăzarea	0.5	
11.	SB	Centru de servicii pentru afaceri Agnita, Primăria Agnita	1.7	-
TOTAL			30.415	

PDR	Prioritatea
	2. Sprijinirea afacerilor
	Măsura
	2.2. Dezvoltarea afacerilor prin crearea unor locații specifice pentru investiții
PO	Axa

4. Sprijinirea dezvoltării mediului de afaceri regional și local	
Domeniul prioritar	
4.2. Reabilitarea siturilor industriale poluate și neutilizate și pregătirea pentru noi activități	

Proiecte regionale prioritare:

Nr.crt.	Judetul	Denumirea proiectului	Valoare totala (mil. euro)	Grad de maturitate
1.	AB	Reabilitare zonă industrială Zlatna pt inființarea unui parc ind – Primaria Zlatna	2.3	Pregatit prin 811
2.	HR	Reabilitarea zonei minei de cărbuni , Borsec	0.5	
3.		Reabilitarea zonelor carierelor de travertin, Borsec	0.6	
4.		Reabilitare - extindere utilități - zonă industrială "SERE" , Cristuru Secuiesc	0.5	
TOTAL			3.9	

PDR	Prioritatea
	3. Dezvoltarea turismului
	Măsura
	3.1. Conservarea patrimoniului natural, istoric și cultural
POR	Axa
	5. Dezvoltarea durabilă și promovarea turismului
	Domeniul prioritar
	5.1. Restaurarea și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural, precum și crearea/modernizarea infrastructurilor conexe

Proiecte regionale prioritare:

Nr.crt.	Judetul	Denumirea proiectului	Valoare totala (mil. euro)	Grad de maturitate
1.	AB	Reabilitarea centrului istoric - Fortificatia de tip Vauban a municipiului Alba Iulia - etapa I	14.0	Pregatiti prin 811

2.	BV	Reabilitare si extindere infrastructura turistica a Orasului Rupea - CL Rupea	9.81	SF, PT
3.		Imbunatatirea accesului vizitatorilor la Cetatea Rasnov - CL Rasnov	1.89	SF Pregatit pe 811
4.		Restaurarea centrului istoric al Brasovului - Cl Brasov	12.50	SF
5.		Dezvoltarea turismului in zona Tampa - Noua - CL Brasov	10.00	SF
6.		Reabilitarea zonei istorice centru a municipiului Codlea - Primaria Codlea	0.50	SF, pregatit pe 1424
7.		CV	Reabilitarea Muzeul National Secuiesc Sf.-Gheorghe	0.9
8.	Reabilitarea Bisericii Fortificate Reformate Calnic		0.9	
9.	Reabilitarea Bisericii Fortificate Unitariene Aita Mare		1.0	
10.	HR	Amenajarea împrejurimii Cetății Mikó – Miercurea Ciuc	2.4	Aprobat pregătirea documentației ei prin HG 1424/ 2007
11.		Reabilitarea centrului istoric Odorheiu Secuiesc	7.9	
12.		Punerea în valoare a zonei de pelerinaj Șumuleu	2.0	
13.	MS	Reabilitarea cetății medievale Sighișoara – CL Sighisoara	25.7	In pregatire
14.		Revitalizarea Complexului Cetatea Medievală Tîrgu-Mureș – Primaria Tg. Mures	5.4	In pregatire prin 1424
15.		Reabilitarea Muzeului de Științele Naturii – CJ Mureș	1.4	In pregatire prin 1424 (propus modificarea HG)
16.	SB	Restaurare centru istoric al orașului Agnita - Primăria Agnita	2.5	In pregătire prin 1424
17.		Reabilitare monument istoric Biserica Evanghelică - Primăria Vurpăr	0.9	SF 2007, PT 2007
18.		Lucrări de reabilitare Mănăstirea Nașterea Maicii Domnului - Primăria Nocrich	0.3	SF 2003, PT 2004
TOTAL			100.00	

PDR	Prioritatea
	3. Dezvoltarea turismului
	Măsura

	3.2. Dezvoltarea, diversificarea si promovarea ofertei turistice
POR	Axa
	5. Dezvoltarea durabilă și promovarea turismului
	Domeniul prioritar
	5.3. Promovarea potențialului turistic și crearea infrastructurii necesare, în scopul creșterii atractivității României ca destinație turistică

Proiecte regionale prioritare:

Nr.crt.	Judetul	Denumirea proiectului	Valoare totala (mil. euro)	Grad de maturitate
1.	AB	Promovarea potențialului turistic al județului Alba – CJ Alba	0.25	
2.		Promovarea potențialului turistic pe teritoriul orașului Cîmpeni	0.25	
3.	CV	Proiect regional de promovare a turismului in Regiunea Centru	1.5	
4.	SB	Dezvoltarea unui turism durabil în Transilvania – Asociația Proiect Transilvania	-	În pregătire
TOTAL			2.00	

PDR	Prioritatea
	3. Dezvoltarea turismului
	Măsura
	3.3. Crearea, dezvoltarea, modernizarea infrastructurii de turism pentru valorificarea durabilă a resurselor naturale și pentru creșterea calității serviciilor în turism
POR	Axa
	5. Dezvoltarea durabilă și promovarea turismului
	Domeniul prioritar
	5.2. Crearea, dezvoltarea, modernizarea infrastructurii de turism pentru valorificarea resurselor naturale și creșterea calității serviciilor turistice

Proiecte regionale prioritare:

Nr.crt.	Judetul	Denumirea proiectului	Valoare totala (mil. euro)	Grad de maturitate
1.	BV	Reabilitarea domeniului schiabil Poiana Brasov - Primaria Brasov	7.00	SF
2.		Poligon biatlon - CL Rasnov	2.50	SF in curs de elaborare
3.		Dezvoltare centru de PaintBall - CL Victoria	2.00	
4.		Amenajare drum turistic "Muntele Cailor" - CL Sacele	2.14	SF, Pregatit pe 1424
5.		Construire drum turistic Paraul Rece - CL Rasnov	1.00	SF in curs de elaborare
6.		Dezvoltarea domeniului schiabil Predeal - Primaria Predeal	19.00	Pregatit prin 811
7.	CV	Reabilitarea infrastructurii în stațiunea balneoclimaterică Covasna – CL Covasna	10.0	In pregatire prin 1424
8.		Dezvoltarea infrastructurii și facilitarea accesului în zona turistică Șugaș-Băi – CJ Covasna si CL Sf. Gheorghe	2.7	In pregatire prin 1424
9.		Complex de agrement Malnaș – CL Malnas	8.0	In pregatire prin 1424
10.	HR	Construirea și dotarea centrelor Salvamont în județul Harghita	2.5	SF în curs
11.		Ecologizarea stațiunii Lacu Roșu, Gheorgheni	3.5	Aprobat pregătirea documentației ei prin HG 1424/ 2007
12.		Reabilitarea zonei turistice Sântimbru Băi	18.9	Aprobat pregătirea documentației ei prin HG 1424/ 2007
13.		Îmbunătățirea accesibilității și amenajarea zonei turistice Harghita Băi	2.2	Aprobat pregătirea documentației ei prin HG 1424/ 2007
14.	MS	Parc pentru sporturi cu motor – CJ Mures	9.7	În pregătire SF
15.		Modernizare reamenajare spații publice de agrement Platoul Cornești – Primaria Tg. Mures	5.5	In pregătire prin 1424
16.		Drumul Sării Sovata – CL Sovata	5.4	In pregătire prin 1424

17.	SB	Modernizarea, amenajarea și extinderea salinelor exterioare din stațiunea balneoclimaterică Ocna Sibiului - Primăria Ocna Sibiului	2.2	Pregătit prin Phare
18.		Amenajarea domeniului schiabil Jina- Valea Sebesului – Primăria Jina	2.9	Pregătit prin 811
19.		Reamenajarea parcului natural Steinberg - Primăria Agnita	1.2	În pregătire prin 1424
20.		Amenajarea parcului balnear din orașul Ocna Sibiului - Primăria Ocna Sibiului	0.8	SF 2007, PT în lucru
21.		Amenajare domeniu schiabil și infrastructură aferentă pentru stațiune în Munții Lotrului - Primăria Tâlmăciu	-	În pregătire intern
22.		Reabilitare și operaționalizare trasee turistice și refugii montane în zona Munților Făgăraș – CJ Sibiu	5	-
TOTAL			114.14	

PDR	Prioritatea
	7. Dezvoltare urbană durabilă
	Măsura
	7.1 Sprijinirea dezvoltării urbane integrate
POR	Axa
	1. Sprijinirea dezvoltării durabile a orașelor - poli urbane de creștere
	Domeniul prioritar
	1.1. Planuri integrate de dezvoltare

Proiecte regionale prioritare:

Nr.crt.	Judetul	Denumirea proiectului	Valoare totala (mil. euro)	Grad de maturitate
1.	AB	Reabilitarea Centrului istoric - Fortificatia de tip Vauban a municipiului Alba Iulia - etapa II + Centrul Social Polifuncțional "Lumea Nouă" – Primaria Alba Iulia	25.0	În pregătire prin AT
2.	BV	Pol de creștere - CL Brasov		
3.		Dezvoltare urbana integrata - CL Sacele	19.00	SF

4..		Dezvoltare urbana - CL Fagaras		Sf in pregatire
5.		Dezvoltare urbana - CL Zarnesti		
6.	CV	Pol de dezvoltare zona Sf. Gheorghe – CL Sf. Gheorghe		
7.	HR	Plan integrat de dezvoltare a municipiului Gheorgheni	10.0	
8.		Plan integrat de dezvoltare a municipiului Toplița	10.0	
9.	MS	Proiect integrat de dezvoltare urbană – Primăria Tîrgu Mureș	23.8	Proiect
10.	SB	Dezvoltare urbană durabilă Sibiu – Primaria Sibiu	40.0	În pregătire intern
11.		Creșterea calității condițiilor de mediu prin reducerea emisiilor de dioxid de carbon, extinzând rețeaua electrică locală de transport public de călători în municipiul Mediaș, Primăria Mediaș	5.0	In pregătire intern
12.		Creșterea calității vieții în cartierele rezidențiale construite înainte de 1989 prin îmbunătățirea mediului urban, cartier Gura Câmpului, Primăria Mediaș	5.0	În pregătire intern
TOTAL			137.8	